

RAPORT O STANIE WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2023 ROKU

KIELCE 2024

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	4
II. OPIS UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA.....	5
III. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII	10
1. SYSTEM REGIONALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	10
2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO I ZADANIA POLITYKI REGIONALNEJ.....	17
3. PROGRAM REGIONALNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	22
3.1. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014- 2020	22
3.2. PROGRAM REGIONALNY FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021- 2027	44
4. WDRAŻANIE KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM W 2023 ROKU	55
5. BUDŻET WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2023 ROKU	61
IV. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W RAMACH REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW, STRATEGII I POZOSTAŁYCH DOKUMENTÓW	66
GOSPODARKA I INNOWACJE.....	69
BEZROBOCIE I RYNEK PRACY.....	87
INFRASTRUKTURA, TRANSPORT I KOMUNIKACJA	98
EDUKACJA	107
KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE	113
SPORT I TURYSTYKA	124
OCHRONA ZDROWIA	132
POLITYKA SPOŁECZNA.....	142
SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	160
ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE.....	171
OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA	184
GEODEZJA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE	196

PROMOCJA I WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA	202
GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM	218
VI. INFORMACJA NA TEMAT UCHWAŁ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	226
VI. ZAŁĄCZNIKI.....	229
SPIS TABEL	230
SPIS WYKRESÓW.....	231

I. WPROWADZENIE

Zarząd województwa, zgodnie z art. 34 a ust. 1 ustawy o samorządzie województwa co roku do dnia 31 maja przedstawia sejmikowi województwa raport o stanie województwa. Raport obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, strategii i programów, uchwał sejmiku województwa oraz budżetu obywatelskiego.

Szczegółowy zakres dokumentu został określony w uchwale nr LVI/684/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2023 r., zmieniającej uchwałę nr XXVIII/383/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 stycznia 2021 r. oraz uchwałę nr V/72/2019 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie określenia Szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego.

Prace związane z przygotowaniem Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku koordynował Departament Inwestycji i Rozwoju, który opracował przedmiotowy dokument w oparciu o dane zgromadzone przez departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i nadzorowane przez nie jednostki organizacyjne.

Raportu składa się z następujących części:

- Wprowadzenie;
- Opis uwarunkowań społeczno-gospodarczych działalności Zarządu Województwa, w którym przedstawione są najważniejsze zagadnienia kształtujące kontekst społeczno-gospodarczy w 2023 roku;
- Syntetyczny opis realizacji strategii, programów, polityk dotyczący m.in. systemu regionalnych dokumentów strategicznych, realizacji strategii rozwoju województwa i zadań polityki regionalnej, realizacji programu regionalnego województwa świętokrzyskiego – głównego źródła finansowania działań prorozwojowych w regionie, wdrażania krajowych programów operacyjnych i budżetu województwa;
- Działalność Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów, w której opisano syntetyczny opis działalności Zarządu w ramach realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów mających na celu wdrażanie zapisów Strategii Rozwoju Województwa

Świętokrzyskiego. Informacje są przedstawione w podziale na wyznaczone obszary tematyczne i uwzględniają zakres zadań samorządu województwa określony w art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa oraz w układzie nawiązującym do zakresu działań realizowanych przez poszczególne merytoryczne departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne;

- Informacja nt. uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, która zawiera krótkie podsumowanie dotyczące uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w roku, za który przygotowywany jest Raport.

Załączniki do Raportu zawierają całościowe zestawienie przedsięwzięć, inicjatyw i projektów realizowanych w 2023 roku, będących w zakresie kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego oraz wykaz uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego.

W Raporcie nie został uwzględniony budżet obywatelski na 2023 rok, ponieważ Zarząd Województwa Świętokrzyskiego nie realizował tej inicjatywy.

Raport o stanie województwa świętokrzyskiego stanowi punkt wyjścia do debaty, która odbywa się podczas sesji sejmiku. Udział w niej mogą wziąć zarówno Radni Województwa Świętokrzyskiego, jak również mieszkańcy regionu. Po zakończeniu debaty nad Raportem, Sejmik przeprowadza głosowanie nad udzieleniem Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego wotum zaufania.

II. OPIS UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA

Działania Samorządu Województwa Świętokrzyskiego prowadzone w 2023 roku w ramach obszarów tematycznych przedstawionych w dalszej części Raportu wpisywały się w cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Stanowiły one jednocześnie odpowiedź na liczne wyzwania o charakterze społecznym i gospodarczym, wynikające z uwarunkowań zewnętrznych scharakteryzowanych w SRWŚ 2030+.

Rok 2023 był ostatnim rokiem wdrażania projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Zarząd Województwa,

pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej tym programem, rozdysponował całość dostępnych środków unijnych, co umożliwiło osiągnięcie na koniec 2023 roku poziomu 100% kontraktacji. W roku 2024 kontynuowane są czynności związane z rozliczaniem wydatków zgłaszanych przez beneficjentów oraz przygotowania do zamknięcia programu.

Zakończone sukcesem wdrażanie RPOWŚ 2014-2020 jest tym ważniejsze, że w ostatnich latach, z uwagi na problemy społeczno-gospodarcze spowodowane pandemią COVID-19, jak również następstwa wojny Rosji z Ukrainą, realizacja bardzo wielu projektów, finansowanych z regionalnego programu operacyjnego, napotykała na poważne trudności. Dotyczyły one przede wszystkim problemów z dostępnością towarów i usług, opóźnieniami w realizacji zamówień, wzrostem kosztów realizacji inwestycji lub spadkiem dochodów beneficjentów.

W 2023 roku rozpoczęła się realizacja programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 – przygotowano i zatwierdzono dokumenty wdrożeniowe, niezbędne dla prawidłowej realizacji programu i przede wszystkim uruchamiano nabory wniosków o dofinansowanie, w wielu ważnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego dziedzinach. Do dofinansowania przyjęto kilka przedsięwzięć o strategicznym znaczeniu, finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego+. Projekty te stanowią odpowiedź Zarządu Województwa na zidentyfikowane w regionie następstwa negatywnych procesów demograficznych, do których zaliczamy m.in. odpływ osób młodych poza województwo i związane z tym kurczące się zasoby ludzkie na regionalnym rynku pracy. Wśród ww. przedsięwzięć należy wymienić m.in. projekt pn. **„Dziś uczeń – jutro student”**, który ma na celu zachęcenie młodzieży – uczniów ostatnich klas szkół średnich do podejmowania studiów na świętokrzyskich uczelniach wyższych i planowania kariery zawodowej na regionalnym rynku pracy. Łączny koszt projektu to ponad 60 mln zł, z czego 55 mln zł stanowi dofinansowanie unijne.

Przedsięwzięciami strategicznymi, które odpowiadają na potrzebę podnoszenia kompetencji lub kwalifikacji dorosłych mieszkańców regionu świętokrzyskiego są **projekty realizowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach**. Umożliwią one dofinansowanie lub refundację kosztów szkoleń zawodowych i studiów podyplomowych dostępnych w Bazie Usług Rozwojowych. Ze wsparcia skorzystają pracodawcy, pracownicy, jak również osoby indywidualne, które chcą zdobywać nowe umiejętności. Projekty te będą miały istotny wpływ na dostosowanie kwalifikacji zasobów ludzkich do potrzeb regionalnego

ryнку pracy. Podobnie, projekt pn. „**Profilaktyka świętokrzyskich pracowników**”, ukierunkowany jest na przedłużenie aktywności zawodowej mieszkańców województwa, przeciwdziałając przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy z powodów zdrowotnych.

Procesy demograficzne zachodzące od wielu lat w regionie świętokrzyskim powodują istotne zmiany w strukturze wieku mieszkańców tj. znaczny spadek liczby młodych ludzi przy jednoczesnym wzroście osób starszych. Sytuacja ta powoduje szereg wyzwań i skłania do podejmowania działań adresowanych do rosnącej grupy seniorów. Jednym z nich jest pilotażowy projekt pn. „**Tworzenie lokalnych systemów wsparcia dla seniorów**”, realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego we współpracy z 19 gminami powiatu kieleckiego oraz miastem Kielce, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Jego celem jest wypracowanie systemu koordynacji świadczenia usług społecznych i zdrowotnych dla seniorów potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu z wykorzystaniem usług opiekuńczych i zdrowotnych. Całkowita wartość projektu, wynosi ponad 63 mln zł.

Mankamentem gospodarki województwa świętokrzyskiego od lat pozostaje niski poziom jej innowacyjności. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw, w tym na działalność badawczo-

rozwojową, plasują region pod koniec rankingu polskich województw. Wsparcie konkurencyjnej, opartej na innowacjach gospodarki – to jedno z wyzwań, przed którymi stoi region świętokrzyski. **W 2023 roku uruchomiono nabór konkursowy w ramach Działania**

1.2 Wsparcie działalności przedsiębiorstw w zakresie B+R. Jest to szansa dla świętokrzyskich firm, które mają pomysł na efektywne połączenie działalności badawczej i rozwojowej, chcą wzmocnić swój potencjał oraz wdrażać nowoczesne rozwiązania technologiczne. Na szczególną uwagę, w części programu FEŚ 2021-2027, finansowanej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, zasługuje również uruchomienie około 300 mln zł preferencyjnych pożyczek na inwestycje w przedsiębiorstwach należących do sektora MŚP. W połączeniu z ponad 400 mln zł, przeznaczonymi na pożyczki dla MŚP z RPOWŚ 2014-2020, środki te z pewnością przyczynią się do wzmocnienia konkurencyjności przedsiębiorstw naszego województwa, charakteryzujących się od wielu lat niskimi wartościami nakładów inwestycyjnych, a zarazem zapewnią większą odporność gospodarki regionu na ewentualne

przyszłe kryzysy, podobne do tych, z którymi zarówno Polska jak i województwo zmuszone były zmierzyć się w ostatnich latach.

Jednym z wyzwań wskazanych w SRWŚ 2030+ są zmiany technologiczne istotnie wpływające m.in. na gospodarkę i kapitał społeczny. Innowacje w takich dziedzinach jak automatyzacja, robotyzacja i cyfryzacja, w połączeniu z inwestycjami w kompetencje i kwalifikacje niezbędne w budowie gospodarki opartej na wiedzy, są obszarami przewidzianymi do wsparcia w programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Szczęólnego znaczenia w tym kontekście nabiera aktywizacja środowisk ważnych dla rozwoju innowacyjnego regionu oraz wzmocnienie współpracy międzysektorowej, pozwalającej na efektywne zainwestowanie dostępnych w regionie środków na transformację gospodarczą. W 2023 roku Zarząd Województwa wyłonił w drodze konkursu koordynatorów konsorcjów na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji regionu – najbardziej obiecujących branż gospodarki województwa. W oparciu o współpracę z ww. konsorcjami, zrzeszającymi podmioty gospodarcze, naukowe i okołobiznesowe, prowadzone będą w kolejnych latach działania, których celem będzie podniesienie potencjału środowisk ważnych dla rozwoju innowacyjnego regionu, a w efekcie podniesienie poziomu konkurencyjności gospodarki.

Niezwykle dynamiczny rozwój technologii informacyjnych i komunikacyjnych wywiera silny wpływ na funkcjonowanie zarówno gospodarki jak i sfery publicznej. Dużym wyzwaniem jest sprostanie potrzebom rewolucji cyfrowej m.in. w zakresie infrastruktury oraz wyposażenia. W aspekcie tym Zarząd Województwa prowadzi aktywne działania. **Zarządzanie Regionalną Siecią Szerokopasmową Województwa Świętokrzyskiego pozwala na zapewnienie coraz większej liczbie mieszkańców regionu dostępu do Internetu.** Dodatkowo, infrastruktura RSSWŚ była wykorzystana na potrzeby realizacji projektu, dzięki któremu wszystkie szkoły podstawowe i ponadpodstawowe z terenu województwa otrzymały łącza zapewniające szerokopasmowy dostęp do sieci internetowej. **W 2023 roku trwały przygotowania do uruchomienia kolejnej edycji projektu InPlaMed,** dzięki któremu w 23 placówkach medycznych z terenu województwa będą prowadzone inwestycje w infrastrukturę informatyczną, która umożliwi wdrożenie nowych lub podniesienie poziomu dojrzałości już istniejących e-usług.

Trwająca od 24 lutego 2022 roku wojna na Ukrainie wywołała negatywne skutki społeczne i gospodarcze, odczuwalne również w regionie świętokrzyskim. Konieczne stało się zorganizowanie systemowej pomocy uchodźcom z Ukrainy, zwłaszcza w zakresie zapewnienia podstawowych potrzeb mieszkaniowych, dostępu do usług publicznych, takich jak opieka zdrowotna i społeczna, edukacji czy zatrudnienia. W październiku 2023 r. zakończyła się realizacja projektu „**Świętokrzyskie dla Ukrainy**”, którego Liderem był Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej a partnerami: Wojewódzki Urząd Pracy oraz powiaty, które przystąpiły do projektu. Projekt objął wsparciem ponad 2 100 osób, w zdecydowanej większości kobiet, dzieci oraz seniorów, dzięki środkom w wysokości niemal 22 mln 840 tys. złotych z Funduszy Europejskich.

W maju 2023 roku Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła koniec globalnego zagrożenia zdrowia związanego z koronawirusem. **Panująca od 2020 roku pandemia Covid-19 miała ogromny wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą, zarówno w skali globalnej, jak i regionalnej.** Przede wszystkim ograniczyła działalność podmiotów gospodarczych, a negatywne konsekwencje były odczuwalne m.in. w sektorach ochrony zdrowia, pomocy społecznej, transportu, kultury i turystyki. W związku z kryzysem spowodowanym wybuchem pandemii Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podejmował szereg działań w wielu obszarach szczególnie dotkniętych jej skutkami. W 2023 roku kontynuowano wsparcie z RPOWŚ, osi priorytetowej 12. REACT-EU dla Świętokrzyskiego, w ramach której przeznaczono blisko 83 mln na poprawę efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Środki pochodziły z unijnego instrumentu REACT-EU, który miał na celu naprawienie szkód społecznych i gospodarczych spowodowanych pandemią COVID-19 oraz przygotowanie się do ekologicznej i cyfrowej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność.

Wśród głównych zewnętrznych uwarunkowań, wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, znajdują się zmiany klimatyczne, coraz bardziej widoczne w skali globalnej i coraz dotkliwiej odczuwane w aspekcie społecznym i gospodarczym. Istotnym wyzwaniem jest również ochrona środowiska, w szczególności walka z zanieczyszczeniem powietrza i ochrona wód. Dostosowanie do zmian klimatu, transformacja energetyczna, ochrona zasobów naturalnych stanowi ważny obszar wsparcia w wynegocjowanym przez Zarząd Województwa programie regionalnym Fundusze Europejskie

dla Świętokrzyskiego 2021. Na ten cel zaplanowano znaczne środki m.in. na projekty dotyczące ekologicznych źródeł energii, zwiększenia efektywności energetycznej, niskoemisyjnego transportu, adaptacji obszarów miejskich do zmian klimatu, ochrony bioróżnorodności, retencji czy infrastruktury oczyszczania ścieków oraz gospodarowania odpadami.

Powyższym zagadnieniom poświęconych jest ponadto wiele programów, przedsięwzięć i inicjatyw, realizowanych przez Zarząd Województwa, opisanych w dalszej części Raportu, takich jak np. „Renaturyzacja śródlądowej delty rzeki Nidy”, prowadzenie Ośrodka Edukacji Przyrodniczej w Umianowicach, kampania edukacyjna pn. „Nie rób świata na szaro”, udział w projektach międzynarodowych umożliwiających wymianę wiedzy i doświadczeń w obszarze ochrony środowiska i energetyki odnawialnej, czy wdrażanie działań prośrodowiskowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

III. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

1. SYSTEM REGIONALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Skuteczne prowadzenie polityki rozwoju związane jest z podejmowaniem działań dookreślonych w opracowanych i przyjętych dokumentach programowych, będących integralną częścią systemu programowania. Pośród kluczowych dokumentów określających cele i kierunki działań polityki rozwoju województwa świętokrzyskiego znajdują się strategie, programy kilkuletnie, dokumenty nieokreślone horyzontem czasowym, a także dokumenty przygotowywane corocznie.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego wraz z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa reprezentują pierwszy - najwyższy szczebel (poziom) programowania w województwie świętokrzyskim. Dokumenty te, przyjmowane przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, są nadrzędne w stosunku do wszystkich pozostałych dokumentów strategicznych, programowych, planistycznych czy finansowych przygotowywanych na poziomie regionalnym, będąc tym samym podstawową merytoryczną wytyczną dla programowanych w nich interwencji publicznych.

Drugi poziom programowania strategicznego stanowi niewielka liczba ściśle określonych strategii sektorowych i branżowych, których obowiązek opracowania wynika z przepisów

krajowych, bądź też stanowi wypełnienie warunków niezbędnych do uruchomienia wdrażania środków europejskiej polityki spójności. Przykładami tego typu dokumentów są m.in. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+ oraz Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030. Ponadto Samorząd Województwa Świętokrzyskiego z własnej inicjatywy może opracować dokumenty nieobligatoryjne, takie jak polityki rozwoju czy strategie ponadregionalne. Dokumenty te, służące usystematyzowaniu działań, zadań i planów, mają na celu wzmocnienie współpracy terytorialnej.

Ich struktura, sposób opracowania i przyjęcia nie podlega takim uwarunkowaniom, jak w przypadku programów rozwoju i programów sektorowych.

Trzeci poziom programowania strategicznego stanowią programy o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, które są zasadniczym narzędziem realizacji Strategii. Programy te ukierunkowane są na realizację poszczególnych celów operacyjnych Strategii (bądź też ich grup). Szczególną grupę instrumentów wspierających wdrażanie Strategii stanowią programy operacyjne służące wdrażaniu Polityki Spójności Unii Europejskiej, wśród których wskazać należy:

- **regionalny program operacyjny** – przygotowywany przez Zarząd Województwa i stanowiący zasadnicze źródło finansowania kierunków działań opisanych w Strategii, w przypadku perspektywy 2021-2027 program regionalny *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*;
- **program dedykowany wsparciu makroregionu Polski Wschodniej** – opracowywany na szczeblu centralnym, służący wsparciu rozwoju społeczno-gospodarczego wschodnich regionów Polski;
- **krajowe programy operacyjne** – opracowywane na szczeblu centralnym, dające możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych na realizację kierunków działań Strategii.

Poniżej przedstawiono wykaz dokumentów określających cele i kierunki działań polityki rozwoju województwa świętokrzyskiego wraz z podaniem obowiązującego horyzontu czasowego. Dokumenty obejmują perspektywę czasową niewykraczającą poza horyzont Strategii, z możliwością ich aktualizacji.

Schemat 1. Układ dokumentów regionalnych województwa świętokrzyskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Dokumenty strategiczne służące wdrażaniu SRWŚ 2030+ stanowią katalog otwarty, w szczególności dotyczy to programów strategicznych, planów, co do których brak jest uregulowań w odrębnych ustawach, a opracowanych z inicjatywy własnej Samorządu Województwa Świętokrzyskiego, po uprzednio przeprowadzonej diagnozie. Dokumenty takie „uszyte na miarę potrzeb” stanowią nieodłączny i niezmiennie istotny element wzmocnienia współpracy terytorialnej i podejścia programowego w planowaniu rozwoju regionu.

DOKUMENTY STRATEGICZNE O CHARAKTERZE ŚREDNIOOKRESOWYM

- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego przyjęta w dniu 29 marca 2021 r. przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwałą Nr XXX/406/21 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego przyjęty uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku.

W dniu 28 grudnia 2020 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, uchwałą Nr XXVII/377/20 uchwalił zmianę Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącą opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego”.

STRATEGIE SEKTOROWE I BRANŻOWE

- ✓ **Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+** przyjęta uchwałą Nr 3459/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 10 marca 2021 roku.
- ✓ **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030** przyjęta przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwałą Nr XXXII/435/21 z dnia 27 maja 2021 r.

PROGRAMY OPERACYJNO-WDROŻENIOWE

- ✓ **Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (PR FEŚ)** przyjęty decyzją KE 07.12.2022 r. uwzględnia kierunki interwencji określone w unijnych, krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych. Program stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby i jest ukierunkowany na rozwój oraz wzmocnienie potencjału regionu.
- ✓ **Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Świętokrzyskiego** dokument przyjęty uchwałą Nr XLI/731/10 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 września 2010 r.
- ✓ **Program Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2026** przyjęty uchwałą nr LXV/806/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 października 2023 r.
- ✓ **Regionalny Plan Transportowy Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030** oraz
Plan Rozwoju Sieci Dróg Wojewódzkich Województwa Świętokrzyskiego do 2030 roku wraz z planem finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich - dokumenty przyjęte uchwałą nr 7670/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 sierpnia 2023 roku;
- ✓ **Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Świętokrzyskiego** - dokument obowiązujący przyjęty uchwałą Nr XLVIII/858/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 października 2014 r., dokument bez daty granicznej.
- ✓ **Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2023 rok** przyjęty uchwałą Nr LV/664/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2022 r.

- ✓ **Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2024 rok** przyjęty uchwałą Nr LXVI/836/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 4 grudnia 2023 r.
- ✓ Dokument strategiczny województwa na rzecz młodzieży „**Młodzi dla Świętokrzyskiego 2030+**”,
w trakcie przygotowania.
- ✓ **Inne programy perspektywy 2014-2020 finansowane ze środków UE wpływające na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego:** Program Operacyjny Polska Wschodnia, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny RYBY, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program LIFE, Erasmus+, Program Operacyjny Pomoc Techniczna, Interreg Europa, Interreg Region Morza Bałtyckiego, Europa dla Obywateli.
- ✓ **Inne programy w ramach perspektywy 2021-2027, finansowane ze środków UE wpływające na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, w tym:** FEPW – Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, FEnIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, PTFE - Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich, Fundusze Europejskie dla Rybactwa, Plan Strategiczny WPR 2023-2027.

Programy z zakresu ochrony środowiska:

- ✓ **Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego 2030** przyjęty uchwałą Nr LXVIII/859/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2023 r.
- ✓ **Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych** przyjęta uchwałą Nr LXIV/798/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 września 2023 r., dokument obowiązujący w latach 2020-2026
- ✓ **Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2023 – 2028** przyjęty uchwałą Nr LXV/809/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 października 2023 r.

- ✓ **Aktualizacja Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2026** - uchwała Nr XI/155/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 lipca 2019 roku.
- ✓ **Audyt krajobrazowy dla województwa świętokrzyskiego**, dokument w trakcie przygotowania.
- ✓ **Programy i aktualizacja programów ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych i dróg wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne** – uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr IV/63/19 z dnia 28 stycznia 2019 roku oraz uchwała Nr XLII/603/18 z dnia 19 marca 2018 r., działania zaplanowane do 2023 i po 2023 r.
- ✓ **Uchwała antysmogowa** przyjęta uchwałą Nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. bezterminowo.

Programy z zakresu zdrowia i polityki społecznej:

- ✓ **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030** przyjęta uchwałą Nr XXXII/435/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 maja 2021 r.
- ✓ **Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026** przyjęty uchwałą Nr XLI/540/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2021 r.
- ✓ **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2018-2023** przyjęty uchwałą Nr III/46/18 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2018 r.
- ✓ **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028** przyjęty uchwałą Nr 7747/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 września 2023 r.
- ✓ **Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2025 roku** przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Nr XI/146/19 z dnia 22 lipca 2019 r.
- ✓ **Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej do 2023 roku** przyjęty uchwałą Nr IV/68/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2019 r.

- ✓ **Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025**, dokument obowiązujący przyjęty uchwałą Nr XLVI/583/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 kwietnia 2022 r.
- ✓ **Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2025** przyjęty uchwałą Nr 6922/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 kwietnia 2023 r.
- ✓ **Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Świętokrzyskim do 2023 roku** przyjęty uchwałą Nr 7380/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lipca 2023 r.
- ✓ **Ramowy program ochrony osób doznających przemocy domowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028, Ramowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028, Ramowy program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028**, programy przyjęte uchwałą Nr 8395/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 grudnia 2023 r.
- ✓ **Program Rozwoju Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Województwie Świętokrzyskim do 2025 roku** przyjęty uchwałą Nr 3145/20 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 grudnia 2020 r.
- ✓ **Regionalny Program Zdrowotny w zakresie kompleksowej rehabilitacji pulmonologicznej w ramach profilaktyki wtórnej u osób w wieku aktywności zawodowej cierpiących na przewlekłe choroby układu oddechowego (CRD)** przyjęty uchwałą Nr 2838/17 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 19 lipca 2017 zmienioną uchwałami: Nr 3972/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 6.06.2018 r. oraz Nr 5223/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27.04.2022 r.
- ✓ **Regionalny Program Zdrowotny „Zapobieganie ciężkim zapaleniom płuc u chorych onkologicznych z najczęstszymi nowotworami litymi i hematologicznymi”** przyjęty uchwałą Nr 4357/18 Zarządu WŚ z dnia 27 września 2018 r., zmienioną uchwałą Nr 3752/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 19.05.2021 r.
- ✓ **Regionalny Program Zdrowotny Województwa Świętokrzyskiego „Wczesne wykrywanie oraz rehabilitacja zaburzeń słuchu i mowy wśród uczniów pierwszych klas szkół**

podstawowych” przyjęty uchwałą Nr 759/19 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 czerwca 2019 r., zmienioną uchwałami: Nr 6269/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 07.12.2022 r. oraz Nr 7230/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 07.06.2023 r.

- ✓ **Program naprawczy Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy na lata 2023 – 2025** przyjęty uchwałą Nr 8299/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 grudnia 2023 r.
- ✓ **Program naprawczy Świętokrzyskiego Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze na lata 2021 - 2023** przyjęty uchwałą Nr 5138/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 6 kwietnia 2022 r.
- ✓ **Program naprawczy Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego na lata 2023 – 2025** przyjęty uchwałą Nr 8403/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 grudnia 2023 r.
- ✓ Harmonogram realizacji na terenie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku zadań w ramach **Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeń HIV i Zwalczenia AIDS** przyjęty uchwałą Nr 5948/22 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 05 października 2022 r.

2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO I ZADANIA POLITYKI REGIONALNEJ

Najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym kierunki polityki rozwoju regionalnego, zgodnie z ustawą o samorządzie województwa, jest strategia rozwoju, a głównym narzędziem realizacji strategii jest program regionalny. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ została przyjęta uchwałą Nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.

Wizja rozwoju województwa świętokrzyskiego zawarta w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ brzmi następująco:

Świętokrzyskie w 2030 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku:

- ✓ wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy,
- ✓ szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne,
- ✓ będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju.

Zgodnie z misją, zawartą w Strategii Samorząd Województwa Świętokrzyskiego:

- ✓ tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej,
- ✓ uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa,
- ✓ pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym - nowe inwestycje zewnętrzne) oraz odpowiednie zasoby ludzkie i organizacyjne.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ kładzie nacisk na cztery główne obszary:

- ✓ **GOSPODARKA** (Cel 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie)
- ✓ **ŚRODOWISKO** (Cel 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region)
- ✓ **DEMOGRAFIA** (Cel 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi)
- ✓ **ZARZĄDZANIE** (Cel 4. horyzontalny – Sprawne zarządzanie regionem)

W 2023 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego kontynuował wdrażanie Strategii. W skutecznej realizacji tego dokumentu istotne znaczenie odgrywa monitoring, w ramach którego co dwa lata przygotowane są raporty monitoringowe na podstawie danych pochodzących ze statystyki ogólnej (GUS, Bank Danych Lokalnych), informacji zebranych w ramach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz danych od podmiotów zewnętrznych, w tym gmin oraz powiatów. Pierwszy taki raport został przyjęty uchwałą Nr 6860/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 kwietnia 2023 roku.

Ważną rolę w systemie realizacji SRWŚ 2030+ pełni **Rada ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego** – gremium doradcze i opiniotwórcze dla Zarządu Województwa w sprawach dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Jej głównym zadaniem jest prowadzenie strategicznej dyskusji na temat celów i kierunków polityki regionalnej województwa, a także ich bieżąca ocena. W dniu 15 września 2021 r. uchwałą nr 4263/21 Zarząd Województwa powołał Radę ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. W składzie Rady znaleźli się przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa, administracji rządowej w województwie, środowiska akademicko-naukowego oraz partnerów

społeczno-gospodarczych. W dniu 29 września 2023 roku w Busku-Zdroju odbyło się posiedzenie Rady, poświęcone nowej unijnej perspektywie oraz obszarowi uzdrowiskowemu.

Warto podkreślić, że do intensywnej współpracy samorządów przyczynił się projekt pn. **Centrum Wsparcia Doradczego**, który był realizowany w okresie od września 2020 r. do końca grudnia 2023 r. na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Jego celem było wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych (gminnych i powiatowych), w tym przede wszystkim poprawa ich kompetencji do zarządzania strategicznego rozwojem lokalnym oraz inicjowania i realizacji kompleksowych przedsięwzięć rozwojowych, w partnerstwie społeczno-gospodarczym i z innymi samorządami. **W projekcie uczestniczyło pięć partnerstw z województwa świętokrzyskiego: Ponidzie, Ziemia Opatowska, Dolina Wisły, Uzdrowiska Świętokrzyskie oraz MOF Miasta Północy.** Wspólnie z doświadczonym zespołem ekspertów ze Związku Miast Polskich oraz Fundacji Fundusz Współpracy samorządy przygotowały strategie terytorialne (ZIT i IIT) oraz projekty kluczowe dla rozwoju obszarów partnerstw.

Realizacja zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ w zakresie polityki terytorialnej regionu przebiega w sposób dynamiczny. Partnerstwa samorządowe na Obszarach Strategicznej Interwencji (OSI), wskazanych w SRWŚ 2030+ zawiązały porozumienia. Tworzone są strategie ponadlokalne lub terytorialne (ZIT i IIT), zawierające wizję, cele strategiczne, kierunki działań, a także projekty planowane do realizacji na danym obszarze. Dokumenty te będą stanowić podstawę do korzystania z funduszy UE w perspektywie finansowej 2021-2027.

W 2023 roku odbyło się szereg spotkań z przedstawicielami świętokrzyskich partnerstw samorządowych, które miały na celu wsparcie w procesie przygotowania strategii terytorialnych (ZIT i IIT) oraz przedstawienie założeń dla projektów, które są planowane do realizacji w ramach programu *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027*. Prowadzone były również indywidualne spotkania konsultacyjne z przedstawicielami poszczególnych partnerstw.

W 2023 roku opiniowano dokumenty strategiczne i programowe szczebla krajowego i regionalnego. W Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej trwały prace nad „Koncepcją Rozwoju Kraju 2050” - głównym dokumentem wyznaczającym długoterminowe scenariusze rozwoju Polski. W 2024 i 2025 roku planowana jest aktualizacja średniookresowej strategii rozwoju kraju wraz ze strategiami zintegrowanymi.

W 2023 roku prowadzone były również prace związane z opiniowaniem projektów dokumentów strategicznych przygotowywanych przez świętokrzyskie samorządy. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego zaopiniował 18 projektów strategii rozwoju lokalnego i ponadlokalnego oraz 6 projektów gminnych programów rewitalizacji. Ponadto, w trybie roboczym analizowane były strategie terytorialne przygotowywane przez partnerstwa samorządowe w zakresie możliwości finansowania z programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*.

W 2023 roku prowadzone były działania dotyczące uruchomienia kolejnej edycji Programu **Regiony Rewitalizacji 3.0 czyli wzmacnianie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych** - 3 edycja współpracy Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej z Zespołami ds. rewitalizacji w urzędach marszałkowskich. Zostały uzgodnione dokumenty niezbędne do uruchomienia dotacji dla województwa świętokrzyskiego (Wojewódzka Inicjatywa Rewitalizacyjna) wraz ze szczegółowym budżetem i harmonogramem projektu oraz wartością i liczbą transz dotacji. Zaakceptowany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej budżet projektu i kwota dotacji wynosi 4 580 800,00 zł. W ramach projektu planuje się m.in. wsparcie edukacyjne i doradcze z zakresu rewitalizacji dla gmin z terenu województwa oraz ich partnerów, wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie rewitalizacji, monitorowanie oraz promocję rewitalizacji jako skutecznego instrumentu terytorialnego. Możliwa będzie również realizacja regionalnych grantów na rewitalizację, których celem będzie wsparcie potencjału partnerów w celu zwiększenia ich udziału w realizacji polityk rozwoju na poziomie regionalnym i lokalnym oraz wsparcie gmin w realizacji działań związanych z zaangażowaniem społeczności lokalnej, interesariuszy rewitalizacji, partnerów społeczno-gospodarczych.

Finansowanie rozwoju regionu opiera się głównie na środkach pochodzących z funduszy Unii Europejskiej, instrumentów finansowych UE, środkach budżetu województwa, budżetu państwa oraz środkach prywatnych. Najważniejszym źródłem finansowania przedsięwzięć prorozwojowych jest program regionalny, w ramach którego kierowane są znaczne środki finansowe na wsparcie obszarów będących w kompetencjach samorządu województwa. W dniu 7 grudnia 2022 r. Komisja Europejska wydała decyzję zatwierdzającą program regionalny *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*, którego budżet wynosi 1 mld 456 mln euro. Środki unijne skierowane będą przede wszystkim na rozwój przedsiębiorczości i infrastruktury, poprawię czystość wód i powietrza oraz służyć będą przedsięwzięciom społecznym i edukacyjnym. W 2023 r. rozpoczęto realizację programu. Prowadzone były prace związane z przygotowaniem i zatwierdzeniem dokumentów wdrożeniowych niezbędnych do prawidłowej realizacji, opracowano harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie, a opracowywano i zatwierdzano kryteria wyboru projektów. Szczegółowe informacje w tym zakresie zostały przedstawione w dalszej części *Raportu*.

Polityka regionalna prowadzona przez samorząd województwa może być wspierana przez działania podejmowane na poziomie rządowym. Samorząd województwa, a także samorządy lokalne z regionu świętokrzyskiego realizując cele SRWŚ 2030+ ubiegały się o środki finansowe oraz realizowały projekty i inwestycje z **Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych**. Jest to rządowy fundusz ustanowiony w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19 oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, umożliwiający jednostkom samorządu terytorialnego uzyskanie bezzwrotnego dofinansowania na realizację inwestycji publicznych w różnych obszarach tematycznych. Program Inwestycji Strategicznych ma na celu m.in. pobudzenie aktywności inwestycyjnej JST, poprawę warunków życia obywateli, powstanie nowych miejsc pracy oraz wsparcie zrównoważonego rozwoju.

Pierwsze nabory w ramach Programu Inwestycji Strategicznych zostały przeprowadzone w lipcu 2021 roku i łącznie do końca 2023 r. odbyło się osiem edycji naborów.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w ramach Programu Inwestycji Strategicznych otrzymał dofinansowanie do 6 przedsięwzięć:

1. Rozbudowa drogi wojewódzkiej 754 na odcinku od km 0+000 do 1+912 w Ostrowcu Świętokrzyskim wraz z rozbudową mostu na rzece Kamiennej;

2. Rozbudowa Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach o Blok Operacyjny wraz z salami intensywnej terapii, pracowniami diagnostycznymi, centralną sterylizatornią i niezbędną infrastrukturą;
3. Budowa odcinka DW 744 od końca budowanej obwodnicy Starachowic w ciągu drogi wojewódzkiej do budowanej obwodnicy Wąchocka na DK 42;
4. Modernizacja elewacji budynku oraz wybranych pomieszczeń Wojewódzkiego Domu Kultury;
5. Zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Św. Rafała w Czerwonej Górze;
6. Rewitalizacja „Świętokrzyskiej Kolejki Wąskotorowej Ciuchcia Ponidzie”.

Łączna wartość dofinansowania z Programu Inwestycji Strategicznych dla samorządu województwa świętokrzyskiego wyniosła prawie 280 milionów złotych.

Ponadto, w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w ramach Programu Inwestycji Strategicznych otrzymał dofinansowanie do 6 przedsięwzięć:

1. Konserwacja techniczna i estetyczna elewacji kościoła klasztorного Archiopactwa Cystersów w Jędrzejowie;
2. Konserwacja techniczna i estetyczna zabytków Bazyliki Katedralnej w Sandomierzu;
3. Remont konserwatorski zespołu budynków Diecezji Sandomierskiej;
4. Rewitalizacja Zespołu Klasztorного na Świętym Krzyżu;
5. Prace renowacyjne i konserwatorskie na obiektach Muzeum Wsi Kieleckiej;
6. Zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie elewacji Zamku Królewskiego w Sandomierzu.

Łączna wartość dofinansowania z Programu Odbudowy Zabytków dla samorządu województwa świętokrzyskiego wyniosła ponad 17,5 miliona złotych.

3. PROGRAM REGIONALNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

3.1. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

Regionalny program operacyjny pełni funkcję wdrożeniową wobec strategii rozwoju województwa. Ponadto jest kluczowym narzędziem umożliwiającym realizację celów strategicznych i operacyjnych zawartych w Strategii. Jest dokumentem programowym

określającym obszary oraz działania, jakie samorząd województwa zamierza podjąć na rzecz wspierania rozwoju regionu.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 został przyjęty Decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 12 lutego 2015 r. W ramach aktualnie obowiązującej wersji Programu wydzielonych zostało 13 Osi priorytetowych (w tym jedna Oś dotycząca Pomocy Technicznej). Aktualna alokacja środków unijnych na Program wynosi: **1 383 494 165 euro**. W 2023 r. przeprowadzono jedną modyfikację Programu. Aktualna wersja została przyjęta decyzją Komisji Europejskiej o numerze C(2023)8284 z 27 listopada 2023 r. Zmiany dotyczyły aktualizacji wartości wskaźników oraz przesunięć części środków pomiędzy poszczególnymi osiami programu oraz kodami interwencji.

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO W REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

Zakres interwencji EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2014-2020 wspiera rozwój potencjału społeczno-gospodarczego województwa poprzez inwestycje w rozwój przedsiębiorczości, rozbudowę infrastruktury, wzrost innowacyjności i konkurencyjności regionu oraz poprawę ochrony środowiska.

Na wsparcie inwestycji z ww. obszarów przeznaczono w ramach Programu środki UE w wysokości **1 mld 6 mln EUR** w ramach 8 osi priorytetowych, za których wdrażanie w całości odpowiedzialny jest Departament Inwestycji i Rozwoju.

Kluczowe aspekty prac dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w regionie świętokrzyskim w 2023 r.

Działania związane z identyfikacją, oceną i wyborem projektów do dofinansowania zostały zakończone. Realizacja projektów została zakończona 31 grudnia 2023 roku, a obecnie trwa ich końcowe rozliczanie. Na koniec 2023 r. kontraktacja osiągnęła poziom 100% alokacji.

Charakterystyka realizowanych projektów EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020

W 2023 roku w ramach EFRR zawarto 59 nowych umów o dofinansowanie na łączną wartość wkładu UE ponad 118,1 mln zł. Łączna wartość wkładu UE w 3 116 umowach, których realizacja jest nadzorowana przez Departament Inwestycji i Rozwoju to blisko 4,56 mld zł.

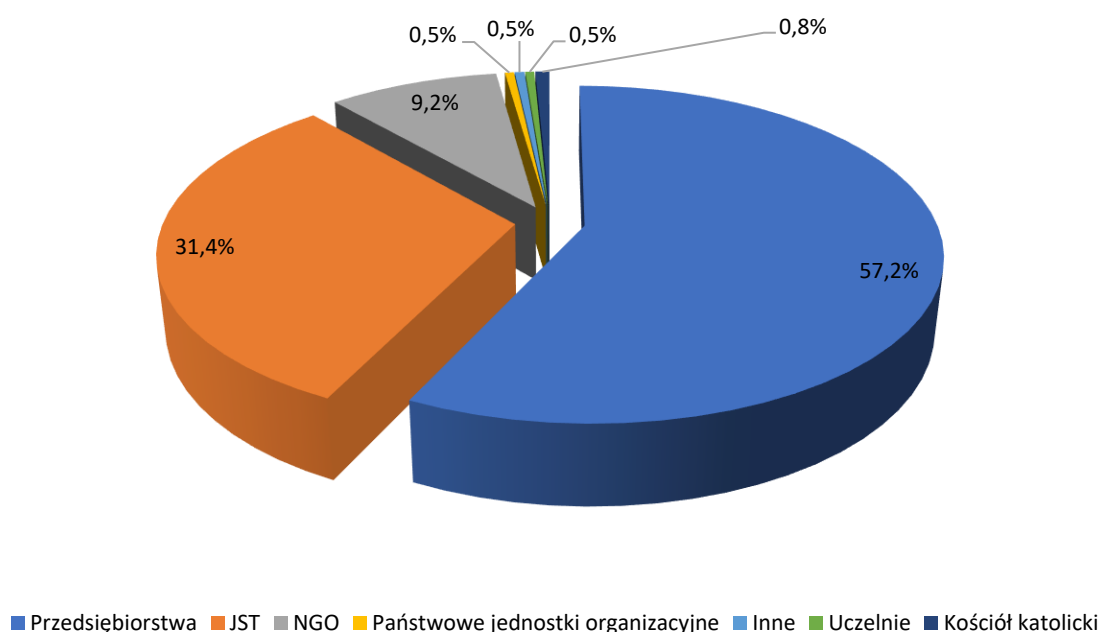
Kontraktacja w ramach osi priorytetowych EFRR osiągnęła 100%. Największa liczba projektów realizowana jest w ramach osi 2 Konkurencyjna gospodarka. Warto podkreślić, że w ramach realizowanego w osi 2 wsparcia dotacyjnego do końca 2023 roku zawarto 2 192 umowy z przedsiębiorcami o wartości ponad 875 mln zł, z czego 1 652 umowy (blisko 52 mln zł), to środki na finansowanie kapitału obrotowego przedsiębiorstw, które znalazły się w trudnej sytuacji w związku z wybuchem pandemii COVID-19. W ramach wsparcia inwestycyjnego MŚP, 1 662 przedsiębiorstw skorzystało z pożyczki na rozwój działalności, w tym 583 przedsiębiorstwa zostały objęte wsparciem na preferencyjnych warunkach, mającym na celu łagodzenie negatywnych skutków pandemii.

W ramach osi 2 beneficjenci dotychczas rozliczyli najwięcej wydatków w złożonych wnioskach o płatność – 97% alokacji.

Na szczególną uwagę zasługuje również wsparcie pozyskiwane przez beneficjentów w ramach osi 3. W wyniku realizacji blisko 370 projektów wybudowanych zostało ponad 5 tysięcy jednostek wytwarzania energii elektrycznej oraz ponad 3 tysiące jednostek wytwarzania energii cieplnej z odnawialnych źródeł energii. Poddano termomodernizacji energetycznej 424 budynki użyteczności publicznej. Zmodernizowanych zostało również ponad 60 tys. źródeł oświetlenia ulicznego.

Strukturę beneficjentów osi priorytetowych od 1 do 7 oraz 12 obrazuje poniższy wykres.

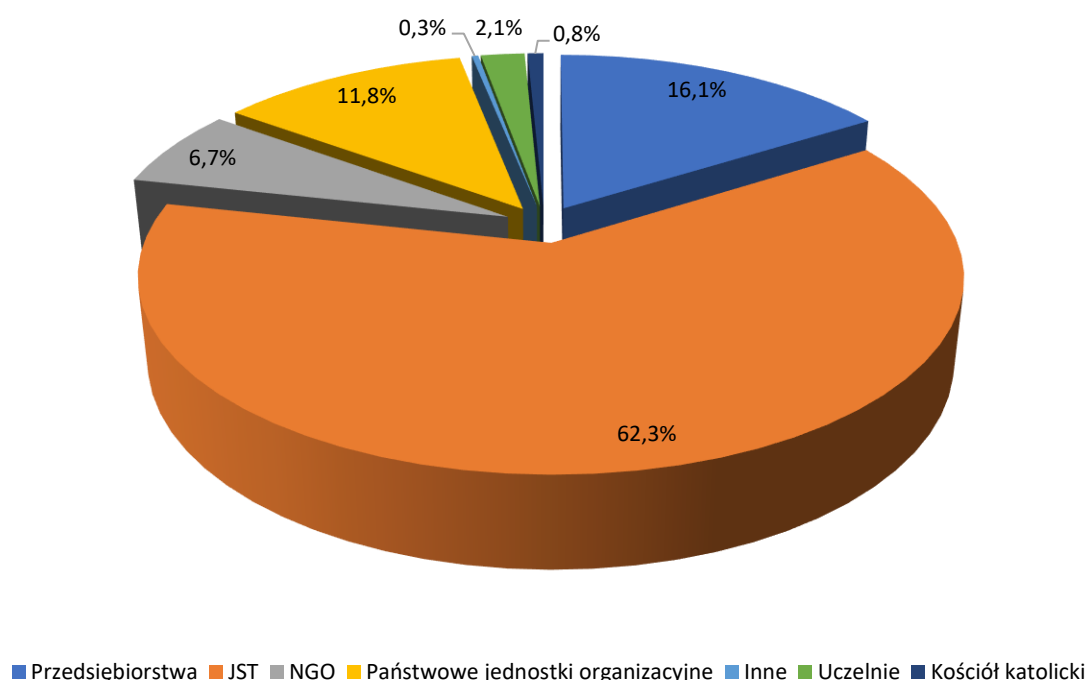
Wykres 1. Forma prawna beneficjentów na podstawie zawartych umów o dofinansowanie (narastająco do 31.12.2023 r.)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju na podstawie danych z SL2014.

Największa liczba projektów w ramach OP 1-7,12 jest realizowana przez przedsiębiorstwa. Warty uwagi jest jednak fakt, że biorąc pod uwagę wartość wkładu UE poszczególnych projektów, największą kwotę dofinansowania w ramach zawartych umów otrzymują jednostki samorządu terytorialnego.

Wykres 2. Forma prawna beneficjentów wg wartości wkładu UE (narastająco do 31.12.2023 r.)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju na podstawie danych z SL2014.

Powyższe związane jest z wielkością realizowanych przedsięwzięć. Jednostki samorządu terytorialnego realizują kompleksowe projekty o większej wartości. Za wysoką liczbę przedsiębiorstw w strukturze beneficjentów odpowiada w dużej mierze realizowane Działanie 2.5, które pozwoliło wielu firmom zlokalizowanym w regionie na pozyskanie dodatkowych środków uzupełniających ich kapitał obrotowy w czasie pandemii.

Postępy finansowe oraz efekty realizacji komponentu EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020

Do końca 2023 r. w ramach Osi Priorytetowych od 1 do 7 oraz 12 RPOWŚ 2014-2020 ogłoszono 115 naborów projektów, w tym jeden w roku 2023. Tak niska liczba naborów w roku 2023 wynika z wykorzystania większości środków, jakie były dostępne w perspektywie finansowej 2014-2020.

W ramach naborów ogłaszanych w 2023 r. wnioskodawcy złożyli 10 poprawnych formalnie wniosków, od początku realizacji RPO do końca 2023 r. złożonych zostało 4 476 wniosków.

Postęp finansowy

Poniżej zaprezentowano postęp finansowy łącznie w ramach Osi 1-7 oraz 12 RPOWŚ 2014-2020- narastająco do 31.12.2023 r. oraz w 2023 r.

Tabela 1. Postęp finansowy osi RPO finansowanych z EFRR

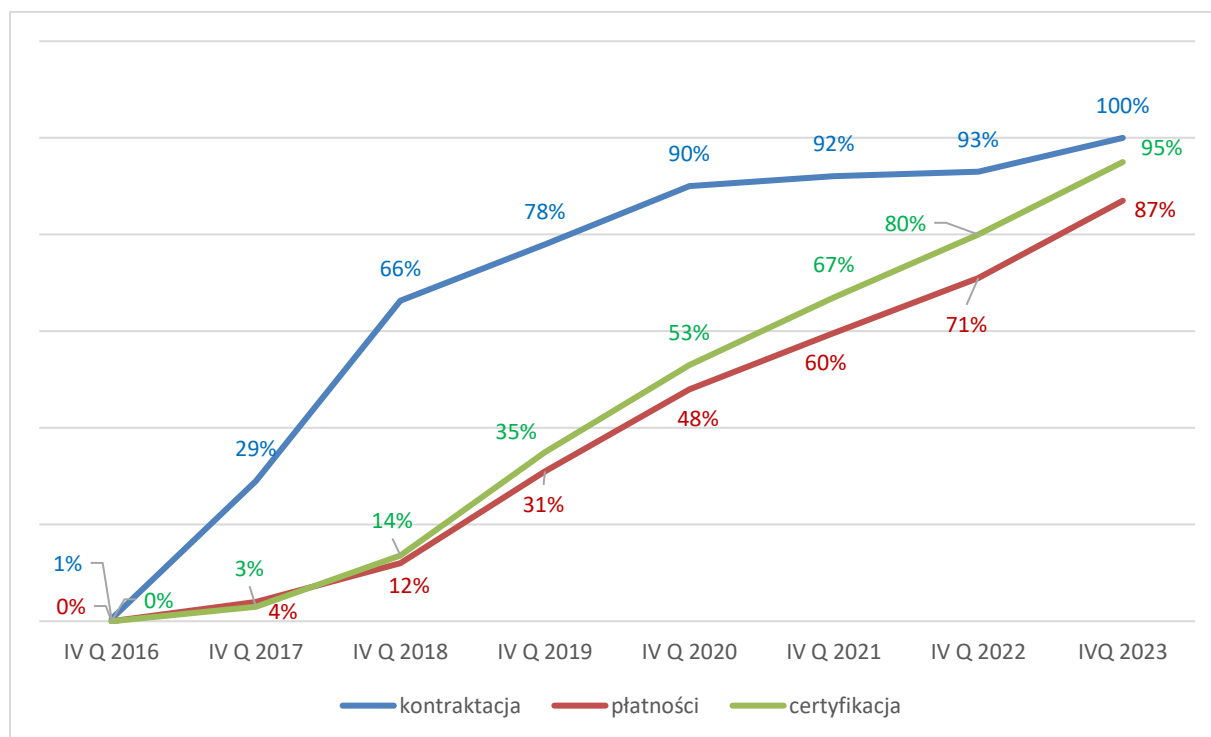
	Narastająco od początku okresu programowania do 31.12.2023 r.		2023 r.
Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	4 476 wniosków		10 wniosków
Wkład UE	6,559 mld zł		18,3 mln zł
Liczba umów o dofinansowanie	3 116 umów		59 umów
Wkład UE	4,481 mld zł		118,1 mln zł
% Alokacji	100 %		2,7 %
Liczba zatwierdzonych wniosków o płatność	15 158 wniosków		1 133 wniosków
Wkład UE	3,917 mld zł		583,5 mln zł
Certyfikacja wydatków przez KE	4,252 mld zł		646 mln zł

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju na podstawie danych z SL2014.

Specyfika projektów inwestycyjnych EFRR, które charakteryzują się dużym stopniem skomplikowania i w konsekwencji długim czasem realizacji spowodowała, że w początkowych latach wdrażania ciężar działań IZ dotyczył wyboru i zawierania umów o dofinansowanie. Widoczne jest to szczególnie na przełomie lat 2016-2018, w których zakontraktowano 66% alokacji EFRR, tj. blisko 3 mld zł. Z kolei w kolejnych latach wdrażania Programu realizacja projektów przekładała się na zdecydowane zwiększenie środków rozliczanych przez

beneficjentów i przedstawianych do certyfikacji Komisji Europejskiej. W samym roku 2023 certyfikowano ponad 15% wszystkich środków EFRR rozliczonych z KE, tj. ponad 645 mln zł.

Wykres 3. Postęp finansowy wdrażania projektów EFRR

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju na podstawie danych z SL2014.

Efekty realizacji komponentu EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020

Efekty wydatkowania środków EFRR, dostępnych w ramach RPOWŚ 2014-2020, odzwierciedlają także przyrosty wskaźników włączonych do tzw. ram wykonania (tj. wskaźników służących do rozliczania efektów projektów przed Komisją Europejską). Wartości oraz zmiany w 2023 r. ww. wskaźników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Stan realizacji Ram Wykonania osi RPO finansowanych z EFRR

Oś priorytetowa	Nazwa wskaźnika / KEW	Jednostka miary	Cel końcowy na 2023 r.	Wykonanie na dzień 31.12.2023
Oś 1	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady	szt.	3	4

	inwestycyjne na działalność B+R (wsk. produktu)			
	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R w podpisanych umowach (KEW)	szt.	n/d	n/d
Oś 2	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	przedsiębiorstwa	1000	2 128
	Liczba nowych i ulepszonych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu	szt.	18	43
Oś 3	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	4 200	5 237
	Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną	szt.	100	100
	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	422	424

Oś 4	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	30	31
	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	300	360,67
	Liczba zabytków nieruchomych i instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	58	66
Oś 5	Całkowita długość nowych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	100	105,49
Oś 6	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	131	246,50
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją w podpisanych umowach (KEW)	ha	n/d	n/d
	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	41	61

oś 7	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	27	47
	Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt.	200	371
	Liczba wybudowanych oraz przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	szt.	13	23

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju na podstawie danych z SL2014.

Efekty realizowanych inwestycji ze środków EFRR

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2014-2020 wspierał rozwój potencjału społeczno-gospodarczego województwa poprzez inwestycje w rozwój przedsiębiorczości, rozbudowę infrastruktury, wzrost innowacyjności i konkurencyjności regionu oraz poprawę ochrony środowiska.

3 116

projektów dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPOWŚ2014-2020, o całkowitej wartości inwestycji:

9,22 mld złotych

GOSPODARKA REGIONU

BADANIA I ROZWÓJ

Zrealizowano **73** projekty badawczo-rozwojowe i wyposażono **41** specjalistycznych laboratoriów badawczych. Wsparcie na działalność B+R otrzymało **57** przedsiębiorstw, a **55** firm rozpoczęło współpracę z ośrodkami badawczymi. **2** świętokrzyskie uczelnie otrzymały środki finansowe na rozbudowę infrastruktury i zakup specjalistycznej aparatury naukowo-badawczej.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Udzielono około **4 tys.** dotacji i pożyczek na rozwój konkurencyjności świętokrzyskich przedsiębiorstw, dzięki czemu możliwe było utworzenie **1 200** miejsc pracy. Ponad **1 400** podmiotów wprowadziło do swojej działalności innowacje oraz nowe produkty lub usługi. Na potrzeby MŚP przygotowano także **38** hektarów terenów inwestycyjnych.

ŚRODOWISKO

KLIMAT I GOSPODAROWANIE ZASOBAMI

Wybudowano ponad **360** km kanalizacji sanitarnej oraz **35** km sieci wodociągowej. Ponad **645 tys.** mieszkańców województwa korzysta z inwestycji wspartych w ramach funduszy europejskich w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych. W celu przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych **31** jednostek służb otrzymało sprzęt do prowadzenia akcji ratunkowych.

ENERGIA

Przeprowadzono modernizację energetyczną **około 650** budynków w sektorze publicznym, mieszkaniowym oraz w przedsiębiorstwach. Zmodernizowano ponad **80 tys.** punktów oświetlenia ulicznego, a także wybudowano prawie **8,3 tys.** instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

DZIEDZICTWO PRZYRODNICZE

Blisko **270 tys.** mieszkańców regionu skorzystało z dofinansowanych obiektów kultury, zabytków czy produktów turystycznych. Odnowiono i utworzono ponad **30 km** szlaków turystycznych. Wsparto **367 ha** obszarów Natura 2000 i **49** rezerwatów, parków oraz innych form ochrony przyrody.

INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ

TRANSPORT

Dzięki inwestycjom w rozwój infrastruktury transportowej mieszkańcy województwa mogą korzystać ze **113 km** nowo wybudowanych i zmodernizowanych dróg. Zakupiono **60** autobusów dla potrzeb publicznego transportu zbiorowego oraz **2** nowoczesne pociągi elektryczne.

USŁUGI PUBLICZNE

Zainwestowano w rozwój infrastruktury edukacyjno-sportowej, pracowni matematyczno-przyrodniczych i komputerowych **365** szkół i placówek oświatowych, a także **40** żłobków i przedszkoli. Na rozwój infrastruktury oraz doposażenie dotację otrzymało **138** podmiotów leczniczych (w tym szpitale). **96** podmiotów udostępniło on-line informacje sektora publicznego, a w związku z pandemią COVID-19 wsparcie otrzymało **20** podmiotów leczniczych. Ze wsparcia infrastruktury opiekuńczej, edukacyjnej i zdrowotnej skorzystało co najmniej **572 tys.** mieszkańców województwa.

REWITALIZACJA

Dotację na kompleksową rewitalizację otrzymali **42** świętokrzyskie miasta i gminy. Wykorzystując lokalne potencjały realizowano działania dot. adaptacji przestrzeni publicznej i obiektów dla lokalnych społeczności, inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, społeczną oraz kulturalną. Udało się dzięki temu poddać rewitalizacji obszar o powierzchni blisko **246** hektarów.

REACT-EU

Dodatkowe fundusze na przeciwdziałanie skutkom kryzysu wywołanego pandemią COVID-19 oraz na poprawę efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii to kwota blisko **83** mln zł. W ramach instrumentu REACT-EU wsparciem objęte zostały projekty, dotyczące głębokiej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne. Do końca 2023 roku zmodernizowano energetycznie **9** budynków i wybudowano **7** jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE.

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY W REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

Projekty Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowane w ramach RPOWŚ 2014-2020, dotyczyły czterech istotnych sfer życia mieszkańców regionu świętokrzyskiego:

- ✓ edukacji na każdym etapie życia (oprócz uczelni wyższych),
- ✓ opieki zdrowotnej (m.in. szeroko zakrojone programy badań profilaktycznych),
- ✓ spraw społecznych (m.in. wsparcie wychowawcze dzieci i rodzin, opieka nad seniorami i osobami niesamodzielnymi, aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, pomoc uchodźcom),
- ✓ rynku pracy (aktywizacja osób bezrobotnych, wsparcie osób poszukujących pracy, szkolenia pracowników, wspieranie przedsiębiorczości).

Na wsparcie ww. obszarów życia przeznaczono w ramach całego RPOWŚ 2014-2020 alokację w kwocie **327,7 mln euro**.

Projekty EFS były realizowane w następujących Osiach RPOWŚ 2014-2020:

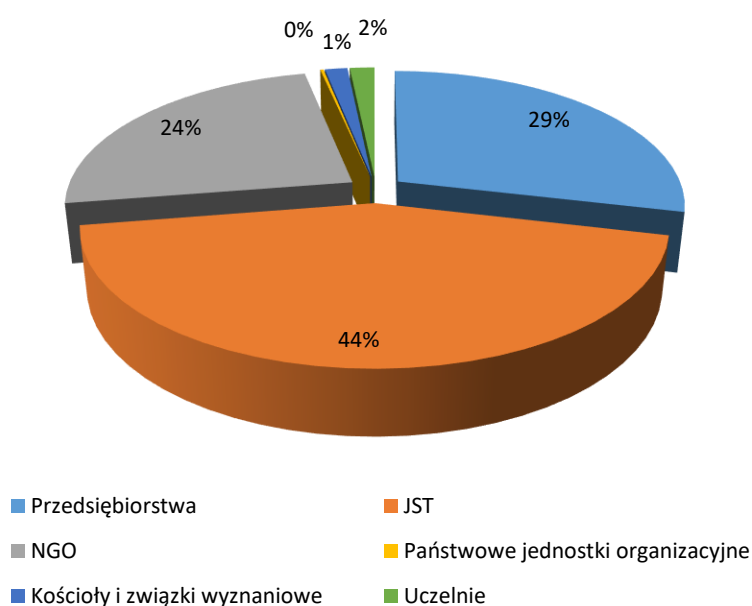
- ✓ **Oś Priorytetowa 8. „Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo”** (wdrażana przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego UMWS – alokacja 95,8 mln euro)

✓ **Oś Priorytetowa 9. „Włączenie społeczne i walka z ubóstwem”** (wdrażana przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego UMWS - alokacja 102,3 mln euro)

✓ **Oś Priorytetowa 10. „Otwarty rynek pracy”** (wdrażana przez Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach - alokacja 129,6 mln euro)

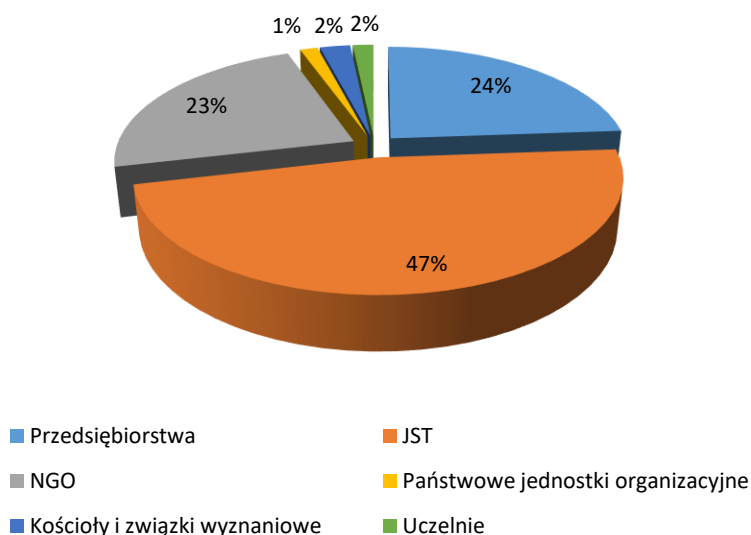
Wśród beneficjentów Osi Priorytetowych 8, 9, 10 RPO dominowały świętokrzyskie jednostki samorządu terytorialnego, na które przypadało blisko połowa liczby oraz wartości zrealizowanych projektów. Znaczącą rolę w systemie wdrażania społecznej części RPO pełniły także firmy prywatne oraz organizacje pozarządowe (szczegółowe dane przedstawiają wykresy nr 4 i 5).

Wykres 4. Projekty EFS, dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020, wg rodzajów beneficjentów - narastająco do 31.12.2023 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie danych z SL2014.

Wykres 5. Projekty EFS dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 wg wartości, przypadającej na rodzaje beneficjentów – narastająco do 31.12.2023 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie danych z SL2014.

Kluczowe aspekty prac dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego w regionie świętokrzyskim w 2023 r.

W 2023 r. najistotniejsze działania w zakresie komponentu EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020 obejmowały:

➤ Nadzór nad projektami w trakcie realizacji.

Ze względu na wyraźne przyspieszenie kontraktacji (tj. zawierania umów na dofinansowanie projektów) w latach 2019-2022, alokacja dostępna w ramach Osi Priorytetowych 8, 9, 10 RPO została do końca 2023 roku w całości rozdysponowana. W związku z tym główny ciężar działań, prowadzonych przez jednostki wdrażające społeczną część RPO przesunął się z ogłaszania konkursów i aktywnego pozyskiwania projektodawców, na czynności związane z nadzorowaniem, monitorowaniem i rozliczaniem projektów pozostających w trakcie realizacji. W 2023 r. Departament Wdrażania EFS oraz WUP Kielce nadzorowały **łącznie 161 realizowanych projektów**, w tym: DW EFS – 134 projekty, WUP Kielce – 27 projektów.

➤ Zakończenie realizacji projektu „Świętokrzyskie dla Ukrainy” – cel: wspieranie uchodźców, którzy znaleźli w Województwie Świętokrzyskim schronienie przed skutkami wojny w Ukrainie.

W październiku 2023 r. zakończyła się realizacja projektu dedykowanego uchodźcom z Ukrainy. Projekt realizowany był przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w

partnerstwie z Wojewódzkim Urzędem Pracy, miastem Kielce i powiatami: kieleckim, skarżyskim, starachowickim i włoszczowskim. Wsparciem objętych zostało 2 137 osób (dodatkowe informacje nt. projektu znajdują się w dalszej części Raportu, dot. obszarów: *Polityka społeczna oraz Bezrobocie i rynek pracy*).

Postępy finansowe we wdrażaniu części społecznej RPOWŚ 2014-2020

W okresie realizacji RPOWŚ 2014-2020, w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. ogłoszono 223 nabory projektów. W 2023 r. nie prowadzono postępowań dotyczących wyboru projektów ze względu na rozdysponowanie dostępnych alokacji w naborach w poprzednich latach. Należy jednak zauważyć, że Departament Wdrażania EFS na bieżąco monitorował stan budżetu społecznej części RPO, ponieważ w ciągu 2023 roku pojawiały się wolne, niezagospodarowane środki. Były to oszczędności, tj. kwoty niewykorzystane w projektach zakończonych, ponadto kwoty wynikające z korzystnych zmian kursu EUR/zł (wzrost kursu EUR). Środki te przeznaczono, w miarę dostępnych możliwości, na uruchomienie projektów, które były rekomendowane do dofinansowania w konkursach ogłaszanych w poprzednich latach, jednak nie uzyskały go ze względu na brak środków (tj. alokacja z danego konkursu została przeznaczona na dofinansowanie projektów znajdujących się na wyższych miejscach listy rankingowej) oraz na zwiększenie wartości projektów już realizowanych, zgodnie ze zgłaszanymi przez projektodawców potrzebami.

Wartość dofinansowania powyższych działań wyniosła 16,5 mln zł i dotyczyła 33 projektów.

Tabela 3. Postęp finansowy łącznie w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020

	Stan na 31.12.2023 r. (narastająco od początku okresu programowania)	
		w 2023 r.
Złożone wnioski o dofinansowanie (poprawne formalnie):	3 755 wniosków	brak nowych wniosków
Liczba / Wartość wydatków kwalifikowalnych	4 mld 581,3 mln zł	wniosków
Umowy:	1 286 umów	4 umowy

Liczba / Wartość dofinansowania EFS/ % Alokacji EFS	1 mld 454,7 mln zł 100%	2,9 mln zł 0,2 %
Zatwierdzone wnioski o płatność	10 962 wnioski	570 wniosków
Wartość (dofinansowanie + wkład własny)	1 mld 724,3 mln zł	151 mln zł
Certyfikacja wydatków przez KE (dofinansowanie + wkład własny)	1 mld 711,2 mln zł	233 mln zł

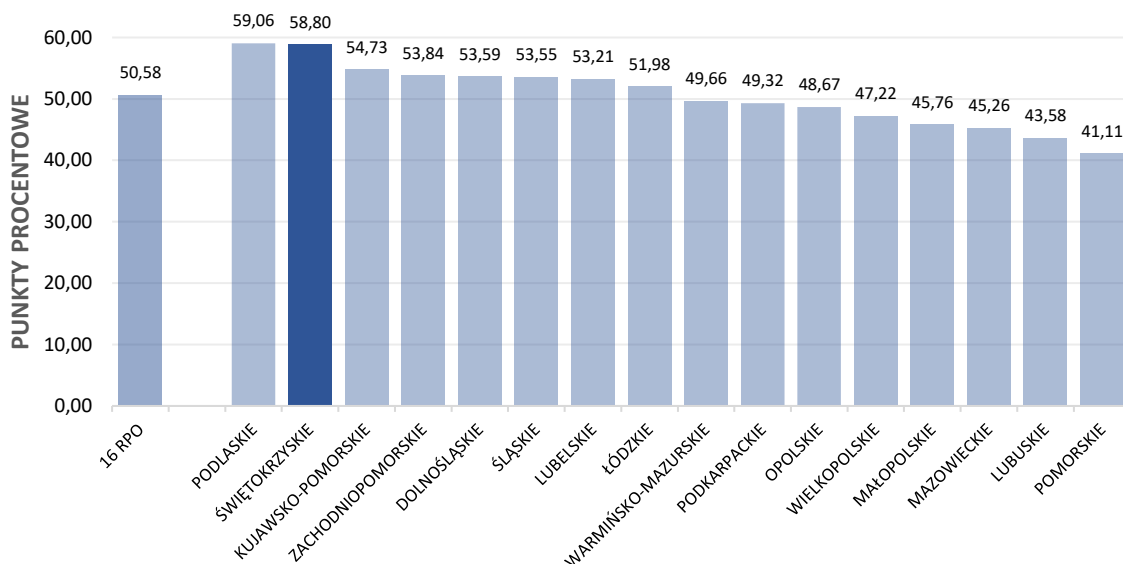
Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie danych z SL2014.

Począwszy od końca 2018 r. nastąpił strategiczny zwrot w podejściu do wdrażania komponentu EFSw ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Zaowocowało to m.in. zwiększeniem liczby ogłaszanych konkursów oraz skróceniem średniego czasu oceny projektów. W ostatnich latach realizacji programu nastąpiła **radikalna poprawa pozycji regionu świętokrzyskiego** w rankingu polskich województw, obrazującym poziom zagospodarowania środków przeznaczonych na projekty społeczne (odsetek alokacji EFS w danym programie, rozdysponowanej w ramach zawartych umów na dofinansowanie projektów). Poniższe dane wskazują również, że była to trwała tendencja:

- ✓ 31.12.2018 r. – 15. miejsce w rankingu krajowym,
- ✓ 31.12.2019 r. – 12. miejsce,
- ✓ 31.12.2020 r. – 2. miejsce,
- ✓ 31.12.2021 r. – 3. miejsce,
- ✓ 31.12.2022 r. – 3. miejsce,
- ✓ 31.12.2023 r. – nie podano danych za 2023 r. z uwagi na fakt, że wszystkie regiony wykorzystały 100% środków programów.

W efekcie, do końca realizacji Programu województwo świętokrzyskie wykorzystało 100% alokacji programu. Skuteczność działań w ramach społecznej części RPO, ilustruje również wykres poniżej, wskazujący na tempo wdrażania społecznej części programów regionalnych w poszczególnych województwach. Tempo to obrazuje zmiana w poziomie wykorzystania środków EFS od końca 2018 r. do końca 2023 r.

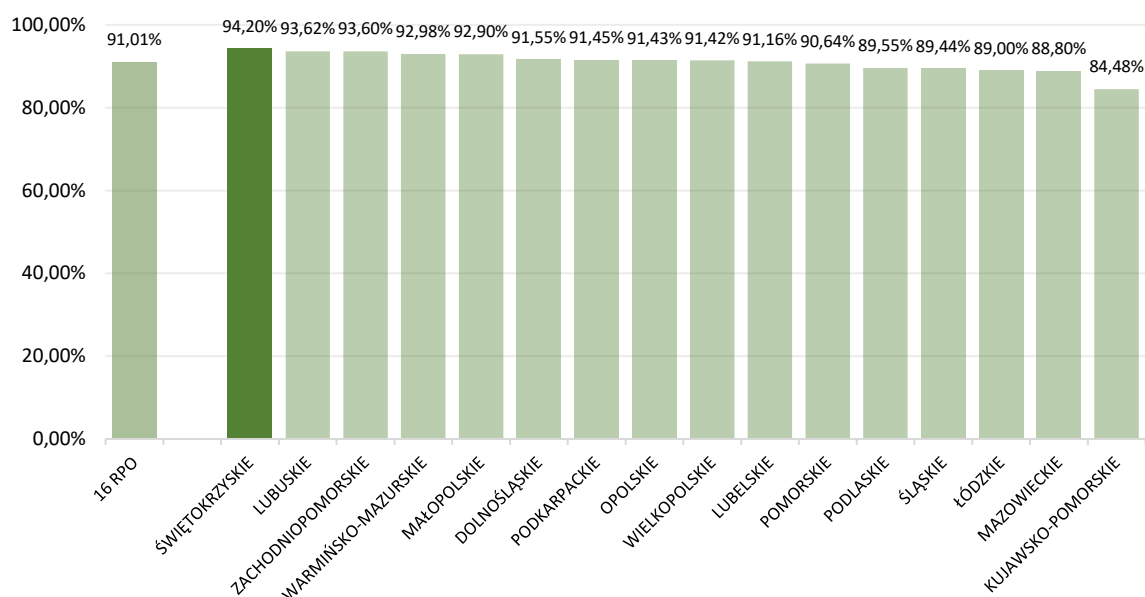
Wykres 6. Przyrost kontraktacji komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - w okresie od 31.12.2018 do 31.12.2023 r.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie danych z SL2014

Z kolei poniższy wykres wskazuje na rzeczywistą efektywność zrealizowanych projektów społecznych w programach regionalnych poszczególnych województw: kwartalne wnioski o płatność służą bowiem do rozliczania projektów w kontekście finansowym oraz w zakresie osiągniętych efektów. Zatwierdzenie wniosku o płatność każdorazowo oznacza, że realizacja projektu postępuje prawidłowo.

Wykres 7. Wartość zatwierdzonych wniosków o płatności dla komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - narastająco do 31.12.2023 r.

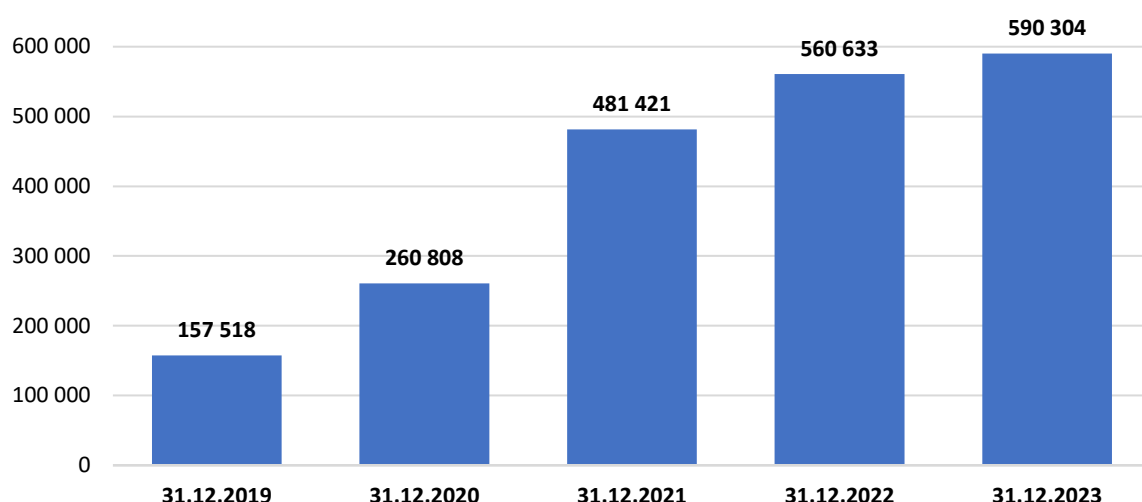

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie danych z SL2014.

Efekty realizacji projektów EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020

Przyspieszenie tempa realizacji wdrażania komponentu EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020, począwszy od 2019 r., znalazło odbicie również w efektach zrealizowanych projektów, m. in. w łącznej liczbie uczestników projektów zrealizowanych w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10.

Wykres 8. Liczba uczestników projektów, dofinansowanych w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10 RPOWŚ 2014-2020, wg stanu na koniec roku 2019, 2020, 2021, 2022 oraz 2023.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie danych z SL2014.

Efekty wydatkowania środków EFS, dostępnych w ramach RPOWŚ 2014-2020, odzwierciedlają także przyrosty wskaźników włączonych do ram wykonania (tj. wskaźników służących do rozliczania efektów programu przed Komisją Europejską).

Tabela 4. Postępy w realizacji wskaźników włączonych do ram wykonania dla Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 - narastająco do 31.12.2023 r. oraz w 2023 r.

Nazwa OP / wskaźnika	Wartość osiągnięta na dzień 31.12.2023 r. (narastająco)	Zmiana w trakcie 2023 r.
Oś Priorytetowa 8. RPOWŚ 2014-2020 „Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo”		
Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	45 tys. 505 osób 163,34 % celu na 2023 r.	+ 2 tys. 353 osoby + 8,45 punktów %
Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	6 tys. 114 osób 114,02 % celu na 2023 r.	+ 50 osób + 0,93 punktu %

Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	3 tys. 87 osób 113,41 % celu na 2023 r.	+ 57 osób + 2,09 punktów %
Oś Priorytetowa 9. RPOWŚ 2014-2020 „Włączenie społeczne i walka z ubóstwem”		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	30 tys. 182 osoby 111,18 % celu na 2023 r.	+ 1 tys. 238 osób + 4,56 punktów %
Oś Priorytetowa 10. RPOWŚ 2014-2020 „Otwarty rynek pracy”		
Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w programie	31 tys. 946 osób 99,46 % celu na 2023 r.	+ 938 osób + 1,09 punkt %

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie danych z SL2014.

Wybrane szczegółowe efekty wsparcia dla mieszkańców regionu świętokrzyskiego, wynikające ze zrealizowanych projektów EFS w ramach RPOWŚ 2014-2020:

Dane wg stanu na **31.12.2023 r.** (narastająco).

EDUKACJA:

ŻŁOBKI - opieka nad dziećmi do lat 3: Powstało **1 tys. 434 miejsc opieki nad dziećmi** w wieku do 3 lat, a 3 tys. 87 rodziców mogło wrócić na rynek pracy.

PRZEDSZKOLA: Powstało **2 tys. 940 nowych miejsc** w przedszkolach, zajęciami wspierającymi rozwój objęto 6 tys. 114 dzieci.

ZAJĘCIA DODATKOWE DLA UCZNIÓW: **35 tys. 654 uczniów** szkół podstawowych i ponadpodstawowych skorzystało z dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, warsztatów i kursów.

CYFROWA SZKOŁA: **298 szkół** zyskało sprzęt komputerowy do prowadzenia „cyfrowych” lekcji i zajęć dodatkowych dla uczniów.

SZKOLNICTWO ZAWODOWE: **9 tys. 851 uczniów** wzięło udział w płatnych stażach w firmach, **243 szkoły** zawodowe zakupiły nowoczesny sprzęt do warsztatów i pracowni.

KWALIFIKACJE NAUCZYCIELI: **5 tys. 780 nauczycieli** skorzystało ze szkoleń, kursów i studiów podyplomowych, podnoszących ich kompetencje.

EDUKACJA DOROSŁYCH: 25 tys. 183 dorosłych mieszkańców regionu skorzystało z różnorodnych kursów, podnoszących ich kompetencje i kwalifikacje zawodowe.

OPIEKA ZDROWOTNA I USŁUGI SPOŁECZNE:

DZIENNE DOMY OPIEKI MEDYCZNEJ: W regionie utworzono **8** Dziennych Domów Opieki Medycznej.

PROGRAMY BADAŃ PROFILAKTYCZNYCH: Programy objęły **372 tys. 415 osób**, zaś z badań skorzystało **98 tys. 179 osób** (nowotwory, choroby płuc, schorzenia kardiologiczne, cukrzyca oraz choroby zawodowe).

OPIEKA MEDYCZNA W DOMACH LUB MAŁYCH PLACÓWKACH: **3 tys. 771 seniorów i osób niesamodzielnych** objęła pomoc medyczna w ich domach lub w małych placówkach pobytu dziennego.

USŁUGI SPOŁECZNE: **24 tys. 895 osób** skorzystało z projektów, dotyczących różnorodnych usług społecznych, które obejmowały:

- ✓ Rozwijanie przyjaznych form opieki nad osobami niesamodzielnymi i starszymi,
- ✓ Tworzenie i rozwijanie działalności klubów seniora i placówek wsparcia dziennego,
- ✓ Tworzenie świetlic środowiskowych oraz wsparcie dla dzieci i rodziców.

WSPARCIE OSÓB W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ I ZAWODOWEJ: Pomoc psychologiczna, szkolenia motywacyjne i zawodowe oraz staże w firmach objęły **5 tys. 287 osób** (w tym 1 tys. 80 osób z niepełnosprawnościami). W efekcie **1 tys. 592 osoby**, które skorzystały ze wsparcia w projektach, podjęły zatrudnienie.

RYNEK PRACY:

AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH: **38 tys. 855 osób** bez zatrudnienia otrzymało kompleksowe wsparcie: poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, szkolenia oraz staże.

WSPARCIE OSÓB POSZUKUJĄCYCH PRACY: **7 tys. 422 osoby** poszukujące zatrudnienia zdobyły kompetencje i kwalifikacje cenione na rynku pracy.

SZKOLENIA DLA PRACOWNIKÓW: **11 tys. 414 pracowników z 4 tys. 411 świętokrzyskich przedsiębiorstw** zdobyło kwalifikacje zgodne z potrzebami pracodawców.

DOTACJE NA ZAKŁADANIE FIRM: Bezzwrotne dotacje na zakładanie firm w regionie świętokrzyskim otrzymało 6 tys. 708 osób, dzięki temu powstało **7 tys. 526 nowych miejsc pracy**.

Środki na pomoc dla uchodźców z Ukrainy

W ramach Osi Priorytetowej 9 - Włączenie społeczne i walka z ubóstwem, Działanie 9.1 - Aktywna integracja zwiększająca szanse na zatrudnienie, Regionalnego Programu

Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej jako lider projektu w partnerstwie z powiatami kieleckim, skarżyskim, starachowickim, włoszczowskim, miastem Kielce, a także Wojewódzkim Urzędem Pracy, realizował projekt w trybie nadzwyczajnym, którego celem było wsparcie społeczne, integracja społeczna, aktywizacja zawodowa oraz adaptacja do warunków społeczno-kulturowych uchodźców z Ukrainy w województwie świętokrzyskim. Całkowita wartość dofinansowania tego przedsięwzięcia to 22,84 mln zł. W efekcie realizacji projektu „Świętokrzyskie dla Ukrainy” wsparciem zostały objęte 2 133 osoby.

W ramach Osi Priorytetowej nr 13 CARE – Wsparcie osób uciekających z Ukrainy w wyniku działań zbrojnych, prowadzonych na terenie tego kraju, finansowanej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wsparcie polegało na utworzeniu mieszkań socjalnych w celu zapewnienia godnych warunków mieszkaniowych migrantom oraz inwestycjach w zakresie doposażenia placówek edukacyjnych w sprzęt do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Na realizację tych działań przeznaczono środki w kwocie 8,7 mln zł. Wsparcie uzyskały 32 obiekty, w których realizowane były usługi społeczne (mieszkania socjalne), oraz 10 obiektów infrastruktury edukacyjnej (szkół).

3.2. PROGRAM REGIONALNY FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027

Program regionalny FEŚ 2021-2027 jest ważnym elementem realizacji Polityki Spójności, określającym strategię wykorzystania funduszy europejskich w województwie świętokrzyskim na najbliższe lata. Stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby i jest ukierunkowany na rozwój oraz wzmocnienie potencjału regionu. Za cel główny programu FEŚ 2021-2027 przyjęto *Wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych, przyrodniczych, kulturowych i społecznych potencjałów regionu, sprzyjające zrównoważonemu, innowacyjnemu i zintegrowanemu rozwojowi województwa świętokrzyskiego, ukierunkowanemu na wysoką jakość życia jego mieszkańców*. Cel główny zostanie osiągnięty w ramach 12 Priorytetów, dofinansowanych ze środków EFRR, EFS+ (w tym 2 Priorytety Pomocy Technicznej).

W 2023 r. rozpoczęto realizację programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*, zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej w dniu 7 grudnia 2022 r. Prowadzone były prace związane z przygotowaniem i zatwierdzeniem dokumentów wdrożeniowych niezbędnych do prawidłowej realizacji programu, tj. Opisu Systemu Zarządzania i Kontroli, Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej, Szczegółowego Opisu Priorytetów. W 2023 r. opracowano również Harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie, a także stopniowo opracowywano i zatwierdzano kryteria wyboru projektów. Powołano również Komitet Monitorujący w ramach FEŚ 2021-2027.

Wszystkie prowadzone działania miały na celu sprawne uruchomienie naborów wniosków w

Wysokość alokacji ze środków polityki spójności na realizację programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 wynosi **1 456 247 852 EUR**.

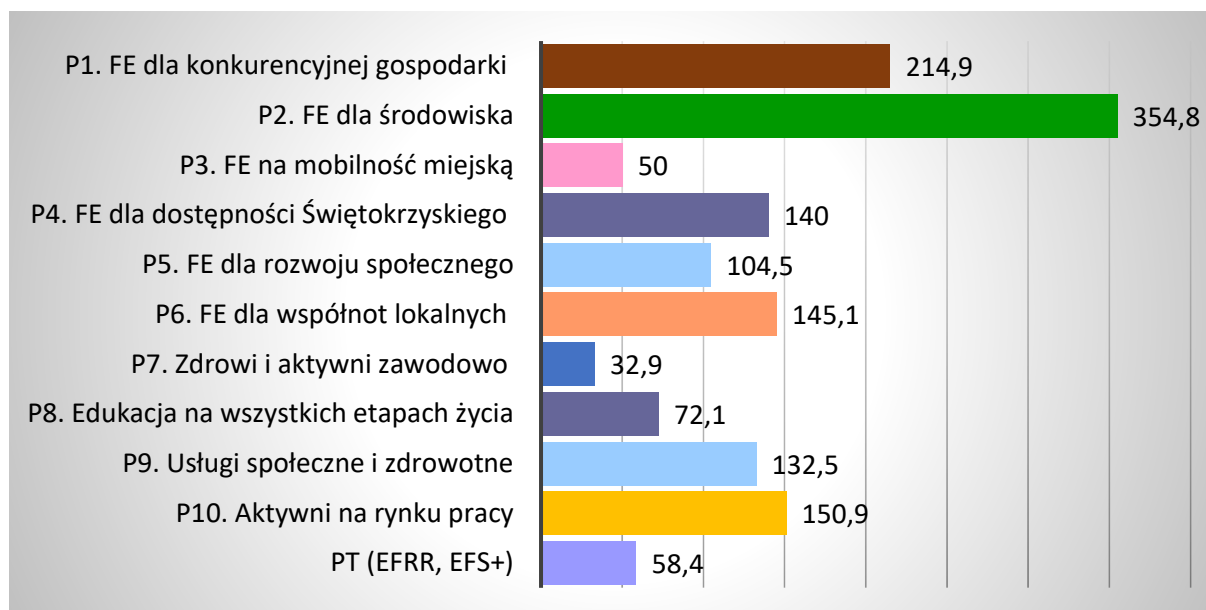
Na wskazaną alokację składają się następujące fundusze:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) – **1 051 387 852 EUR**,
- Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) – **404 860 000 EUR**.

Konferencja inaugurująca program regionalny *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027* odbyła się w dniu 31 stycznia 2023 r. w Centrum Kongresowym Targi Kielce. Uczestniczyli w niej m.in. przedstawiciele Komisji Europejskiej, Parlamentu RP, strony rządowej oraz strony samorządowej.

ramach programu. Prowadzone były działania informacyjne i promocyjne dotyczące ogłaszanych naborów, m.in. warsztaty i szkolenia dla potencjalnych Beneficjentów - przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, uczelni, jednostek badawczych i przedsiębiorców.

Wykres 9. Podział środków programu FEŚ 2021-2027 /EUR/

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju

KONTRAKT PROGRAMOWY DLA WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Podstawę do negocjacji programu regionalnego z Komisją Europejską stanowił Kontrakt Programowy dla Województwa Świętokrzyskiego, który został zawarty w dniu 1 lutego 2022 r. Jest to główny dokument, określający kierunki i warunki dofinansowania programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*. W dniu 18 maja 2023 r. zawarty został Aneks nr 1 do Kontraktu. Aneks dotyczył zaktualizowania wysokości dofinansowania programu regionalnego wskazanej w art. 5 Kontraktu, jak również zaktualizowano minimalną wysokość środków, przeznaczonych na działania z zakresu włączenia społecznego. Wprowadzono podział kwoty Funduszu Pracy na kolejne lata wdrażania projektów oraz dokonano korekty Katalogu odstępstw Programu Regionalnego od linii demarkacyjnej. Ponadto dokonano zmian w Wykazie przedsięwzięć priorytetowych, finansowanych w ramach Programu Regionalnego. W wyniku dokonanych zmian - Wykaz zawiera projekty priorytetowe – kluczowe zadania obejmujące różne obszary, m.in. II etap

budowy Kampusu Laboratoryjnego Głównego Urzędu Miar, Centrum Badań Molekularnych przy Świętokrzyskim Centrum Onkologii, projekt cyfryzacji placówek medycznych, przedsięwzięcia skoncentrowane na kwestiach środowiskowych, zadania z zakresu transportu, komunikacji, turystyki oraz ochrony zdrowia, a także te, których celem jest inwestycja w mieszkańców regionu, ich edukację, wiedzę i rozwój, wspieranie seniorów i pracowników oraz uzdolnionej młodzieży. W Aneksie uwzględniona została również kwota środków budżetu państwa z przeznaczeniem na część wkładu krajowego w projektach, realizowanych w ramach Programu jako uzupełnienie dofinansowania do projektów finansowanych z EFRR w kwocie 25,3 mln EUR oraz projektów finansowanych z EFS+ w kwocie 28,2 mln EUR.

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO (EFRR) w ramach FEŚ 2021-2027

Na realizację projektów współfinansowanych z EFRR przeznaczono 1 051,4 mln EUR - to 45 mln EUR więcej niż w perspektywie finansowej 2014-2020.

Podział środków oraz działania zaplanowane w ramach inwestycyjnej części programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 stanowią odpowiedź na najistotniejsze problemy społeczno-gospodarcze regionu. Główny nacisk zostanie położony na realizację projektów, dotyczących ochrony środowiska oraz wzrostu konkurencyjności gospodarki. Ponadto wsparciem zostaną objęte projekty z zakresu transportu, infrastruktury społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej, a także oddolne inicjatywy samorządów w ramach strategii terytorialnych.

- ✓ **Priorytet 1. „Fundusze Europejskie dla konkurencyjnej gospodarki” – 214,9 mln euro** – wsparciem objęte zostaną: infrastruktura badawcza, prace B+R, cyfryzacja w sektorze usług publicznych, internacjonalizacja i infrastruktura biznesowa, wsparcie dla MŚP.
- ✓ **Priorytet 2. „Fundusze Europejskie dla środowiska” – 354,8 mln euro** – wsparciem objęte zostaną: produkcja energii elektrycznej i ciepłej z OZE, poprawa efektywności energetycznej budynków, ochrona środowiska i bioróżnorodność, zmniejszanie negatywnych skutków zmian klimatu, inwestycje wodno-kanalizacyjne, Gospodarka Obiegu Zamkniętego.
- ✓ **Priorytet 3. „Fundusze Europejskie na mobilność miejską” – 50 mln euro** – wsparciem objęte zostaną: infrastruktura na potrzeby transportu zbiorowego, w tym tabor

bezemisyjny, infrastruktura dla ruchu niezmotoryzowanego, infrastruktura ładowania i tankowania bezemisyjnych środków transportu.

- ✓ **Priorytet 4. „Fundusze Europejskie dla dostępności Świętokrzyskiego” – 140 mln euro** – wsparciem objęte zostaną: infrastruktura drogowa – drogi wojewódzkie, bezemisyjny tabor kolei regionalnej, infrastruktura publicznego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego, transport multimodalny.
- ✓ **Priorytet 5. „Fundusze Europejskie dla rozwoju społecznego” – 104,5 mln euro** – wsparciem objęte zostaną: infrastruktura edukacyjna, infrastruktura społeczna, infrastruktura zdrowotna, infrastruktura w kulturze i turystyce.
- ✓ **Priorytet 6. „Fundusze Europejskie dla wspólnot lokalnych” – 145,1 mln euro** – wsparciem objęte zostaną strategie terytorialne w zakresie: zrównoważonej turystyki, kultury, dziedzictwa naturalnego, rewitalizacji, poprawy warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.

Pierwszy nabór w ramach EFRR ogłoszono 15 maja 2023 r. dla Działania 1.8 Kapitał dla MŚP, podmiotem uprawnionym do ubiegania się o dofinansowanie w ramach projektu był Bank Gospodarstwa Krajowego, kwota przewidziana na nabór wyniosła 296 055 000 zł. (7,7% alokacji EFRR w programie). Przedmiotem projektu jest utworzenie przez BGK Funduszu Powierniczego oraz zarządzanie nim, w tym wybór i powierzenie Podmiotom Wdrażającym Fundusze Szczegółowe (Partnerom Finansującym - PF) utworzenia i zarządzania Funduszami Szczegółowymi, celem udzielania ostatecznym odbiorcom wsparcia w formie instrumentów finansowych - Pożyczki dla MŚP. Głównym celem projektu jest wsparcie przedsiębiorstw za pośrednictwem instrumentów finansowych, wsparcie inwestycji w MŚP, w szczególności zwiększające ich produktywność, zaawansowanie technologiczne, poziom robotyzacji, cyfryzacji i zdolność do wdrażania innowacji.

W dniu 16 sierpnia 2023 r. uchwałą nr 7598/23, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego wyraził zgodę na fazowanie projektu, pn.: Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miast – Etap I, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Powyższy projekt ma strategiczne znaczenie dla regionu, realizowany jest w partnerstwie z Politechniką Świętokrzyską, zakłada budowę laboratoryjnej bazy badawczo-wdrożeniowej oraz wyposażenie przestrzeni laboratoryjnej w nowoczesną aparaturę, co w efekcie ma stworzyć warunki do współpracy pomiędzy profesjonalną i innowacyjną metrologią laboratoryjną a

gospodarką. Projekt ten uzyskał dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (RPOWŚ), jednak z uwagi na zdarzenia nadzwyczajne, które opóźniały realizację projektu, tj. skutki pandemii COVID-19 oraz wybuch wojny w Ukrainie, Beneficjent wystąpił do Instytucji Zarządzającej Programem o wyrażenie zgody na fazowanie projektu. Procedura fazowania oznacza, że rozpoczęcie projektu i tym samym jego początkowe finansowanie odbyło się w ramach RPOWŚ 2014-2020, natomiast zakończenie realizacji projektu oraz dalsze i końcowe jego finansowanie - będzie miało miejsce w ramach programu FEŚ 2021-2027. Fazowanie projektu umożliwia płynną i niezakłóconą realizację projektu w ramach dwóch perspektyw finansowych UE. W grudniu 2023 r., w odpowiedzi na ogłoszony nabór niekonkurencyjny w FEŚ 2021-2027 dla Działania 1.1 Wsparcie infrastruktury B+R organizacji badawczych, Główny Urząd Miar złożył wniosek o dofinansowanie II fazy projektu (Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu miar – Etap I – faza II). Kwota dofinansowania w ramach FEŚ 2021-2027 wynosi ponad 9 mln zł.

W 2023 r. w ramach EFRR przeprowadzono łącznie 11 naborów, w tym 9 naborów dla projektów, wybieranych w sposób konkurencyjny i 2 nabory dla projektów niekonkurencyjnych. W ramach naborów wpłynęło 193 wniosków o dofinansowanie. Budżet naborów wyniósł ponad 863 mln zł na projekty, m.in. z zakresu:

- Wsparcia infrastruktury B+R organizacji badawczych;
- Wsparcia działalności przedsiębiorstw w zakresie B+R;
- Gospodarowania zasobami wody i przeciwdziałanie klęskom żywiołowym;
- Mobilności miejskiej w MOF (ZIT);
- Infrastruktury drogowej;
- Rozwoju transportu zbiorowego i poprawy bezpieczeństwa ruchu;
- Infrastruktury edukacyjnej.

W 2023 roku trwały prace związane z Opiniowaniem strategii zintegrowanych inwestycji terytorialnych oraz innych instrumentów terytorialnych przygotowywanych przez świętokrzyskie partnerstwa samorządowe. W *Celu 5. Polityki Spójności Europa bliższa obywatelom*, działania mogą być realizowane wyłącznie w oparciu o strategie lokalne/terytorialne w ramach dedykowanych instrumentów terytorialnych. Partnerstwa samorządowe obligatoryjnie opracowują strategie terytorialne, które podlegają opiniowaniu

przez Instytucję Zarządzającą Programem FEŚ 2021-2027. W celu zapewnienia sprawnego przebiegu opiniowania strategii ZIT oraz strategii IIT, opracowywanych przez partnerstwa samorządowe w województwie świętokrzyskim w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027, które zamierzają aplikować o środki w ramach programu regionalnego, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przyjął w dniu 26 lipca 2023 r. - dokumenty określające szczegółowe zasady w tym zakresie. Ponadto, w dniu 12 lipca 2023 r. Marszałek Województwa Świętokrzyskiego powołał Zespół ds. Strategii Terytorialnych, który koordynuje działania związane ze wsparciem procesów planowania strategicznego w gminach województwa świętokrzyskiego, przygotowania bądź aktualizowania strategii terytorialnych oraz opiniowania strategii terytorialnych ZIT i IIT. W 2023 r. odbyło się wiele spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami miejskich obszarów funkcjonalnych oraz partnerstw, utworzonych na obszarach strategicznej interwencji województwa świętokrzyskiego.

Przeprowadzono również identyfikację przedsięwzięć z zakresu publicznej infrastruktury badawczej dla projektów strategicznych, tj. Budowa i wyposażenie Centrum Badań Molekularnych (CBM), który planowany jest do realizacji przez Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach oraz Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar – Etap II, który planowany jest do realizacji przez Główny Urząd Miar. W grudniu zostały przekazane fiszki projektowe do akceptacji przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej oraz wsparcia przez Ekspertów JASPERS w zakresie ww. projektów. Z wiedzy i doświadczenia ekspertów inicjatywy JASPERS mogą korzystać beneficjenci, realizujący projekty inwestycyjne o szczególnym znaczeniu dla rozwoju regionalnego.

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY PLUS W PROGRAMIE REGIONALNYM FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2021-2027

Spółeczna część programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027: działania odpowiadające na aktualne potrzeby mieszkańców regionu

Kwota, przeznaczona bezpośrednio na realizację projektów współfinansowanych z EFS+ wynosi **388,5 mln EUR - to o blisko 55 mln EUR więcej niż w perspektywie finansowej 2014-2020** (cała alokacja EFS+ w programie FEŚ 2021 – 2027 wynosi 404 860 000 EUR, składają się na nią środki przeznaczone na bezpośrednie dofinansowanie projektów oraz na Pomoc Techniczną, tj. koszty administracyjne wdrażania programu).

Działania, zaplanowane w ramach społecznej części programu *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027* stanowią odpowiedź na najistotniejsze problemy społeczno-gospodarcze regionu. **Podział środków odzwierciedla skalę potrzeb** w poszczególnych obszarach, a główny nacisk zostanie położony na realizację projektów, dotyczących usług społecznych oraz rynku pracy:

- ✓ **32,9 mln euro – Priorytet 7. „Zdrowi i aktywni zawodowo”** – głównym celem projektów jest profilaktyka i rehabilitacja zdrowotna pracowników świętokrzyskich firm i instytucji.
- ✓ **72,1 mln euro - Priorytet 8. „Edukacja na wszystkich etapach życia”** – wsparcie obejmuje przedszkola, szkoły podstawowe, licea i szkolnictwo zawodowe (23 mln EUR), ponadto realizowane będą projekty dotyczące kształcenia osób dorosłych.
- ✓ **132,6 mln euro - Priorytet 9. „Usługi społeczne i zdrowotne”** – ponad połowa tej kwoty (69,1 mln EUR) przeznaczona jest na projekty skierowane do seniorów i osób niesamodzielnym, z kolei na pomoc dla dzieci i młodzieży z rodzin przeżywających trudności przeznaczonych jest 29,1 mln EUR. Wsparciem obejmowane są także osoby długotrwale pozostające bez pracy, obywatele państw spoza UE (w tym uchodźcy z Ukrainy), finansowany będzie również rozwój organizacji pozarządowych.
- ✓ **150,9 mln euro - Priorytet 10. „Aktywni na rynku pracy”** – oferta tej części programu obejmuję.in. bezzwrotne dotacje na działalność gospodarczą, wsparcie dla młodych ludzi z grupy NEET (nie uczą się, nie pracują i nie szkolą), dla których przewidziano zagraniczne staże w ramach tzw. inicjatywy ALMA, pomoc dla kobiet powracających na rynek pracy po urodzeniu dziecka, ponadto wsparcie dla młodzieży z OHP, dla osób ubogich pracujących (w znalezieniu lepiej płatnego zatrudnienia), zaś dla osób dorosłych dofinansowanie do indywidualnie wybieranych szkoleń.

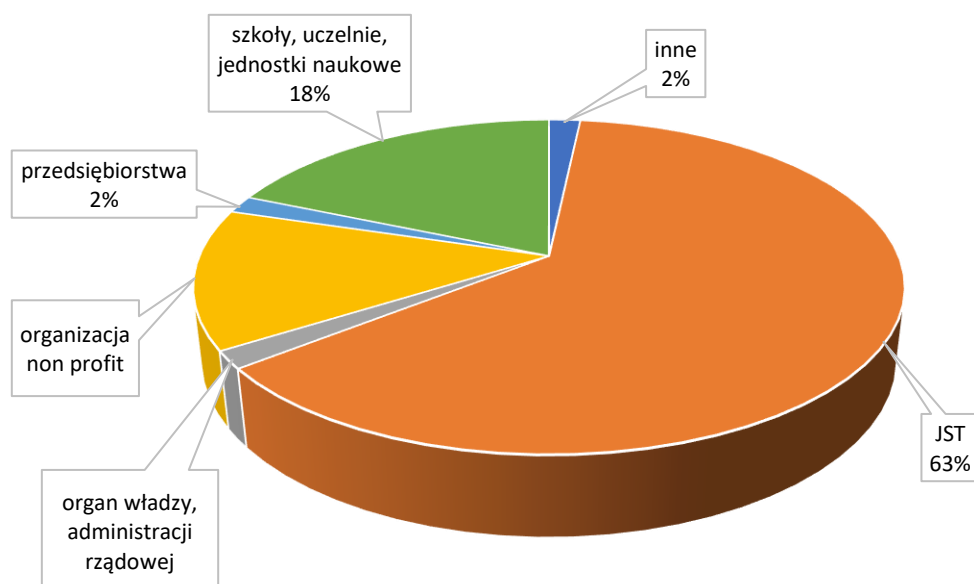
Rozpoczęcie realizacji programu *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027* w roku 2023

Pierwsze 2 nabory w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus ogłoszono 28 kwietnia 2023 r. Dotyczyły one projektów przedszkolnych oraz szkolnictwa zawodowego. Do 31 grudnia 2023 r. ogłoszono łącznie 27 naborów, w których wpłynęło 549 wniosków o dofinansowanie projektów.

Wśród beneficjentów Priorytetów 7, 8, 9, 10 FEŚ dominują świętokrzyskie jednostki samorządu terytorialnego, na które przypada ponad połowa liczby oraz wartości

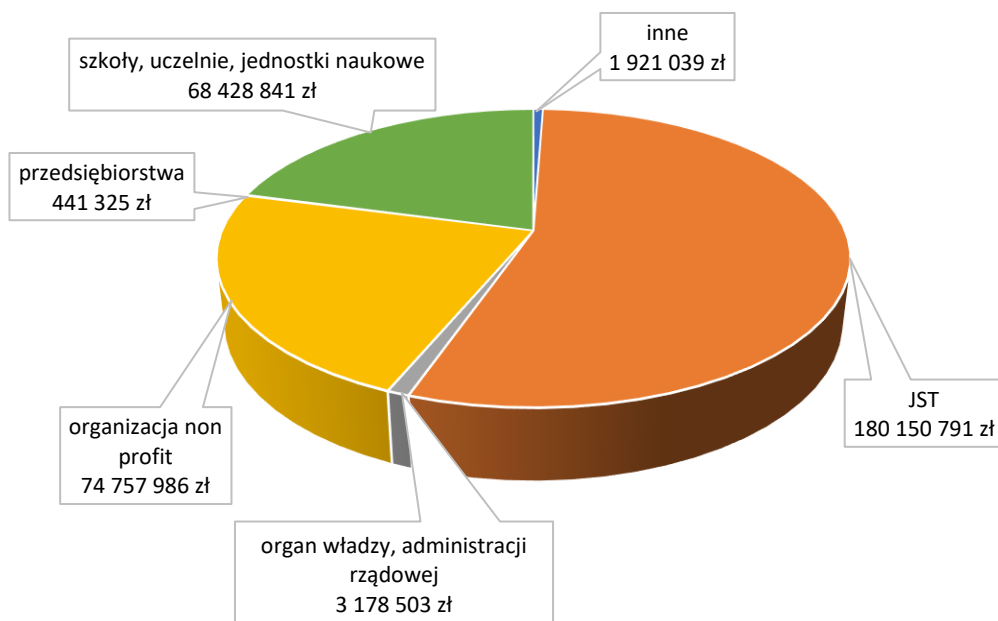
realizowanych projektów. Znaczącą rolę w systemie wdrażania społecznej części FEŚ pełnią także szkoły, uczelnie oraz organizacje pozarządowe (szczegółowe dane przedstawiają wykresy nr 10 i 11).

Wykres 10. Projekty EFS+ dofinansowane w ramach Priorytetów 7, 8, 9 oraz 10 FEŚ 2021-2027, wg rodzajów beneficjentów - narastająco do 31.12.2023 r. (w %)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie danych z CST2021.

Wykres 11. Projekty EFS+ dofinansowane w ramach Priorytetów 7, 8, 9 oraz 10 FEŚ 2021-2027 wg wartości, przypadającej na rodzaje beneficjentów – narastająco do 31.12.2023 r. (w zł)

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie danych z CST2021.

Kluczowe aspekty prac dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionie świętokrzyskim w 2023 r.

W 2023 r. najistotniejsze działania w zakresie komponentu EFS w ramach FEŚ 2021-2027 obejmowały:

➤ Nadzór nad projektami w trakcie realizacji.

W 2023 r. Departament Wdrażania EFS oraz WUP Kielce nadzorowały łącznie **59 realizowanych projektów**, w tym: DW EFS – 42 projektów, WUP Kielce – 17 projektów. Wśród nich znajdują się projekty mające szczególne znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu świętokrzyskiego:

▪ projekt strategiczny w obszarze edukacji pn. „Dziś uczeń – jutro student” – realizowany przez Politechnikę Świętokrzyską

Projekt, który rozpoczął się we wrześniu 2023 roku, jest odpowiedzią na problem zmniejszającego się na przestrzeni ostatnich lat zainteresowania absolwentów szkół średnich podejmowaniem studiów na świętokrzyskich uczelniach. Politechnika Świętokrzyska (Lider) oraz Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, we współpracy z 10 powiatami i gminą Kielce, podjęły wyzwanie, mające na celu wzrost słuchaczy na kierunkach inżynierskich i matematyczno-przyrodniczych. W projekcie zaplanowano szereg

działań skierowanych do uczniów ostatnich klas szkół średnich, które mają zbliżyć młodych ludzi do nauki, rozwijać ich talenty i zachęcić do planowania kariery zawodowej na regionalnym rynku pracy. Główne z nich to spotkania z pracodawcami, związane z popularyzacją innowacyjnych technologii, niestandardowe doradztwo zawodowe w formie plenerowych warsztatów z doradcą i nauczycielem akademickim, festiwale i pikniki organizowane na kampusach uczelni z szeregiem pokazów i eksperymentów naukowych w laboratoriach, konkurs o „Platynowy Indeks Politechniki Świętokrzyskiej” oraz międzyszkolna liga przedmiotowa na UJK, kursy autoprezentacji, wystąpień publicznych i efektywnego uczenia się, zajęcia dodatkowe z przedmiotów matematycznych, przyrodniczych i specjalistycznego języka angielskiego, warsztaty i wykłady z różnych dyscyplin naukowych prowadzone przez nauczycieli akademickich kieleckich uczelni. Projekt będzie realizowany w ciągu 4 lat szkolnych, obejmie wsparciem ponad 9 tysięcy uczniów ze 154 szkół ponadpodstawowych, a na jego dofinansowanie przyznano środki w wysokości 55 153 841,50 zł.

▪ **projekty strategiczne w obszarze rynku pracy realizowane przez województwo świętokrzyskie za pośrednictwem jednostki organizacyjnej – Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach**

W październiku 2023 r. województwo świętokrzyskie rozpoczęło realizację dwóch przedsięwzięć strategicznych. Projekty umożliwią dofinansowanie lub refundację kosztów szkoleń zawodowych i studiów podyplomowych, podejmowanych przez dorosłych mieszkańców regionu świętokrzyskiego. Oferta dotyczy wyłącznie szkoleń i studiów dostępnych w **Bazie Usług Rozwojowych**, czyli platformie internetowej administrowanej przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. Możliwe jest również skorzystanie z usług doradczych dla pracodawców i przedsiębiorstw objętych działaniami projektowymi (dodatkowe informacje nt. projektów znajdują się w dalszej części Raportu, dot. obszaru *Bezrobocie i rynek pracy*).

▪ **projekty stypendialne w województwie świętokrzyskim**

We wrześniu 2023 roku rozpoczęto realizację trzech projektów stypendialnych, których celem jest objęcie wsparciem uczennic i uczniów szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących oraz szkół prowadzących kształcenie zawodowe. Za realizację projektów odpowiedzialny jest Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego – Departament

Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych (dodatkowe informacje nt. projektów znajdują się w dalszej części Raportu, dot. obszaru: *Bezrobocie i rynek pracy*).

Postępy finansowe we wdrażaniu części społecznej FEŚ 2021-2027

Do końca 2023 r. w ramach Priorytetów 7, 8, 9 oraz 10 FEŚ 2021-2027 zakontraktowanych zostało prawie 20% środków w ramach alokacji EFS+.

Tabela 5. Postęp finansowy łącznie w ramach Priorytetów 7, 8, 9 oraz 10. FEŚ 2021-2027

Stan na 31.12.2023 r. (narastająco od początku okresu programowania)	
Umowy:	
Liczba / Wartość dofinansowania EFS+/ % alokacji EFS	59 umów / 297,5 mln zł 19,79%
Zatwierdzone wnioski o płatność:	
Wartość dofinansowania EFS+ % alokacji EFS+	12,6 mln zł 0,89%

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z CST2021.

Efekty realizacji projektów EFS+ w ramach FEŚ 2021-2027

Efekty wydatkowania środków EFS+, dostępnych w ramach FEŚ, odzwierciedlają także wartości wskaźników przedstawiające postęp rzeczowy udzielonego wsparcia. Stopień realizacji wartości docelowych wskaźników założony w Programie oraz wartość osiągniętą w 2023 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Osiągnięte wartości wskaźników dla Priorytetów 7, 8, 9 oraz 10 FEŚ 2021-2027 - narastająco do 31.12.2023 r.

Nazwa wskaźnika	Wartość osiągnięta na dzień 31.12.2023 r. (osoby)	Stopień realizacji wartości docelowej (%)
Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych	2 936	8,89

wsparciem w programie		
Liczba osób długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	1 082	7,28
Liczba osób w wieku 55 lat i więcej objętych wsparciem w programie	167	2,61
Liczba osób w wieku 18 - 29 lat objętych wsparciem w programie	1 324	8,82
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	211	6,39
Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	292	4,02

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Wdrażania EFS na podstawie danych z CST2021.

4. WDRAŻANIE KRAJOWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM W 2023 ROKU

W 2023 roku w województwie świętokrzyskim były realizowane projekty w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 oraz perspektywy finansowej 2021-2027. Powyższe przedsięwzięcia finansowano z funduszy strukturalnych związanych z Polityką Spójności Unii Europejskiej, tj.:

- 1) perspektywa finansowa 2014-2020:
 - Programu Operacyjnego Polska Wschodnia (POPW),
 - Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POLiŚ),
 - Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (POIR),
 - Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC),
 - Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER).
- 2) perspektywa finansowa 2021-2027:
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
 - Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW).

Dane dotyczące realizacji przedsięwzięć w regionie zostały zaczerpnięte z List projektów, które publikowane są na stronie internetowej Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Poszczególne działania były wdrażane zgodnie z obowiązującą perspektywą finansową 2014-2020 i perspektywą finansową 2021-2027.

Na potrzeby obliczenia całkowitej wartości projektów, w tym kwoty dofinansowania z UE, które trafiły do regionu, z tytułu realizowanych przedsięwzięć, uwzględniono te, których obszar realizacji został wskazany jako „województwo świętokrzyskie”. W sytuacji, gdy dany projekt swoim zasięgiem objął cały kraj lub kilka województw wówczas wartość całkowita, w tym dofinansowanie przypisane są wyłącznie do beneficjenta mającego siedzibę główną na terenie danego województwa.

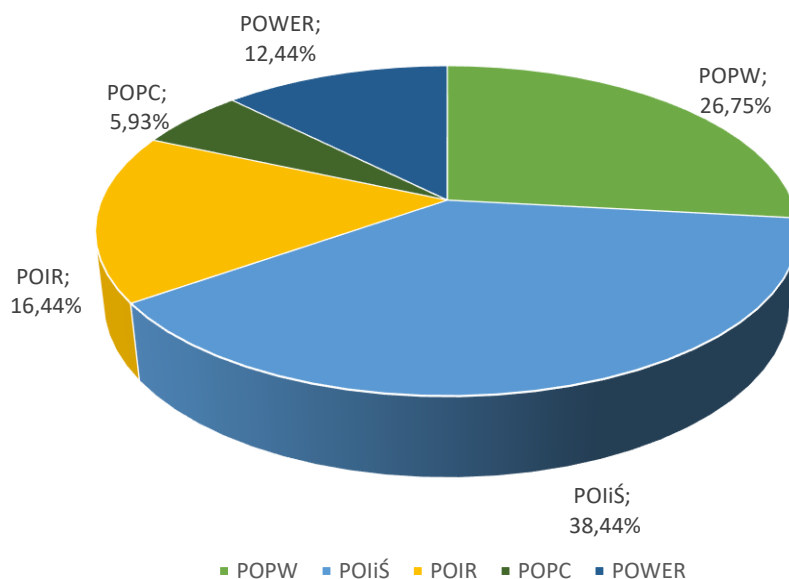
Tabela 7. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE realizowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 r. w województwie świętokrzyskim do końca 2023 r.

Program operacyjny	Liczba projektów	Wartość projektów (zł)	Dofinansowanie UE (zł)
POPW	326	1 886 641 735,21	1 077 824 008,13
POIiŚ	77	3 212 832 320,06	1 548 624 293,41
POIR	213	1 491 444 954,01	662 494 273,44
POPC	21	491 522 517,73	238 860 957,26
POWER	226	576 516 437,22	501 075 474,32
SUMA	863	7 658 957 964,23	4 028 879 006,56

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju na podstawie danych <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>, wg stanu na dzień 31.12.2023 r.

Od 2014 roku do 31 grudnia 2023 roku w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 zrealizowano 863 projekty o wartości około 7,66 mld zł, w tym dofinansowaniu UE ponad 4,0 mld zł. W samym 2023 roku, w województwie świętokrzyskim w trakcie realizacji w dalszym ciągu znajdowały się 222 przedsięwzięcia finansowane z ww. programów operacyjnych. Ich łączna wartość wyniosła około 3,24 mld zł, natomiast wartość dofinansowania UE osiągnęła kwotę około 1,69 mld zł.

Wykres 12. Wartość dofinansowania z UE przedsięwzięć realizowanych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 na terenie województwa świętokrzyskiego w podziale na poszczególne programy (w mln zł) (%) do 2023 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju na podstawie danych <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>, wg stanu na dzień 31.12.2023 r.

Wśród przedsięwzięć, które miały największą łączną wartość dofinansowania unijnego należy wymienić te, które realizowano w ramach POIiŚ (38,44%) i POPW (26,75%), zaś najmniejsza wartość dofinansowania z UE przypadła na projekty wdrażane w ramach POPC (5,93%) oraz POWER (12,44%).

Tabela 8. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE realizowanych w perspektywie finansowej 2021-2027 r. w województwie świętokrzyskim do końca 2023 r.

Program operacyjny	Liczba projektów	Wartość projektów (zł)	Dofinansowanie UE (zł)
FENG	2	50 679 125,53	25 138 356,29
FEPW	1	71 802 201,00	49 576 651,95
SUMA	3	122 481 326,53	74 715 008,24

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju na podstawie danych <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>, wg stanu na dzień 31.12.2023 r.

W ramach perspektywy finansowej 2021-2027 tj. do 31 grudnia 2023 roku podpisano umowy na realizację 3 przedsięwzięć o wartości ponad 122 mln zł, w tym dofinansowaniu UE na poziomie około 75 mln zł.

W ramach **Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020**, na obszarze naszego województwa zrealizowano 326 przedsięwzięć o łącznej wartości prawie 1,89 mld zł i dofinansowaniu UE około 1,08 mld zł. Wśród ww. projektów, aż 317 inwestycji wdrożono w ramach priorytetu 1. *Przedsiębiorcza Polska Wschodnia* na łączną wartość ponad 388 mln zł i dofinansowaniu na poziomie ponad 202 mln zł. Natomiast w ramach priorytetu 2. *Nowoczesna Infrastruktura Transportowa* zrealizowano 8 inwestycji, których wartość całkowita wyniosła ponad 701 mln zł, z czego dofinansowanie UE przekroczyło kwotę 517 mln zł.

W województwie świętokrzyskim, w 2023 roku wdrożono 66 projektów na kwotę około 1,25 mld zł i dofinansowaniu UE prawie 660 mln zł. W dalszym ciągu były prowadzone prace związane z *Rozwojem komunikacji publicznej w Kielcach*. W ramach ww. przedsięwzięcia przeprowadzono m.in.: budowę Centrum Komunikacyjnego wraz z Systemem Informacji dla Pasażerów oraz przebudowę, rozbudowę i modernizację dworca autobusowego. Wartość powyższego projektu wyniosła ponad 242 mln zł, w tym dofinansowanie unijne na poziomie 182 mln zł. Kolejnym przykładem jest inwestycja realizowana przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., której zakres obejmował prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Skarżysko - Kamienna – Sandomierz. Wartości przedsięwzięcia to ponad 796 mln zł, z dofinansowaniem z UE na poziomie ponad 357 mln zł.

W regionie świętokrzyskim w ramach **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020** wdrożono 77 projektów, których łączna wartość wynosiła ponad 3,21 mld zł, natomiast dofinansowanie UE przekroczyło kwotę 1,54 mld zł. Do ważnych dla naszego województwa inwestycji należy wymienić 17 przedsięwzięć realizowanych z priorytetu 2. *Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu* na łączną wartość ponad 666 mln zł i dofinansowaniu około 420 mln zł. Głównym celem projektów było m.in. zmniejszenie zagrożenia powodziowego poprzez budowę śluz, zagospodarowanie terenów zielonych czy też modernizację oczyszczalni ścieków. W ramach priorytetu 3. *Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego* wdrożono 9 przedsięwzięć o największej wartości około 1,37 mld zł i kwocie unijnego dofinansowania ponad 584 mln zł. Inwestycje te związane były z

poprawą bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez przebudowę skrzyżowań czy też zamontowaniu sygnalizacji świetlnych.

W 2023 roku realizowano 26 projektów o całkowitej wartości około 950 mln zł, w tym dofinansowaniu UE na poziomie 464 mln zł. W tym czasie do głównych inwestycji będących w trakcie realizacji należały m.in.: *Ochrona przeciwpowodziowa Sandomierza, Budowa gazociągu relacji Sandomierz – Ostrowiec Świętokrzyski oraz Budowa gazociągu relacji Lubienia – Masłów oraz gazociągu relacji Mójcza – Kielce*, których całkowita wartość wyniosła ponad 637 mln zł, zaś dofinansowanie UE to około 293 mln zł.

W związku z realizacją **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020** do końca 2023 roku w województwie świętokrzyskim wdrożono 213 przedsięwzięć o całkowitej wartości około 1,50 mld zł, w tym dofinansowaniu ponad 662 mln zł. Najwięcej przedsięwzięć, tj. 81 było realizowanych w ramach priorytetu 3. *Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach*. Ich całkowita wartość wynosiła ponad 469 mln zł, natomiast kwota dofinansowania UE to ponad 154 mln zł. Natomiast w ramach priorytetu 1. *Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa* zrealizowano 57 projektów o największej wartości całkowitej tj. ponad 811 mln zł, w tym dofinansowaniu UE na poziomie około 406 mln zł.

W 2023 roku realizowano aż 80 projektów o łącznej wartości około 545 mln zł i dofinansowaniu UE na poziomie 290 mln zł.

W regionie, w ramach **Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020** zrealizowano 21 projektów, o łącznej wartości na poziomie prawie 492 mln zł i dofinansowaniu około 239 mln zł. Aż 14 spośród ww. przedsięwzięć, dotyczyło priorytetu 1. *Powszechny dostęp do szybkiego Internetu*. Ich całkowita wartość wyniosła około 472 mln zł, natomiast dofinansowanie przekroczyło kwotę 222 mln zł.

W 2023 roku nadal wdrażano 8 przedsięwzięć o całkowitej wartości ponad 390 mln zł i unijnym dofinansowaniu około 184 mln zł.

Powyższe przedsięwzięcia finansowane z POPC głównie dotyczyły wyeliminowania terytorialnych różnic w dostępie do szerokopasmowego Internetu i obejmowały obszary powiatów m.in.: opatowskiego, staszowskiego, sandomierskiego czy ostrowieckiego.

Natomiast z **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020** w województwie świętokrzyskim sfinansowano 226 przedsięwzięć o całkowitej wartości prawie 577 mln zł i dofinansowaniu na poziomie 501 mln zł. Kluczowe znaczenie dla regionu miały projekty realizowane w ramach priorytetu 1. *Rynek pracy otwarty dla wszystkich*. Było ich 185, a całkowita wartość oscylowała na poziomie około 476 mln zł, w tym dofinansowaniu ponad 414 mln zł. Głównym celem ww. przedsięwzięć była aktywizacja osób bezrobotnych, w tym zwiększenie zatrudnienia wśród osób poszukujących pracy.

W 2023 roku, w województwie świętokrzyskim nadal realizowano 42 projekty o łącznej wartości około 107 mln zł i dofinansowaniu z UE wynoszącym prawie 90 mln zł. Ważnym dla naszego regionu był projekt pn. *FIRMA z POWER'em*, realizowany przez Agencję Rozwoju Regionalnego w Starachowicach. Całkowita wartość ww. inicjatywy wynosiła ponad 5 mln zł, w tym dofinansowanie było na poziomie około 4,4 mln zł. Głównym celem przedsięwzięcia było wsparcie osób biernych zawodowo lub bezrobotnych do założenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw. Projekt był realizowany na obszarze całego województwa świętokrzyskiego.

Kolejnym projektem, który odegrał istotne znaczenie dla regionu, jest *Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w gminie Miasto Kielce (VII)*, realizowany przez Miejski Urząd Pracy w Kielcach. Całkowita wartość ww. inicjatywy wynosiła prawie 9 mln zł, w tym dofinansowanie było na poziomie około 7,5 mln zł. Głównym celem projektu było wsparcie osób poniżej 30 roku życia poprzez zaoferowanie usług dostosowanych do umiejętności czy też predyspozycji danego bezrobotnego.

W związku z uruchomieniem nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027, do kluczowych przedsięwzięć finansowanych z **Funduszy Europejskich dla Nowoczesnej Gospodarki**, należy zaliczyć realizowany przez EGM Spółkę Akcyjną projekt pn. *Opracowanie i wprowadzenie na rynek innowacji produktowej w postaci wieloskładnikowego nawozu wapniowego doglebowego i dolistnego*. Przedmiotem ww. działania było stworzenie innowacji produktowej tj. wieloskładnikowego płynnego i kompaktowanego nawozu wapniowego opartego o wysoko zmineralizowany koncentrat wód mineralnych ze złożeń Mateczny oraz ultraczysty i mikronizowany węgiel wapnia ze złożeń Wierzbica. Wartość przedsięwzięcia wynosi ponad 30 mln zł, zaś dofinansowanie oscyluje na poziomie około 15 mln zł. Drugim ważnym przedsięwzięciem jest *Technopark Kielce DIH*

realizowany przez Gminę Kielce, którego wartość to ponad 20 mln zł, natomiast dofinansowanie przekroczyło 10 mln zł. Kluczowym celem projektu jest stworzenie w województwie świętokrzyskim skutecznego i rozpoznawalnego ekosystemu wspierającego procesy cyfryzacji w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach, który będzie współpracował z europejską siecią ośrodków innowacji cyfrowych. Zakres działań projektowych będzie obejmował wsparcie w zakresie cyfryzacji dla firm z naszego regionu.

W województwie świętokrzyskim w ramach **Funduszy Europejski dla Polski Wschodniej 2021- 2027** istotnym przedsięwzięciem jest realizowana przez Świętokrzyski Park Narodowy z siedzibą w Bodzentynie *Budowa Centrum Edukacyjnego Świętokrzyskiego Parku Narodowego wraz z ekspozycją przyrodniczą*. Projekt związany jest z utworzeniem nowoczesnego ośrodka edukacyjnego, który będzie w sąsiedztwie z obiektami tj. Park Legend „Łysa Góra” czy też Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Hucie. Wspólnie będą tworzyć unikatowy kompleks edukacyjno-turystyczny. Wartość powyższego przedsięwzięcia to ponad 71 mln zł, natomiast dofinansowanie wynosi około 50 mln zł.

Należy dodać, że na początku 2024 r. rozstrzygnięto nabór w ramach Działania 4.1 *Infrastruktura drogowa FEPW 2021-2027*, w wyniku którego dofinansowanie otrzymały trzy projekty zgłoszone przez Województwo Świętokrzyskie, tj.: *Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 744 na odc. Tychów Stary – Starachowice, Budowa obwodnicy m. Nowy Korczyn oraz Budowa obwodnicy miejscowości Bogoria w ciągu drogi wojewódzkiej nr 757*. Łączna kwota tych inwestycji to ponad 315 mln zł, a wartość uzyskanego dofinansowania wynosi ponad 268 mln zł.

5. BUDŻET WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2023 ROKU

Podstawą gospodarki finansowej prowadzonej w 2023 r. przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego oraz podległych kierowników jednostek organizacyjnych były podjęte uchwały:

- Nr LV/661/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2040;
- Nr LV/662/22 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia Budżetu Województwa Świętokrzyskiego na 2023 rok.

Planowane wg uchwały budżetowej **dochody** na 2023 rok stanowiły kwotę **994 850 161,00 zł**, zwiększyły się w trakcie roku o kwotę 89 386 985,97 zł do poziomu **1 084 237 146,97 zł** i zostały wykonane w kwocie **1 022 142 455,30 zł**, tj. na poziomie 94,3 % planu. Udział planowanych i zrealizowanych dochodów bieżących w stosunku do dochodów majątkowych w 2023 roku pozostaje na wyższym poziomie. Ich wielkości i struktura (udział w dochodach ogółem) kształtowały się w 2023 roku następująco:

- dochody bieżące (plan – **840 663 158,97 zł**, tj. 77,5%, wykonanie – **840 646 011,90 zł**, tj. 82,2%) dochody majątkowe (plan – **243 573 988,00 zł**, tj. 22,5%, wykonanie – **181 496 443,40 zł**, tj. 17,8%).

Tabela 9. Podział dochodów według źródeł ich pochodzenia

Rodzaj źródła	Plan według uchwały budżetowej	Plan po zmianach 31.12.2022	Wykonanie 31.12.2022	% wykonanie/plan po zmianach	% struktura wykonania
Dotacje celowe z budżetu państwa	65 420 875,00	110 134 384,91	90 832 283,65	82,5%	8,9%
Dotacje celowe w ramach programów i projektów finansowanych ze środków z funduszy strukturalnych	39 972 200,00	58 294 121,00	49 428 106,54	84,8%	4,8%
Dotacje z JST	4 340 290,00	2 969 063,00	2 091 739,16	70,5%	0,2%

Dotacje i środki z Funduszy oraz od państwowych i samorządowych osób prawnych	202 971 539,00	133 943 947,61	131 393 882,81	98,1%	12,9%
Płatności w ramach śr. europejskich i śr. bezzwrotnych	44 219 795,00	94 503 460,00	57 450 831,55	60,8%	5,6%
Udziały w podatkach w tym od:	265 143 368,00	265 143 368,00	265 143 368,00	100,0%	26%
- osób fizycznych	37 318 490,00	37 318 490,00	37 318 490,00	100,0%	3,7%
- osób prawnych	227 824 878,00	227 824 878,00	227 824 878,00	100,0%	22,3%
Subwencja ogólna	353 675 677,00	378 435 440,45	378 435 440,45	100,0%	37%
Pozostałe dochody	19 106 417,00	40 813 362,00	47 366 803,14	116,1%	4,6%
Dochody ogółem	994 850 161,00	1 084 237 146,97	1 022 142 455,30	94,3%	100,0%

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Budżetu i Finansów

Wydatki budżetu województwa w 2023 roku zostały zaplanowane według uchwały budżetowej na poziomie **1 110 489 864,00 zł** i zwiększyły się w wyniku wprowadzonych zmian uchwałami Zarządu i Sejmiku o kwotę 27 613 361,06 zł do wysokości **1 138 103 225,06 zł**.

Zrealizowane zostały w wysokości **963 707 547,61** zł, co stanowi 84,7% przyjętego planu rocznego.

Wydatki bieżące zaplanowane w kwocie **596 748 923,33** zł zostały zrealizowane w kwocie **512 324 745,81** zł, co stanowi 85,9% planu, a wydatki majątkowe zaplanowane w kwocie **541 354 301,73** zł zostały zrealizowane w kwocie **451 382 801,80** zł, co stanowi 83,4% planu.

Wydatki majątkowe zrealizowane w 2023 r. stanowią 46,8% udziału w odniesieniu do wykonanych wydatków ogółem.

Tabela 10. Wydatki budżetu skierowane na następujące obszary:

Dział	Wyszczególnienie	Plan po zmianach 2023	Wykonanie 2023	% wyk./plan
600	Transport i Komunikacja	564 441 213,10	500 951 234,58	88,8%
750	Administracja publiczna	159 829 284,00	141 299 285,39	88,4%
921	Kultura i dziedzictwo narodowe	91 233 450,36	79 431 226,03	87,1%
851	Ochrona zdrowia	98 216 833,22	93 693 181,93	95,4%
801,730,854	Edukacja i nauka	38 015 660,45	34 106 637,56	89,7%
852,853,855	Pomoc i polityka społeczna, rodzina i bezrobocie	36 555 092,00	28 413 958,44	77,7%
900,925	Ochrona przyrody i środowiska	30 357 906,20	26 524 107,32	87,4%
700,710	Gospodarka mieszkaniowa i działalność usługowa	15 435 448,11	10 898 885,91	70,6%
150, 400	Przedsiębiorczość i innowacje	21 932 668,00	19 296 808,13	88,0%
010, 050	Rolnictwo, rybołówstwo i rybactwo	13 605 165,00	12 814 366,48	94,2%

630,926	<i>Sport i turystyka</i>	7 559 075,00	7 155 601,61	94,7%
757,758	<i>Obsługa długu publicznego i rezerwy</i>	54 606 342,00	6 524 879,88	11,9%
754,752	<i>Bezpieczeństwo publ. i ochrona ppoż., obrona narodowa</i>	4 894 576,62	1 902 432,24	38,9%
720	<i>Spółeczeństwo informacyjne</i>	1 420 511,00	694 942,11	48,9%
Wydatki ogółem		1 138 103 225,06	963 707 547,61	84,7%

Źródła: Opracowanie własne Departamentu Budżetu i Finansów

Największa kwota wydatków zrealizowana została w dziale 600 „Transport i łączność” z przeznaczeniem na zadania w zakresie dróg wojewódzkich oraz wykonywanie krajowych pasażerskich przewozów kolejowych i autobusowych.

W 2023 r. realizowane były przez wojewódzkie jednostki budżetowe projekty własne oraz w partnerstwie z innymi jednostkami, udzielone zostały dotacje na wkład własny i wydatki niekwalifikowalne dla zadań wojewódzkich samorządowych zakładów opieki zdrowotnej i instytucji kultury oraz przekazano beneficjentom współfinansowanie z budżetu państwa.

Uzyskane dochody budżetu stanowiły kwotę wyższą niż wykonane wydatki i na koniec 2023 roku wystąpiła nadwyżka budżetu w kwocie **58 434 907,69 zł** przy planowanym deficycie w wysokości 53 866 078,09 zł. Na dzień 31 grudnia 2023 roku zaplanowane w wysokości 149 207 935,77 zł **przychody** Województwa wykonano na kwotę **354 233 724,13 zł**, tj. na poziomie 237,4%. Przychody pochodziły z wolnych środków, nadwyżki z lat ubiegłych, w tym niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych oraz ze spłat udzielonych pożyczek.

Rozchody zaplanowane w wysokości **95 341 857,68 zł** zostały wykonane w kwocie **89 392 420,19 zł**, tj. 93,8% i zostały przeznaczone na spłatę otrzymanego zagranicznego kredytu w kwocie 67 066 666,68 zł (w tym w kwocie 51 216 666,68 z tytułu wcześniejszej spłaty) w ramach zawartej umowy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w Luksemburgu oraz na udzielenie pożyczek w łącznej wysokości 22 325 753,51 zł dla: Stowarzyszenia Świętokrzyski Bank Żywności w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Dług na dzień 31 grudnia 2023 roku stanowił kwotę 20 000 000 zł i dotyczył kredytu zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym. Spłata kredytu spełniała wymogi wynikające z art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Szczegółowa informacja o wykonaniu budżetu za 2023 r. zawarta jest w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu Województwa Świętokrzyskiego za 2023 rok”, przyjętym uchwałą nr 8900/24 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 marca 2024 roku.

IV. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W RAMACH REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW, STRATEGII I POZOSTAŁYCH DOKUMENTÓW

W tej części Raportu znajduje się opis działalności Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów mających na celu wdrażanie zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa stanowi jedną z podstaw prawnych zakresu działalności samorządu województwa, w tym zadań realizowanych przez zarząd województwa. Uwzględniając powyższy zakres zadań Samorządu Województwa Świętokrzyskiego oraz kompetencje zarządu obejmujące kreowanie regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa, dla potrzeb przygotowania niniejszego Raportu przyjęto 14 obszarów tematycznych nawiązujących do zadań realizowanych przez poszczególne departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i nadzorowane przez nie jednostki organizacyjne województwa. Są to:

1. Gospodarka i innowacje
2. Bezrobocie i rynek pracy
3. Infrastruktura, transport i komunikacja
4. Edukacja
5. Kultura i dziedzictwo narodowe
6. Sport i turystyka
7. Ochrona zdrowia
8. Polityka społeczna
9. Społeczeństwo informacyjne

10. Rolnictwo i obszary wiejskie
11. Ochrona przyrody i środowiska
12. Geodezja i planowanie przestrzenne
13. Promocja i współpraca zagraniczna
14. Gospodarowanie mieniem wojewódzkim

Informacja o działalności Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w roku 2023 usystematyzowana w układzie obszarów tematycznych pozwala na ocenę działań ukierunkowanych na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa. Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi.

Tabela 11. Powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi

Nr celu	Cele strategiczne SRWŚ 2030+	Obszary tematyczne wpływające na realizację celu SRWŚ
Cel 1.	Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie	- Gospodarka i innowacje - Bezrobocie i rynek pracy - Edukacja - Sport i turystyka - Ochrona zdrowia - Społeczeństwo informacyjne - Rolnictwo i obszary wiejskie
Cel 2.	Przyjazny dla środowiska i czysty region	- Rolnictwo i obszary wiejskie - Ochrona przyrody i środowiska - Geodezja i planowanie przestrzenne
Cel 3.	Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi	- Infrastruktura, transport i komunikacja - Edukacja - Kultura i dziedzictwo narodowe - Sport i turystyka - Ochrona zdrowia - Polityka społeczna

Nr celu	Cele strategiczne SRWŚ 2030+	Obszary tematyczne wpływające na realizację celu SRWŚ
		- Społeczeństwo informacyjne
Cel 4. horyzontalny	Sprawne zarządzanie regionem	- Edukacja - Sport i turystyka - Społeczeństwo informacyjne - Promocja i współpraca zagraniczna - Geodezja i planowanie przestrzenne - Gospodarowanie mieniem wojewódzkim - Społeczeństwo informacyjne

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Inwestycji i Rozwoju

GOSPODARKA I INNOWACJE

Działania w ramach obszaru tematycznego Gospodarka i innowacje, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Inwestycji i Rozwoju.

Dokumentami strategicznymi regulującym zadania w obszarze gospodarki na poziomie województwa są „Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+” oraz

„**Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+**” (RSI WŚ 2030+)

przyjęta uchwałą Nr 3459/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 10 marca 2021 roku, która jest jednym z najważniejszych dokumentów wyznaczających kierunki

innowacyjnego rozwoju regionu na najbliższe lata.

W dokumencie przyjęto trzy cele strategiczne, które swoim zakresem odpowiadają obszarom uwzględnionym w dokumentach strategicznych i programowych szczebla krajowego i europejskiego. Celami tymi są:

1. Wzrost innowacyjności świętokrzyskich przedsiębiorstw,
2. Transformacja świętokrzyskiej gospodarki,
3. Zwiększenie kompetencji kadr regionalnej gospodarki.

Są to najważniejsze obszary, na których Zarząd Województwa Świętokrzyskiego koncentruje swoje działania na rzecz podniesienia innowacyjności regionalnej gospodarki.

Regionalna Strategia Innowacji opiera się na idei tzw. **inteligentnych specjalizacji** jako obszarów aktywności gospodarczej, które mają potencjał, aby generować wzrost gospodarczy oparty na innowacjach, przedsiębiorczości i konkurencyjności.

W województwie świętokrzyskim inteligentnymi specjalizacjami są:

- branża metalowo-odlewnicza;
- zasobooszczędne budownictwo;
- nowoczesne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze;
- turystyka zdrowotna;
- technologie informacyjno-komunikacyjne;
- branża targowo-kongresowa;
- zrównoważony rozwój energetyczny.

Obszary specjalizacji regionalnych koncentrują na działaniach związanych z wprowadzaniem innowacji w zakresie procesowym czy materiałowym, przyczyniających się do zwiększenia wydajności, dzięki optymalizacji wykorzystania zasobów i stosowaniu nowych technologii:

bardziej energooszczędnych, niskoodpadowych, wysoko zaawansowanych i mniej pracochłonnych.

Skuteczne i efektywne wdrażanie założeń strategii wymaga zastosowania odpowiednich instrumentów programowych, instytucjonalnych oraz finansowych. Rolę koordynatora działań w tym zakresie pełni Samorząd Województwa, natomiast na poziomie operacyjnym jest to Departament Inwestycji i Rozwoju. Nadal istotną rolę w całym procesie wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji odgrywa **Świętokrzyska Rada Innowacji** powołana przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w roku 2011. Jest ona ciałem doradczym i opiniodawczym dla Zarządu Województwa, w zakresie kreowania polityki innowacyjnego rozwoju województwa oraz pełni funkcję forum dyskusyjnego w procesie budowy Świętokrzyskiego Systemu Innowacji, rozumianego jako sieć silnych powiązań międzyinstytucjonalnych w regionie. Celem działalności Rady jest dbałość o zachowanie spójności społeczno-gospodarczej województwa w obszarze innowacji i budowy gospodarki opartej na wiedzy, a także rekomendowanie – w oparciu o światowe trendy i kierunki polityki UE - pożądanych obszarów aktywności i kierunków rozwoju województwa świętokrzyskiego, które mogą stanowić podstawę do realizacji konkretnych inicjatyw. Szczególna rola gremium leży w obszarze zacieśniania współpracy z instytucjami okołobiznesowymi, izbami gospodarczymi, samorządami lokalnymi i gospodarczymi, agencjami rozwoju lokalnego i regionalnego, uczelniami wyższymi oraz przedsiębiorcami, poprzez włączanie wymienionych instytucji w proces budowy konsensusu regionalnego. W 2023 r. posiedzenie Świętokrzyskiej Rady Innowacji odbyło się 4 kwietnia w siedzibie Kieleckiego Parku Technologicznego, połączone z wręczeniem nagród laureatom XIV edycji Konkursu „Świętokrzyski Racjonalizator”. W trakcie spotkania m.in. zaprezentowano zasady identyfikacji przedsięwzięć z zakresu infrastruktury badawczej w ramach programu *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027* zgodnie z postanowieniami Kontraktu Programowego dla Województwa Świętokrzyskiego, przedstawiono potencjał oraz zakres działalności Klastra „Centralny Okręg Przemysłowy im. E. Kwiatkowskiego”, a także zaprezentowano wyniki badania „Analiza wąskich gardeł dla dyfuzji innowacji w województwie świętokrzyskim”, przeprowadzonego na zlecenie UMWS przez podmiot zewnętrzny.

Realizując zapisy „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+”, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego dokonał wyboru priorytetowych grup docelowych

w ramach obszarów regionalnych specjalizacji, w celu optymalizacji działań związanych z koncepcją rozwoju inteligentnych specjalizacji regionu świętokrzyskiego. Grupami takimi są **Konsorcja na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego**, wskazane w RSI WŚ 2030+ jako element operacyjnego zarządzania procesami rozwoju potencjału innowacyjnego województwa świętokrzyskiego. Konsorcja skupiają niezależne podmioty ze środowisk biznesowych, naukowych i okołobiznesowych działające w obszarze danej inteligentnej specjalizacji. Zadaniem Konsorcjów jest: inicjowanie współpracy sektora nauki i biznesu oraz transferu wiedzy i technologii z sektora B+R do firm działających w ramach inteligentnej specjalizacji oraz promocji innowacji, wsparcie przedsiębiorstw w celu wzmocnienia umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości, wymiana informacji wśród podmiotów działających w ramach inteligentnej specjalizacji, stymulowanie współpracy podmiotów w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym oraz realizacja przedsięwzięć innowacyjnych na rzecz podniesienia poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej.

W wyniku przeprowadzonego w roku 2023 konkursu na wybór Konsorcjów na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego wyłoniono Koordynatorów Konsorcjów dla 6 z 7 inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego:

- Branża metalowo-odlewnicza – Koordynator: Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa;
- Zasobooszczędne budownictwo – Koordynator: Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa;
- Nowoczesne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze – Koordynator: Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej;
- Turystyka zdrowotna – Koordynator Konsorcjum: Izba Gospodarcza „Krąg Turystyki Zdrowotnej”;
- Technologie informacyjno-komunikacyjne – Koordynator: Kielecki Park Technologiczny;
- Zrównoważony rozwój energetyczny – Koordynator: Fundacja Agencja Rozwoju Regionalnego.

W lutym 2024 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego zatwierdził wybór Koordynatora Konsorcjum na rzecz rozwoju inteligentnej specjalizacji województwa świętokrzyskiego - branża targowo-kongresowa. Koordynatorem została Izba Gospodarcza „Grono Targowe Kielce”.

Projekt **Popytowy System Innowacji – rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze** realizowany był w okresie od października 2018 r. do listopada 2023 r. Jego głównym celem był rozwój przedsiębiorczości poprzez dostarczenie wysokiej jakości usług doradczych świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu przedsiębiorstwom z sektora MŚP. Dzięki zastosowaniu popytowego schematu realizacji usług doradczych, MŚP zgodnie z zapotrzebowaniem w swojej firmie i profilem działalności, wybierało pakiet usług doradczych oraz jednostkę - Usługodawcę, który będzie w stanie rzetelnie zrealizować usługę, w wyniku której powinien nastąpić rozwój innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstwa. Firmy otrzymały wsparcie doradcze zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami, a ich zakres był mocno zróżnicowany i dotyczył m.in. opracowania strategii ekspansji na rynki zewnętrzne, opracowania krótkiego łańcucha dostaw oraz systemu monitorowania i zarządzania logistyką w przedsiębiorstwie, opracowania i wdrożenia systemu kontroli jakości, opracowania strategii marketingowej, budowy wizerunku przedsiębiorstwa. Drugim modułem w projekcie było wsparcie w postaci voucherów dla IOB, na przygotowanie nowych/ulepszonych pakietów usług, skierowanych do MŚP w obszarze rozwoju inteligentnych specjalizacji. **W okresie 2021-2023 r. kwota dofinansowania dla 6 IOB, które otrzymały wsparcie w formie vouchera na wzmocnienie potencjału i profesjonalizację usług wyniosła 2 816 257,06 zł.**

W roku 2023 Operator Systemu Popytowego dokonał oceny i wyboru do dofinansowania usług w ramach VI naboru trwającego od 27 października do 28 grudnia 2022 r. oraz ogłosił VII nabór dla przedsiębiorców w terminie od 30 marca do 5 maja 2023 r. W odpowiedzi na ogłoszenie VI naboru wpłynęło 87 Formularzy zgłoszeniowych. Po ocenie punktowej minimalną wymaganą liczbę punktów uzyskało 49 Formularzy zgłoszeniowych, w tym 24 na usługi specjalistyczne i 25 na usługi standardowe, na łączną wartość dofinansowania 1 934 229,25 zł. W odpowiedzi na ogłoszenie VII naboru wpłynęło 60 Formularzy zgłoszeniowych, z czego 51 zostało dopuszczonych do oceny punktowej. Finalnie do dofinansowania zostało zakwalifikowanych 41 Formularzy zgłoszeniowych w tym 13 na usługi standardowe a 28 na usługi specjalistyczne na łączną kwotę dofinansowania 2 047 712,01 zł.

W efekcie udzielonego wsparcia w ramach projektu dokonały się zasadnicze zmiany w funkcjonowaniu wspartych firm oraz instytucji otoczenia biznesu. W przypadku przedsiębiorstw najważniejszymi efektami zrealizowanych usług było: zwiększenie skali

działania (np. nowe rynki zbytu), zwiększenie zakresu oferty (np. nowe produkty lub usługi), wprowadzenie w firmie nowych rozwiązań biznesowych /technologicznych, innowacji procesowych i produktowych, zwiększenie sieci współpracy biznesowej. Natomiast w IOB nastąpiło wprowadzenie nowych profesjonalnych usług doradczych na rzecz MŚP, rozszerzenie dotychczas oferowanych doradczych na rzecz MŚP oraz podniesienie jakości dotychczas oferowanych doradczych na rzecz MŚP. Było to możliwe dzięki działaniom ukierunkowanym na wzmocnienie potencjału IOB i podniesienie kompetencji ich personelu. Wykorzystanie w ramach projektu popytowego systemu stymulowania rozwoju MŚP i IOB zagwarantowało maksymalny poziom dostosowania podaży usług doradczych do rzeczywistego popytu na nie, ponieważ MŚP brały aktywny udział w projektowaniu wykupywanych usług, a w konsekwencji wpływały także na kierunek rozwoju IOB.

Bez wątpienia wskutek działań zrealizowanych w projekcie „Popytowy System Innowacji – rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze” nastąpił pozytywny wpływ profesjonalnej usługi doradczej w przedsiębiorstwach z sektora MŚP po jej realizacji na wzrost konkurencyjności firm.

W ramach promocji gospodarczej regionu Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podejmuje szereg działań mających na celu rozwój przedsiębiorczości, wsparcie eksporterów oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej. Do podstawowych działań certyfikowanego Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera prowadzonych w roku 2023 należały przede wszystkim aktywności związane z procesem obsługi inwestorów krajowych i zagranicznych zainteresowanych prowadzeniem działalności na terenie województwa świętokrzyskiego. W tym zakresie, we współpracy z Polską Agencją Inwestycji i Handlu (PAIH) oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu, prowadzone były działania z zakresu marketingu inwestycyjnego w kraju i za granicą. Realizacji tych zadań służyła między innymi internetowa platforma B2B - <https://b2b.swietokrzyskie.pro/>, kojarząca przedsiębiorców/eksporterów regionalnych z zagranicznymi oraz aplikacja mapowa - <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/COI/> dostępna online z bazą terenów inwestycyjnych w całym regionie, którą aktualizuje i prowadzi COI.

W ramach projektu dotyczącego promocji gospodarczej kluczowych branż gospodarki regionu „Świętokrzyskie – hard to pronounce, easy to do business in” w 2023 roku

zorganizowano wiele wydarzeń o charakterze gospodarczym. Do najważniejszych z nich można zaliczyć:

1. **Międzynarodowe Targi Bau Monachium 2023** (16-20 kwietnia 2023 r.) dla przedsiębiorców z branży: zasobooszczędne budownictwo, zrównoważony rozwój energetyczny, sektor metalowo-maszynowy, metalowo-odlewniczy oraz informacyjno-komunikacyjny (usługi budownictwa). W misji gospodarczej uczestniczyło 15 przedsiębiorców z województwa świętokrzyskiego. Dzięki uprzejmości Austriackiej Federalnej Izby Gospodarczej (WKO) świętokrzyskie firmy miały możliwość przeprowadzenia spotkań B2B w trakcie wizyty na stoisku wystawienniczym trzynastu firm austriackich zorganizowanym przez wspomnianą Izbę. Na zaproszenie delegacji Urzędu Marszałkowskiego przedsiębiorstwa austriackie wzięły udział w spotkaniu pro-inwestycyjnym poświęconym ofercie terenów inwestycyjnych w województwie świętokrzyskim. Następnie przedstawiciele austriaccy zaprezentowali profile swojej działalności oraz możliwości nawiązania współpracy z uczestnikami naszej misji. Tego samego dnia odbyło się spotkanie z ekspertem rynku niemieckiego. Podczas udziału w międzynarodowych targach przedsiębiorcy mieli możliwość nawiązania bezpośrednich kontaktów biznesowych, promocję swoich firm, przyjrzenie się najnowszym trendom technologicznym oraz identyfikację potencjalnych rynków zbytu. W Bau 2023 wzięło udział 190 tysięcy odwiedzających oraz 2 260 wystawców z 49 krajów.
2. **Międzynarodowe Targi Hannover Messe 2023** (17-21 kwietnia 2023 r.) dla przedsiębiorców z sektora metalowo – odlewniczego. W misji gospodarczej uczestniczyło 12 przedsiębiorców z województwa świętokrzyskiego. Dodatkowo podczas tego wydarzenia region świętokrzyski dysponował również stoiskiem promocyjnym, o powierzchni 60 m² wraz z pełną zabudową targową, na którym prezentowały się wszystkie firmy uczestniczące w misji gospodarczej. Podczas udziału w międzynarodowych targach przedsiębiorcy mieli możliwość nawiązania bezpośrednich kontaktów biznesowych, promocję swoich firm, przyjrzenie się najnowszym trendom technologicznym oraz identyfikację potencjalnych rynków zbytu. W Hannover Messe 2023 wzięło udział ponad 4 000 wystawców oraz ponad 130 tysięcy zwiedzających.
3. **Slavic B2beauty 2023 Targi Kielce** (13-14 czerwca 2023 r.) Podczas targów na powierzchni wystawienniczej wynajętej w ramach projektu swoje produkty

zaprezentowały firmy z regionu świętokrzyskiego z branży kosmetycznej. Celem wydarzenia były kontraktacje dla branży kosmetycznej i farmaceutycznej. Podczas targów przedsiębiorcy z regionu mogli prowadzić bezpośrednie rozmowy biznesowe ze 100 kupcami z Azji i Bliskiego Wschodu, Afryki i Europy oraz prezentować swoje produkty. Ponadto w ramach projektu zorganizowano misję przyjazdową 20 zagranicznych przedsiębiorców/ kupców/ ekspertów/dziennikarzy, która miała na celu pokazanie potencjału branży kosmetycznej i farmaceutycznej regionu, w tym również kosmetyków i zabiegów na bazie wód siarczkowych.

4. **Konferencja oraz misja przyjazdowa zagranicznych przedsiębiorców z branży spożywczej** (23-26 sierpnia 2023 r.) W przyjazdowej misji gospodarczej wzięło udział 8 importerów z takich krajów jak Egipt, Maroko, Chorwacja, Niemcy, Wielka Brytania oraz Irlandia Północna. Głównym celem misji była promocja oraz wsparcie eksportu produktów z sektora spożywczo-przetwórczego regionu świętokrzyskiego poza Polską, nawiązanie nowych, trwałych kontaktów handlowych na perspektywicznych, zagranicznych rynkach. Jednym z elementów misji były wizyty studyjne w świętokrzyskich przedsiębiorstwach, co pozwoliło uczestnikom na bliższe zapoznanie się z procesami produkcyjnymi oraz jakością oferowanych produktów. Ponadto podczas całego trwania misji każdy z regionalnych przedsiębiorców miał możliwość bezpośrednich rozmów b2b z zagranicznymi importerami.
5. **Speciality&Fine Food Fair Londyn 2023** (10-13 września 2023 r.) W misji wyjazdowej na międzynarodowe Targi spożywcze wzięło udział 11 przedsiębiorców z branży spożywczej. Dodatkowo podczas tego wydarzenia region świętokrzyski dysponował również stoiskiem promocyjnym, o powierzchni 66,25 m² wraz z pełną zabudową targową, na którym prezentowały się wszystkie firmy uczestniczące w misji gospodarczej. Przedsiębiorcy mieli możliwość zaprezentowania swoich produktów na wspólnym stoisku regionalnym, bezpośrednich rozmów z potencjalnymi kontrahentami oraz poznanie najnowszych trendów w branży. Ponadto w ramach misji odbyło się spotkanie w PAIH Londyn, podczas którego eksperci zaprezentowali zasady oraz wskazówki wejścia na rynek londyński ze swoimi produktami.
6. **Przyjazdowa misja gospodarcza zagranicznych przedsiębiorców z branży IT, OZE lub budowlanej** Misja przyjazdowa ukraińskich 10 przedsiębiorców była częścią konferencji

“Join in! Polsko-ukraińska współpraca na rzecz odbudowy i strategicznego partnerstwa” połączonej z rozmowami b2b oraz wizytami studyjnymi. Świętokrzyscy przedsiębiorcy mieli możliwość odbycia bezpośrednich rozmów biznesowych oraz zdobycia nowych kontraktów.

W ramach projektu „Standardy obsługi inwestora w Województwie Świętokrzyskim” w 2023 r. zorganizowano trzy wizyty studyjne dla przedstawicieli JST, w samorządach modelowo prowadzących procesy inwestycyjne, między innymi w Krakowskim Parku Technologicznym i UMiG Niepołomice. Zrealizowano ponadto usługę polegającą na wykonaniu fotografii terenów inwestycyjnych wraz ze stworzeniem aplikacji mapowej. W 2023 r. zorganizowano również spotkanie członków lokalnej sieci współpracy, które miało na celu podsumowanie dotychczasowych osiągnięć projektu oraz omówienie możliwych aspektów kontynuacji podobnych przedsięwzięć. Kontynuacją przedstawionych powyżej działań w ramach projektu „Standardy obsługi inwestora w Województwie Świętokrzyskim” będzie pomoc dla samorządów, dotycząca profesjonalnej promocji bazy terenów inwestycyjnych na szczeblu krajowym (przy współpracy z PAIH) oraz regionalnym. Wszystkie JST uczestniczące w realizacji projektu objęte są wsparciem w przygotowaniu profesjonalnej oferty inwestycyjnej terenów. W opinii uczestników kluczowe, także dla rozwoju całego regionu świętokrzyskiego, jest wypracowanie dobrych praktyk we współpracy z inwestorami. Dlatego też, tak ambitny projekt szkoleniowy skierowany w istotnym stopniu do kadry zarządzającej lokalnymi samorządami cieszył się dużym zainteresowaniem uczestników. W odpowiedzi na zapotrzebowanie samorządowców UMWS zakłada prowadzenie dalszych działań służących podnoszeniu kompetencji urzędników samorządowych w obszarze obsługi inwestora ze środków własnych.

Grupą docelową objętą wsparciem w ramach Projektu są JST z woj. świętokrzyskiego (gminy/miasta/powiaty). Główne zadania w ramach Projektu:

- Cykl szkoleń dla kierowników i pracowników JST;
- Tworzenie wizualizacji terenów inwestycyjnych;
- Doradztwo indywidualne dla JST;
- Wizyty studyjne;
- Spotkanie przedstawicieli lokalnej sieci współpracy.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w celu realizacji zadań związanych z promocją przedsiębiorczości i innowacyjności prowadzi również konkurs **Świętokrzyski Racjonalizator**. Jego celem jest wyłanianie szczególnie wartościowych inicjatyw w najważniejszych obszarach aktywności gospodarczej, o dużym znaczeniu dla innowacyjnego rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. W 2023 r., w ramach XV edycji Konkursu Świętokrzyski Racjonalizator Komisja Konkursowa przyznała dwie nagrody główne, cztery wyróżnienia oraz dwie nagrody za zgłoszone wynalazki.

Wsparcie rozwoju innowacyjności, wzmocnienie konkurencyjności regionu odbywało się również poprzez realizację w 2023 roku projektów międzynarodowych, których głównym celem jest:

- wyrównywanie standardów życia w krajach partnerskich projektów;
- przedstawienie wyzwań i problemów, przed jakimi stoją państwa członkowskie oraz wspólne szukanie rozwiązań (zgodnie z tematyką danego projektu);
- wymiana doświadczeń w postaci wizyt studyjnych w krajach partnerskich projektów oraz seminaria, podczas których partnerzy dzielą się dobrymi praktykami stosowanymi w ich regionie;
- implementowanie zdobytej wiedzy w postaci wprowadzania przez partnerów zmian w swoich instrumentach polityki regionalnej, przy współudziale interesariuszy z ich regionu.

W ramach programu Unii Europejskiej INTERREG EUROPE realizowane są następujące projekty:

1. **„Resindustry - polityki w zakresie odnawialnych źródeł energii w przemyśle”**, który ma na celu zwiększenie niezależności energetycznej sektora przemysłu UE poprzez zmniejszenie jego energochłonności poprzez większą integrację OZE.
2. **„KEEP ON - effective policies for durable and self-sustainable projects in the cultural heritage sector”**, którego celem jest wsparcie polityki regionu w zakresie tworzenia warunków do efektywniejszego wykorzystania istniejącej infrastruktury kulturalnej i zasobów dziedzictwa kulturowego. Ważnym działaniem w ramach inicjatywy był udział w spotkaniu upowszechniającym efekty pięcioletniego projektu, w którym wzięło udział

ponad 50 osób zainteresowanych zarządzaniem oraz zrównoważonym rozwojem w dziedzictwie kulturowym.

3. **„SYSTOUR – systemic approach for sustainable tourism strategies in rural areas”**. Jego celem jest przeniesienie ruchu turystycznego na obszary wiejskie, które nie są dostatecznie wykorzystywane oraz podkreślenie specyfiki tych terytoriów, szukając równowagi w każdym z nich poprzez 3 główne aspekty: mobilność, połączenie cyfrowe oraz szczególne doświadczenia.
4. **„CORE” composting in rural environments – kompostowanie na obszarach wiejskich**, którego celem jest poprawa polityk dotyczących gospodarki w obiegu zamkniętym, a w szczególności gospodarki odpadami w regionach partnerskich. W projekcie biorą udział przedstawiciele 8 krajów – Hiszpanii, Włoch, Grecji, Belgii, Niemiec, Węgier, Polski i Szwecji.
5. **„NACAO” – nature-based carbon offsets**. Inicjatywa nakierowana jest na wspieranie regionów w tworzeniu polityk regionalnych w obszarze ochrony środowiska naturalnego oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. NACAO ma być miejscem wymiany doświadczeń, nowatorskich rozwiązań oraz budowania potencjału instytucji uczestniczących w przygotowywaniu rozwiązań dotyczących „zielonego ładu”.
6. **BLOWIND – „increasing social acceptance for wind energy in EU regions through environmental and community based planning”**. Projekt podejmuje temat społecznych i prawnych uwarunkowań realizacji inwestycji dotyczących energii wiatrowej. Partnerami projektu są podmioty i instytucje z Polski, Grecji, Finlandii, Łotwy, Irlandii, Grecji, Belgii, Węgier, Hiszpanii.
7. **MONITOREE – „Improving energy efficiency through smarter management systems”**, który zajmuje się sposobami monitorowania efektywności energetycznej budynków po modernizacji. Wyniki pozwolą na poprawę zarządzania instrumentami polityk w celu osiągnięcia wyższych redukcji emisji gazów cieplarnianych i innych powiązanych z tym korzyści. Partnerzy projektu reprezentują 6 krajów europejskich: Hiszpanię, Chorwację, Rumunię, Finlandię, Francję, Polskę.

Działania na rzecz rozwoju gospodarki regionu realizują również spółki prawa handlowego, w których województwo posiada udziały, tj.:

- Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
- Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
- Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach.

Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (SFR Sp. z o.o.) w

2023 r. realizował działania wynikające z kompetencji Zarządu Województwa

Świętokrzyskiego w obszarze: *Gospodarka i Innowacje, Sport i turystyka*. Podjęte inicjatywy polegały na udzielaniu pożyczek inwestycyjnych i obrotowych dla przedsiębiorców z segmentu MSP, w tym na wsparcie branży turystycznej i okołoturystycznej na terenach Polski Wschodniej. W 2023 r. SFR Sp. z o.o. realizował następujące inicjatywy:

1. Projekt 1.3 „Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i poręczeniowych” realizowany w ramach Osi priorytetowej 1. Rozwój przedsiębiorczości Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. Celem projektu jest udzielenie pożyczek w kwocie min. 51 mln zł. Cel zrealizowano w latach poprzednich na kwotę 123 661 797,00 zł, natomiast w roku 2023 kontynuowano rozliczanie spłaty udzielonych pożyczek.
2. Umowa Nr DPR-VIII.043.37.2016/6 w ramach projektu „Utworzenie i dokapitalizowanie Funduszu Pożyczkowego Województwa Świętokrzyskiego Sp. z o.o.” finansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. Celem projektu jest udzielenie min. 400 pożyczek w kwocie min. 130 mln zł do końca 2026 r. Realizacja na koniec 2023 r. to 274 podpisane umowy pożyczek na kwotę 107 482 404,10 zł.
3. Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/12617/2018/I/DIF/102 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o. a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 262 pożyczek na kwotę 55 196 697,47 zł. Realizacja projektu na koniec 2021 r. to 338 podpisane umowy na kwotę 55 218 234,21 zł. W 2023 r. kontynuowano rozliczanie spłaty pożyczek udzielonych w ramach ww. projektu.
4. Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/16219/2020/I/DIF/278 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o. a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu

jest udzielenie 64 pożyczek na kwotę 44 000 000,00 zł. Realizacja projektu na koniec 2022 r. to 175 umów na kwotę 44 265 534,41 zł. W 2023 r. kontynuowano rozliczanie spłaty pożyczek udzielonych w ramach ww. projektu.

5. Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/8020/2020/1/DIF/298 i Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/8020/ 2020/1/DIF/445/298 zawarta pomiędzy Konsorcjum „Świętokrzyskie Konsorcjum Funduszy Pożyczkowych” w składzie: Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. – Lider Konsorcjum, Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej – Uczestnik Konsorcjum, Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości – Uczestnik Konsorcjum, Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica – Uczestnik Konsorcjum, Fundacja Agencja Rozwoju Regionalnego – Uczestnik Konsorcjum a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektów było udzielenie łącznie 453 pożyczek na kwotę 160 000 000,00 zł. Realizacja projektu na koniec 2022 r. to 575 podpisane umowy na kwotę 160 000 000,00 zł, z czego SFR Sp. z o.o. zawarł 139 umów na kwotę 45 100 000,00 zł. W 2023 r. kontynuowano rozliczanie spłat pożyczek udzielonych w ramach ww. projektu.
6. Umowa wdrożenia i zarządzania Instrumentem Finansowym Pożyczka na Rozwój Turystyki Nr 2/PPWT/14720/2021/IV/DIF/370 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o. a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 90 pożyczek na kwotę 21 052 631,58 zł. Realizacja projektu na koniec 2023 r. to 92 podpisane umowy na łączną kwotę 21 052 631,58 zł.
7. Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/4322/2023/I/DIF/528 zawarta pomiędzy SFR Sp. z o.o. a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 92 pożyczek na kwotę 65 714 285,71 zł. Realizacja projektu na koniec 2023 r. to 155 podpisanych umów na kwotę 65 714 285, 71 zł.

Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ŚFP Sp. z o.o., Fundusz) realizował działania w obszarze *Gospodarka i innowacje*, wynikające z Umowy Nr DPR-VIII.043.37.2016/7 z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie dalszego wykorzystania przez Beneficjenta środków dofinansowania projektu pn. *Rozszerzenie działalności Świętokrzyskiego Funduszu Poręczeniowego Sp. z o.o. formą wspierania mikro, małych i średnich przedsiębiorców w Województwie Świętokrzyskim* zrealizowanego w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013*,

Działania 1.3 *Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i gwarancyjnych*, Osi priorytetowej 1. *Rozwój przedsiębiorczości*.

Celem projektu jest wspieranie rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorców oraz instytucji pożytku publicznego mających siedzibę lub koncentrujących swoją działalność gospodarczą na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez udzielanie poręczeń ułatwiających im dostęp do kredytów i pożyczek oferowanych przez banki oraz inne instytucje finansowe. W ten sposób ŚFP Sp. z o.o. tworzy sprzyjające warunki dla rozwoju przedsiębiorczości w województwie świętokrzyskim.

W 2023 r., ze środków powierzonych Umową, ŚFP Sp. z o.o. udzielił poręczeń o wartości 19 038 681,75 zł, przy planowanych w projekcie poręczeniach na kwotę 4 459 556,96 zł i tym samym, ponad czterokrotnie wykonał zakładany w projekcie obrót roczny.

W okresie realizacji Umowy, czyli od dnia 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2023 r., ŚFP Sp. z o.o. udzielił 297 jednostkowych poręczeń na łączną kwotę 92 918 750,57 zł (w ciągu zaledwie 7 lat Fundusz wykonał dwukrotność obrotu planowanego na lata 2017-2026), zabezpieczając tym samym finansowanie zwrotne, zasilające rynek świętokrzyski w kwocie 160 306 817,66 zł, co według danych uzyskanych od przedsiębiorców, przyczyniło się do utworzenia 300 nowych, a ponadto utrzymania wielu już istniejących miejsc pracy.

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o., ŚCITT) podejmowało w 2023 r. działania wynikające z kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego poprzez realizację następujących inicjatyw:

1. **Projekt pn. *Uczymy nowocześnie w ZSTM***. Głównym celem projektu było podniesienie jakości kształcenia zawodowego w Zespole Szkół Transportowo-Mechatronicznych (ZSTM) w Skarżysku-Kamiennej w zakresie wpisującym się w rozwój horyzontalnej specjalizacji woj. świętokrzyskiego – sektor metalowo-odlewniczy i dostosowanie form oraz metod nauczania do wymagań regionalnego pracodawcy, tj. przedsiębiorstwa Zakład Mechaniczno-Elektromechaniczny „ZAMEL” Andrzej Skorupka przez podniesienie kwalifikacji u 50 uczniów i doskonalenie umiejętności 7 nauczycieli. Główne działania: zrealizowano wysokiej jakości staże, praktyki zawodowe, doposażenie szkoły, organizacja zajęć dodatkowych podnoszących kompetencje uczniów i nauczycieli.

Efektom jest wzmocnienie atrakcyjności oferty edukacyjnej Zespołu Szkół Transportowo-Mechatronicznych, co przyczyniło się do wzrostu kompetencji uczniów/ uczennic w kontekście przyszłego zatrudnienia. Projekt stanowił odpowiedź na zdiagnozowane i opisane w indywidualnej diagnozie potrzeby szkoły bariery i potrzeby ZSTM oraz oczekiwania kluczowych partnerów kształcenia zawodowego w regionie.

2. **Projekt pn. *Kadry dla biznesu – dofinansowanie usług rozwojowych dla MMŚP***. Celem głównym projektu było przystosowanie do zmian pracowników, przedsiębiorców i przedsiębiorstw z terenu województwa świętokrzyskiego. Wprowadzono działania mające na celu wsparcie przedsiębiorstw, w szczególności z zakresu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji pracowników, zwiększenie jakości zatrudnienia, jak również rozwój przedsiębiorstw, obejmujący doradztwo biznesowe, mentoring, asystę w prowadzeniu działalności gospodarczej i tym samym dostosowanie ich do aktualnych wymogów rynku. W ramach projektu przedsiębiorcy mogli uzyskać dofinansowanie na refundację kosztów usług rozwojowych (szkolenia i doradztwo) zarejestrowanych w Bazie Usług Rozwojowych (BUR) prowadzonej przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości: www.uslugirozwojowe.parp.gov.pl

Osiągnięta wartość założonych wskaźników na dzień 30.09.2023 r.:

- liczba mikro, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie – 2 790, tj. 314,19%;
- liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 2 387 (1053 K, 1334 M), tj. 189,14 %;
- liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie – 7 570 (4 314 K, 3 256 M), tj. 106,50%;
- liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie – 1 071 (482 K, 589 M), tj. 120,34%,
- liczba podmiotów wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne – 1 szt.;
- liczba mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie – 2 790, tj. 948,98%;

- liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 7451 (4255 K, 3196 M), tj. 159,82%.
- **Projekt pn. Aktywizacja pracowników ŚCITT.** Głównym celem projektu było wydłużenie aktywności zawodowej 25 osób w wieku produkcyjnym 25–51 lat, zatrudnionych w Świętokrzyskim Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o. posiadającym siedzibę na terenie miasta Kielce w województwie świętokrzyskim poprzez udział w programach zdrowotnych, przeciwdziałających przedwczesnemu opuszczeniu rynku. Projekt zakładał realizację następujących działań: program prozdrowotny, program aktywizacji sił witalnych, budowa ergonomicznych stanowisk pracy.
 - **Projekt pn. Enterprise Europe Network** (EEN) to europejska sieć oferująca małym i średnim przedsiębiorstwom kompleksowe usługi, które mają im pomóc w pełni rozwinąć ich potencjał i zdolności innowacyjne oraz być aktywnym na międzynarodowych rynkach. Ośrodki sieci są afiliowane przy organizacjach wspierających rozwój gospodarczy. Enterprise Europe Network to więcej niż pojedyncze ośrodki rozmieszczone w różnych krajach i regionach. Wyjątkowa wartość i możliwość sieci EEN wypływa ze ścisłej współpracy ośrodków. Wszystkie biura komunikują się ze sobą, co zapewnia szybkie przekazywanie i uzyskiwanie dokładnych informacji, a także mają dostęp do wspólnych baz zawierających profile firm szukających partnerów zagranicznych.
 - **Projekt pn. Mam pomysł mam firmę.** Celem głównym projektu był wzrost liczby nowych i trwałych miejsc pracy, a co za tym idzie wzrost aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród 36 uczestników projektu (w tym 19 kobiet i 17 mężczyzn). Zrealizowane działania to: szkolenia grupowe dla 44 osób bezrobotnych, poszukujących pracy z terenu województwa świętokrzyskiego, zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, dzięki którym uzyskają wiedzę i umiejętności praktyczne do samodzielnego założenia i prowadzenia działalności gospodarczej, rozmowa z doradcą zawodowym, przyznanie środków pieniężnych na rozpoczęcie działalności w kwocie 23 050,00 zł oraz wsparcia pomostowego dla 36 osób, umożliwiających sfinansowanie pierwszych wydatków niezbędnych do funkcjonowania nowo powstałych przedsiębiorstw oraz pokrycie bieżących opłat związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej przez okres pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej. Osiągnięty wskaźnik

rezultatu: liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej – 36.

- **Projekt pn. *Reaktywacja*** skierowany był do 50 osób bezrobotnych poszukujących pracy, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku. W ramach projektu bezrobotni otrzymali wsparcie w formie Indywidualnych Planów Działania oraz dofinansowano tworzenie dla nich stanowisk pracy w formie refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy. W projekcie, zgodnie z założeniami, utworzono 50 stanowisk pracy. Pracodawcy otrzymali refundację kosztów wyposażenia w łącznej kwocie 1 153 339,66 zł. Do każdego stanowiska pracy pracodawca był zobowiązany wnieść wkład własny na poziomie ok. 18%. Stanowiska pracy będą utrzymane przez min. 24 miesiące.
- **Realizacja usługi specjalistycznej w ramach Vouchera** na zakup usługi doradczej finansowanej z projektu pn. *Popytowy System Innowacji – rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze realizowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*. Celem głównym projektu był rozwój świętokrzyskich mikro, małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez wdrożenie inteligentnych systemów automatyzacji i robotyzacji przedsiębiorstw. W ramach projektu pracownicy ŚCITT zostali przeszkoleni z zakresu programowania sterowników PLC oraz programowania robotów przemysłowych. Zdobyte umiejętności podczas szkoleń wykorzystywane są przy projektach realizowanych dla przedsiębiorców. W ramach projektu przedsiębiorcy mogli uzyskać bezpłatnie wykonanie projektu mechanicznego, elektrycznego, specjalnie przystosowanego oprogramowania oraz pomoc przy wdrożeniu projektu w ramach automatyzacji procesów produkcyjnych w przedsiębiorstwie.

Zrealizowane rezultaty projektu na dzień 30 września 2023 r.:

- wdrożenie do oferty ŚCITT nowej usługi specjalistycznej polegającej na wdrożeniu inteligentnych systemów automatyzacji przedsiębiorstw – 1 szt.,

- realizacja pilotażowej usługi specjalistycznej, polegającej na wdrożeniu inteligentnych systemów automatyzacji przedsiębiorstw w 4 MŚP w województwie świętokrzyskim – 4 szt.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Gospodarka i innowacje znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku.

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

W imieniu Samorządu Województwa zadania w obszarze regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich realizuje Wojewódzki Urząd Pracy.

Priorytetowe działania podejmowane na przestrzeni 2023 roku koncentrowały się wokół wsparcia na rzecz podnoszenia kwalifikacji mieszkańców regionu oraz podnoszenia poziomu zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu. Główną oś finansową tych działań stanowił Fundusz Pracy oraz środki Europejskiego Funduszu Społecznego. Rok 2023 upłynął również pod znakiem finalizacji programów realizowanych w kończącej się perspektywie 2014-2020 oraz intensywnych przygotowań do realizacji projektów w nowym okresie programowania 2021-2027.

Wzorem lat ubiegłych, najważniejsze cele i kierunki działań w obszarze polityki rynku pracy zostały określone w **Świętokrzyskim Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2023**. Obok Miejskiego i Powiatowych Urzędów Pracy, swoje zadania do planu zgłosiły 24 podmioty partnerskie, w tym m.in. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Komenda Wojewódzka OHP, instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe. Dokument został pozytywnie zaopiniowany przez starostów powiatów, Wojewódzką Radę Rynku Pracy oraz Wojewódzką Radę Dialogu Społecznego, a następnie przyjęty przez Zarząd Województwa (uchwała nr 6781/23 z dnia 21 marca 2023 r.).

Liczne projekty rozwojowe i szeroka współpraca partnerska przyczyniły się do podtrzymania pozytywnych tendencji na regionalnym rynku pracy. Liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w świętokrzyskich urzędach pracy, obniżała się przez większość miesięcy na przestrzeni roku 2023, osiągając na koniec grudnia wartość 33 724 osób. **Oznacza to spadek o 305 osób (0,9%) w stosunku do roku ubiegłego**. Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła na koniec 2023 roku 7,8%, natomiast stopa bezrobocia ekonomicznego mierzona według metodologii Eurostatu w III kwartale 2023 roku wyniosła w województwie 2,8% i niemal zrównała się z wartością wskaźnika dla Polski (2,7%). Zwiększyła się liczba podmiotów gospodarczych, zarejestrowanych w rejestrze REGON. Na koniec 2023 roku figurowało w nim 129 214 podmiotów – o 2 284 więcej niż przed rokiem, co w skali roku dało przyrost 1,8%. Największy przyrost liczby podmiotów (o 710) odnotowano w budownictwie. Korzystny wynik daje porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych z liczbą firm kończących działalność w ubiegłym roku: nowych firm w województwie powstało 8 869 – o 2 761 więcej niż wyniosła liczba podmiotów wyrejestrowanych (tj. 6 108). Pracodawcy zgłosili do urzędów

pracy 21 662 wolne miejsca pracy i kontynuowali współpracę z publicznymi służbami zatrudnienia, w zakresie m.in. pośrednictwa pracy oraz realizacji aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu.

W roku 2023 zakończono realizację programów operacyjnych w perspektywie 2014 – 2020.

Kluczowym narzędziem wsparcia osób powyżej 29 roku życia był **Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego (RPO WŚ)**, na którego realizację Wojewódzki Urząd Pracy dysponował kwotą ponad 151,3 mln euro. Wsparcie, od początku realizacji programu, otrzymało 50 567 mieszkańców regionu, w tym 36 306 bezrobotnych, 2 549 biernych zawodowo oraz 11 712 pracowników sektora małych i średnich przedsiębiorstw. W całym okresie realizacji programu WUP przeprowadził 25 naborów wniosków o dofinansowanie projektów, czego wynikiem było zawarcie łącznie 261 umów o wartości 716 379 023 zł.

Zakończono również realizację Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER),

którego uczestnikami były osoby bezrobotne i bierne zawodowo do 30 roku życia. Na realizację działań w ramach programu pierwotnie przyznana została alokacja 90 196 987 euro, w tym na:

- realizację projektów pozakonkursowych w ramach działania 1.1 – 76 814 637 euro,
- wdrażanie projektów konkursowych w ramach Działania 1.2 – 13 382 350 euro.

Dzięki szybkiemu wydatkowaniu i rozliczeniu środków przeznaczonych na realizację projektów w trybie konkursowym WUP dwukrotnie wnioskował o dodatkowe środki pochodzące z nadkontraktacji. Instytucja Zarządzająca POWER wyraziła zgodę na ogłoszenie przez WUP kolejnych konkursów, przyznając na ten cel w latach 2020-2021 środki w wysokości ok. 69,2 mln zł.

Efektem realizacji Programu jest objęcie wsparciem 42 633 młodych mieszkańców regionu, w tym 39 023 bezrobotnych oraz 3 610 biernych zawodowo. W wyniku przeprowadzonych naborów, do Wojewódzkiego Urzędu Pracy wpłynęło ogółem 571 wniosków o dofinansowanie projektów, po których ocenie podpisano 178 umów o łącznej wartości 467 659 304 zł.

W roku 2023 zakończono etap prac przygotowawczych do **rozpoczęcia realizacji programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 – 2027** i ogłoszono pierwsze

nabory wniosków. Decyzją Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej dla działań w ramach Priorytetu 10 „Aktywni na rynku pracy”, na które łączna alokacja wynosi 150 857 257 euro. Kluczową rolę pełnią dwa projekty opracowane i realizowane przez WUP, dzięki którym mieszkańcy województwa oraz świętokrzyscy pracodawcy mają dostęp do wysokiej jakości szkoleń i kursów zawodowych, studiów podyplomowych oraz usług doradczych, współfinansowanych z Funduszy Europejskich:

- projekt: „**Pracownik kapitałem firmy. Postaw na jego rozwój z Bazą Usług Rozwojowych**” – adresowany do wszystkich pracodawców, w tym mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, instytucji publicznych, spółdzielni, organizacji pozarządowych, o łącznej wartości 35 894 032 zł;
- projekt pn. „**Buduj swój Rozwój – Baza Usług Rozwojowych**” – kierowany do wszystkich dorosłych mieszkańców regionu, w tym m.in. osób bezrobotnych, pracujących, uczniów i studentów, o wartości 42 032 811 zł.

Dofinansowanie kształcenia do usług dostępnych w Bazie Usług Rozwojowych wynosi maksymalnie 8 500 zł na 1 uczestnika. Dofinansowanie może sięgać nawet 90% kosztów usługi w przypadku osób indywidualnych oraz 80% w przypadku pracodawców. Do końca realizacji projektów tj. do 2026 roku, dzięki działaniom realizowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy, wsparcie otrzyma co najmniej 3 860 pełnoletnich mieszkańców regionu, 1 221 pracodawców oraz 3 200 pracowników.

Pierwsze nabory w ramach projektów odbyły się w grudniu 2023, podczas których przyjęto: 134 wnioski w konkursie skierowanym do pracodawców i pracowników oraz 506 wniosków w naborze skierowanym do wszystkich dorosłych mieszkańców regionu.

Warto podkreślić, że Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, jako pierwsza w Polsce instytucja, rozpoczął realizację projektów umożliwiających dofinansowanie kursów, szkoleń czy studiów podyplomowych dostępnych w Bazie Usług Rozwojowych.

W ramach działań promujących projekty nowej perspektywy 2021 – 2027, Wojewódzki Urząd Pracy, we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego, Lokalnymi Grupami Działania z terenu województwa świętokrzyskiego, Świętokrzyskim Związkiem Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,

zorganizował cykl 14 spotkań informacyjno-konsultacyjnych w powiatach. Wzięło w nich udział blisko 700 uczestników, w tym m.in. pracodawców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, samorządów, instytucji publicznych oraz osób indywidualnych, którzy zapoznali się z możliwościami rozwoju w ramach nowego Programu. Wydarzenia odbyły się w: Ciekotach, Bielinach, Strawczynie, Modliszewicach, Morawicy, Kielcach, Obrazowie, Włoszczowie, Pińczowie i Ostrowcu Świętokrzyskim. Oprócz projektów dotyczących Bazy Usług Rozwojowych WUP udzielał kompleksowych informacji na temat pozostałych działań realizowanych w nowej perspektywie, obejmujących m.in.:

- projekty z zakresu aktywizacji zawodowej i przeciwdziałania bezrobociu (Działanie 10.1),
- wsparcie osób młodych na rynku pracy (Działanie 10.2 oraz 10.3),
- podnoszenie kompetencji kadr regionalnych instytucji rynku pracy (Działanie 10.4),
- aktywizację kobiet i wsparcia ich powrotu na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci (Działanie 10.5),
- projekty w obszarze *outplacementu*, czyli wspierające osoby zwolnione i zapobiegające utracie zatrudnienia z przyczyn nie dotyczących pracowników (Działanie 10.7),
- zwiększanie szans zawodowych osób zatrudnionych oraz ubogich pracujących (Działania 10.8 oraz 10.9).

W 2023 roku Wojewódzki Urząd Pracy ogłosił **pierwsze 6 naborów w ramach Priorytetu 10 Aktywni na rynku pracy** programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*, w odpowiedzi, na które wpłynęło 85 wniosków o dofinansowanie projektów.

Nabory odbyły się w trybie niekonkurencyjnym i konkurencyjnym:

- Trzy nabory w trybie niekonkurencyjnym (działanie 10.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych) dedykowane były Miejskiemu i Powiatowym Urzędowi Pracy. W ramach naborów podpisano 14 umów, dzięki którym na kompleksową aktywizację osób bezrobotnych zakontraktowano środki w wysokości 69 261 614,40 zł.
- Jeden nabór w trybie niekonkurencyjnym skierowano do Świętokrzyskiej Wojewódzkiej Komendy OHP w Kielcach na kwotę 3 178 503 zł, co umożliwi objęcie wsparciem w zakresie edukacji, kompetencji społecznych oraz aktywizacji zawodowej 200 młodych osób w ramach działalności OHP.

- Przeprowadzono także dwa nabory w trybie konkurencyjnym dotyczące działania 10.7 na rzecz osób zagrożonych utratą pracy oraz działania 10.10 zwiększenie możliwości zawodowych osób ubogich pracujących. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu na realizację projektów typu *outplacement* (10.7), do dofinansowania wybrano 10 projektów o łącznej wartości 15 300 925,37 zł (zawarcie umów nastąpiło w styczniu 2024 r.). Zakończenie oceny i wyłonienie projektów do dofinansowania w ramach działania 10.10 odbyło się w 2024 r.

Istotne znaczenie w kontekście rozwoju zawodowego pracowników i kształcenia kadr na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy, odgrywa **Krajowy Fundusz Szkoleniowy**. Jest to wyodrębniona pula środków Funduszu Pracy, umożliwiająca finansowanie szkoleń i kursów zawodowych, a także studiów podyplomowych dla osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę. Krajowy Fundusz Szkoleniowy pozwala również sfinansować m.in. egzaminy zawodowe, umożliwiające zdobycie konkretnych uprawnień i certyfikatów. Kwota, jaką otrzymało województwo na realizację kształcenia w ramach KFS w 2023 roku, wyniosła 8 306 800 zł, z czego limit podstawowy wyniósł 6 745 000 zł, natomiast rezerwa 1 561 800 zł. Środki te zostały podzielone przez Wojewódzki Urząd Pracy pomiędzy samorządy powiatowe, po przyjęciu uchwały przez Zarząd Województwa. Dodatkowo zgodnie z metodologią finansowania i realizacji działań KFS, samorządy powiatowe występowały w roku 2023, za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy, o dodatkowe środki w ramach tzw. rezerwy Ministra. Zostały one przeznaczone na kolejne działania odpowiadające potrzebom kształceniowym pracowników i pracodawców w regionie. W celu promocji Funduszu i efektywnego wykorzystywania środków Wojewódzki Urząd Pracy zrealizował szereg działań komunikacyjnych, adresowanych do pracodawców i opinii publicznej, w tym m.in. kampanie mediowe oraz prezentacje tematyczne.

Wychodząc naprzeciw bieżącym potrzebom rynku zatrudnienia, Wojewódzki Urząd Pracy, na przestrzeni roku 2023, realizował, z własnej inicjatywy, projekty własne:

- **Projekt pn. „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych”** mający na celu zbudowanie systemu koordynacji działań podejmowanych w województwie świętokrzyskim na rzecz propagowania idei uczenia się przez całe życie, kształcenia zawodowego oraz szkolnictwa wyższego.

Kluczową rolę w realizacji przedsięwzięcia, realizowanego w ramach Krajowego Planu Odbudowy i środków Ministerstwa Edukacji i Nauki, pełni Wojewódzki Urząd Pracy. Wartość projektu wynosi 18 844 854 zł. Realizowane działania przyczynią się do wzmocnienia dopasowania kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, zmian społecznych zachodzących w regionie oraz upowszechniania i promocji uczenia się przez całe życie. Projekt zakłada również koordynację działań w zakresie doradztwa zawodowego wśród dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych na poziomie regionalnym. W roku 2023 m.in. powołano Wojewódzki Zespół Koordynacji jako ciało doradcze dla wspierania wdrażania, koordynacji i monitorowania Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 w województwie świętokrzyskim (w składzie WZK znajdują się reprezentanci pięciu filarów z KPO tj. oświaty, gospodarki, zarządzania strategicznego, funduszy europejskich oraz dialogu społecznego).

Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach jako jedna z nielicznych instytucji w kraju realizuje projekt samodzielnie, bez udziału partnerów zewnętrznych.

- **Projekt pn. „Świętokrzyskie na rzecz integracji i aktywizacji zawodowej cudzoziemców”**
- projekt realizowany był we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kielcach oraz Stowarzyszeniem Integracja Europa-Wschód. Umożliwił wszechstronne wsparcie cudzoziemców przebywających na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez m.in. profesjonalne doradztwo zawodowe, czego efektem było opracowanie dla każdej uczestniczki bilansu potencjału zawodowego. Indywidualnym wsparciem objęto 43 obywatelki Ukrainy. Doradcy zawodowi z WUP w Kielcach prowadzili również poradnictwo grupowe, w ramach którego odbyło się 8 spotkań informacyjnych nt. polskiego rynku pracy (uczestniczyło w nich 47 osób) oraz 8 warsztatów poszukiwania pracy (uczestniczyło w nich 45 osób). Wartość projektu to 1 059 750 zł.
- **Projekt pilotażowy „Model superwizji w poradnictwie zawodowym”** – realizowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie w partnerstwie z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Kielcach, Powiatowym Urzędem Pracy w Staszowie, Sandomierzu Tarnobrzegu, Mielcu, Nisku i Stalowej Woli. Celem projektu było przetestowanie modelu superwizji poradnictwa zawodowego, tj. innowacyjnego sposobu wspierania doradców zawodowych. Wsparciem objęto 21 pracowników Publicznych Służb Zatrudnienia (pracowników Miejskiego i Powiatowego

Urzędu Pracy w Kielcach), którzy podnieśli kompetencje zawodowe, wdrażając efekty innowacyjnej metody w codziennej pracy z klientami urzędów pracy. Wartość projektu wyniosła 1 048 570 zł.

- **Projekt pn. „Świętokrzyskie dla Ukrainy”** – ukierunkowany na integrację, wsparcie społeczne i aktywizację zawodową uchodźców z Ukrainy w województwie świętokrzyskim. W ramach projektu WUP przeprowadził dwie edycje Regionalnych Targów Pracy, w których wzięło udział 57 wystawców, oferujących 780 ofert pracy. Targi odwiedziło ok. 1 200 osób w tym ok. 200 obywateli Ukrainy, korzystając dodatkowo z profesjonalnych usług doradców zawodowych. Wartość projektu wynosiła 22 840 000 zł.

Istotnym kierunkiem działalności WUP pozostawało również **międzynarodowe pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES**. W roku 2023 udostępniono osobom bezrobotnym i poszukującym pracy 362 oferty pracy na 1 503 stanowiska pracy. Oferty pochodziły głównie od pracodawców z Niemiec, Norwegii, Belgii, Holandii, Czech i Austrii. Rekrutacje skierowane były przede wszystkim do osób poszukujących pracy w branży produkcyjnej, rolnej, gastronomicznej, budowlanej, transportowej, metalowej i usługach. Z EURES, w 2023 roku, za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy, skorzystały 1 092 osoby. Ponadto, w ramach działań promocyjno-informacyjnych, przeprowadzono 24 spotkania grupowe w formie stacjonarnej oraz online dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy i studentów. W trakcie spotkań poruszano zagadnienia z zakresu podejmowania pracy w krajach UE, zjawiska handlu ludźmi, bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicą oraz korzystania z Internetu do poszukiwania pracy zarówno w kraju, jak i za granicą. W spotkaniach uczestniczyło łącznie 279 osób. Kadra EURES współpracowała również z lokalnymi przedstawicielami europejskich sieci mobilności tj. Europe Direct, Eurodesk, Enterprise Europe Network (wzajemne upowszechnianie i promowanie działalności poprzez publikację materiałów na profilu Facebook). Wspólnie z punktem sieci Europe Direct w Kielcach i Regionalnym Centrum Wolontariatu z okazji Europejskiego Dnia Języków na terenie miasta Kielce zorganizowano dla młodzieży Językową Grę Terenową.

Ważnym elementem systemu edukacji ustawicznej i pośrednictwa pracy w regionie pozostają **Instytucje Szkoleniowe oraz Agencje Zatrudnienia**, których rejestry prowadzi i aktualizuje Wojewódzki Urząd Pracy. WUP udziela również profesjonalnego wsparcia konsultacyjno-

doradczego dla podmiotów prowadzących Agencje Zatrudnienia oraz firm szkoleniowych w zakresie m.in. obowiązujących przepisów i standardów działalności szkoleniowej, warunków niezbędnych do uzyskania wpisu oraz obowiązków wynikających z prowadzonej działalności. Na koniec 2023 roku, w Rejestrze Agencji Zatrudnienia figurowało 126 podmiotów, natomiast w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych zarejestrowanych było 447 podmiotów.

Równolegle, Wojewódzki Urząd Pracy realizował zadania w zakresie organizacji, koordynacji i świadczenia **usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej**. Adresatami są pracodawcy, pracownicy, osoby bezrobotne i poszukujące pracy, a także młodzież szkół średnich i wyższych. Usługami w zakresie doradztwa zawodowego i planowania kariery w roku 2023 objęto ogółem 1 753 osoby. Doradcy zawodowi WUP aktywnie uczestniczyli w licznych targach i giełdach pracy oraz na bieżąco współpracowali z przedstawicielami świętokrzyskich szkół i uczelni. Z profesjonalnych usług doradczych w 2023 roku skorzystało 916 uczniów. Ponadto 127 pracowników świętokrzyskich urzędów pracy i Ochotniczych Hufców Pracy wzięło udział w organizowanych przez WUP profesjonalnych szkoleniach dla kadry publicznych służb zatrudnienia, zdobywając kompetencje podnoszące standardy pracy z klientem.

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób wracających z pracy za granicą, Wojewódzki Urząd Pracy realizował działania w zakresie **koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego**. Przyjmowano i rozpatrywano wnioski osób bezrobotnych o wydanie odpowiednich dokumentów oraz decyzji w sprawach świadczeń z tytułu bezrobocia. Na przestrzeni roku 2023 rozpatrzono 2 703 wnioski, na podstawie czego wydano 1 351 decyzji w sprawie ustalenia prawa do zasiłku, z zaliczeniem okresów pracy za granicą do okresu uprawniającego do zasiłku w Polsce. Przyjęto również do realizacji 353 dokumenty uprawniające do transferu zasiłku z krajów Wspólnoty do Polski.

Pomimo zakończenia pandemii COVID-19, wciąż trwają procedury związane z rozliczaniem wypłat, dokonywanych ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na ochronę miejsc pracy w regionie. W roku 2023 Wojewódzki Urząd Pracy kontynuował rozpoczęte w minionych latach czynności zmierzające do rozliczenia środków w ramach poszczególnych edycji Tarcz Antykryzysowych. Od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i*

zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych do dnia 30 września 2021 r. do WUP w Kielcach wpłynęło 6 238 wniosków na łączną kwotę 525 654 530 zł, z czego pozytywnie rozpatrzono 4 276 na łączną kwotę 337 210 840 zł. Wsparciem objęto 84 877 pracowników zatrudnionych w 2 832 podmiotach. Działania podejmowane w roku 2023 koncentrowały się m.in. na dokonywaniu rozliczeń wniosków oraz licznych windykacjach wobec dłużników w ramach zadań nałożonych ustawą COVID-19.

Podstawowym działaniem Funduszu pozostaje nadal wypłata świadczeń należnych pracownikom od niewypłacalnego pracodawcy. W związku ze złożonymi wnioskami i wykazami niezaspokojonych roszczeń pracowniczych, na przestrzeni 2023 roku, Wojewódzki Urząd Pracy prowadził 34 postępowania o przyznanie świadczeń ze środków Funduszu, które zakończyły się w:

- 12 przypadkach wypłatą świadczeń pracowniczych,
- 5 odmową wypłaty świadczeń,
- 2 przekazaniem zgodnie z właściwością miejscową do innych wojewódzkich urzędów pracy,
- 14 - pozostawieniem bez rozpoznania,
- 1 przypadku – sprawa w toku.

W wyniku prowadzonych działań windykacyjnych odzyskano należność Funduszu w kwocie 1 487 080,00 zł.

Wojewódzki Urząd Pracy cyklicznie organizuje posiedzenia Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy oraz na bieżąco zajmuje się obsługą działań Rady. Organ pełni istotną rolę m.in. w procesie opiniowania kierunków kształcenia pod kątem ich zgodności z potrzebami rynku pracy. W roku 2023 odbyło się 5 posiedzeń Rady, podczas których zaopiniowano łącznie 182 wnioski dotyczące nowych kierunków kształcenia, złożonych przez 55 szkół. Rada dokonała również pozytywnej oceny racjonalności gospodarowania środkami Funduszu Pracy przeznaczonymi na aktywizację bezrobotnych w zakresie realizowanych działań przez WUP. Członkowie Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy uczestniczyli również w szkoleniu zorganizowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy pt. „Zmiany w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – funkcjonowanie Rad Rynku Pracy”.

Działania na rzecz rozwoju świętokrzyskiego rynku pracy wdrażają także **Miejski i Powiatowe Urzędy Pracy, które w 2023 roku zaktywizowały 11 235 osób bezrobotnych**, z czego blisko

41% stanowiły osoby do 30. roku życia. Największym zainteresowaniem cieszyły się staże, na które skierowano 4 578 bezrobotnych. Zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych podjęło 1 413 osób; w ramach robót publicznych – 992 osoby, a dla 1 098 bezrobotnych utworzono nowe miejsca pracy dzięki refundacji pracodawcom kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy. Samozatrudnienie, dzięki dotacjom na utworzenie własnej działalności gospodarczej, podjęło 955 bezrobotnych, a kolejnych 889 skierowano do udziału w wysokiej jakości szkoleniach zawodowych. Pracę poza miejscem zamieszkania, w ramach bonów na zasiedlenie, uzyskało 531 bezrobotnych, a 401 osób skierowano do prac społecznie użytecznych. Podstawowa kwota środków Funduszu Pracy, przyznana przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej na aktywizację zawodową osób bezrobotnych w 2023 roku wyniosła 148 904 619,75 zł. Dodatkowo, w roku ubiegłym, województwo otrzymało dodatkowe środki z rezerwy Ministra w kwocie 5 858 649 zł. Umożliwiło to realizację dodatkowych działań aktywizacyjnych m.in. w rejonach wysokiego bezrobocia, na obszarach wiejskich, a także programów wspierających osoby bezrobotne o najniższych kwalifikacjach, w wieku 50 plus oraz długotrwale bezrobotnych kobiet.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Bezrobocie i rynek pracy znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku.

INFRASTRUKTURA, TRANSPORT I KOMUNIKACJA

INFRASTRUKTURA

TRANSPORT

Realizacja zadań samorządu województwa w zakresie infrastruktury, transportu i komunikacji znajduje swe podstawy w przepisach m.in. niżej wymienionych ustaw:

- z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,
- z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym,
- z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym,
- z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym,
- z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego,
- z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych,
- z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami,
- z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym,
- z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze.

We wskazanym obszarze tematycznym Zarząd Województwa sprawuje nadzór nad **Świętokrzyskim Zarządem Dróg Wojewódzkich w Kielcach** (wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną)

oraz **Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Kielcach** (wojewódzką samorządową osobą prawną), a także prowadzi nadzór właścicielski oraz wykonuje prawa z akcji województwa w spółce prawa handlowego **POLREGIO S.A.**

Syntetyczne podsumowanie roku 2023 wraz z efektami podejmowanych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego kluczowych działań, zawierają poniższe bloki tematyczne. Należy jednak zaznaczyć, że znaczna ilość zadań wykonywanych w związku z kompetencjami w obszarze transportu, nie została w niniejszym Raporcie z uwagi na ograniczoną objętość wyeksponowana.

TRANSPORT KOLEJOWY

Marszałek Województwa, na mocy przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym, jest organizatorem wojewódzkich przewozów pasażerskich w transporcie kolejowym. Usługi w przedmiotowym obszarze świadczy **Spółka POLREGIO**, z którą Województwo łączy **umowa** zawarta dnia 10 listopada 2020 roku, z okresem obowiązywania **do 14 grudnia 2030 roku**.

W roku 2023 z usług świadczonych w transporcie kolejowym skorzystało ogółem ok. **2,7 mln pasażerów**, co wiązało się z poniesieniem nakładów finansowych rzędu **ponad 70 mln zł**, przy pracy eksploatacyjnej na poziomie **2,34 mln pociągokilometrów** (pockm).

Ponadto, Województwo powierzyło **Województwu Podkarpackiemu organizację przewozów kolejowych od Sandomierza do granicy Województwa Świętokrzyskiego** i dalej w kierunku Rzeszowa i Stalowej Woli, przeznaczając na ten cel **83,2 tys. zł dotacji**, natomiast dla **Województwa Małopolskiego** przekazano pomoc finansową w formie **dotacji celowej w wysokości 1,89 mln zł** na realizację zadania związanego z organizacją połączeń kolejowych **na odcinku Sędziszów – granica województwa – Kraków Główny**. Również w roku 2023 w formie porozumienia o wzajemnym bezkosztowym powierzeniu organizacji kolejowych przewozów pasażerskich na odcinkach leżących w granicach administracyjnych organizatorów na linii komunikacyjnej **Skarżysko Kamienna – Końskie – Opoczno Łódź**, województwo świętokrzyskie wraz z województwem łódzkim uregulowały zasady współpracy dotyczącej realizacji połączeń kolejowych w okresie obowiązywania kolejno następujących po sobie sześciu rozkładów jazdy pociągów.

Dnia **19 czerwca 2023 r.** Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podpisał z PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. umowę regulującą zasady współpracy przy opracowaniu Studium Projektowo-Technicznego na potrzeby realizacji projektu pn.: „Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 25 na odcinku Tomaszów Mazowiecki - Skarżysko Kamienna” w ramach **Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej + do 2029 roku**. Powyższe było efektem działań podejmowanych od 26 sierpnia 2020 r. wspólnie z Samorządem Województwa Łódzkiego w celu eliminacji wykluczenia komunikacyjnego w regionie.

TRANSPORT DROGOWY

Immanentną częścią zadań Marszałka w obszarze transportu drogowego jest wydawanie decyzji administracyjnych w postaci zezwoleń na wykonywanie przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, na mocy przepisów ustawy z *dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym*. W roku 2023 przewozy osób w krajowym transporcie drogowym w regionie realizowane były na podstawie m.in. **169 aktywnych zezwoleń** na wykonywanie regularnych przewozów osób (mniej o 15 w stosunku do 2022 roku), oraz na podstawie 18 zezwoleń na

wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób (więcej o 1 w stosunku do 2022 roku) wydanych przez Marszałka Województwa **dla 64 przewoźników**. W analizowanym roku wydanych zostało **13 nowych zezwoleń na wykonywanie regularnych oraz 6 zezwoleń na wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób** w krajowym transporcie drogowym, przy **wygaszonych 23 zezwoleniach na wykonywanie regularnych oraz 3 zezwoleniach na wykonywanie regularnych specjalnych** przewozów osób.

W 2023 roku na terenie województwa świętokrzyskiego odbyły się **183 kursy dla kierowców przewożących towary niebezpieczne**, w przypadku których upoważnieni przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego pracownicy wykonują zadania Przewodniczącego Komisji do przeprowadzenia egzaminów kończących kursy z zakresu przewozu towarów niebezpiecznych. W omawianym obszarze Marszałek **wydał kierowcom łącznie 778 sztuk zaświadczeń/wtórników zaświadczeń ADR** uprawniających do przewozu towarów niebezpiecznych.

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1992 roku o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego Województwo Świętokrzyskie przekazywało **dopłaty na rzecz 97 przedsiębiorców** wykonujących przewozy regularne osób w krajowym transporcie drogowym oraz na podstawie ustawy o publicznym transporcie zbiorowym oraz rekompensatę w części stanowiącej utracone przychody w związku ze stosowaniem ulg ustawowych w publicznym transporcie zbiorowym na rzecz **24 Organizatorów** (w tym: 4 powiaty, 19 gmin i 1 związek międzygminny). Ogółem w roku 2023 przekazano **kwotę 40 471 296,49 zł** tytułem sprzedaży **747 303 biletów ulgowych** (w tym: 338 268 biletów miesięcznych i 409 035 biletów jednorazowych).

W roku 2023 funkcjonowało **osiem wojewódzkich linii użyteczności publicznej w transporcie drogowym** w relacjach:

- Kielce – Ostrowiec Świętokrzyski;
- Kielce – Kazimierza Wielka;
- Kielce – Sandomierz;
- Staszów – Ostrowiec Świętokrzyski;
- Busko-Zdrój – Włoszczowa;
- Końskie – Włoszczowa;
- Kielce – Włoszczowa;

- Busko-Zdrój – Sandomierz.

Usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym, w ramach w/w linii komunikacyjnych realizowane były przez wybranych operatorów na mocy zawartych umów na podstawie których operatorzy otrzymali rekompensatę w wysokości **6 624 903,74 zł** (w tym: 5 958 151,74 zł z pozyskanych środków Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych), przy wykonanej pracy eksploatacyjnej na poziomie **2 209 845,20 wozokilometrów**.

Usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym, w ramach ww. linii komunikacyjnych realizowane były przez wybranych operatorów na mocy zawartych umów, na podstawie których operatorzy otrzymali **rekompensatę w wysokości 6 634 903,74 zł** (w tym: 5 958 151,74 zł z pozyskanych środków Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych), przy wykonanej pracy eksploatacyjnej na poziomie **2 209 845,20 wozokilometrów**. W związku ze świadczonymi usługami, wygenerowany został przychód ze sprzedaży **201 736 biletów jednorazowych** oraz **221 biletów miesięcznych**, rzędu **1 963 680,01 zł**.

Uwzględniając tendencję spadkową w przewozach drogowych realizowanych przez przewoźników komercyjnych oraz zgłaszane przez mieszkańców potrzeby związane z dostępnością do transportu zbiorowego, Województwo zawarło w grudniu 2023 roku **10 umów** na organizację: 8 linii użyteczności publicznej funkcjonujących w roku 2023 i dwóch nowych, tj. Kielce–Starachowice i Kielce–Jędrzejów. Całkowita wartość umów opiewa **na kwotę 5 234 153,31 zł** przy łącznej pracy eksploatacyjnej dla określonej na poziomie **1 813 854,40 wozokilometrów**. Na obsługę tych linii **pozyskano również zewnętrzne środki finansowe** – w dniu 15 grudnia 2023 r. zawarta została z Wojewodą Świętokrzyskim umowa w sprawie udzielenia dopłaty z **Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych w kwocie nie wyższej niż 5 514 465,60 zł**.

LOTNISKO W MASŁOWIE

Województwo Świętokrzyskie jest właścicielem zabudowanej nieruchomości położonej w Masłowie Pierwszym, o łącznej powierzchni działki 691 607 m²¹. Obszar ten w przeważającej

¹ Wskazana powierzchnia obejmuje teren całej działki 1102/6, zajętej pod lotnisko w Masłowie z wyłączeniem działki 898 (pow. 1400 m2) graniczącej z lotniskiem od północno-wschodniej strony.

części jest niezabudowany, o powierzchni trawiastej, zaś zabudowa lotniskowa znajduje się tylko w północno-zachodniej części lotniska. Na mocy przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami*, nieruchomości wchodzące w skład wojewódzkiego zasobu nieruchomości mogą być oddawane innym osobom w posiadanie zależne w drodze umów dzierżawy lub najmu. W roku 2023 z tytułu najmu/ dzierżawy nieruchomości w Maślowie dla **9 podmiotów** pozyskany został **przychód w wysokości 357 542,40 zł**.

Utrzymanie takiej infrastruktury i przejęcie przez Zarząd Województwa w roku 2017 zarządzania lotniskiem, wiąże się również z obciążeniami finansowymi, które ukształtowały się w roku 2023 na poziomie **609 504,01 zł**.

WOJEWÓDZKI OŚRODEK RUCHU DROGOWEGO

Wobec wprowadzonych zmian legislacyjnych i nałożonych na sejmiki województw obowiązków, w pierwszym półroczu 2023 r. podjęte zostały dwie uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, regulujące:

- wysokość opłat za przeprowadzenie egzaminu państwowego na prawo jazdy w województwie świętokrzyskim oraz
- warunki wynagradzania egzaminatorów zatrudnionych w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego w Kielcach.

Powyższe uregulowania miały wpływ na kondycję finansową Ośrodka. Ostatecznie, przychody WORD w 2023 roku ukształtowały się na poziomie **10 265 727,43 zł** przy kosztach ogólnych w wysokości **9 019 139,70 zł**. W Ośrodku wypracowany został **zysk** na poziomie **1 246 587,73 zł brutto**.

W roku 2023 WORD w Kielcach przeprowadził łącznie **35 429 egzaminów praktycznych i 24 371 teoretycznych na prawo jazdy**. W zakresie egzaminów praktycznych do Marszałka Województwa złożonych zostało łącznie **11 skarg**, dotyczących oceny i przebiegu egzaminów państwowych na prawo jazdy z zakresu praw jazdy kat. A, B, C i D. Wobec wszystkich wszczęto postępowania administracyjne. Decyzjami **unieważniono dwa egzaminy**, w pozostałych skargach odmówiono unieważnienia.

ŚWIĘTOKRZYSKI ZARZĄD DRÓG WOJEWÓDZKICH W KIELCACH

W wyniku realizacji 24 zadań w roku 2023, ŚZDW w Kielcach:

- przebudował i/lub rozbudował **24,113 km dróg**,
- wybudował **14,325 km chodników** oraz
- wybudował **6,567 km ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych**.

Jednostka, obok **16 zadań rocznych** związanych z przebudową dróg wojewódzkich kontynuowała realizację **62 zadań inwestycyjnych wieloletnich**, w tym m.in. tych, z dofinansowaniem budżetu państwa tj.:

1. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 744 na odc. Tychów Stary – Starachowice wraz z budową obwodnicy m. Starachowice/ Budowa przeprawy mostowej na rz. Kamiennej wraz z drogami dojazdowymi w ciągu obwodnicy Starachowic na DW744 od km ok. 35+536,68 na DW744 do km ok. 262+377,28 na DK42/;
2. Rozbudowa drogi wojewódzkiej 754 na odcinku od km 0+000 do 1+912 w Ostrowcu Świętokrzyskim wraz z rozbudową mostu na rzece Kamiennej”;
3. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 755 od DK 74 do ul. Plażowej w m. Zawichost - etap I;
4. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 777 od DK 74 do DW 759 oraz budowa nowego odcinka DW 759 od DW 777 do granicy województwa - etap I;
5. Budowa obwodnicy miasta Włoszczowa w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 786 wraz z połączeniem z drogą wojewódzką nr 742 i nr 785 /Etap II – Obwodnica Włoszczowy w ciągu DW 742/;
6. Budowa południowej obwodnicy Morawicy w ciągu DW 766 od skrzyżowania z projektowaną obwodnicą DK73;
7. Budowa DW 723 od budowanego węzła w ciągu DK 77 do istniejącego śladu DW 723 w m. Sandomierz o dł. ok. 1,35 km.
8. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 756 polegająca na budowie ciągu pieszo- rowerowego w ciągu DW 756 na odc. Nowa Słupia - Dębniak od km 20+400 do km 24+230,14;
9. Poprawa warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 762 Kielce-Małogoszcz z drogą powiatową Nr 0379T i Nr 0381T ul. Sitkówka - budowa ronda turbinowego wraz z wykupem gruntów.

Globalna wartość kontraktów związanych z realizacją wymienionych **9 zadań** wynosi **822 227 638,00zł**.

Jednocześnie, **zakończona została realizacja ostatnich zadań z dofinansowaniem ze środków RPOWŚ 2014-2020, w ramach Działania 5.1. Infrastruktura drogowa** tj.:

1. Rozbudowy dr. woj. Nr 751 w m. Suchedniów – Wzdół Rządowy /Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 751 Suchedniów – Ostrowiec Św. Wartość przedsięwzięcia zakończonego w listopadzie br. ukształtowała się na poziomie 53 444 061,00 zł;
2. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 728 na odc. Łopuszno – DK 74 wraz z budową obwodnicy m. Łopuszno w ciągu DW 786. ok. 25 km /odc. Od DK 74 do skrzyżowania z dr. powiatową nr 0473T w m. Plenna/ Wartość przedsięwzięcia zakończonego w listopadzie br. ukształtowała się na poziomie 19 682 315,63 zł;
3. Przebudowa drogi woj. Nr 758 odc. Ujazd - granica Iwaniska od km 3+640 do km 7+058 - wartość zadania wyniosła 17 211 983,78 zł;

W toku pozostaje realizacja ostatniego z zadań, tj. „Budowa układu obwodnicowego m. Staszów odc. DW 764 km ok. 4+828 do DW 757 km ok. 6+268” o wartości ok. 34 mln zł.

Ponadto, ŚZDW w roku 2023 zrealizował **3 zadania z dofinansowaniem ze środków RPOWŚ 2014-2024, Działanie 6.5 Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich**, tj.:

1. Poprawa bezpieczeństwa na drodze wojewódzkiej 748 na odcinku w miejscowości Strawczyn, w tym na terenach przemysłowych;
2. Poprawa bezpieczeństwa na drodze wojewódzkiej 748 na odcinku w miejscowości Strawczyn, w tym na terenach przemysłowych;
3. Budowa chodnika wzdłuż drogi DW 744.

W roku 2023 ŚZDW rozpoczął również realizację **13 inwestycji wieloletnich**, w tym tych, z planowanym dofinansowaniem UE w perspektywie finansowej 2021-2027. W tym obszarze rozstrzygnięto również pierwsze przetargi na roboty budowlane, **w ramach projektów które uzyskały dofinansowanie w ramach działania 4.1. „Infrastruktura drogowa” z programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej** (FEPW), tj. na budowę obwodnicy m. Nowy Korczyn (93 206 844,45 zł), budowę obwodnicy w m. Bogoria w ciągu drogi wojewódzkiej nr 757 (42 379 849,49 zł) oraz rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 744 od km 29+796,00 do km 35+185,75 (46 481 979,52 zł).

W roku 2023 udało się również pozyskać Wstępną Promesę dofinansowania na poziomie **90 895 000,00 zł z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (edycja VII)** na realizację inwestycji pn.: „Budowa odcinka DW744 od końca budowanej obwodnicy Starachowic w ciągu drogi wojewódzkiej do budowanej obwodnicy Wąchocka na DK42”.

W dniu 12.12.2023 r. została **podpisana umowa o udzielenie dofinansowania ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg** dla zadania pn. Podniesienie jakości komunikacyjnej regionu w zakresie poprawy bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu - uzupełnienie dróg dla pieszych i dróg dla pieszych i rowerów w województwie świętokrzyskim **na kwotę 15 000 000,00 zł.**

DOKUMENTY STRATEGICZNE W OBSZARZE TRANSPORTU

Uchwałą Nr 7670/23 z dnia 30 sierpnia 2023 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przyjął „*Regionalny Plan Transportowy Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030*” wraz z suplementem A pn. „*Plan Rozwoju Sieci Dróg Wojewódzkich Województwa Świętokrzyskiego do 2030 roku wraz z planem finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich*” oraz Prognozą oddziaływania na środowisko. Pierwszy z przywołanych dokumentów jest niezbędny w procesie pozyskiwania środków finansowych na projekty infrastrukturalne z perspektywy UE 2021-2027, zaś drugi wypełnia obowiązek nałożony na każdego zarządcę drogi ustawą z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Infrastruktura, transport i komunikacja znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku.

EDUKACJA

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje politykę edukacyjną w oparciu o działania Departamentu Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych UMWS jak i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych w sprawach oświaty:

- Zespołu Szkół Specjalnych przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Skarżysku - Kamiennej,
- Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach,
- Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach.

Prowadzą one działalność statutową. Wybrane najważniejsze projekty edukacyjne oraz inne przedsięwzięcia realizowane w roku 2023 przez podległe jednostki zamieszczono w Załączniku I do *Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku*.

W 2023 roku w nowej perspektywie finansowej UE, w ramach programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027* rozpoczęto realizację trzech projektów stypendialnych:

1. **„Świętokrzyski program stypendialny dla uczniów szkół podstawowych”** (Priorytet 8 Edukacja na wszystkich etapach życia. Działanie 8.2 Podnoszenie jakości kształcenia podstawowego),
2. **„Świętokrzyski program stypendialny dla uczniów liceów ogólnokształcących”** (Priorytet 8 Edukacja na wszystkich etapach życia. Działanie 8.3 Wysoka jakość edukacji ponadpodstawowej ogólnej),
3. **„Świętokrzyski program stypendialny dla uczniów szkół zawodowych”** (Priorytet 8 Edukacja na wszystkich etapach życia. Działanie 8.4 Rozwój szkolnictwa branżowego).

W ramach każdego z trzech programów stypendia otrzyma **640 stypendystów, łącznie wsparciem w tym zakresie objętych zostanie 1 920 uczniów. Kwota przeznaczona na wypłatę stypendiów w roku szkolnym 2023/24 wynosi 7 296 000 zł.**

W minionym roku kontynuowano działania mające na celu przyznanie stypendiów **„Talenty Świętokrzyskie”** dla uczniów i studentów, przy czym:

1. Uczniowie otrzymali wsparcie w oparciu o zasady ustalone w „Regulaminie przyznawania stypendiów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego *Talenty Świętokrzyskie* dla uczniów”;
2. Studenci w oparciu o „Regulamin przyznawania stypendiów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego *Talenty Świętokrzyskie* dla studentów”.

Celem tych działań jest promocja uzdolnionych uczniów i studentów z terenu województwa świętokrzyskiego (m.in. laureatów ogólnopolskich lub międzynarodowych olimpiad przedmiotowych, konkursów i turniejów oraz uczniów mających szczególne osiągnięcia edukacyjne, artystyczne lub interdyscyplinarne (łącznie co najmniej dwie kategorie).

W 2023 roku przyznano łącznie 24 stypendia w wysokości po 3 800 zł każde. łącznie na ten cel wydatkowano kwotę 91 200 zł.

Podobnie jak w latach poprzednich, na podstawie „*Zasad udzielania pomocy materialnej w formie stypendiów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego dla Polaków oraz osób polskiego pochodzenia ze Wschodu*”, stanowiących załącznik do uchwały nr VI/126/15 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 marca 2015 r., przyznano stypendia młodym Polakom oraz osobom polskiego pochodzenia ze Wschodu, którzy studiują na świętokrzyskich uczelniach. Stypendia są formą wsparcia tych osób w ich zamiarze kontynuowania lub rozpoczęcia studiów, ale także wzmocnieniem świętokrzyskich szkół wyższych poprzez pomoc w otwarciu się na nowe możliwości związane z rekrutacją na studia osób zza naszej wschodniej granicy.

W roku akademickim 2022/2023 stypendia w kwocie **300 zł** miesięcznie otrzymało **22 osoby** (21 studentów z Ukrainy oraz 1 z Białorusi). Natomiast w roku akademickim 2023/2024 stypendia w kwocie **350 zł** miesięcznie otrzymało **18 osób** (17 studentów z Ukrainy oraz 1 z Mołdawii). **Łączna kwota przeznaczona na ten cel w 2023 r. wynosiła 56 700 zł.**

Wzorem lat ubiegłych w 2023 roku ogłoszono:

- 1) otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego z zakresu nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- 2) otwarty konkurs ofert „*Świętokrzyskie dla Młodych*” na wsparcie realizacji zadań publicznych o charakterze edukacyjnym i wychowawczym, wzmacniających postawy społeczne i obywatelskie młodzieży z regionu świętokrzyskiego.

W ramach pierwszego konkursu podpisano **31 umów** z podmiotami spoza sektora finansów publicznych (organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, wymienione w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) **na kwotę 103 500 zł**, zaś w ramach konkursu „Świętokrzyskie dla Młodych” zawarto **15 umów na łączną kwotę 75 250 zł**.

Ponadto w 2023 roku zawarto również **6 umów** w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, czyli z pominięciem otwartego konkursu ofert **na kwotę 40 500 zł**.

Kluczową rolę we wspieraniu, promowaniu jak i inicjowaniu przedsięwzięć z obszaru edukacji, w szczególności dedykowanej młodzieży regionu jest działalność **Młodzieżowego Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego** utworzonego w 2018 r. Obecnie trwa jego trzecia kadencja. Tworzy go grupa 30 młodych, aktywnych osób, które uzyskały rekomendację młodzieżowych rad, samorządów uczniowskich i studenckich, organizacji pozarządowych pracujących z młodzieżą lub na jej rzecz. Jego przewodniczącym jest Oskar Frydrych, który aktywnie działał również w **Młodzieżowej Radzie Klimatycznej przy Ministrze Klimatu i Środowiska** oraz **Radzie Dzieci i Młodzieży RP przy Ministrze Edukacji i Nauki**.

W 2023 roku młodzieżowi radni obradowali na 5 sesjach podejmując **29 uchwał**.

Pracowali w **10 komisjach tematycznych**: kultury, sportu i turystyki; edukacji i praw ucznia; promocji i mediów; aktywizacji młodzieży; ochrony środowiska; zdrowia i spraw społecznych; przedsiębiorczości i technologii; współpracy zagranicznej; ds. Programu „Młodzi dla Świętokrzyskiego 2030+” oraz komisji przygotowawczej. Ponadto opiniowali projekty uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, w tym m.in. programy stypendialne, stypendia sportowe, czy też program współpracy z organizacjami pozarządowymi, zgłaszając swoje uwagi i sugestie. Reprezentanci MSWŚ zostali powołani do Rady ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyskiej Rady Innowacji, uczestniczyli także w pracach Komisji Odznaki Honorowej Województwa Świętokrzyskiego oraz komisji konkursowej opiniującej oferty złożone w ramach otwartego konkursu ofert „**Świętokrzyskie dla młodych**” na wsparcie realizacji zadań publicznych województwa świętokrzyskiego o charakterze edukacyjnym i wychowawczym, wzmacniających postawy społeczne i obywatelskie młodzieży z regionu świętokrzyskiego.

Młodzieżowy Sejmik we współpracy z Kancelarią Sejmiku był organizatorem licznych wydarzeń edukacyjnych aktywizujących młodzież, takich jak:

- Konferencja „**Z Przedsiębiorcą na Ty**”, w której uczestniczyli uczniowie szkół ponadpodstawowych (ponad 100 osób) zainteresowani tematyką przedsiębiorczości, pozyskaniem informacji na temat możliwości biznesowych. Prelegentami wydarzenia byli przedsiębiorcy, którzy z powodzeniem prowadzą swoje firmy, eksperci ds. biznesu, doradcy zawodowi, z którymi uczestnicy konferencji dyskutowali o możliwościach rozwijania ścieżki kariery, uczyli się jak przygotowywać biznesplan, słuchali o trendach w światowej gospodarce przewidywanych na najbliższe dekady.
- **II Konferencja Samorządów Uczniowskich Województwa Świętokrzyskiego**. W spotkaniu, któremu towarzyszyły warsztaty i panele dyskusyjne z udziałem ekspertów, uczestniczyli przedstawiciele samorządów uczniowskich szkół ponadpodstawowych województwa świętokrzyskiego. Poruszane podczas konferencji zagadnienia dotyczyły m.in. współpracy samorządu uczniowskiego z opiekunami, dyrekcją i samorządem lokalnym, sposobów na aktywizację uczniów, roli social mediów w działaniach samorządu uczniowskiego oraz praw ucznia.
- **Konkurs wiedzy o Ziemi Świętokrzyskiej**, organizowany po raz trzeci. Przedsięwzięcie adresowane było do uczniów szkół ponadpodstawowych z województwa świętokrzyskiego. Miało na celu rozbudzenie zainteresowań młodzieży ziemią świętokrzyską, jej historią, tradycjami i walorami turystycznymi oraz promowanie wiedzy o samorządzie terytorialnym.
- Młodzieżowy Sejmik Województwa Świętokrzyskiego zaangażował się w organizację spotkania uczestników międzynarodowego projektu „**YOUth for EU**” realizowanego przez gminę Starachowice w ramach Programu Erasmus+. Celem przedsięwzięcia była wymiana dobrych praktyk pomiędzy młodzieżą i samorządami dotyczących polityki młodzieżowej w poszczególnych krajach oraz aktywności obywatelskiej młodych Europejczyków, ciekawych projektach realizowanych przez młodzież i dla młodzieży.
- Młodzieżowy Sejmik zaangażował się również w inicjatywę powołania **Konwentu Przewodniczących Młodzieżowych Sejmików przy ZWRP** jako podmiotu służącego wymianie doświadczeń i dobrych praktyk młodzieżowych gremiów, uczestniczył w licznych spotkaniach z udziałem młodzieżowych działaczy.

Ponadto, młodzieżowi radni zabiegali o reaktywację programu „**Liderzy dla Młodzieży**” finansowanego z budżetu województwa w latach 2017-2020. Po raz kolejny przystąpili również do **realizacji projektów w ramach Europejskiego Kongresu Rad Młodzieżowych** organizowanego przez Komisję Europejską Przedstawicielstwo w Polsce we współpracy z Biurem Parlamentu Europejskiego w Polsce oraz Fundację Civis Polonus. Tym razem głównym tematem działań o charakterze edukacyjno-informacyjnym było przybliżenie, jakie możliwości oferuje Unia Europejska młodym obywatelom i jak przejawia się jej obecność na poziomie lokalnym i regionalnym.

Przy aktywnym udziale Młodzieżowego Sejmiku, we współpracy Departamentu Inwestycji i Rozwoju oraz Kancelarii Sejmiku **prowadzone były prace związane z przygotowaniem dokumentu strategicznego województwa na rzecz młodzieży „Młodzi dla Świętokrzyskiego 2030+”**. Dokument będzie wskazywał kierunki w obszarze polityki młodzieżowej w ramach posiadanych przez Samorząd Województwa kompetencji. Punktem wyjścia do opracowania całościowego dokumentu było wykonanie prac analityczno-diagnostycznych, organizacja warsztatów oraz spotkań konsultacyjnych z udziałem świętokrzyskiej młodzieży. W efekcie powstał Raport pn. „**Diagnoza sytuacji społeczno- demograficznej w kontekście wspierania osób młodych**”, który zawiera wnioski i rekomendacje na temat kierunków, w jakich mogłaby i powinna się rozwijać polityka młodzieżowa w województwie świętokrzyskim. Kontynuacja prac nad dokumentem „Młodzi dla Świętokrzyskiego 2030+” odbywać się będzie w 2024 roku.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Edukacja znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku

KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE

Zadania z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje poprzez Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz podległe Samorządowi Województwa Świętokrzyskiego **instytucje kultury, tj.**

- Filharmonię Świętokrzyską im. Oskara Kolberga,
- Wojewódzki Dom Kultury im. Józefa Piłsudskiego,
- Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Witolda Gombrowicza,
- Muzeum Wsi Kieleckiej,

oraz **instytucje współprowadzone, tj.**

- Muzeum Narodowe w Kielcach,
- Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie,
- Muzeum Zamkowe w Sandomierzu,
- Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach.

Rok 2023 był dość intensywnym okresem zarówno dla Departamentu Kultury i Dziedzictwa Narodowego, jak i dla jednostek podległych. Podejmowano liczne działania wynikające z realizacji zapisów ustaw regulujących prowadzenie działalności kulturalnej oraz ochrony zabytków, polegające w dużej mierze na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych oraz opieki nad zabytkami.

Działalność kulturalna w 2023 roku w województwie świętokrzyskim związana była z organizacją wydarzeń artystycznych, kulturalnych i edukacyjnych, a także konkursów w dziedzinie kultury, uroczystości jubileuszowych twórców oraz innych przedsięwzięć współfinansowanych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego. Wśród licznych przedsięwzięć tego typu znalazły się m.in.:

1. Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego z zakresu kultury w ramach, którego **nawiązano współpracę ze 104 podmiotami, udzielając im dotacji na łączną sumę 456 186,99 zł;**
2. Pomoc finansowa na realizację zadania pn.: **IX Międzynarodowy Festiwal Muzyczny „Bella Voce” w wysokości 30 000,00 zł**, w zakresie którego Stowarzyszenie „Voce” skupiające artystów, muzyków wywodzących się z województwa świętokrzyskiego we współpracy z Buskim Samorządowym Centrum Kultury realizowało konkurs wokalny.

Festiwal gościł światowej sławy muzyków z Polski i zagranicy (Norwegia, Niemcy) oraz Panią dr Romę Owsieńską - dyrektorką artystyczną wydarzenia;

3. **Pomoc finansowa na organizację 50. Międzynarodowego Harcerskiego Festiwalu Kultury Młodzieży Szkolnej w wysokości 150 000,00 zł**, będącego wydarzeniem od 50 lat organizowanym przez ZHP Chorągiew Kielecką. Co roku biorą w nim udział zespoły artystyczne z Polski oraz zagranicy, w tym grupy polonijne. W ramach Festiwalu odbywają się m.in. przeglądy konkursowe, warsztaty artystyczne, koncerty. Festiwal odbył się w Kielcach w dniach 6 – 15 lipca 2023 r. W ramach jubileuszowego 50. Festiwalu Harcerskiego zaplanowano przeglądy i warsztaty artystyczne, korowód festiwalowy, wystawę historyczną, koncerty plenerowe w centrum Kielc oraz koncert galowy laureatów w Amfiteatrze Kadzielnia. Podczas koncertu galowego tradycyjnie przyznano festiwalowe Jodły. W tym roku wręczono 70 Jodeł - 32 Złote, 16 Srebrnych i 19 Brązowych, 3 Jodły wychowawcze, 30 wyróżnień i jedną przechodnią Nagrodę Specjalną im. Zbigniewa Skrzeczki. Motywem przewodnim finałowego widowiska było hasło „Wiatraczek Ty i Ja”. Wokaliści oraz tancerze zaprezentowali na scenie swoje najlepsze układy oraz utwory.
4. **Pomoc finansowa na realizację zadania pn. 56. Dymarki w Nowej Słupi w wysokości 40 000,00 zł**. Ufundowano również nagrodę Grand Prix dla laureata Konkursu Twórców Ludowych w ramach VIII Świętokrzyskiego Festiwalu Kultury Ludowej, odbywającego się podczas 56. Dymarek w Nowej Słupi. Dymarki to przedsięwzięcie organizowane u podnóża Łysej Góry. To jeden z największych festynów archeologicznych w Europie, który popularyzuje wiedzę nt. najstarszego dziedzictwa przemysłowego regionu świętokrzyskiego, w tym wytopu żelaza tradycyjnymi metodami sprzed tysięcy lat. Wydarzenie to służy kształtowaniu pozytywnego wizerunku regionu oraz promocji jego dziedzictwa kulturowego na mapie regionu i kraju – Miasta i Gminy Nowa Słupia, a także pobliskich atrakcji turystycznych tj. Świętokrzyski Park Narodowy czy Święty Krzyż. Tegoroczne Dymarki odbywały się w dniach 11-13 sierpnia 2023 r.;
5. **Pomoc finansowa na organizację XXIX Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego im. K. Jamroz w Busku-Zdroju**. To festiwal muzyki klasycznej, który odbywa się corocznie od 1995 roku. Impreza gromadzi znanych polskich i zagranicznych muzyków, dyrygentów i śpiewaków oraz rzesze miłośników muzyki z całego kraju, co stanowi o jej poziomie

artystycznym oraz potencjale promocyjnym. **Festiwal odbywał się w dniach 01-09 lipca 2023 r. i został dofinansowany ze środków UMWS na kwotę 40 000,00 zł;**

6. **Pomoc finansowa dla Miasta Kielce w kwocie 20 868,46 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wyjazdu Zespołu Pieśni i Tańca na 58. Festiwal Europeada w Niemczech.** To festiwal miłośników kultury ludowej, w którym bierze udział około 5 tysięcy artystów z całej Europy. Ideą wydarzenia jest zachowanie niematerialnego dziedzictwa regionalnej kultury ludowej - muzyki, tańca, śpiewu i kostiumu;
7. Świętokrzyskim artystom, twórcom i animatorom działalności kulturalnej przyznano za działalność na rzecz upowszechniania kultury i dziedzictwa kulturowego **Świętokrzyską Nagrodę Kultury. Wręczono 1 nagrodę I stopnia, 10 nagród II stopnia oraz 1 nagrodę honorową.** Zgodnie z uchwałą nr X/168/15 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyska Nagroda Kultury przyznawana jest przez Zarząd Województwa na wniosek komisji powoływanej przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego za szczególne osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej oraz upowszechniania i ochrony dziedzictwa narodowego. Świętokrzyska Nagroda Kultury ma charakter dwustopniowy, może być przyznawana indywidualnie lub zespołowo. Uroczyste wręczenie dyplomów i statuetek tradycyjnie odbywa się w październiku, podczas Inauguracji Roku Kulturalnego i Sezonu Artystycznego w województwie świętokrzyskim. Nagrody I stopnia przyznawane są za szczególne osiągnięcia o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim lub za całokształt osiągnięć w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dziedzictwa narodowego, natomiast nagrody II stopnia – za osiągnięcia mające istotne znaczenie dla rozwoju życia kulturalnego w województwie świętokrzyskim. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego może przyznać także honorową nagrodę w postaci statuetki;
8. **Teatr im. Stefana Żeromskiego** organizował **5. Międzynarodowy Kielecki Festiwal Teatralny, na którego organizację samorząd Województwa Świętokrzyskiego przekazał dofinansowanie w kwocie 600 000,00 zł.** Ideą festiwalu jest tworzenie przestrzeni wielokulturowego dialogu poprzez prezentację różnorodnych odmian współczesnego teatru i dramaturgii krajów europejskich. Festiwal jest platformą spotkań profesjonalistów i miłośników teatru, a przyświeca mu misja szeroko rozumianej integracji kultury europejskiej i środowiska teatralnego. Festiwal trwał od 27 września do

13 października 2023 r. W jego ramach zaprezentowano spektakle teatralne, jednocześnie pod hasłem NOWE DEFINICJE odbył się cykl debat, wernisaż Michała Iwanowskiego, benefis Joanny Kasperek oraz inne wydarzenia towarzyszące;

9. **Zespół Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach** na zaproszenie Ambasadora RP Gerarda Pokruszyńskiego gościł w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Reykjavíku w Islandii. W spotkaniu udział wzięli m.in. Ágúst Hjörtur Ingþórsson - prezes RANNIS, instytucji zarządzającej narodowymi funduszami i udziałem Islandii w programach Unii Europejskiej, Álfrún G. Guðrúnardóttir - menedżer ds. zasobów ludzkich i komunikacji w RANNIS, prof. Guðni Elísson - z Uniwersytetu Islandzkiego, Thóra Einarsdóttir - z Uniwersytetu Sztuk Pięknych w Islandii, *Una Thorleifsdóttir* - reżyserka, Steinunn Þórhallsdóttir - dyrektorka zarządzająca w Teatrze Narodowym w Islandii, Hagalín Guðmundsdóttir - zastępczyni dyrektora artystycznego i dramaturżka Teatru Narodowego w Islandii oraz przedstawiciele islandzkiego Ministerstwa Kultury. Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń kulturowych, sprzyjało rozmowom o funkcjonowaniu teatrów i możliwościach kontynuacji współpracy w zakresie działań mających na celu zacieśnienie stosunków polsko-islandzkich. **Wizyta była częścią projektów realizowanych w ramach działań miękkich dofinansowanych ze środków EOG, które są częścią projektu pn. "Przebudowa zabytkowego Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach na potrzeby zachowania dziedzictwa kulturowego i poszerzenia działalności kulturalno-edukacyjnej" oraz programu Kultura Inspirująca, dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.** Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach od 2021 roku realizuje w partnerstwie z Teatrem Narodowym Islandii w Reykjavíku projekt kulturalny w ramach funduszy EOG. **W przedziale czasowym luty 2023 – grudzień 2024 Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach w ramach programu ministerialnego „Kultura Inspirująca” realizuje zadanie „Pokaz spektaklu *Widnokrąg* w Teatrze Narodowym Islandii wraz z działaniami towarzyszącymi”.** Od 2018 roku Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach współpracuje z islandzką reżyserką Uną Thorleifsdóttir, która w kieleckim teatrze przygotowała dwie premiery oraz wyreżyseruje spektakl na otwarcie siedziby teatru po generalnym remoncie w 2024 roku;

10. **Kontynuowano prace w ramach inwestycji pn.: „Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa zabytkowego obiektu Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach”.** Zabytkowa kamienica usytuowana przy głównej ulicy Kielc (ul. Sienkiewicza) ma zostać unowocześniona, dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto budynek ma uświetnić wdrożenie nowej technologii sceny, uruchomienie sceny kameralnej otwartej na dziedziniec oraz odtworzenie historycznych elementów zabytkowych, takich jak posągi czterech muz na elewacji frontowej. **Głównymi źródłami jej finansowania są środki pochodzące z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – 67,3 mln zł (w latach 2022-2024), fundusze EOG – 21,8 mln zł (EOG 2014-2021), RPO – 21,0 mln zł (RPO na lata 2014-2020), UMWŚ – 28,3 mln zł;**
11. Zorganizowano **31. Świętokrzyskie Dni Muzyki** w **Filharmonii Świętokrzyskiej im. O. Kolberga**. Odbyły się koncerty symfoniczne, jazzowe i folkowe, podczas których zabrzmiały utwory znanych muzyków i kompozytorów oraz tych nieco zapomnianych. Podczas koncertu inauguracyjnego można było usłyszeć nietypowe kompozycje barokowe autorstwa Krzysztofa Pendereckiego. Podczas koncertu finałowego z okazji 140 rocznicy urodzin i 70 rocznicy śmierci Ludomira Różyckiego zaprezentowano trzy jego utwory, tj. „Polonez uroczysty”, „Pięta na zgliszczach Warszawy” oraz „Suita taneczna”. Kielecką orkiestrę poprowadził Przemysław Fiugajski. Festiwal odbywał się w dniach 17-24 listopada 2023 r.;
12. W dniach 8-15 września 2023 r. **Filharmonia Świętokrzyska** po raz piąty zorganizowała **Festiwal Filmu i Muzyki. Podróżę**. W ramach festiwalu Maksym Rzeziński lubiany pianista o kieleckim rodowodzie zaprezentował nowe opracowania na fortepian i orkiestrę wielu popularnych muzycznych tematów filmowych: *Gry o tron*, *Zmierzch*, *Gladiator*, *Miasteczko Twin Peaks*, *Frantic*, *Dziecko Rosemary* oraz *Lista Schindlera*;
13. **Filharmonia Świętokrzyska** zorganizowała **483 imprez muzycznych**, w tym 20 koncertów symfonicznych, 11 koncertów edukacyjnych (kameralnych), 5 koncertów rodzinnych, 4 koncerty kameralne, 1 promocję książki, 1 wykład autorski, 1 koncert zamknięty, a także **440 audycji muzycznych** w szkołach i przedszkolach regionu świętokrzyskiego;
14. **Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach** zorganizował w dniach 18-20 listopada 2023 r. **Międzynarodowy Festiwal Piosenkarzy Dziecięcych i Młodzieżowych im. Henryka Morysa**

i **Andrzeja Litwina**, dedykowany pamięci dwóch kieleckich twórców i propagatorów kultury muzycznej: Henrykowi Morysowi - muzykowi, kompozytorowi i pedagogowi, który poświęcił dzieciom i młodzieży ponad czterdzieści lat pracy instruktorskiej oraz Andrzejowi Litwinowi - założycielowi wielu zespołów, autorowi większości tekstów do piosenek skomponowanych przez Henryka Morysa, a także wieloletniemu dyrektorowi Wojewódzkiego Domu Kultury w Kielcach. O laur Międzynarodowego Festiwalu Piosenkarzy im. Henryka Morysa i Andrzeja Litwina rywalizowała czołówka dziecięcych i młodzieżowych piosenkarzy z Polski i zagranicy;

15. W związku z jubileuszem **50 – lecia działalności Zespołu Pieśni i Tańca „Kielce”** przyznano nagrodę okolicznościową z dziedziny kultury. W dniu 16 czerwca 2023 r. - z okazji jubileuszu - w sali widowiskowej **Wojewódzkiego Domu Kultury odbył się uroczysty koncert**. W jego trakcie artyści zaprezentowali piękne, barwne kostiumy. Licznie zgromadzona publiczność obejrzała film o historii zespołu, w którym przypomniano, że został utworzony w 1973 roku z inicjatywy Tadeusza Zawistowskiego, ówczesnego prezesa Krajowego Związku Spółdzielni Zabawkarskich. Początkowo nie miał żadnej siedziby. Próby odbywały się w różnych miejscach. W 1976 roku siedzibą zespołu został Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach;
16. **Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach** zorganizował **XI Ogólnopolski Konkurs Kolęd, Pastorałek i Piosenek Świątecznych „Kolęda płynie z wysokości...”**, w którym udział wzięło **ok. 516 wykonawców** (solistów, zespołów, chórów). Na finałowy koncert dotarło **22 wykonawców indywidualnych i zbiorowych**. Ogólnopolski Konkurs Kolęd, Pastorałek i Piosenek Świątecznych "Kolęda płynie z wysokości" jest od lat organizowany przez Wojewódzki Dom Kultury imienia Józefa Piłsudskiego w Kielcach. W tym roku pod patronatem: marszałka województwa świętokrzyskiego, wojewody świętokrzyskiego, świętokrzyskiego kuratora oświaty, Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Fundacji Kultury imienia Stefana Kudelskiego. Konkurs jest adresowany do wszystkich placówek oświatowych, domów kultury i artystów indywidualnych;
17. W dniach 3 i 4 czerwca 2023 r. w **Europejskim Centrum Bajki im. Koziółka Matołka w Pacanowie** odbył się **21. Międzynarodowy Festiwal Kultury Dziecięcej, Pacanów-Włochy 2023**. W dniu 3 czerwca podczas **16. Spotkań Mistrzów Muzyki** zaprezentowało się **25 wokalistów**, wśród których profesjonalne jury wybrało **4 laureatów oraz przyznało**

nagrodę główną w postaci Grand Prix. W dniu 4 czerwca Międzynarodowy Festiwal Kultury Dziecięcej, Pacanów-Włochy 2023 otworzył uroczysty przemarsz Bajkowego Korowodu ulicami Pacanowa, w akompaniamencie Młodzieżowej Orkiestry Dętej z Pacanowa. Podczas wielkiego otwarcia Festiwalu Burmistrz Pacanowa przekazał władzę dzieciom, wręczając im symboliczny klucz do Pacanowa. Tuż po oficjalnym otwarciu Festiwalu rozpoczął się wyjątkowy program artystyczny;

18. W dniu 19 lutego 2023 r. w **Europejskim Centrum Bajki w Pacanowie** odbył się **14. Festiwal Gier i Komiksów dla Dzieci. Ogłoszono laureatów 15. Ogólnopolskiego Konkursu „Podróż Koziołka Matołka – Włochy”**, którym nagrody wręczyli rysownicy: Piotr Kasiński, Robert Trojanowski oraz Rafał Szłapa. W wirtualną rzeczywistość przenieśli goście Gogle VR, dzięki którym wyruszyli w podróż roller coasterem. Miłośnicy aktywności fizycznych dzięki bieżni VR wcielali się w role przeróżnych postaci z gier. Dużym zainteresowaniem cieszył się symulator rajdowy, refleksomierz, a także gry retro, które przenieśli uczestników do przeszłości. Odbyły się warsztaty rysunkowe. Podczas wydarzenia uczestnicy mieli okazję zagrać w różnorodne gry planszowe, nietuzinkowe wielkoformatowe gry drewniane;
19. W dniu 22 października 2023 r. w **Europejskim Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie** odbyła się uroczysta Gala **17. Międzynarodowego Konkursu Fotograficznego „Wszystkie Dzieci Świata” Pacanów 2023**. Uroczyste wręczenie nagród było połączone z otwarciem pokonkursowej wystawy. Tematem konkursu było przedstawienie życia dziecka we współczesnym świecie. Od 2019 roku konkurs przyjął rangę międzynarodową, a także pozyskał patronat Międzynarodowej Federacji Sztuki Fotograficznej FIAP;
20. **Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. W. Gombrowicza w Kielcach** była organizatorem wydarzenia kulturalnego z okazji, powołanego przez Senat RP w 100. rocznicę urodzin Wisławy Szymborskiej. Zorganizowano **Ogólnopolski Konkurs Poetycki „Limeryk o Wisławie Szymborskiej”**. Konkurs objęty był Patronatem Honorowym Marszałka Województwa Świętokrzyskiego. Przewodniczącym jury był Wojciech Bonowicz – poeta. W ramach promocji literatury zorganizowano spotkania autorskie i promocje książek dla dorosłych, dzieci i młodzieży, zarówno w siedzibie biblioteki, jak i w bibliotekach z terenu województwa świętokrzyskiego. Łącznie zorganizowano lub współorganizowano **26**

spotkań autorskich (w tym w siedzibie biblioteki – 14), w których wzięło udział 1233 osoby;

21. Ogłoszono kolejną edycję konkursu organizowanego przez **WBP: „Świętokrzyski Bibliotekarz Roku 2023 oraz Biblioteka Roku 2023 województwa świętokrzyskiego”**. Organizatorem Konkursu jest Zarząd Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Kielcach, współorganizatorem Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. W. Gombrowicza w Kielcach. Konkurs na Świętokrzyskiego Bibliotekarza Roku 2023 jest I etapem Ogólnopolskiego Konkursu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Bibliotekarz Roku 2023, którego organizatorem jest Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich z siedzibą w Warszawie i odbywa się zgodnie z jego regulaminem.

Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego w zakresie swoich kompetencji realizuje także działania związane z ochroną dziedzictwa narodowego. Zadania w tym zakresie realizuje przy pomocy m.in. dostępnych instrumentów finansowych bądź organizacyjnych. Jednym z takich instrumentów są dotacje celowe. W 2023 r. **dotację tego rodzaju w wysokości 700 000,00 zł otrzymało Muzeum Wsi Kieleckiej. Dotacja została udzielona z przeznaczeniem na zadanie pn.: „Prace remontowe i konserwatorskie obiektów zabytkowych należących do Muzeum Wsi Kieleckiej”**. W ramach zadania m.in. zakupiono środki konserwatorskie i materiały budowlane do bieżących działań konserwatorskich i remontowych, wykonano ekspertyzę stanu technicznego obiektu - Dworek Laszczyków w Kielcach, dokonano dezynsekcji eksponatów w obiektach w Parku Etnograficznym w Tokarni, wykonano konserwację zachowawczą rzeźby orła Jana Bernasiewicza.

Przeprowadzono również konkurs o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa świętokrzyskiego, w rezultacie którego udzielono **32 dotacje na łączną kwotę 600 000,00 zł**. W wyniku przeprowadzonych prac zabezpieczono i utrwalono substancję zabytkową, zahamowano procesy jej destrukcji, a także wykonano dokumentację, zachowano autentyczne formy obiektów dla przyszłych pokoleń, przywrócono oraz utrzymano estetyczny wygląd obiektów zabytkowych w regionie, zarówno świeckich, jak i sakralnych.

W ramach realizacji zadań wpisujących się w dziedzictwo narodowe **zorganizowano galę Świętokrzyskiej Nagrody Muzealnej im. Tadeusza Włószka**. To wyjątkowe dla środowiska

muzealników wyróżnienie ustanowił Sejmik Województwa Świętokrzyskiego na mocy uchwały nr XXI/259/20. Nagroda przyznawana jest przez Zarząd Województwa za działalność muzealną, wkład w dokumentowanie historii regionu, tworzenie wystaw i publikacji oraz za osiągnięcia naukowe. Nagroda jest przyznawana w czterech kategoriach: wystawa, publikacja, edukacja muzealna oraz honorowa nagroda muzealna. W zakresie konserwacji zbiorów wyróżnienie w postaci statuetki otrzymać mogły również instytucje muzealne. W tym roku na nagrodę przeznaczono łącznie kwotę **16 000,00 zł**. Tegoroczna gala odbyła się 8 września 2023 r. w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach im. Józefa Piłsudskiego. W tym roku nagrodzono wystawę Muzeum Diecezjalnego w Sandomierzu „Ars epistolandi. Kiedy pisanie listów było sztuką”, wydawnictwo Muzeum Historii Kielc „Kielce-Keltz. Historia społeczności żydowskiej”, cykl edukacyjny „EtnoPonidzie – ożywione tradycje ludowe z Pińczowa i okolic” oraz konserwację portretów z zasobów Muzeum Narodowego w Kielcach. Nagroda honorowa za działalność muzealną została przyznana Muzeum Historyczno-Archeologicznemu w Ostrowcu Świętokrzyskim.

W ramach wydarzenia odbyła się wojewódzka inauguracja **31. Europejskich Dni Dziedzictwa**. Europejskie Dni Dziedzictwa to dni otwarte w obiektach zabytkowych, tematyczne wystawy w muzeach i instytucjach kultury, bibliotekach, sesje popularnonaukowe, koncerty, spacer, pikniki historyczne. Bez wątpienia to promocja instytucji, miejsc, obiektów, wydarzeń, a także forma edukacji w zakresie regionalnego dziedzictwa. Samorząd województwa koordynuje, finansuje oraz promuje inicjatywy związane z organizacją wydarzeń w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa. **W 2023 roku Europejskie Dni Dziedzictwa obchodzono pod hasłem „Żywe dziedzictwo – tradycje od pokoleń”**. W tegorocznej edycji wzięło udział ponad **14 tys. uczestników na 37 wydarzeniach zorganizowanych przez 32 organizatorów**. Wśród wydarzeń znalazły się pikniki i festyny popularyzujące różne tradycje rzemieślnicze i wytwarzanie materiałów, spotkania i prelekcje związane z dziedzictwem historii lokalnej oraz koncerty skupiające przedstawicieli różnych pokoleń.

Ważnym wydarzeniem były **obchody 80. Rocznicy Pacyfikacji Michniowa. W dniach 12 i 13 lipca 2023 r. odbyły się uroczystości 80. rocznicy zagłady wsi Michniów**. Skupiła ona rodziny ofiar niemieckiej pacyfikacji wsi, osoby zaangażowane w upamiętnienie martyrologii mieszkańców polskich wsi w czasie II wojny światowej. W 2022 r. został powołany Honorowy Komitet 80. Rocznicy Pacyfikacji Michniowa, w którego skład weszli przedstawiciele

regionalnych instytucji naukowych, kulturalnych, duchowieństwa, władz samorządowych oraz radia i telewizji. Wśród organizatorów byli: Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Kielcach, Lasy Państwowe, starosta kielecki i starosta skarżyski oraz Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach. **Samorząd Województwa przeznaczył na obchody 80. Rocznicy zagłady wsi Michniów blisko 250 000,00 zł. Wśród dofinansowanych projektów było „Oratorium 817. W popiele testament”** zrealizowane wspólnie przez Muzeum Wsi Kieleckiej z Filharmonią Świętokrzyską, **widowisko słowno-muzyczne „Wybrańcy Gwiazd”** przygotowane przez Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach.

Jednym z kluczowych zadań zrealizowanych w 2023 r. przez Departament Kultury i Dziedzictwa narodowego było opracowanie „Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2026”. Samorząd województwa podejmuje działania, których celem jest zarówno zachowanie zabytków, jak i ich kompleksowa rewaloryzacja i rewitalizacja. Ochrona dziedzictwa kulturowego jest dla samorządu jednym z obowiązkowych zadań. W myśl art. 87 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.) samorząd województwa jest zobligowany do sporządzenia wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami. Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest koordynatorem prac związanych z tworzeniem tego programu. Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami jest opracowywany co cztery lata. **Aktualny Program został przyjęty przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwałą nr LXV/806/23 z dnia 26 października 2023 r. w sprawie przyjęcia „Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2026”.**

Ponadto w ramach działalności Departamentu Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz jednostek podległych Departamentowi w 2023 roku podejmowano szereg różnych inicjatyw i przedsięwzięć wynikających z zakresu wspólnych kompetencji współpracujących instytucji. Działania te uszczegóławia zestawienie tabelaryczne załączone do niniejszego opracowania.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Kultura i dziedzictwo narodowe znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku

SPORT I TURYSTYKA

Działania na rzecz sportu i turystyki Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje za pośrednictwem Departamentu Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych UMWS.

W dniu 14 czerwca 2023 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przyjął z uchwałą nr 7277/23 w sprawie przyznania **stypendiów sportowych** za szczególne osiągnięcia sportowe reprezentantom Województwa Świętokrzyskiego. Najlepszym zawodniczkom i zawodnikom reprezentującym województwo świętokrzyskie w kategoriach młodzieżowych **w 2023 roku przyznano 53 stypendia sportowe Samorządu Województwa Świętokrzyskiego**. Wynik sportowy, który kwalifikował do przyznania stypendium to: uczestnictwo w igrzyskach olimpijskich lub paraolimpijskich, zajęcie miejsc 1-8 w mistrzostwach świata lub Europy, zdobycie mistrzostwa Polski, jak również powołanie do reprezentacji kraju. Świadczenie wypłacane było przez okres 7 miesięcy, tj. od czerwca do grudnia 2023 r., w wysokości od 700 do 950 zł brutto miesięcznie dla jednej osoby. Łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 290 400,00 zł.

W roku 2023 prowadzono szeroko zakrojoną **współpracę ze związkami sportowymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami realizującymi zadania w obszarze kultury fizycznej**, w zakresie planowania kierunków rozwoju sportu w województwie świętokrzyskim. W podejmowanych działaniach oraz przygotowywanych dokumentach strategicznych szczególną uwagę zwracano na profilaktykę, działalność prozdrowotną, zagospodarowanie czasu wolnego oraz edukację zdrowotną dzieci i młodzieży. Wsparcie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie rozwoju i promocji aktywności fizycznej osób z niepełnosprawnością, seniorów oraz osób w wieku produkcyjnym jest wyzwaniem, przed którym stoją instytucje publiczne wszystkich szczebli. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz sportu miała na celu podejmowanie działań kompatybilnych z kierunkami wyznaczanymi przez ministra właściwego ds. kultury fizycznej. Wprowadzanie systemowych rozwiązań ma na celu poprawę aktywności fizycznej mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

Przedstawiciele departamentu reprezentowali Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podczas uroczystości rozpoczęcia, czy też zakończenia realizowanych w naszym województwie imprez rangi wojewódzkiej, ogólnopolskiej oraz międzynarodowej. Dla zwycięzców fundowano z budżetu województwa trofea sportowe w postaci pucharów, medali, statuetek itp. Udzielano też wsparcia merytorycznego i organizacyjnego, oferując

pomoc i konsultacje w zakresie pozyskania dodatkowych źródeł finansowania, czy też wsparcia technicznego dla klubów sportowych, stowarzyszeń i zrzeszeń organizacji pozarządowych.

W roku 2023 Zarząd Województwa Świętokrzyskiego ogłosił cztery **otwarte konkursy ofert**. Konkursy zostały podzielone ze względu na zakres merytoryczny realizowanych zadań:

- Pierwszy konkurs (kwota dotacji 1 375 000,00 zł) ogłoszony został przez Zarząd Województwa w styczniu 2023 r. Obejmował zadania systemowe o zasięgu wojewódzkim - szkolenie kadry młodzików, organizację szkolenia i współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży, organizację zawodów półfinałowych i finałowych Wojewódzkich Igrzysk Dzieci i Młodzieży Szkolnej oraz sport dla wszystkich (organizację cyklu imprez sportowych);
- Drugi konkurs (kwota dotacji 1 148 000,00 zł) ogłoszony przez Zarząd Województwa w lutym 2023 r. obejmował 10 zadań o zróżnicowanych obszarach tematycznych. Tematyka tych zadań miała na celu zwrócenie szczególnej uwagi na tworzenie warunków dla rozwoju sportu oraz promocję aktywności fizycznej pozytywnie wpływającej na zdrowie mieszkańców województwa świętokrzyskiego;
- Trzeci konkurs (kwota dotacji 710 000,00 zł) ogłoszony został przez Zarząd Województwa w marcu 2023 r. Obejmował organizację szkolenia i współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży na poziomie wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym w oparciu o system sportu młodzieżowego;
- Czwarty konkurs (kwota dotacji 195 000,00 zł) ogłoszony został przez Zarząd Województwa w kwietniu 2023 r. Obejmował dwa zadania: efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież w czasie wakacji oraz wsparcie sportów drużynowych poprzez doposażenie w sprzęt sportowy.

Kwota przyznanych dotacji w czterech otwartych konkursach ofert wyniosła 2 715 000,00 zł. Podpisano 388 umów ze 182 podmiotami reprezentującymi trzeci sektor.

W 2023 r., w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, 81 organizacji pozarządowych złożyło 109 ofert współpracy (z pominięciem otwartego konkursu ofert). Wszystkie oferty zostały poddane konsultacjom

społecznym. Efektem było **podpisanie 57 umów z 49 organizacjami i przekazanie kwoty 282 500,00 zł na realizację zadań publicznych**.

Z zakresu **turystyki, krajoznawstwa oraz usług turystycznych** w 2023 roku kontynuowano coroczne działania z zakresu turystyki, **organizując imprezy promocyjno-turystyczne**, w tym: Inaugurację Sezonu Turystycznego Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyski Jarmark Agroturystyczny w Parku Etnograficznym w Tokarni, Wojewódzkie Obchody Światowego Dnia Turystyki oraz zorganizowano II Piknik Rowerowy w Kielcach. W ramach Inauguracji Sezonu Turystycznego po raz pierwszy zorganizowany został pieszy rajd gwiazdzisty na 3 różnych trasach zakończony Piknikiem Turystycznym w Nowej Słupi.

Województwo świętokrzyskie brało udział w różnego typu **targach turystycznych, wystawach i eventach** w kraju i zagranicą. Były to: Targi Fiets en Wandelbeurs w Utrechcie (luty), Międzynarodowe Targi Turystyczne ITB w Berlinie (marzec) oraz Festiwal Podróży i Czasu Wolnego "Piknik nad Odrą" w Szczecinie (maj).

Przygotowano **wydawnictwa promujące walory turystyczne województwa**, w tym: przewodnik „Czas w Las”, „Piesze Świętokrzyskie”, „Perły Regionu Świętokrzyskiego”, „Informator turystyczny województwa świętokrzyskiego”, dwa rodzaje map: „Mapa atrakcji turystycznych” i mapa laminowana „Góry Świętokrzyskie” oraz 10 rodzajów ulotek tematycznych.

Ciekawą i owocną, z punktu widzenia promocji turystycznej regionu, była **kampania internetowa** (lipiec) z wykorzystaniem wideoblogera kolarskiego Jana Piątkiewicza prowadzącego kanał Bikeshow.cc. Wykonawca w ramach zamówienia wykonał 10 filmów z 10-ciu wycieczek kolarskich i gravelowych, zorganizował 2 spotkania z fanami kanału Bikeshow.cc w Ostrowcu Świętokrzyskim i w Kielcach oraz przeprowadził 2 konkursy z nagrodami. Dodatkowo, przez okres trwania umowy, Województwo Świętokrzyskie było partnerem kanału Bikeshow.cc. Materiały wygenerowane w ramach kampanii wyświetlone zostały niemal 700 000 razy. Wideoblogger zachęcał do uprawiania turystyki kolarskiej i gravelowej na terenie świętokrzyskiego oraz do odwiedzenia najciekawszych atrakcji turystycznych w regionie. Relacje z podróży publikowane były w Internecie na Facebooku, Instagramie oraz YouTube.

W 2023 roku prowadzono współpracę z:

- Świętokrzyskim Parkiem Narodowym, wspierając realizację przyrodniczo-kulturowej ścieżki edukacyjnej „Śladami kolejki wąskotorowej” Nowa Słupia – Święta Katarzyna – etap IV, w ramach którego przeprowadzono prace związane z zagospodarowaniem turystycznym wejścia na ścieżkę w miejscowości Nowa Słupia. W 2023 roku wykonano rozbiórkę i demontaż istniejącej infrastruktury turystycznej, roboty związane z utwardzeniem i odwodnieniem terenu, budowę punktów obsługi zwiedzających (otwartego i zamkniętego). Ponadto, wykonano wewnętrzne instalacje sanitarne i elektryczne, wewnętrzne linie zasilające terenowe, skrzynię techniczną oraz roboty konstrukcyjne pod toaletę. Zadanie realizowane jest w latach 2023-2024;
- Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego w ramach utrzymania, rozwoju i promocji portalu www.greenvelo.pl i aplikacji mobilnej oraz utrzymania oznakowania szlaku rowerowego Green Velo i witaczy w województwie świętokrzyskim;
- organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań służących promowaniu turystyki w regionie.

Podobnie jak w latach poprzednich, ogłoszono **otwarty konkurs ofert** na realizację zadań publicznych z zakresu turystyki i krajoznawstwa, w ramach którego zrealizowanych zostało 51 zadań. Dodatkowych 7 zadań dofinansowanych zostało w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (z pominięciem otwartego konkursu ofert). W 2023 r., **w ramach dotacji dla NGO wykorzystana została kwota 284 096,56 zł.**

Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego **wykonano i wymieniono 14 tablic - map turystycznych** zawierających zaktualizowaną warstwę informacyjną na obszarze Świętokrzyskiego Parku Narodowego. W tym zakresie na tablicach umieszczono kod QR kierujący do platformy umożliwiającej pobranie aplikacji „Świętokrzyskie szlaki turystyczne” na urządzenia mobilne. Na tablicach umieszczono dodatkowo grafikę w postaci logo Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz herbu Województwa Świętokrzyskiego. Ponadto, zlecono **montaż 3 pętli indukcyjnych zliczających rowerzystów** na ścieżkach rowerowych w Świętej Katarzynie, w Bałtowie oraz na drodze na

Święty Krzyż. Dzięki temu uzupełniono istniejący system zliczający rowerzystów o 3 nowe ww. lokalizacje.

W roku 2023 podjęto szereg działań mających na celu przygotowanie projektu „**Blue Valley - Wiślanym Szlakiem**” w ramach programu *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej na lata 2021-2027*. Projekt ten ma na celu stworzenie ponadregionalnego produktu turystycznego składającego się z komponentu kajakowego, rowerowego i kamperowego na obszarze województw: świętokrzyskiego, podkarpackiego, lubelskiego i mazowieckiego regionalnego. Działania zrealizowane w roku 2023 miały na celu przygotowanie dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku o dofinansowanie, podjęcie współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego na obszarze objętym projektem, przekazanie realizacji część inwestycyjnej do Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich. W związku z powyższym opracowane zostały m.in. następujące dokumenty: „Koncepcja ponadregionalnego produktu turystycznego dla projektu pod roboczą nazwą „Blue Valley - Wiślanym Szlakiem”, „Standardy budowy Miejsc Obsługi Rowerzystów, Miejsc Przyjaznych Kajakarzom oraz Miejsc Obsługi Kamperów”. Ponadto, zlecono opracowanie metodologii cyklicznych badań ruchu turystycznego, przeprowadzenie pilotażowych badań ruchu turystycznego oraz opracowanie raportu końcowego dla projektu. W ramach realizacji części inwestycyjnej Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich zlecił wykonanie oceny oddziaływania na środowisko komponentów turystycznych, tj. miejsca obsługi rowerzystów, miejsca przyjaznego kajakarzom, miejsca obsługi kamperów oraz opracowanie koncepcji zagospodarowania działek przeznaczonych pod budowę miejsc przyjaznych kajakarzom, miejsc obsługi rowerzystów oraz miejsc obsługi kamperów.

Realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych oraz ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych Departament Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych **w 2023 roku** wykonał m.in. następujące zadania:

- 1) przeprowadzono 54 kontrole obiektów hotelarskich w zakresie spełniania wymagań co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, w tym także usług gastronomicznych, przewidzianych dla danego rodzaju i kategorii, do których obiekty te zostały zaszeregowane;

- 2) decyzjami administracyjnymi dokonano zaszeregowania (potwierdzenia zaszeregowania) i nadano kategorie dla 6 obiektów hotelarskich (po ocenie przeprowadzonej przez zespół oceniający);
- 3) decyzją administracyjną wykreślono 1 obiekt hotelarski z ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego;
- 4) wpisano do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych 12 nowych przedsiębiorców turystycznych;
- 5) decyzjami administracyjnymi wykreślono 4 organizatorów turystyki z rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych (na wnioski tych przedsiębiorców);
- 6) wszczęto 3 postępowania administracyjne w sprawie wykreślenia z rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych i zakazu wykonywania przez przedsiębiorcę turystycznego działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych przez okres 3 lat;
- 7) w związku z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi wydano 3 decyzje o umorzeniu postępowań w sprawie wykreślenia i zakazu działalności przez przedsiębiorców turystycznych;
- 8) przyjęto 73 zabezpieczenia finansowe w formie gwarancji ubezpieczeniowych oraz gwarancji bankowej dla organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- 9) wysłano 79 wezwań do przedsiębiorców w sprawie przedłożenia zabezpieczeń finansowych w związku z prowadzeniem działalności organizatora turystyki;
- 10) dokonano 8 zmian we wpisach do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych na wnioski przedsiębiorców turystycznych;
- 11) wydano 2 identyfikatory dla przewodników górskich ważne przez okres 5 lat: beskidzkiego kl. III na obszar Beskidów oraz tatrzańskiego kl. III na obszar Tatr;
- 12) pracownicy Departamentu prowadzą stałe monitorowanie używania nazw zastrzeżonych w obiektach hotelarskich przez przedsiębiorców bez decyzji o zaszeregowaniu i nadaniu

kategorii dla danego obiektu na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez wizyty bezpośrednie w tych obiektach oraz poprzez pisma kierowane do poszczególnych przedsiębiorców. Prowadzone jest również monitorowanie prowadzonej działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych bez wymaganego wpisu do rejestru działalności regulowanej poprzez pisma do przedsiębiorców w celu wyjaśnienia prowadzonej działalności oraz poprzez prowadzenie postępowań administracyjnych;

- 13) prowadzona jest stała współpraca Departamentu z Turystycznym Funduszem Gwarancyjnym w ramach wywiązywania się przedsiębiorców turystycznych, prowadzących działalność organizatora turystyki z obowiązku składania deklaracji oraz uiszczania składek na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny oraz Turystyczny Fundusz Pomocowy.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Sport i turystyka znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku.

OCHRONA ZDROWIA

Działania w ramach obszaru tematycznego ochrona zdrowia, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje przy pomocy Departamentu Ochrony Zdrowia oraz jednostek utworzonych przez Województwo Świętokrzyskie:

1. Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach (WSZZ Kielce),
2. Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach (ŚCO Kielce),
3. Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Św. Rafała w Czerwonej Górze (WSS Czerwona Góra),
4. Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy (ŚCP Morawica),
5. Świętokrzyskiego Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze (ŚCR Czarniecka Góra),
6. Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Kielcach (WOMP Kielce),
7. Świętokrzyskiego Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach (ŚCRMITS Kielce),
8. Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego w Podzamczu (RCNT Podzamcze).

W zakresie promocji i ochrony zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2023 roku obowiązywały następujące kluczowe dokumenty:

1. Program stypendiów przyznawanych przez Województwo Świętokrzyskie studentom kształcącym się na kierunku lekarskim,
2. Regionalne Programy Zdrowotne dotyczące:
 - a) kompleksowej rehabilitacji pulmonologicznej w ramach profilaktyki wtórnej u osób w wieku aktywności zawodowej cierpiących na przewlekłe choroby układu oddechowego,
 - b) zapobiegania ciężkim zapaleniom płuc u chorych onkologicznych z najczęstszymi nowotworami litymi i hematologicznymi,
 - c) wczesnego wykrywania oraz rehabilitacji zaburzeń słuchu i mowy wśród uczniów pierwszych klas szkół podstawowych,
3. Program Rozwoju Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w województwie świętokrzyskim do 2025 roku,
4. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025,

5. Harmonogram realizacji na terenie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku zadań w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS.

W 2023 roku Departament Ochrony Zdrowia prowadził sprawy związane m.in. z:

1. **Nadzorem nad podmiotami leczniczymi, w szczególności w zakresie:**
 - a) zmiany uchwały w sprawie nadania statutu Świętokrzyskiemu Centrum Onkologii w Kielcach,
 - b) powołania rad społecznych w podmiotach leczniczych podległych Województwu Świętokrzyskiemu na kadencję 2023-2027 oraz zatwierdzenia ich regulaminów,
 - c) stosowania przez samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej zasad gospodarowania aktywami trwałymi, poprzez wyrażenie zgody na wynajem, zbycie i dzierżawę aktywów trwałych,
 - d) powołania Dyrektora Regionalnego Centrum Naukowo - Technologicznego w Podzamczu,
 - e) wyznaczenia przedstawicieli podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowych na stanowiska: Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach oraz Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa Świętokrzyskiego Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
 - f) wyrażenia stanowiska w przedmiocie rozszerzenia działalności leczniczej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Św. Rafała w Czerwonej Górze poprzez utworzenie Poradni Onkologicznej,
2. **Przeprowadzeniem 17 kontroli** planowych w zakresie dotacji udzielonych z budżetu Województwa Świętokrzyskiego na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, związanych z przeciwdziałaniem narkomanii oraz alkoholizmowi,
3. **Realizacją zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,**
4. **Realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, w tym przeprowadzenie przez upoważnionych przez Marszałka Województwa psychologów i lekarzy 20 kontroli planowych.**

W zakresie **polityki zdrowotnej i zdrowia publicznego** w 2023 roku Departament realizował sprawy związane w szczególności z działaniami na rzecz:

1. Zdrowia pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, w tym po raz kolejny przeprowadził akcję edukacyjno-profilaktyczną „**Zdrowy pracownik na 5**” oraz zorganizował szkolenie dotyczące stresu i wypalenia zawodowego w ramach programu profilaktycznego prowadzonego przez Państwową Inspekcję Pracy – Okręgowy Inspektorat Pracy w Kielcach pn. „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy”. Działania podjęte w tym zakresie zostały docenione przez kapitułę konkursu „Zdrowa Przyszłość – Inspiracje”, która zakwalifikowała Urząd do grona finalistów konkursu w kategorii „Działania na rzecz Bezpieczeństwa i Zdrowia Pracowników”,
2. Współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym prowadzeniem procedur konkursowych i pozakonkursowych zakończonych zawarciem umów z organizacjami pożytku publicznego na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia - **20 umów** oraz z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym - **14 umów** (przeciwdziałanie narkomanii - 5 umów, przeciwdziałanie alkoholizmowi - 9 umów),
3. Zdrowia psychicznego mieszkańców województwa świętokrzyskiego, w tym m.in. zorganizował konferencję pt. „**Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży – wyzwania, problemy i profilaktyka**”, która była skierowana do pedagogów i psychologów szkolnych oraz pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych z terenu naszego województwa oraz dokonał kolejnej aktualizacji informatora o dostępnych w regionie formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
4. Zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży, w tym w partnerstwie z Regionalnym Centrum Naukowo-Technologicznym w Podzamczu zorganizował kolejne wydarzenie edukacyjno-profilaktyczne „**Zdrowe i Bezpieczne Wakacje 2023**”, w trakcie którego jego uczestnicy mogli poznać zasady udzielania pierwszej pomocy oraz zachowania służące utrzymaniu zdrowia, uczestniczyć w symulacji wypadku samochodowego i przekonać się jak ważną rolę podczas podróży pełnią m.in. pasy bezpieczeństwa, a także zapoznać się z negatywnymi skutkami używania narkotyków i alkoholu,

5. Przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym ze środków finansowych pochodzących z opłat za wydanie zezwolenia na prowadzenie w kraju obrotu hurtowego napojami alkoholowymi o zawartości do 18,0% alkoholu:
- a) zorganizował w partnerstwie ze Świętokrzyskim Centrum Psychiatrii w Morawicy konferencję pt. „Rodzina z problemem uzależnienia – wsparcie rodziców w procesie profilaktyki i wychowania”, która była skierowana do pedagogów, psychologów, wychowawców szkolnych i pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych z terenu naszego województwa,
 - b) zorganizował szkolenie z zakresu profilaktyki alkoholowej dla członków Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych naszego regionu,
 - c) udzielił dotacji celowej dla Świętokrzyskiego Centrum w Morawicy w kwocie 100 000,00 zł oraz dla Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w kwocie 29 890,10 zł. na dofinansowanie zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, mających na celu zapewnienie odpowiednich kierunków leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu.

W 2023 roku Departament kontynuował działania związane z pomocą finansową, w formie **bezzwrotnych stypendiów dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim**, mającą na celu zachęcenie studentów do osiedlenia się na terenie naszego województwa oraz podjęcia pracy w podmiotach leczniczych utworzonych przez Województwo Świętokrzyskie. **W piątej edycji programu (2023/2024) zawarto łącznie 49 umów oraz wypłacono stypendia za okres październik – grudzień 2023 roku na kwotę 294 000,00 złotych.** Kontynuowano również realizację 67 umów zawartych w czwartej edycji programu (2022/2023 rok) na kwotę 804 000,00 zł. Realizacja programu bezzwrotnych stypendiów dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim **przełożyła się na wzrost zainteresowania przyszłych lekarzy pozostaniem na terenie naszego województwa oraz podjęciem kształcenia podyplomowego w specjalizacjach deficytowych.** Już **31 stypendystów** podjęło staż podyplomowy na terenie naszego województwa, a **26** rozpoczęło szkolenie specjalizacyjne w dziedzinach deficytowych.

Departament Ochrony Zdrowia w 2023 roku realizował również prace związane z przekazywaniem oraz rozliczeniem **dotacji przyznanych z budżetu Województwa Świętokrzyskiego** dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Przy udziale środków z

budżetu województwa nadzorowane podmioty lecznicze (w tym „Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A.) realizowały łącznie **81 zadań** (Tabela 12), z czego:

- 1) 9 zadań w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020,
- 2) 72 zadania własne.

W minionym roku zwiększono nakłady w obszarze ochrony zdrowia o ponad 32 mln zł w stosunku do 2022 roku. W analizowanym okresie:

- a) dofinansowano realizację remontów, inwestycji, zakupów inwestycyjnych oraz innych celów określonych w art. 114 ust. 1 ustawy o działalności leczniczej na łączną kwotę ponad 69 mln złotych,
- b) zakończono realizację części inwestycji, które przyczyniły się m.in. do poprawy jakości i dostępności usług medycznych,
- c) zwiększono efektywność energetyczną budynków służby zdrowia m.in. poprzez realizację inwestycji dotyczącej wymiany źródła ciepła dla Świętokrzyskiego Centrum Onkologii i Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach,
- d) przeprowadzono modernizację Klinik i Oddziałów, w tym m.in.:
 - Kliniki Otorinolaryngologii w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach,
 - pomieszczeń Oddziału Intensywnej Terapii w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Św. Rafała w Czerwonej Górze,
 - pomieszczeń głównego Działu Rehabilitacji Medycznej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Św. Rafała w Czerwonej Górze,
 - Kliniki Dziecięcej, Urologii i Traumatologii w Świętokrzyskim Centrum Pediatrii Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach,
 - II piętra budynku A na potrzeby Oddziału Chirurgii Klatki Piersiowej z wydzieleniem części onkologicznej i zakaźnej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Św. Rafała w Czerwonej Górze.
- e) doposażono podmioty w nowoczesną, wysokospecjalistyczną aparaturę medyczną, w tym m.in. zakupiono:
 - aparat USG z trzema głowicami dla Zakładu Diagnostyki Obrazowej Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach,

- endoskopowy tor wizyjny wraz z osprzętem dla Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach,
- stoły operacyjne z wyposażeniem dla Bloku Operacyjnego Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach,
- tomograf komputerowy z wyposażeniem dla Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach,
- platformę pionową dla osób niepełnosprawnych leczących się w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Św. Rafała w Czerwonej Górze,
- ambulans ratunkowy typu C wraz z wyposażeniem dla Świętokrzyskiego Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach.

e) zrealizowano inwestycje dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów i pracowników, w tym m.in.:

- wyposażono budynek główny Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach w Dźwiękowy System Ostrzegawczy oraz przeprowadzono modernizację Systemu Sygnalizacji Pożaru,
- podzielono korytarz w budynku Świętokrzyskiego Centrum Kardiologii Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach na odcinki nieprzekraczające 50 m, za pomocą drzwi dymoszczelnych zapobiegających rozprzestrzenianiu się dymu w budynku,
- zmodernizowano sieć hydrantową w budynku głównym Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach.

Tabela 12. Wysokość środków przekazanych w 2023 roku z budżetu województwa podmiotom wykonującym działalność leczniczą (w zł)*

Remonty, inwestycje w tym zakup aparatury i sprzętu medycznego oraz inne (cele określone w art.	Podmiot wykonujący działalność leczniczą								RAZEM
	WSS Czerw ona Góra	ŚCO Kielce	WSZZ Kielce	ŚCR Czarn iecka Góra	ŚCP Mora wica	ŚCRM i TS Kielce	WOM P Kielce	UBZ SA	

114 ust. 1* ustawy o działalności lecniczej) realizowane w ramach										
RPO WŚ (dofinansowanie z budżetu województwa wkładów własnych Beneficjentów)	liczba umów w	1	3	2	2	1	0	0	0	9
	kwota razem	238 630	16 273 487	4 865 975	94 911	2 257 128	0	0	0	23 730 131
	wydatki bieżące	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	wydatki majątkowe	238 630	16 273 487	4 865 975	94 911	2 257 128	0	0	0	23 730 131
Zadań własnych (dofinansowanie z budżetu województwa)	liczba umów w	15	15	25	6	4	3	3	1	72
	kwota razem	7 882 031	13 618 048	12 657 784	222 300	2 265 681	2 318 441	5 723 192	789 139	45 476 616
	wydatki	429 000	0	336 289	10 000	70 000	0	5 723 192	0	6 568 481

	bieżą ce									
	wyda tki mająt kowe	7 453 031	13 618 048	12 321 496	212 300	2 195 681	2 318 441	0	789 139	38 908 135
RAZEM	liczba umó w	16	18	27	8	5	3	3	1	81
	kwot a	8 120 66 1	29 891 535	17 523 760	317 211	4 522 809	2 318 441	5 723 192	789 139	69 206 747

* zestawienie nie obejmuje dotacji przyznanych na podstawie art. 114 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej tj. cele określone w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Ochrony Zdrowia

Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu w 2023 roku samodzielnie realizowało 6 zadań, w tym 1 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (poprawa efektywności energetycznej), 3 roczne inwestycje własne (zakup eksponatów do Centrum Nauki – 139 605,00 zł; wykonanie szklanej ściany zabezpieczającej eksponaty w Centrum Nauki – 59 716,50 zł; zakup środków trwałych do Biobanku Świętokrzyskiego – 169 807,65 zł) oraz 2 przedsięwzięcia badawcze (ocena stężenia witaminy D we krwi; określenie profilu lipidowego). Jednostka była również partnerem w realizowanym przez Województwo Świętokrzyskie projekcie „Informatyzacja Placówek Medycznych Województwa Świętokrzyskiego”.

W 2023 r. **„Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A.** realizowało projekt pn. *Rozbudowa Specjalistycznego Szpitala Ortopedyczno-Rehabilitacyjnego „Górka” – instalacja systemów gazów medycznych dla Bloku Operacyjnego*. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 988 910,00 zł, z czego 789 138,90 zł stanowiły środki pochodzące z budżetu Województwa

Świętokrzyskiego, a pozostała część w wysokości 209 771,10 zł została pokryta ze środków Spółki. Celem tego przedsięwzięcia było znaczące podniesienie jakości świadczonych usług w Uzdrowisku oraz zwiększenie bezpieczeństwa pacjentów poprzez zapewnienie ciągłości dostaw gazów medycznych. Dzięki niemu udało się zoptymalizować parametry przepustowości medycznej projektowanych instalacji, co przyczyniło się do eliminacji konieczności transportu butli z gazem bezpośrednio do Bloku Operacyjnego. Taka zmiana znacząco ułatwiła pracę personelu medycznego i obsługi technicznej, jednocześnie optymalizując wykorzystanie przestrzeni w sposób bezpieczny zarówno dla pacjentów jak i pracowników.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Ochrona zdrowia znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku.

POLITYKA SPOŁECZNA

Strategia

Niepełnosprawność

Programy

Plany

Bezdomność

Przemoc w rodzinie

Uzależnienia

Ubóstwo

Integracja

Wykluczenie społeczne

Bezrobocie

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego jest realizatorem zadań z zakresu polityki społecznej. Do zadań Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej należy kreowanie i inicjowanie nowych rozwiązań w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej, wspierających działania jednostek samorządu terytorialnego.

Monitorowanie problemów społecznych pozwala w realny sposób ocenić poziom zabezpieczenia potrzeb mieszkańców. W 2023 roku opracowanych zostało 5 diagnoz/raportów, w których wypracowano wnioski i rekomendacje służące kształtowaniu kierunków działań oraz opracowaniu założeń projektów, które będą realizowane w nowej perspektywie unijnej. Diagnozy społeczne dotyczyły tematyki m.in.: przeciwdziałania przemocy domowej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rozwoju ekonomii społecznej, zagrożenia ubóstwem, dostępności oraz zapotrzebowania na wybrane usługi społeczne i zdrowotne w regionie.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego uchwalił Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Świętokrzyskim do 2030 roku, który wyznacza cele i kierunki rozwoju ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim do 2030 roku. Program przedstawia wizję ekonomii społecznej w regionie jako istotny element rozwoju województwa i jednocześnie narzędzie, które tworzy aktywną politykę społeczną. Jego głównym celem jest wzrost roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczności lokalnych i regionalnych w województwie świętokrzyskim. Przyjęcie programu poprzedziły szerokie konsultacje prowadzone przez ROPS.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przyjął do realizacji Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2025. Plan opracował Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, dokument został zaopiniowany przez Zespół Konsultacyjno-Doradczy ds. opracowania Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. W wymiarze regionalnym Plan ten przyczynia się do ustrukturyzowania planowanych zmian w zakresie rozwoju usług społecznych zgodnie z wynikiem przeprowadzonej diagnozy i jest punktem wyjścia dla lokalnych planów deinstytucjonalizacji, realizowanych na poziomie poszczególnych gmin i powiatów.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej aktywnie włączył się w proces wsparcia usług społecznych, w szczególności w formie środowiskowej, domowej oraz dziennej zgodnie z ideą deinstytucjonalizacji.

W 2023 r. zostały zrealizowane szkolenia dla kadry pomocy i integracji pomocy społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego, tj.:

- szkolenia kompetencyjne Centrów Usług Społecznych (CUS), składające się z trzech modułów: zarządzania i organizacji usług społecznych, opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych, organizacji społeczności lokalnej,
- 3 wizyty studyjne w Centrum Usług Społecznych dla uczestników szkoleń kompetencyjnych Centrów Usług Społecznych, na zakończenie udziału w danym module,
- szkolenia dotyczące tworzenia Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji (LPDI) – pięć dwudniowych szkoleń warsztatowych dla jednostek samorządu terytorialnego.

Wsparciem kompetencyjnym objętych zostało 210 uczestników. Rezultatem przeprowadzonych szkoleń była wymiana doświadczeń między pracownikami jednostek organizacyjnych, a co najważniejsze podniesienie kompetencji z zakresu tworzenia CUS i opracowywania LPDI.

Ponadto JST (szczebla gminnego i powiatowego) województwa świętokrzyskiego były objęte wsparciem doradczym. Celem tych działań była edukacja kadry, wsparcie merytoryczne JST przy tworzeniu CUS oraz informacja dotycząca procesu deinstytucjonalizacji (DI).

W 2023 roku wprowadzone zostały zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z nowelizacją ustawa zmieniła nazwę z „przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” na „przeciwdziałania przemocy domowej”. Zmiany w ustawie wymagają aktualizacji dokumentów strategicznych. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego tuż po nowelizacji ustawy w sierpniu 2023 r. uchwalił Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Województwie Świętokrzyskim na lata 2023-2028. Na koniec 2023 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął uchwałę przyjmującą do realizacji trzy ramowe programy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: jeden dla osób doznających przemocy i dwa (psychologiczno-terapeutyczny i korekcyjno-edukacyjny) dla osób stosujących przemoc domową. Programy te stanowią wytyczne do pracy z osobami

stosującymi przemoc oraz stanowią wsparcie merytoryczne dla osób realizujących zadania z tego obszaru w regionie, zwiększając możliwość przeciwdziałania temu negatywnemu zjawisku.

Konferencje

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2023 r. zorganizował 3 konferencje, w których udział wzięło w sumie 2 500 uczestników, w szczególności: przedstawiciele organizacji pozarządowych, pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, eksperci w dziedzinie deinstytucjonalizacji usług społecznych:

- W ramach działań upowszechniająco – informacyjnych realizowanych przez ROPS zorganizowano konferencję dla jednostek samorządu terytorialnego – gmin i powiatów z terenu województwa świętokrzyskiego pn. „Popularyzacja CUS, procesu DI oraz tworzenia LPDI”. Podczas tego wydarzenia, które miało miejsce w Filharmonii Świętokrzyskiej im. Oskara Kolberga w Kielcach, uczestnicy mieli możliwość uzyskania informacji na temat bieżących zmian i trendów w polityce społecznej. Wzięli także udział w panelu dyskusyjnym z zaproszonymi ekspertami: prof. UK, dr hab. Mirosławem Grewińskim oraz dr hab. Markiem Rymszą. Wydarzenie zorganizował Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w ramach partnerskiego projektu pn. „Liderzy kooperacji”. W konferencji wzięło udział 150 osób.
- „II Ogólnopolskie Targi Organizacji Pozarządowych NGO-EXPO 2023”. Wydarzenie zorganizowane zostało w Centrum Kongresowym Targów Kielce. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele organizacji pozarządowych, wolontariusze, przedsiębiorcy oraz zainteresowani działalnością fundacji i stowarzyszeń. Na około 170 stoiskach swoją ofertę prezentowali przedstawiciele instytucji nie tylko z południowo-wschodniej Polski, ale i całego kraju. W wydarzeniu uczestniczyli również eksperci zajmujący się tematyką NGO, przedstawiciele firm oraz instytucji grantodawczych. Realizowane były warsztaty, debaty, konkursy, występy artystyczne. Organizatorami Targów byli: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Fundacja im.Stefana Artwińskiego, Fundacja Muza Dei. W wydarzeniu wzięło udział około 2 000 osób.

- „Ekonomia Społeczna w regionie świętokrzyskim – perspektywy rozwoju”. Konferencja zorganizowana została w Centrum Kongresowym Targów Kielce. Podczas wydarzenia Zarząd Województwa Świętokrzyskiego zawarł umowy z dwoma Ośrodkami Wsparcia Ekonomii Społecznej działających w regionie i posiadającymi akredytację Ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego. Umowy dotyczyły kompleksowego wsparcia sektora ekonomii społecznej w regionie. Ich wartość wyniosła 67 mln zł, w tym: 36,2 mln zł otrzymał projekt pn. „Kielecko-Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej”, który jest realizowany przez Stowarzyszenie Integracja i Rozwój wraz z partnerami. Zadanie dotyczy funkcjonowania OWES w subregionie północnym województwa (powiaty: kielecki, konecki, skarżyski, starachowicki, ostrowiecki i miasto Kielce). Z kolei 30,8 mln zł wsparcia unijnego uzyskał projekt pn. Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (ŚOWES), realizowany przez Caritas Diecezji Kieleckiej wraz z partnerami, który dotyczy funkcjonowania OWES w subregionie południowym (powiaty: włoszczowski, jędrzejowski, pińczowski, kazimierski, buski, staszowski, opatowski i sandomierski). Oba OWES będą funkcjonować w okresie od 1 listopada 2023 r. do 31 grudnia 2028 r. Konferencję zorganizowali w partnerstwie Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, Kielecko-Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. W konferencji wzięło udział 350 osób.

Organizacja szkoleń zawodowych kadr jednostek pomocy i integracji społecznej oraz innych instytucji, organizacji i służb

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizuje zadania związane z podnoszeniem kompetencji pracowników instytucji pomocy społecznej, wynikające z ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw. Szkolenia sfinansowano zarówno ze środków samorządu województwa świętokrzyskiego, dotacji celowej z budżetu państwa, jak również ze środków zewnętrznych pozyskanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w ramach projektów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej. W 2023 roku przeprowadzono szkolenia dla 25 grup szkoleniowych, w których udział wzięło 491 uczestników.

Wizyty studyjne

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w ramach projektu „Liderzy kooperacji” w 2023 roku zorganizował 3 wizyty studyjne w Centrum Usług Społecznych w Górnym, w których udział wzięło łącznie 75 uczestników.

Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej

W ramach ww. zadania Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego – podjął następujące działania:

- organizacja konkursu „Świętokrzyski Anioł Dobroci”. Celem przedsięwzięcia było uhonorowanie jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, organizacji pozarządowych, ale także osób fizycznych szczególnie zaangażowanych w działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, patologicznych, ubogich, niezaradnych życiowo oraz osób starszych, niepełnosprawnych i bezdomnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2023 roku plebiscyt cieszył się dużym zainteresowaniem, do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej wpłynęło łącznie 27 wniosków (15 w kategorii indywidualnej, 12 w kategorii zespołowej). W wydarzeniu udział wzięło 500 osób.
- organizacja uroczystej Wojewódzkiej Inauguracji Roku Akademickiego Uniwersytetów III Wieku, stanowiącej wyraz uznania władz województwa świętokrzyskiego za działalność i wkład UTW w aktywizację, integrację oraz edukację osób starszych. W uroczystości udział wzięli przedstawiciele wszystkich UTW funkcjonujących w regionie. Uczestnicy wysłuchali wykładu prof. dr hab. Jadwigi Joško-Ochojskiej pt. „Więcej nadziei. O stresie i nowych szansach na zdrowie”. W wydarzeniu udział wzięło łącznie 500 osób.
- organizacja „Świętokrzyskiego Dnia Rodziny”, który odbył się w Muzeum Etnograficznym w Tokarni. Ideą, jaka przyświecała organizacji wydarzenia, była integracja dzieci i rodziców, promowanie wartości rodzinnych, a także wspólnego spędzania czasu wolnego. Do udziału w pikniku zaproszono zarówno rodziny zastępcze, jak i adopcyjne z terenu województwa świętokrzyskiego. W wydarzeniu udział wzięło łącznie 450 osób.
- organizacja „Spotkania Mikołajkowego” dla dzieci przysposobionych i ich rodziców oraz dzieci przebywających w zawodowych formach rodzinnej pieczy zastępczej. Na spotkanie zaproszono rodziny zastępcze zawodowe, rodzinne domy dziecka terenu województwa świętokrzyskiego. W wydarzeniu udział wzięło łącznie 500 osób.

- organizacja dwóch „Spotkań Mikołajkowych” dla osób z niepełnosprawnościami (uczestnicy świętokrzyskich zakładów aktywności zawodowej, warsztatów terapii zajęciowej oraz członków organizacji pozarządowych). Spotkania realizowane były w partnerstwie z Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Kielcach oraz Fundacją „Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej” w Kielcach. W wydarzeniu udział wzięło łącznie 500 osób.
- organizacja Pikniku Kulturalno-Integracyjnego w ramach projektu „Świętokrzyskie dla Ukrainy” w Muzeum Etnograficznym w Tokarni. Celem wydarzenia była integracja obywateli Ukrainy ze społecznością województwa, a także możliwość prezentacji kultury i dziedzictwa naszego regionu. Uczestnicy pikniku korzystali z szeregu atrakcji dla dzieci oraz osób dorosłych m.in. konkursów i zabaw. Dla najmłodszych były stoiska z malowaniem twarzy i włosów, zmywalne tatuaże, dmuchana zjeżdżalnia oraz tor przeszkód. Każdy mógł skorzystać z bezpłatnej strefy gastronomicznej. W wydarzeniu udział wzięło łącznie 1 000 osób.
- „Sieciowanie podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego”. Przedsięwzięcie stworzyło możliwość przedstawicielom sektora ekonomii społecznej z regionu do poznania się, przedstawienia swoich podmiotów, nawiązania współpracy i poszukiwania partnerów do realizacji wspólnych inicjatyw. Podczas wydarzenia podmioty ekonomii społecznej miały okazję do zaprezentowania wachlarza swoich działań i wymiany doświadczeń. W wydarzeniu udział wzięło około 600 osób, przedstawiciele 50 podmiotów ekonomii społecznej – Kół Gospodyń Wiejskich z terenu województwa świętokrzyskiego.
- W odpowiedzi na potrzeby wspólnot i społeczności lokalnych, z inicjatywy Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego Renaty Janik, we współpracy z Polskim Związkiem Kół Gospodyń Wiejskich zorganizowano wydarzenie pn. „Sieciowanie organizacji pozarządowych – Kół Gospodyń Wiejskich z terenu województwa świętokrzyskiego”. Jego celem była promocja i prezentacja działalności świętokrzyskich KGW w zakresie społecznym, kulturalnym i edukacyjnym oraz stworzenie im płaszczyzny do współpracy. Wydarzenie rozpoczęło się barwnym, energetycznym i unikatowym w skali kraju korowodem, który przeszedł ulicami Kielc. Udział w nim wzięło przeszło 100 Kół z całego regionu. Prezentacja działalności podmiotów ekonomii społecznej w tak

„żywej” formie i na tak dużą skalę odbyła po raz pierwszy w Polsce i cieszyła się ogromnym zainteresowaniem mieszkańców Kielc i turystów. Spotkanie stało się doskonałą okazją do promocji świętokrzyskiej, lokalnej tradycji oraz integracji wspólnoty, jaką są Koła Gospodyń Wiejskich.

- W odpowiedzi na potrzeby środowiska świętokrzyskich seniorów Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zapewnił dostęp do profesjonalnych porad specjalistów poprzez współorganizację II Forum Seniora w formule on-line. Formuła Forum pozwoliła dotrzeć do jak największej liczby zainteresowanych odbiorców. W ramach Forum świętokrzyscy seniorzy mogli wsłuchać się w głos lekarzy specjalistów, przedstawicieli samorządu i organizacji, którzy przekazali im cenne informacje i zachęcali ich do aktywności i zdrowego stylu życia. W 2023 r. zostały zorganizowane dwa tego typu wydarzenia: w kwietniu pod hasłem „Aktywnie przez życie” oraz listopadzie pod hasłem „Druga młodość seniora”.
- Samorząd Województwa Świętokrzyskiego dofinansował koszty działania „Telefonu zaufania dla osób w kryzysie”, który jest prowadzony przez Miasto Kielce – MOPR. Dzięki funkcjonowaniu anonimowego, bezpłatnego telefonu udało się zapobiec próbom samobójczym, podjęte zostały liczne interwencje oraz pomoc osobom w kryzysie. Od lat funkcjonujący numer „195 25” jest utrwalony i rozpoznawany przez osoby potrzebujące pomocy oraz służby z terenu całego województwa świętokrzyskiego.

Świadczenie pomocy i wsparcia

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął uchwałę w sprawie udzielenia nieoprocentowanej pożyczki długoterminowej w wysokości 30 tys. zł dla Stowarzyszenia Świętokrzyski Bank Żywności w Ostrowcu Świętokrzyskim. Środki zostały przeznaczone na sfinansowanie zadań z zakresu pomocy charytatywnej dla potrzebujących mieszkańców regionu.

Dzięki działaniom Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej wsparcie kierowane było dla osób z całego regionu, będących w trudnej sytuacji losowej, wynikającej z pożarów i innych klęsk żywiołowych. Tylko w 2023 r. w wyniku zdarzeń losowych udzielona została pomoc finansowa w postaci dotacji celowej dla 2 gmin: Wodzisławia i Jędrzejowa.

Realizowane projekty

W 2023 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizował łącznie 3 projekty, finansowane ze środków Unii Europejskiej tj.:

- 1) **„Świętokrzyskie dla Ukrainy”**, sfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Okres realizacji: 24.02.2022 r. – 30.09.2023 r. Całkowita wartość projektu: **22 840 000,00 zł**.
- 2) **„Liderzy kooperacji”**, sfinansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Okres realizacji: 01.04.2018 r. – 30.09.2023 r. Całkowita wartość projektu: **34 895 692,40 zł** (w tym kwota przydzielona dla woj. świętokrzyskiego: **6 549 565,40 zł**).
- 3) **„Świętokrzyska Ekonomia Społeczna”**, sfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Okres realizacji: 01.01.2019 r. – 31.03.2023 r. Całkowita wartość projektu: **2 882 352,24 zł**.

Projekt pn.: „Świętokrzyskie dla Ukrainy” – celem projektu było udzielanie wielowymiarowego wsparcia społecznego, integracja społeczna, aktywizacja zawodowa oraz adaptacja do warunków społeczno-kulturowych uchodźców z Ukrainy w województwie świętokrzyskim. Przedsięwzięcie realizowane było przez Lidera projektu: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz Partnerów projektu: pięć samorządów powiatowych: kielecki, skarżyski, starachowicki, włoszczowski oraz miasto Kielce, a także Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach.

Zadaniem Lidera Projektu była m.in. koordynacja i realizacja działań mających na celu integrację społeczno-kulturalną uchodźców na szczeblu regionalnym, organizacja certyfikowanych kursów języka polskiego na poziomach A2, B1 i B2 dla wybranej grupy beneficjentów wraz z egzaminem państwowym, organizacja poradnictwa prawnego, zarządzanie realizacją projektu, w tym w części finansowej.

Zadania realizowane przez partnerów (samorządy powiatowe i miasto Kielce), koncentrowały się na bezpośrednim wsparciu i pomocy udzielanej uchodźcom. W ramach projektu w powiatach zostały utworzone Centra Pomocy Uchodźcom, które skupiały większość usług świadczonych w tym projekcie. Obywatele Ukrainy otrzymali możliwość skorzystania z usług m.in.: psychologa, tłumacza, pomocy w załatwieniu spraw urzędowych, krótkich kursów aktywizujących zawodowo np. kurs obsługi kasy fiskalnej, kurs florystyczny, fryzjerski itp., działań integracyjnych – adaptacyjnych oraz nauki języka polskiego. W trakcie uczestnictwa w zajęciach i kursach dzieci uchodźców lub osoby niesamodzielne były objęte opieką – miały

zagospodarowany czas. W ramach projektu zapewniono możliwość uzyskania wsparcia socjalno-bytowego w formie i zakresie zgodnym z założeniami projektu, wsparcie to stanowiło element uzupełniający w realizacji „ścieżki integracyjno-aktywizacyjnej”. Zadania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach to wsparcie uchodźców w zakresie pośrednictwa pracy poprzez organizowanie targów pracy dla beneficjentów projektu.

W 2023 roku na realizację projektu pn. „Świętokrzyskie dla Ukrainy” wydatkowano: 16 373 368,48 zł.

Projekt pn.: „**Liderzy Kooperacji**” – celem projektu było wypracowanie i wdrożenie modelu kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączenia społ. i zwalczania ubóstwa dla gmin wiejskich, popularyzacja deinstytucjonalizacji (DI) oraz Centrów Usług Społecznych (CUS) na obszarze makroregionu I, tj. województw: lubelskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego i świętokrzyskiego w okresie od 01.04.2018 r. do 31.10.2023 r., wsparcie instytucji w przeciwdziałaniu rozprzestrzeniania się choroby COVID-19, zabezpieczenie instytucji przed nawrotem epidemii, a także rehabilitacja mieszkańców DPS oraz kadry pomocy i integracji społecznej po przebytych COVID-19.

W 2023 roku na realizację projektu pn. „**Liderzy Kooperacji**” wydatkowano kwotę: 654 542,70 zł.

Koordinowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie

Celem głównym projektu pn. „**Świętokrzyska Ekonomia Społeczna**” był rozwój sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim w zakresie kreowania nowych miejsc pracy poprzez upowszechnianie, promocję i budowanie współpracy międzysektorowej do końca marca 2023 roku. Założony cel realizowany był poprzez zadania, stanowiące spójny i kompleksowy system działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w regionie tj.: „Zapewnienie spójności działań w sferze ekonomii społecznej”, „Budowanie marki ekonomii społecznej”, „Podnoszenie kompetencji w obszarze ekonomii społecznej” oraz zadanie zrealizowane w 2020 roku w związku z panującą pandemią „Działania dodatkowe w walce z koronawirusem”. W ramach projektu zrealizowano następujące działania: funkcjonowanie Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej i 4 Grup Tematycznych, prowadzenie doradztwa w zakresie ekonomii społecznej, współpraca z akredytowanymi OWES i Instytucją

Zarządzającą RPO, certyfikacja podmiotów ekonomii społecznej znakiem jakości „Zakup Prospołeczny”. Prowadzono również stronę www projektu i Facebook, promowano i upowszechniano oferty podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego w ramach cyklu „Spotkania z Podmiotami Ekonomii Społecznej”, zorganizowano Świąteczny Kiermasz Ekonomii Społecznej oraz wydarzenie pn. „Sieciowanie podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego”, przeprowadzono kampanię promocyjną podczas tego wydarzenia. W ramach projektu zorganizowano dwudniowe warsztaty wyjazdowe dla podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego pn. „Skuteczne zarządzanie w podmiotach ekonomii społecznej”.

W 2023 roku na realizację projektu pn. „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna” wydatkowano łącznie kwotę: **225 106,02 zł.**

Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej

W ramach działań funkcjonującego w strukturach ROPS Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego w 2023 roku przysposobionych zostało 46 dzieci w tym: 4 dzieci z pieczy instytucjonalnej, 30 z rodzinnej pieczy zastępczej, 12 z rodzin biologicznych.

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w 2023 roku kontynuował przyjęte formy wsparcia dla rodzin i dzieci w zakresie:

- prowadzenia spotkań psychoterapeutycznych dla dzieci i rodziców (256 uczestników),
- zorganizowania „Spotkania Mikołajkowego” dla rodzin adopcyjnych i zawodowych rodzin zastępczych (500 uczestników),
- zorganizowania spotkania rodzin adopcyjnych i zastępczych w ramach Świętokrzyskiego Dnia Rodziny – Piknik Rodzinny (450 uczestników).

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny zorganizował: warsztaty wspierające rozwój dzieci, spotkania wspierające dla kobiet po przysposobieniu, warsztaty profilaktyczno-edukacyjne dla dzieci po przysposobieniu i ich rodziców. Ośrodek realizował program dla dzieci od 6 do 9 roku życia pn. „Razem w drodze do szkoły” oraz przeprowadził 283 zajęcia dla dzieci z zakresu terapii integracji sensorycznej. W warsztatach udział wzięło łącznie 390 uczestników.

Dodatkowo Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny w ramach realizacji nałożonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadań, w roku 2023 udzielał specjalistycznego

poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego dla rodzin przysposabiających, rodzin biologicznych oraz osób niepozostających w związku małżeńskim.

Pracownicy ośrodka udzielili łącznie **1 187** porad, z czego **1 005** dla rodzin przysposabiających, **115** dla rodzin naturalnych oraz **15** porad dla osób niepozostających w związku małżeńskim. Psycholodzy i pedagodzy ośrodka w ramach świadczonego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego przeprowadzili **ogółem 717** konsultacji z rodzinami i dziećmi po przysposobieniu.

W 2023 roku pracownicy Ośrodka zorganizowali w odpowiedzi na potrzeby organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego szkolenie przygotowujące do pełnienia roli rodziców zastępczych, w tym wobec jednej rodziny szkolenie dla osób wyrażających gotowość do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Szkolenie, o którym mowa nie było łączone ze szkoleniami przygotowującymi osoby do pełnienia roli rodziny adopcyjnej.

Wdrożono stosownie do zapisów ustawowych system informatyczny pn. „Oprogramowanie Adopcja”. Konieczność wprowadzania do systemu danych o wszystkich dzieciach zgłoszonych do przysposobienia (w roku 2023, ogółem 165 zgłoszeń dzieci) w naturalny sposób stało się podstawą do weryfikacji sytuacji wszystkich dzieci, w tym umieszczonych w zastępczych środowiskach rodzinnych, które stosownie do sygnalizowanych potrzeb objęto również koniecznym wsparciem.

Działania realizowane w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami

Do 2022 roku w Województwie Świętokrzyskim funkcjonowało 7 Zakładów Aktywności Zawodowej. W roku 2023 powstały 2 nowe Zakłady Aktywności Zawodowej w Józefinie (gmina Łopuszno) oraz w Szczaworyżu (gmina Busko-Zdrój). W 2023 roku łączna wartość przekazanego dofinansowania dla Zakładów Aktywności Zawodowej (ZAZ) wyniosła: **16 076 513 zł**, w tym:

- przyznane środki PFRON – **13 249 313 zł**,
- przekazane środki Samorządu Województwa Świętokrzyskiego – **2 827 200 zł**,

W 9 Zakładach Aktywności Zawodowej na terenie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku zatrudnionych było łącznie 458 osób, w tym: 117 osób personelu oraz 341 osoby

z niepełnosprawnościami, więcej o 206 osób niż w 2018 r. W latach 2019-2023 Zarząd Województwa Świętokrzyskiego wyraził zgodę na zwiększenie zatrudnienia w Zakładach Aktywności Zawodowej o 58 osób, w tym 44 osoby z niepełnosprawnościami i 14 personelu.

Tabela 13. Dofinansowanie przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania ZAZ w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2023.

Organizator Zakładu Aktywności Zawodowej:	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Powiat Starachowicki – ZAZ w Stykowie	1 634 500 zł	1 862 500 zł	2 085 000 zł	1 539 000 zł	1 783 660 zł
Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski – ZAZ w Końskich	1 104 097 zł	1 175 000 zł	1 111 478 zł	1 225 500 zł	1 598 500 zł
Caritas Diecezji Kieleckiej – ZAZ w Kielcach	1 183 000 zł	1 395 000 zł	1 329 438 zł	1 482 000 zł	1 861 000 zł
Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie – ZAZ w Kielcach	1 112 750 zł	1 218 232 zł	1 254 271 zł	1 453 500 zł	1 901 800 zł
Fundacja Gramy z Tobą – ZAZ w Kielcach	-	702 268 zł	838 408 zł	855 000 zł	1 927 800 zł
Caritas Diecezji Sandomierskiej – ZAZ w Sandomierzu	-	562 108 zł	688 333 zł	969 000 zł	2 032 200 zł
Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach – ZAZ w Chmielniku	-	-	502 084 zł	855 000 zł	1 158 101 zł
Fundacja na Rzecz Wspierania Rodziny oraz Dzieci i Młodzieży „Fundacja	-	-	-	-	126 450 zł

Organizator Zakładu Aktywności Zawodowej:	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
z Uśmiechem” – ZAZ w Józefinie					
Caritas Diecezji Kieleckiej – ZAZ w Szczaworyżu	-	-	-	-	859 802 zł
Razem	5 034 347 zł	6 915 108 zł	7 809 011 zł	8 379 000 zł	13 249 313 zł

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

W 2023 roku w zakresie dofinansowania robót budowlanych obiektów służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami zawarto:

- 8 umów obejmujących **8 obiektów**,
- łączna kwota dofinansowania wynosiła: **1 229 080,00 zł**.

Kwota dofinansowania robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami w 2023 r. zwiększyła się ponad dwukrotnie w odniesieniu do 2018 r. Natomiast liczba zmodernizowanych obiektów zwiększyła się ośmiokrotnie w stosunku do 2018 r.

Współpraca samorządu województwa świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi w obszarze polityki społecznej

łącznie na realizację zadań publicznych z zakresu polityki społecznej przez organizację pozarządowe przekazano **1 979 524 zł**, o 20% więcej w odniesieniu do 2022 roku, Podpisano 185 umów w zakresie:

- rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami: 42 umowy,
- pomocy społecznej – 59 umów,
- przeciwdziałania przemocy – 17 umów,
- działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami – 56 umów,
- ekonomia społeczna – 11 umów.

Tabela 14. Rozdysponowanie środków (kwoty przyznane) na organizacje pożytku publicznego w 2023 r.

Lp.	Obszar współpracy:	Tryb konkursowy	Tryb pozakonkursowy
1.	rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami (PFRON)	793 231 zł	-
2.	pomoc społeczna	470 000 zł	54 840 zł
3.	przeciwdziałanie przemocy	150 000 zł	-
4.	działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	410 000 zł	49 100 zł
5.	ekonomia społeczna	43 653 zł	8 700 zł
	Razem	1 866 884 zł	112 640 zł

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego

W ramach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej działa Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego. Rada jest organem konsultacyjnym, opiniodawczym, doradczym i inicjatywnym Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w zakresie działalności pożytku publicznego.

W roku 2023 odbyły się posiedzenia Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego V kadencji (2021-2024) w zakresie opiniowania projektu uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie przyjęcia do realizacji „Programu Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2024 r., opiniowanie projektu Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Świętokrzyskim do 2030 roku. Gremium uczestniczyło w konsultacjach społecznych w zakresie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028 oraz Ramowych programów dla osób doświadczających i stosujących przemoc domową.

Świętokrzyska Rada Seniorów

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej prowadzi działania dotyczące obsługi organizacji posiedzeń Świętokrzyskiej Rady Seniorów. Do zadań Rady należy m.in.: prowadzenie działalności informacyjnej związanej z polityką senioralną, w tym wymiana

i rozpowszechnianie informacji istotnych dla seniorów województwa świętokrzyskiego oraz identyfikowanie i sygnalizowanie istotnych kwestii związanych z sytuacją osób starszych w województwie świętokrzyskim.

W 2023 roku odbyły się 2 posiedzenia Świętokrzyskiej Rady Seniorów: w Filharmonii Świętokrzyskiej im. Oskara Kolberga oraz w Parku Etnograficznym Muzeum Wsi Kieleckiej. Członkowie Rady oraz przedstawiciele organizacji senioralnych dyskutowali na temat aktywności, możliwości pozyskiwania środków finansowych zarówno dla aktywnych seniorów, ale też chorych, jak i z niepełnosprawnościami.

Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób z Niepełnosprawnościami

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej prowadzi działania dotyczące obsługi organizacji posiedzeń Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych. Rada pełni funkcję organu opiniodawczo-doradczego Marszałka Województwa. Do zakresu działania Rady należy m.in.: inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami, realizacji praw osób z niepełnosprawnościami, ocena realizacji programów, opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Sejmik Województwa pod kątem ich skutków dla osób z niepełnosprawnościami.

Rzecznik ds. Osób z Niepełnosprawnościami

Zarządzeniem Nr 167/21 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 1 grudnia 2021 r. powołano Świętokrzyskiego Rzecznika ds. Osób z Niepełnosprawnościami. Powołanie Rzecznika ma na celu zwiększenie głosu środowiska osób z niepełnosprawnościami. Do zadań Rzecznika należy prowadzenie wszelkich działań dotyczących zapewnienia pełnoprawnego i pełnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej na terenie województwa świętokrzyskiego.

Zespół Konsultacyjno-Doradczy ds. opracowania Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego powołał skład zespołu do podjęcia prac nad opracowaniem Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji. Zespół tworzyli przedstawiciele podmiotów i instytucji zaangażowanych w realizację działań w obszarze rozwoju usług społecznych. Zróżnicowanie składu osobowego Zespołu nadało procesowi tworzenia planu charakter interdyscyplinarny.

W 2023 roku podczas spotkania Zespołu zaprezentowana została diagnoza obszaru wybranych usług społecznych w regionie. Omówione zostały zagadnienia dot. propozycji struktury Planu, wyzwań związanych z wdrożeniem procesu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji. Odbędzie się dyskusja dotycząca priorytetowych kierunków wsparcia ww. procesów. Omówiono założenia programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027* w zakresie możliwości finansowania usług społecznych i wspierania procesu DI. Zwieńczeniem pracy Zespołu było przyjęcie Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2025.

Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej

Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2026 to organ wspierający Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w zakresie koordynacji działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. Pełni funkcję opiniodawczą, konsultacyjną i doradczą oraz współpracuje z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, odpowiedzialnym za koordynację rozwoju ekonomii społecznej w regionie. W gronie członków Komitetu znalazły się osoby mające wpływ na rozwój ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim.

W 2023 roku zorganizowano 3 posiedzenia Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej: wspólne posiedzenie i 4 Grup Tematycznych, działających przy Komitecie oraz 2 posiedzenia Komitetu nowej kadencji (na lata 2023-2026). W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komitetu i przedstawiciele wszystkich 4 Grup Tematycznych.

Regionalna Komisja Egzaminacyjna ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych

W 2023 roku upłynęła pięcioletnia kadencja Regionalnej Komisji Egzaminacyjnej ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych (RKE), działająca przy Marszałku Województwa Świętokrzyskiego. W związku z powyższym Centralna Komisja Egzaminacyjna ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych (CKE), działająca przy ministrze właściwym ds. zabezpieczenia społecznego przeprowadziła procedurę powoływania nowych składów RKE. W związku z powyższym powołano RKE nowej kadencji (2023-2028). Do zadań RKE należy m.in.: przeprowadzenie postępowania w zakresie nadawania stopni specjalizacji

zawodowej oraz egzaminu dla pracowników socjalnych, ubiegających się o I stopień specjalizacji zawodowej, nadawanie I stopnia specjalizacji zawodowej, prowadzenie rejestru wydanych dyplomów, opracowywanie informacji, opinii i wniosków dotyczących I stopnia specjalizacji zawodowej dla CKE oraz dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Gremium tworzą specjaliści z zakresu pracy socjalnej, pomocy społecznej, posiadający doświadczenie w doskonaleniu zawodowym pracowników socjalnych, staż zawodowy w instytucjach działających w obszarze pomocy społecznej. Członkowie RKE zostali powołani przez CKE na okres 5 lat spośród kandydatów zgłoszonych przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Polityka społeczna znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku.

SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Przedsięwzięcia na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie świętokrzyskim Zarząd Województwa realizuje głównie przy pomocy Departamentu IT Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Jednym z działań podejmowanych w 2023 r. było operowanie oraz nadzór nad Regionalną Siecią Szerokopasmową Województwa Świętokrzyskiego (RSSWS)

W ramach tych działań 72 Operatorów Sieci Dostępowych ma podpisane umowy ramowe, umożliwiające korzystanie z Regionalnej Sieci Szerokopasmowej Województwa Świętokrzyskiego. Na koniec 2023 r., w oparciu o infrastrukturę sieciową będącą własnością województwa, realizowanych było 746 umów szczegółowych na świadczenie usług hurtowych. Operatorzy wykorzystują około 9,4% dostępnych włókien światłowodowych, ponad 14% dostępnej kanalizacji kablowej oraz 94% węzłów, w celu realizacji łączy transmisji danych. Do świadczenia usług wykorzystywanych jest 127 węzłów dystrybucyjnych i 8 węzłów szkieletowych. W 2023 r. zostało podpisanych 30 umów szczegółowych i 3 umowy ramowe.

Wybudowana infrastruktura RSSWS została wykorzystana m.in. do realizacji projektu pn. Ogólnopolska Sieć Edukacyjna (POPC 2014-2020, dz.1.1), w ramach którego wszystkie szkoły podstawowe i ponadpodstawowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) na terenie województwa świętokrzyskiego otrzymały symetryczne łącza o przepływności minimum 100 mb/s wraz z usługami bezpiecznego dostępu do Internetu.

RSSWS stanowi również bazę transmisyjną dla sieci dostępowych, realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC) i aktualnie w ramach FERC, które zapewnią możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu dla gospodarstw domowych na terenie województwa świętokrzyskiego.

Zrealizowane projekty w ramach POPC są komplementarne z RSSWS i pozwalają optymalnie wykorzystać potencjał regionalnej sieci szerokopasmowej. Sieć szerokopasmowa jest bazą do wdrażania nowoczesnych technologii informatycznych, takich jak publiczna chmura komputerowa, blockchain czy przetwarzanie BIG Data z wykorzystaniem sztucznej inteligencji.

W roku 2023 województwo świętokrzyskie koordynowało i nadzorowało projekt partnerski z obszaru ICT pn. „Informatyzacja Placówek Medycznych Województwa Świętokrzyskiego”

(„InPlaMed WS”), finansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020.

Zgodnie z zawartym porozumieniem o partnerstwie, w projekcie uczestniczyło województwo świętokrzyskie (Lider Projektu) wraz ze swymi 8 podmiotami leczniczymi oraz 12 powiatowych Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. Całkowita wartość projektu wyniosła ponad 69 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE – ponad 57 mln zł.

W ramach projektu w początkowym etapie Partnerzy rozbudowali lub zbudowali nowe serwerownie zapewniające możliwość gromadzenia i przechowywania danych medycznych w formie elektronicznej. Serwerownie zostały wyposażone w urządzenia informatyczne, takie jak serwery, macierze, urządzenia zabezpieczające i monitorujące sieć i systemy, urządzenia zapewniające bezpieczeństwo przechowywania danych, systemy backupów i archiwizacji. Zakupiono również urządzenia zapewniające utrzymanie pracy systemów w przypadku awarii (np. UPS) oraz agregaty prądotwórcze. Równoległym działaniem było wdrożenie nowych lub rozbudowa istniejących systemów informatycznych umożliwiających tworzenie w odpowiednim standardzie EDM, jej przechowywanie oraz udostępnianie zgodnie z regulacjami centralnymi w przedmiotowym zakresie. Są to systemy obsługi części białej i szarej, w tym głównie:

- System HIS - Szpitalny System Informatyczny - podstawowy system wspierający obsługę pacjentów i pracę podmiotu leczniczego;
- System RIS - Radiologiczny System Informacyjny;
- System PACS - System Archiwizacji i Transmisji Obrazów;
- System LIS - Laboratoryjny System Informacyjny;
- System ERP - służący do zarządzania zasobami podmiotu leczniczego;
- System EOD – zapewniający wsparcie dla procesu obiegu pism oraz spraw.

Tam, gdzie była taka potrzeba i możliwości techniczne nastąpiło ucyfrowienie posiadanych urządzeń diagnostyki. Partnerzy zostali również w obszarach najbardziej czułych na jakość danych i ich przetwarzanie doposażeni w nowy sprzęt komputerowy, który jest w stanie współpracować w nowych systemach. W efekcie u każdego z Partnerów funkcjonuje lokalne repozytorium danych oraz centrum przetwarzania danych współpracujące z systemami centralnymi w obszarze e-zdrowia i umożliwiające w coraz szerszym stopniu świadczenie e-

usług. Projekt został zakończony 31 grudnia 2023 r., jednak zapoczątkowane działania, mające na celu rozwój obszaru e-zdrowia, w tym e-usług, będą kontynuowane.

W ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 w przygotowaniu jest nowy projekt pod skróconą nazwą „InPlaMed-II”. Ze względu na jego strategiczny charakter, został on wykazany w Kontrakcie Programowym jako

przedsięwzięcie priorytetowe. Projekt swym zasięgiem obejmie 23 podmioty lecznicze, w tym 9 wojewódzkich i 14 powiatowych. Podczas konferencji w listopadzie 2023 roku zostało podpisane Porozumienie o partnerstwie, w oparciu o które będzie przygotowywana dokumentacja aplikacyjna oraz ustalone zostaną zasady realizacji w przypadku przyjęcia projektu do dofinansowania. Całkowite koszty kwalifikowalne projektu zostały określone na kwotę 26 552 785 mln EUR (120 mln zł), w tym 85% stanowi dofinansowanie ze środków UE. Projekt będzie dotyczył wdrożenia nowych rozwiązań, systemów, uruchomienia nowych e-usług lub podwyższenia poziomu ich dojrzałości. Przewiduje się również pilotażowe rozwiązania z dziedziny telemedycyny, z zastosowania sztucznej inteligencji oraz możliwością ponownego użycia danych. W tych obszarach projekt obejmie zagadnienia dotyczące cyberbezpieczeństwa oraz zakupu sprzętu informatycznego.

W 2023 roku województwo świętokrzyskie podejmowało działania z Partnerami projektu „e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej Jednostek Samorządu terytorialnego”, zrealizowanego w ramach RPOWŚ 2007-2013. W maju 2021 r. nastąpiło

zakończenie okresu trwałości projektu i zostało złożone do Instytucji Zarządzającej roczne Sprawozdanie z trwałości. Partnerzy Projektu (112 jednostek), w tym: Województwo Świętokrzyskie (partner wiodący), 107 JST (94 Gminy i 13 Powiatów), 4 jednostki administracji rządowej. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom oraz aktualnym potrzebom Partnerów, w 2022 r. województwo świętokrzyskie dokonało uzgodnień w zakresie wznowienia współpracy w ramach Grup Doradczych Partnerów z wykonawcami systemów dziedzinowych „Puma” oraz systemu elektronicznego obiegu dokumentów „Edicta”, wdrożonych u Partnerów. **Współpraca została wznowiona w maju 2023 r.** i ma na celu rozwój wdrożonych systemów w zakresie rozwiązań dotyczących e-administracji, w tym szeroko rozumianych e-usług.

W 2023 roku Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego kontynuował działania na rzecz utrzymania i rozwoju Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego (SIPWŚ), zbudowanego w ramach projektu „e-świętokrzyskie Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego” finansowanego z RPOWŚ 2007-2013.

SIPWŚ, stanowiący Regionalną Infrastrukturę Danych Przestrzennych, zaprojektowany zgodnie z wytycznymi Dyrektywy INSPIRE, jest otwartym systemem informacyjnym, służącym do udostępniania i upowszechniania wiarygodnej informacji przestrzennej o województwie świętokrzyskim. Utrzymanie i rozwój tego systemu usprawnia funkcjonowanie administracji regionu, a docelowo wpływa również na wzrost konkurencyjności województwa oraz jego rozwój gospodarczy m.in. poprzez udostępnianie mapy glebowo-rolniczej czy dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego.

System, pierwotnie dedykowany wszystkim jednostkom administracji samorządowej, sukcesywnie zaczął obejmować swoim zasięgiem oddziaływania szereg innych instytucji m.in. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Radomiu, Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Kielcach, Świętokrzyski Park Narodowy oraz Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach i Wody Polskie (SIPWŚ stanowił platformę do konsultacji budowy zbiornika „BZIN”). Szereg danych z różnych zakresów tematycznych jest dostępnych publicznie.

Wśród wielu korzyści wynikających z zastosowania SIPWŚ należy wymienić kompleksowe przygotowanie podejmowanych działań strategicznych, czyli wspomaganie procesu podejmowania decyzji. Przekłada się to m.in. na skrócenie czasu realizacji zadań i podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki administracji publicznej dla ludności oraz potencjalnych inwestorów.

Działania obejmowały szerokie spektrum zagadnień w zakresie eksploatacji i rozwoju Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego (SIPWŚ), zagregowanych w obszary tematyczne.

W ramach bieżącej eksploatacji zasobów i funkcjonalności SIPWŚ:

- 1) Zaprzestano prowadzenia działań związanych z utrzymaniem funkcjonowania SIPWŚ w Lokalnych Centrach Przetwarzania Danych (tj. w starostwach powiatowych). Infrastruktura teleinformatyczna stanowi własność starostw powiatowych i może być wykorzystana na dowolny cel.
- 2) Kontynuowane były prace związane z funkcjonującym Modułem Importu Danych z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego (moduł importu PZGIK). Trwa proces optymalizacji. W ramach tego zadania wykonawca zaprojektował i wdrożył rozwiązanie teleinformatyczne Moduł importu PZGIK m.in.: w oparciu o komponenty Modułu SDI 2020 udostępnionego przez GUGIK będącego w posiadaniu zamawiającego. Wdrożony Moduł importu PZGIK zastąpił istniejące mechanizmy umożliwiające wymianę nieaktualnych zbiorów danych przetworzonych do struktur relacyjnej bazy danych Oracle 11g Enterprise Edition oraz umożliwił ich publikację w węźle wojewódzkim Systemu SIPWŚ.
- 3) W ramach prac własnych Departamentu IT zbudowano repozytorium teledetekcyjne (tj. takie, które zawiera odpowiednio przetworzone zdjęcia lotnicze od 1957 r. do 2022 r., ale również te z II Wojny Światowej <https://portale.e-swietokrzyskie.pl/orto/>).
- 4) W ramach prac własnych Departamentu IT – na potrzeby wyborów samorządowych - opracowano kompozycję mapową dot. lokalizacji lokali wyborczych. Ponadto pracownicy ds. SIPWŚ w ramach ścisłej współpracy wsparli województwo podlaskie podczas publikacji niniejszych danych.
- 5) Udzielano wsparcia merytorycznego i technicznego departamentom UMWŚ i Partnerom SIPWŚ.
 - a. Udział w pracach Zespołu ds. Rewitalizacji, działającego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego.
 - b. Wsparcie prac Departamentu Przyrody i Klimatu, związanych z pomiarami miejsc składowania odpadów. W oparciu o szereg warsztatów związanych z fotogrametrią niskiego pułapu, są opracowywane analizy fotogrametryczne, które stanowią materiał dowodowy.

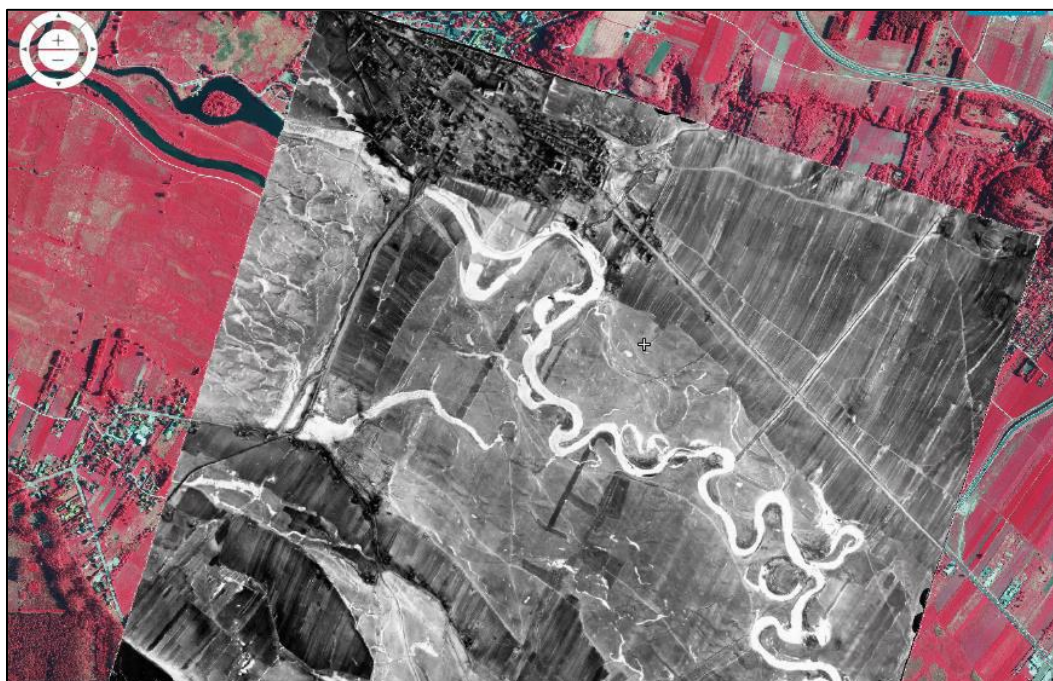
Ponadto w ramach działalności Oddziału Eksploatacji i Rozwoju Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego w 2023 r. podejmowane były następujące działania:

- 1) Na bieżąco utrzymano Moduł SDI 2020 udostępniony przez GUGiK w ramach porozumienia z Głównym Geodetą Kraju. Realizowane były zadania polegające na serwisowaniu Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego, funkcjonującego w oparciu o Moduł SDI 2020 udostępniony przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii.
- 2) Organizowano cykliczne warsztaty z zakresu projektowania nalogów i misji fotogrametrycznych.
- 3) Udzielano wsparcia dla gmin w zakresie cyfryzacji dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego. W kontekście zmieniających się uwarunkowań prawnych, w 2023 roku podjęto działania mające na celu wsparcie gmin województwa świętokrzyskiego w zakresie dostosowania istniejących i nowo tworzonych dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego do ich publikacji zgodnie z obowiązującymi wymaganiami prawa (ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Dz. U. z 2020 r. poz. 293 i 471 z późn. zm.) na platformie informatycznej Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego.

Realizację ww. zadań zapoczątkowało zawarcie Porozumienia Partnerskiego z 43 gminami z obszaru województwa świętokrzyskiego. Określony został zakres wsparcia,

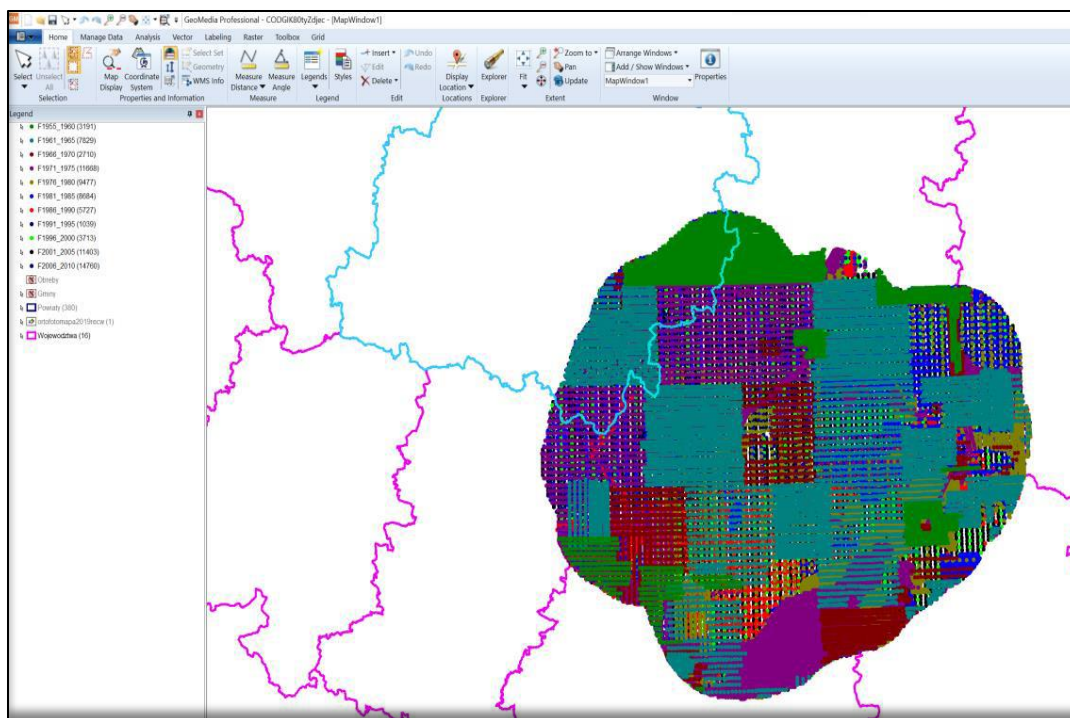
zasady współpracy oraz opłaty za korzystanie z zasobów informatycznych Urzędu Marszałkowskiego województwa świętokrzyskiego. Współpraca z gminami realizowana jest także poprzez udostępnienie platformy informatycznej do publikacji ww. dokumentów planistycznych.

- 4) Prowadzono prace zmierzające do pozyskania, przetworzenia i udostępnienia archiwalnych zdjęć lotniczych, wykonanych podczas działań militarnych w okresie II wojny światowej. Zdjęcia znajdują się obecnie w archiwum National Archives and Records Administration (NARA) w USA. Pozyskanie wysokiej jakości skanów archiwalnych zdjęć lotniczych stanowić będzie istotne uzupełnienie dotychczasowej dokumentacji mapowej i zasobów kultury regionu.

<https://portale.e-swietokrzyskie.pl/IIWS/>

- 5) Pozyskano z GUGiK dane fotogrametryczne w postaci zdjęć lotniczych z lat 1956-2010, z obszaru województwa świętokrzyskiego; objętość zbioru oszacowano na 12 TB danych (80 tys. zdjęć).

- 6) Współpracowano z Partnerami porozumień, zawartych 4 kwietnia 2016 r. pomiędzy UMWS, a Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej oraz Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Radomiu.

W 2023 r. województwo świętokrzyskie kontynuowało realizację cyklicznych inicjatyw z obszaru społeczeństwa informacyjnego, między innymi:

- **„Cyfrowe łamigłówki – edycja 2023”** kontynuacja dawnej inicjatywy **„Z Panem Scratchem za pan brat”** - cykliczna inicjatywa kierowana do nauczycieli i uczniów. Głównym celem jest podniesienie świadomości, znaczenia i rangi informatyki w życiu zawodowym i społecznym oraz upowszechnienie nauki programowania w szkołach województwa świętokrzyskiego, a także zwiększenie zainteresowania uczniów programowaniem; rozwijanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności z uwzględnieniem narzędzi informatycznych dostępnych w chmurze internetowej. W konkursie „Cyfrowe łamigłówki” udział wzięło 50 szkół podstawowych i ponadpodstawowych z całego województwa świętokrzyskiego. Konkurs zorganizował Departament IT we współpracy ze Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach.
- **„Szybuj bezpiecznie w internetowej chmurze”** – cykliczna inicjatywa kierowana do szkół. Jej celem jest m.in. upowszechnienie wśród dzieci i młodzieży szkolnej zasad bezpiecznego i rozsądnego korzystania z zasobów Internetu, nabycie wiedzy na temat

praw autorskich, ochrony wizerunku i danych osobowych, rozwijanie umiejętności odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych oraz umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności z uwzględnieniem narzędzi informatycznych dostępnych w chmurze internetowej. Realizację zadania rozpoczęła konferencją inauguracyjną w lutym 2023 r. Zakończenie inicjatywy odbyło się w czerwcu 2023 r. W ramach Projektu we wszystkich edycjach realizowane były następujące działania:

- konferencje adresowane do nauczycieli, w czasie których omawiane były różnorodne zagadnienia związane z bezpiecznym korzystaniem z rozwiązań z TIK,
- spotkania uczniów z funkcjonariuszami policji,
- lekcje poświęcone tematyce projektu,
- konkurs dla uczniów,
- konferencje podsumowujące realizację projektów, na których, poza wystąpieniami merytorycznymi przedstawicieli różnych instytucji, laureatom konkursów wręczane były nagrody.

W roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzona została jedenasta edycja projektu. Wzięło w niej udział 87 szkół podstawowych i ponadpodstawowych z województwa świętokrzyskiego. Wszystkie dotychczasowe edycje odbyły się dzięki wsparciu finansowemu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

W 2023 roku realizowane były również inicjatywy skierowane do specjalistów, informatyków jednostek administracji publicznej ze szczególnym uwzględnieniem samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych w obszarze ICT, w tym:

- **"Świętokrzyski Konwent Informatyków 2023"** - cykliczna inicjatywa, kierowana do pracowników jednostek samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych (głównie w obszarze informatycznym, systemów informacji przestrzennej, szpitali) i innych podmiotów medycznych z terenu województwa świętokrzyskiego. Celem inicjatywy jest poszerzenie wiedzy z zakresu nowoczesnych rozwiązań i zarządzania technologiami informacyjno – komunikacyjnymi (ICT). Konferencja była dla jej uczestników okazją do uaktualnienia wiedzy, zapoznania się z nowymi koncepcjami i trendami, a także uzyskania informacji o sposobie rozwiązywania praktycznych problemów, jakie występują w ich organizacjach. Uatrakcyjnieniem przedsięwzięcia był

udział przedstawicieli centralnych instytucji publicznych, którzy podzielili się swoimi doświadczeniami wynikającymi z transformacji cyfrowej, a także firm, wytyczających nowe kierunki w rozwoju w branży ICT.

- **II Międzynarodowe Targi POLSECURE**, wydarzenie dedykowane wszystkim służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo publiczne, w tym Policji, Straży Granicznej, Straży Pożarnej, a także Służbie Ochrony Państwa, Służbie Więziennej. Podczas II edycji Targów odbyła się międzynarodowa Konferencja Policyjna pn. „Międzynarodowe aspekty cyberbezpieczeństwa”, której współorganizatorem był Departament IT.
- **Działania prewencyjno-edukacyjne z zakresu cyberbezpieczeństwa**. W ramach inicjatywy Ministerstwa Cyfryzacji, Departament IT współorganizował indywidualne szkolenia z zakresu cyberbezpieczeństwa pn. „Działania prewencyjno-edukacyjne z zakresu cyberbezpieczeństwa w 2023 roku - podnoszenie odporności Rzeczypospolitej Polskiej na zagrożenia w przestrzeni cyfrowej.” W okresie od sierpnia do października 2023 roku trenerzy NASK-PIB przeszkolili łącznie 192 osoby pracujące w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Społeczeństwo Informacyjne znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku

ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE

Działania na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje za pośrednictwem Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWS oraz wojewódzkich jednostek organizacyjnych, którymi są:

- Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach,
- Świętokrzyskie Biuro Geodezji w Kielcach.

Obszar wspierany jest poprzez realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach działalności prowadzonej przez **Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach**.

Na wdrażanie działań regionalnych **PROW 2014-2020** województwo świętokrzyskie otrzymało środki w wysokości ponad **154 mln euro**, tj. około 671 mln zł (kwota zależy od kursu euro). Od początku wdrażania programu do końca 2023 r. Samorząd Województwa zawarł **2185 umów** o przyznanie pomocy na kwotę dofinansowania ponad 648 mln zł, co stanowi 97 % dostępnego limitu środków. **W roku 2023 zawarto 322 umowy na kwotę pomocy ponad 105,3 mln zł.**

Z zakontraktowanej kwoty do beneficjentów trafiło już – w formie refundacji poniesionych kosztów – ponad 546,5 mln zł, z czego **wypłaty w 2023 r. wyniosły ponad 90 mln zł.**

Wdrażanie PROW 2014-2020 w podziale na poszczególne działania przedstawia się następująco:

1. Działania LEADER (Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER):

Beneficjentami działań LEADER są w głównej mierze przedsiębiorcy i osoby rozpoczynające działalność gospodarczą. Poza tym, ze wsparcia oferowanego za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania korzystają organizacje pozarządowe z obszarów wiejskich (stowarzyszenia, OSP), parafie i gminy - głównie na inwestycje w rozwój ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej lub kulturalnej, a także na zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego.

W ramach wdrażania działań LEADER zawartych jest 1709 umów na kwotę dofinansowania ponad 209 mln zł. Zakończono i rozliczono realizację 1442 umów na kwotę ponad 159,5 mln zł, natomiast w realizacji pozostaje 206 operacji.

Dotychczas w wyniku dofinansowania z PROW 2014-2020 w ramach naborów wniosków ogłaszanych przez Lokalne Grupy Działania utworzonych zostało ponad 1169,5 miejsc pracy,

zarejestrowano 707 jednoosobowych działalności gospodarczych, wybudowano/zmodernizowano 922 obiekty infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, wybudowano 114 km ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, 29 zabytków poddano pracom konserwatorskim lub restauratorskim, zorganizowano 912 imprez/wydarzeń o charakterze kulturalnym, a także przeprowadzono 233 szkolenia, w których wzięło udział ponad 5,8 tys. osób.

2. Działania dotyczące infrastruktury wiejskiej:

Województwo Świętokrzyskie w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” ma do dyspozycji środki w wysokości ok. 80,4 mln euro (ok. 349 mln zł), z czego:

- na operacje typu „gospodarka wodno-ściekowa”, „budowa lub modernizacja dróg lokalnych”, „inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne” – przypada kwota w wysokości 55,8 mln euro, tj. ok. 242 mln zł,
- na operacje typu „targowiska” przeznaczona została kwota ok. 1,2 mln euro, tj. ponad 5,1 mln zł,
- na operacje typu „gospodarka wodno-ściekowa” w ramach Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy EIO (finansowanie działań służących zaradzeniu skutkom kryzysu związanego z COVID-19 dla rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich) – 23,4 mln euro, co daje kwotę 101,4 mln zł.

a) Gospodarka wodno-ściekowa w ramach środków PROW

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego zawarł 108 umów na kwotę pomocy 109,4 mln zł, wartość kosztów kwalifikowalnych 176 mln zł. W 2023 r. zakończono realizację wypłat z tytułu zakontraktowanych operacji. Ogółem na konta beneficjentów trafiło ponad 107 mln zł, co stanowi 100 % dostępnego limitu środków. Łączna kwota euro rozdysponowana na rozliczenie tych operacji wynosi ponad 24,1 mln euro.

W efekcie zrealizowanych inwestycji wybudowano 175 km sieci wodociągowych, 260 km sieci kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych, 3182 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków, 8 ujęć wody i 3 stacje uzdatniania wody, a także 6 oczyszczalni ścieków. Przebudową objęto 3 stacje uzdatniania wody i 4 ujęcia wody oraz 4 oczyszczalnie ścieków. Z ulepszonej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej korzysta ponad 111 tys. osób.

b) Gospodarka wodno-ściekowa w ramach środków EIO

Środki z Europejskiego Instrumentu Odbudowy (EIO) w wysokości 23,4 mln euro (limit zwiększono w 2023 r.) na operacje typu „gospodarka wodno-ściekowa” na realizację inwestycji z dofinansowaniem w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych (w przypadku dofinansowania z podstawowego limitu PROW intensywność pomocy wynosi 63,63%) kształtują się na poziomie 101,4 mln zł.

W 2023 r. w efekcie zwiększenia limitu środków, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego zawarł kolejne 9 umów na realizację planowanych inwestycji o wartości dofinansowania ponad 24,8 mln zł. Łącznie zawarto 39 umów na kwotę pomocy ok. 107,1 mln zł. Zakończono i rozliczono realizację 3 operacji, z tytułu których wypłacono środki w wysokości ponad 6,8 mln zł.

c) Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne

Samorząd Województwa zawarł 111 umów na dofinansowanie inwestycji dot. obiektów pełniących funkcje kulturalne, w tym świetlice i domy kultury. W 2023 r. zawartych zostało 47 umów. Łączna kwota dofinansowania umów wyniosła ponad 43,3 mln zł, przy kosztach kwalifikowalnych 68 mln zł. 49 operacji zostało już zakończonych i rozliczonych (wypłacono z tego tytułu ok. 16,7 mln zł). W dalszej realizacji pozostają 62 operacje na wnioskowaną kwotę pomocy ponad 26 mln zł.

Efektem rzeczowym zrealizowanych inwestycji jest m.in. wybudowanie 7 obiektów kultury, przebudowa 42 i wyposażenie 25 z nich oraz przebudowa 2 amfiteatrów wraz z wyposażeniem. Liczba użytkowników korzystających z ulepszonej infrastruktury wynosi ponad 25,6 tys. osób.

d) Budowa lub modernizacja dróg lokalnych

Pierwsza edycja realizacji tego działania została zakończona i rozliczona w 2019 r. Zawartych zostało wówczas 171 umów na kwotę pomocy 54,4 mln zł, przy kosztach kwalifikowalnych w wysokości 85,5 mln zł i całkowitej wartości inwestycji prawie 90 mln zł. Wszystkie umowy zostały zrealizowane i rozliczone, a beneficjenci otrzymali wypłaty z tytułu poniesionych kosztów w wysokości 53,6 mln zł.

Pod koniec 2022 r. został ogłoszony drugi nabór wniosków o dofinansowanie, w wyniku którego wpłynęły 44 wnioski o przyznanie pomocy na łączną wnioskowaną kwotę pomocy

ponad 49,5 mln zł. W 2023 r. Samorządu Województwa zawarł 34 umowy na łączną kwotę pomocy ponad 34,2 mln zł.

Efektem realizacji dotychczas rozliczonych 172 operacji (I i II nabór wniosków) są przebudowane nawierzchnie dróg lokalnych o łącznej długości 330,8 km, z czego 251,3 km stanowią drogi gminne, a 79,5 km drogi powiatowe. Nowe odcinki dróg gminnych powstały na długości 2,26 km. Liczba użytkowników korzystających z ulepszonej infrastruktury wynosi ponad 201 tys. osób.

e) Targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów

Samorząd Województwa zawarł łącznie 6 umów na kwotę dofinansowania 5,2 mln zł, przy ogólnej kwocie wydatków kwalifikowanych ponad 8 mln zł i całkowitej wartości inwestycji ponad 12 mln zł. Wszystkie inwestycje zostały już zakończone i rozliczone. W efekcie dofinansowania wybudowano nowe targowiska w gminach Ostrowiec Świętokrzyski i Iwaniska oraz przebudowano już istniejące w gminach: Klimontów, Nowa Słupia, Łopuszno i Zawichost.

3. Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa:

a) Scalanie gruntów

W ramach operacji typu „scalanie gruntów” o dofinansowanie w ramach PROW 2014-2020 może ubiegać się starosta powiatu na realizację zadań w zakresie prac scaleniowych oraz zagospodarowania poscaleniowego, tj. budowy lub przebudowy dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, dojazdów do zabudowań uczestników scalenia, korekty przebiegu oraz poprawy parametrów urządzeń melioracyjnych, likwidacji zbędnych miedzi i dróg oraz wykonywaniu zabiegów rekultywacyjnych. Warunkiem realizacji procesu scaleniowego jest wystąpienie do starosty ponad 50% właścicieli gospodarstw rolnych położonych na projektowanym obszarze scalenia lub właścicieli gruntów, których łączny obszar przekracza połowę powierzchni projektowanego obszaru scalenia.

Kwota do dyspozycji Samorządu Województwa na operacje typu „scalanie gruntów” to 13,4 mln euro, tj. około 59 mln zł. Dotychczas przeprowadzono 3 konkursy, które odbyły się w 2016, 2017 oraz 2022 roku. Zakontraktowano 8 operacji na łączną kwotę dofinansowania 59 mln zł, co stanowi 100% dostępnego limitu środków na ten typ operacji. Beneficjentami

dofinansowania są Powiat Jędrzejowski i Powiat Włoszczowski. Łączna powierzchnia gruntów objętych postępowaniem scaleniowym wnosi 5082,44 ha. Ogólna liczba działek ewidencyjnych na obiekcie scaleniowym przed scaleniem to 6565 szt. Liczba gospodarstw uczestniczących w projekcie wynosi 1256 szt.

Z tytułu refundacji poniesionych wydatków dla 5 zakończonych i rozliczonych operacji wypłacono środki finansowe w wysokości **46 mln zł**. W projekcie scaleniowym uczestniczyły 854 gospodarstwa, gdzie średnia powierzchnia ewidencyjna działki przed scaleniem wynosiła 3,8 ha, natomiast po przeprowadzeniu tego procesu - 6,08 ha. Średnia liczba działek ewidencyjnych w gospodarstwie przed scaleniem to 25,1, natomiast po scaleniu - 13,5 szt. Pozostałe 3 operacje nadal są w fazie realizacji.

b) Zarządzanie zasobami wodnymi

W 2022 r. został uruchomiony nowy instrument wsparcia na operacje typu „zarządzanie zasobami wodnymi”, adresowany do dwóch kategorii beneficjentów: pierwszym jest Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, drugim – gminy.

W 2023 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego ogłosił dwa nabory wniosków: pierwszy z nich dotyczył środków przeznaczonych dla PGW „Wody Polskie”, natomiast drugi adresowany był do gmin. PGW „Wody Polskie” nie zgłosiło wniosków do dofinansowania, w przypadku drugiego naboru skierowanego do gmin zarejestrowano 40 wniosków o przyznanie pomocy na wnioskowaną kwotę pomocy ponad 17,6 mln zł.

Limit dostępnych środków dla województwa świętokrzyskiego na operacje realizowane przez gminy wynosi 4,2 mln euro, co stanowi około 18 mln zł. Pomoc udzielana w ramach operacji ma na celu wsparcie inwestycji związanych ze zwiększeniem możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w zlewniach rolniczych. Gminy mogą otrzymać pomoc w wysokości do 500 tys. zł na operacje z zakresu budowy lub przebudowy otwartych zbiorników retencyjnych służących do gromadzenia wód opadowych lub roztopowych, wód gruntowych lub wód płynących.

4. Przygotowanie do wdrażania Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027):

W dniach od 11 kwietnia do 7 czerwca 2023 r. Samorząd Województwa prowadził nabór wniosków w ramach konkursu na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez

społeczność (LSR) współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027*.

Celem konkursu był wybór LSR, które będą realizowane przez Lokalne Grupy Działania w latach 2023-2027, finansowanych w oparciu o zasadę wielofunduszowości w ramach środków PS WPR 2023-2027 oraz FEŚ 2021-2027. W ramach konkursu złożono 17 lokalnych strategii rozwoju przygotowanych przez dotychczas istniejące Lokalne Grupy Działania, zarejestrowane na terenie województwa świętokrzyskiego.

Łączna kwota zapotrzebowania na środki wyniosła ponad 35,8 mln euro. Ze względu na wielofunduszowość, dofinansowanie do wdrażania LSR ze środków EFRR – *Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027* wyniesie **3 mln euro**.

W dniu 13 grudnia 2023 r. Zarząd Województwa podjął uchwałę dotyczącą zatwierdzenia strategii rozwoju lokalnego (LSR) na lata 2023-2027, które będą realizowane przez Lokalne Grupy Działania w ramach PS WPR 2023-2027 oraz FEŚ 2021-2027.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, jako Instytucja Pośrednicząca, wdraża Priorytet IV PO RYBY 2014-2020, tj. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej na obszarach rybackich.

Województwo otrzymało do dyspozycji kwotę w wysokości **3 mln euro** (ok. 13 mln zł) na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) dla obszarów zależnych od rybactwa. Środki te trafiły do wyłonionej w drodze konkursu Świętokrzyskiej Rybackiej Lokalnej Grupy Działania z siedzibą we Włoszczowie.

Na podstawie Umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność z dn. 19 maja 2016 r. Świętokrzyska Rybacka Lokalna Grupa Działania otrzymała wsparcie na:

- realizację lokalnej strategii rozwoju: 2 525 000 euro (ok. 11 mln zł),
- wdrażanie projektów współpracy (pomiędzy RLGD): 74 940,22 euro (ok. 325 tys. zł),
- koszty bieżące i aktywizację, tzw. koszty funkcjonowania RLGD: 400 059,78 euro (ok. 1,6 mln zł).

Nabory wniosków, ogłaszane przez Świętokrzyską RLGD, w ramach realizacji lokalnej strategii rozwoju dotyczą przedsięwzięć z zakresu:

- 1.1.1 Różnicowanie działalności rybackiej,
- 1.1.2 Tworzenie punktów przetwórstwa lub punktów bezpośredniej sprzedaży ryb,
- 1.2.1 Podejmowanie działalności gospodarczej,
- 1.2.2 Rozwój działalności gospodarczej,
- 1.3.1 Promowanie, zachowanie lub upowszechnianie rybackiego dziedzictwa kulturowego,
- 1.3.2 Tworzenie, rozwój i wyposażenie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej.

Od początku wdrażania Programu do grudnia 2023 r. Samorząd Województwa zawarł z beneficjentami z obszaru rybackiej LSR **126 umów** o przyznanie pomocy na kwotę kosztów kwalifikowalnych około **23,37 mln zł, w tym 13,32 mln zł dofinansowania**. Oznacza to, iż dostępny dla województwa limit środków został zakontraktowany w 100%. Spośród łącznej liczby umów, w 2023 r. zawartych zostało **4**. Wartość dofinansowania z Programu wyniosła ok. 651 547 zł, przy kosztach kwalifikowalnych w wysokości 1,09 mln zł.

Z zakontraktowanej kwoty ogółem na konta beneficjentów wypłacono już ponad 13,13 mln zł, z czego prawie 2,63 mln zł w 2023 r.

W efekcie zakończonych projektów (122 zrealizowanych i rozliczonych umów) na obszarze rybackiej LSR:

- utworzono 98 miejsc pracy,
- powstało 19 nowych działalności gospodarczych,
- zrealizowano 25 operacji polegających na rozwoju działalności gospodarczych,
- zrealizowano 9 operacji polegających na różnicowaniu działalności rybackiej,
- utworzono 11 punktów sprzedaży bezpośredniej ryb,
- wybudowano bądź zmodernizowano 73 obiekty infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej,
- przeprowadzono 21 operacji mających na celu promocję obszaru LGD,
- zrealizowano 4 projekty współpracy międzyregionalnej.

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach realizuje zadania Sekretariatu Regionalnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. KSOW to propozycja szeroko

rozumianej współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie rozwoju obszarów wiejskich pomiędzy wszystkimi organizacjami działającymi na tych obszarach oraz na rzecz ich rozwoju. Głównym celem KSOW na każdym szczeblu – lokalnym, regionalnym, krajowym oraz wspólnotowym – jest zapewnienie efektywnego i dynamicznego rozwoju obszarów wiejskich poprzez wymianę informacji i rozpowszechnianie dobrych praktyk w tym zakresie.

Plan Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 jest dokumentem, w którym określono ramowo działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w oparciu o priorytety Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz cele KSOW.

W ramach realizowanych działań w poszczególnych kategoriach wydatków w 2023 roku zrealizowano:

- 4 zadania planu komunikacyjnego na kwotę – 79 888,60 zł,
- 2 zadania własne na kwotę – 85 815,00 zł,
- 20 zadań w Konkursie 7/2023 dla Partnerów na kwotę – 902 963,59 zł.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w 2023 roku za pośrednictwem Departamentu Rolnictwa

i Rozwoju Obszarów Wiejskich zrealizował następujące zadania/działania:

1. Dofinansowanie budowy i modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych. W roku 2023 wnioski dotyczące budowy, odbudowy i modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych złożyło 64 gminy i 1 powiat z województwa świętokrzyskiego. Wszystkie gminy otrzymały dofinansowanie na łączną kwotę 4 844 400,00 zł. 3 gminy zrezygnowały z otrzymanego wsparcia. Na terenie województwa świętokrzyskiego dzięki dofinansowaniu z budżetu województwa świętokrzyskiego powstało bądź zostało zmodernizowanych około 27 km dróg dojazdowych do gruntów rolnych.

2. Konkurs „Poprawa warunków sanitarnych rodzin pszczelich poprzez wsparcie finansowe zakupu węży pszczelej”. Otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego - na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie: „Poprawa warunków sanitarnych rodzin pszczelich poprzez wsparcie finansowe zakupu węży pszczelej”. Na realizację zadania przeznaczono 115 000,00 zł. Celem inicjatywy było wsparcie świętokrzyskich pszczelarzy w prowadzeniu działań

wspomagających dobry rozwój, kondycję i liczebność pszczół, poprawa dobrostanu pszczół, zdrowotności, eliminacja chorób w pasiekach. Zadanie realizowane było w oparciu o współpracę z organizacjami zrzeszającymi pszczelarzy województwa świętokrzyskiego.

- 3. Hubertus Świętokrzyski.** Ogólnodostępna impreza organizowana dla mieszkańców regionu świętokrzyskiego. Ma na celu stworzenie warunków do spotkania myśliwych i leśników ze społeczeństwem, prezentację tradycji i kultury łowieckiej oraz degustację kuchni myśliwskiej i regionalnej. Ponadto impreza ma za zadanie promocję produktów tradycyjnych i lokalnych, żywności wysokiej jakości oraz zaprezentowanie społeczeństwu bogactwa kulturowego regionu świętokrzyskiego. Impreza realizowana jest przy współudziale Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego w Kielcach.
- 4. Porejestrone Doświadczalnictwo Odmianowe (PDO).** Podobnie jak w latach ubiegłych Samorząd Województwa na mocy Porozumienia i Umowy zawieranej pomiędzy Województwem Świętokrzyskim reprezentowanym przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego a Centralnym Ośrodkiem Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) udziela wsparcia finansowego dla PDO prowadzonego na terenie województwa. Porejestrone doświadczalnictwo odmianowe prowadzi się dla ważnych gospodarczo gatunków roślin uprawnych dla terenu działania województwa świętokrzyskiego zgodnie z metodyką opracowaną przez COBORU. Rezultatem realizacji PDO jest uzyskanie obiektywnej informacji o wartości gospodarczej odmian roślin uprawnych, kierowanej do użytkowników odmian, w celu poprawy efektywności gospodarowania rolników oraz wzrostu plonów i ich jakości, poprzez właściwy dobór odmian.
- 5. Dożynki Wojewódzkie.** Dożynki od wieków wpisują się w tradycję ludową. Jest to najważniejsze święto dla każdego rolnika: święto plonów, radość i odpoczynek po ciężkiej pracy, podkreślające piękno zwyczajów polskiej wsi. Corocznie w naszym województwie odbywają się Świętokrzyskie Dożynki Wojewódzkie. W 2023 roku XXIII Dożynki Wojewódzkie odbyły się w Tokarni, w powiecie kieleckim. W trakcie obrzędu dożynkowego miało miejsce rozstrzygnięcie konkursu na najpiękniejszy wieniec dożynkowy. Decyzją Komisji pierwsze miejsce w konkursie wojewódzkim zajął wieniec z powiatu kieleckiego, z gminy Miedziana Góra i reprezentował nasze województwo podczas Dożynek Prezydenckich w Warszawie. Utytułowany wieniec autorstwa Pani

Józefy Buckiej zdobył I miejsce w „Konkursie na najładniejszy wieniec dożynkowy o nagrodę Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej”.

Na uwagę zasługuje także zainicjowana przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego konferencja, która odbyła się w marcu 2023 r., bezpośrednio związana z Ogólnopolskim Dniem Sołtysa, który przypada na 11 marca. Podkreśliła ona funkcję, jaką pełnią sołtysi w swoich małych ojczyznach oraz znaczenie ich pracy na rzecz lokalnych społeczności, która realnie przekłada się na funkcjonowanie obszarów wiejskich.

6. Projekt „Zakup drzew i krzewów miododajnych przeznaczonych do nasadzeń na terenach zieleni dostępnych publicznie w województwie świętokrzyskim - 2023 r.”. W 2023 r. Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach kontynuując inicjatywę rozpoczętą w 2020 r. zrealizował 4 edycję projektu nasadzeń drzew i krzewów miododajnych. Nasadzenia drzew i krzewów miododajnych to wielokierunkowe działania mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego, jak również zwiększenie ilości pożytków pszczelich, co sprzyja zwiększeniu ilości pszczół. Liczebność pszczół i innych owadów zapylających jest czynnikiem warunkującym plonowanie roślin owadopylnych, a co za tym idzie wielkość i jakość plonów. Bardzo ważnym aspektem jest zwiększenie ilości pozyskiwanego miodu, pyłków roślin, spadzi i propolisu, czyli naturalnych, ekologicznych produktów spożywczych mających silne właściwości prozdrowotne. Projekt nasadzenia drzew i krzewów miododajnych zrealizowany został przez Województwo Świętokrzyskie wspólnie z 38 gminami oraz 6 samorządowymi jednostkami organizacyjnymi podległymi Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego. Na sfinansowanie zadania Województwo Świętokrzyskie przeznaczyło 37 374,48 zł. Rezultatem projektu był zakup i nasadzenie 845 szt. sadzonek drzew oraz 1 805 szt. sadzonek krzewów miododajnych.

7. Finał Wojewódzki XXII Edycji Konkursu "Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów". Finał konkursu odbył się w Parku Etnograficznym w Tokarni. Konkurs promuje lokalne produkty żywności wysokiej jakości. W konkursie wzięło udział 37 produktów przygotowanych przez koła gospodyń wiejskich, członków Sieci Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie i osoby prywatne. Konkurs podkreśla tradycję kulinarną regionu, która stanowi jego wizytówkę i atrakcję turystyczną.

8. **Prezentacja miódów regionalnych podczas posiedzenia Senackiej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi na terenie województwa świętokrzyskiego.**
9. **Prezentacja żywności wysokiej jakości podczas Ogólnopolskiej Narady Dyrektorów Wojewódzkich Biur Geodezji i Terenów Rolnych w Umianowicach.**
10. **Prezentacja regionalnych potraw oraz wyrobów wysokiej jakości podczas seminarium dotyczącego programowania spożywczych produktów regionalnych, tradycyjnych i pochodzenia ekologicznego organizowanego w Skarżysku Kamiennej.**
11. **Konkurs „Wsparcie funkcjonalności obszarów wiejskich”.** Konkurs służył aktywizacji mieszkańców gmin wiejskich i miejsko-wiejskich z terenu województwa świętokrzyskiego w kierunku ich zaangażowania na rzecz rozwoju własnej miejscowości oraz tworzeniu warunków rozwoju i odbudowy infrastruktury sprzyjającej życiu społeczno-kulturalnemu wsi. Działania na rzecz szeroko pojętej ochrony ludności i bezpieczeństwa mieszkańców na obszarach wiejskich.

Świętokrzyskie Biuro Geodezji w Kielcach w 2023 roku wykonało następujące prace scaleniowe

w powiecie jędrzejowskim:

- Kawęczyn (III i IV etap scalenia) - powierzchnia scalenia 177 ha,
- Łysaków Kawęczyński (III i IV etap scalenia) - powierzchnia scalenia 354 ha,
- Łysaków Pod Lasem (III etap scalenia) - powierzchnia scalenia 447 ha.

Inne działania:

1. Przeprowadzono zebrania z mieszkańcami we wsiach Stawy i Wygoda celem zapoznania mieszkańców z problematyką prac scaleniowych. Przedstawiono korzyści płynące z tych prac dla mieszkańców.
2. Przeprowadzono kilkukrotne konsultacje z sołtysami wsi Węgleniec i Piaski gm. Jędrzejów w sprawie przyszłego scalenia gruntów. W wyniku tych spotkań udało się opracować wnioski o scaleniu gruntów, które w miesiącu lutym 2023 r. zostały przekazane Staroście Jędrzejowskiemu celem wydania decyzji o scaleniu gruntów. We wrześniu 2023 r. Starosta Jędrzejowski wydał Postanowienia o wszczęciu postępowań scaleniowych na obrębach: Piaski o łącznej powierzchni scalenia 608 ha i Węgleniec o łącznej powierzchni scalenia

388 ha. W listopadzie 2023 r. wybrano Radę Uczestników Scalenia jako organu doradczego w sprawach scania gruntów.

W 2023 r. Świętokrzyskie Biuro Geodezji w Kielcach zrealizowało dochody z tytułu działalności statutowej na ogólną kwotę 1 413 000,00 zł.

Prace zlecone przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego:

1. Dokonano pomiaru przeszkód terenowych (wysoki drzewostan i inne przeszkody) w rejonie lotniska Masłów k/Kielc. Prace te były wykonane w obecności pracowników Departamentu Infrastruktury, Transportu i Komunikacji,
2. Dokonano pomiaru wysokościowego obejmującego część terenu lotniska w Masłowie dla celów projektowych (niwelacja terenu pod przyszłe inwestycje),
3. Opracowano mapę do regulacji stanu prawnego drogi 750 miejscowość Zagnańsk.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Rolnictwo i obszary wiejskie znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku.

OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA

Działania na rzecz ochrony przyrody i środowiska w regionie realizowane są przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego za pośrednictwem Departamentu Środowiska i Gospodarki Odpadami, Departamentu Przyrody i Klimatu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz wojewódzkiej jednostki organizacyjnej - Zespołu Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach.

OCHRONA PRZYRODY I KLIMATU

Realizując cel operacyjny jakim jest poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego dążono do stwarzania sprzyjających warunków do realizacji inwestycji zmierzających do osiągnięcia w regionie niskoemisyjnej gospodarki, ograniczającej zużycie zasobów naturalnych oraz odpornej na zmiany klimatu.

Prowadzony stały monitoring realizacji działań wynikających z sektorowych programów i ich wpływu na środowisko, a także dokonywane analizy rocznych raportów wyników pomiarów emisji zanieczyszczeń i sprawozdań z realizacji zadań środowiskowych, były podstawą do uchwalenia w 2023 roku „**Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego 2030**”, który wyznacza ramy transformacji w najważniejszych komponentach środowiska określone w celu nadrzędnym, celach strategicznych i kierunkach działań, wskazując jednocześnie możliwe narzędzia finansowania jego realizacji.

Mając na uwadze ochronę zdrowia mieszkańców województwa, a w szczególności grupę ludności wrażliwych na przekroczenia zanieczyszczeń, obejmujących osoby starsze i dzieci, opracowano „**Aktualizację Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych**” (POP). Zaktualizowany w POP katalog działań ochronnych pozwala na skuteczniejsze informowanie społeczeństwa, co korzystnie wpływa na szybszą reakcję i podejmowanie działań prewencyjnych w regionie, ochronnych i operacyjnych wdrażanych w sytuacjach ryzyka wystąpienia lub wystąpienia przekroczeń poziomów alarmowych, informowania, dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu. W dalszym ciągu wdrażane są zapisy uchwały Nr XXII/292/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Jak wynika z danych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, realizacja powyższych uchwał pozwoliła na wymianę ponad 4 tysięcy starych pieców i kotłów, w tym prawie 2 tysięcy wraz z

pełną termomodernizacją budynków mieszkalnych, przy dofinansowaniu z Programu Czyste Powietrze. Poddano weryfikacji sprawozdania z realizacji działań naprawczych z zakresu ochrony powietrza oraz sporządzono zbiorcze, roczne sprawozdanie, z którego wynika, że założone na 2023 rok wielkości redukcji zanieczyszczeń dla województwa świętokrzyskiego zostały osiągnięte w 90%. Na potrzeby powyższego działania opracowano dla podmiotów realizujących zadania wskazane w POP druk sprawozdania z realizacji programu ochrony powietrza, co umożliwiło gminom automatyczne uzupełnianie danych i wygenerowanie druku, zgodnego z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska.

Natomiast narzędziem pozwalającym na zebranie w jednym dokumencie wszystkich zamierzeń inwestycyjnych w zakresie gospodarki ściekowej na obszarach nieposiadających zbiorczej sieci kanalizacyjnej jest dokument pn. Aktualizacja „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do 2026”. Realizacja tego programu poprzez wybudowanie przydomowych oczyszczalni ścieków przyczynia się do likwidacji nieuszczelnionych szamb i zastąpienia ich indywidualnymi systemami oczyszczania ścieków komunalnych oraz wpłynie na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a także zdrowie mieszkańców.

W celu zapewnienia lepszych perspektyw dla inwestycji mających na celu poprawę jakości środowiska oraz zdrowia mieszkańców województwa świętokrzyskiego przeprowadzono szereg działań edukacyjnych. W ramach realizacji kampanii **"Nie rób świata na szaro"** podjęto liczne działania mające na celu podniesienie świadomości społecznej na temat ochrony powietrza oraz promowanie zachowań proekologicznych w województwie. Jako, że edukacja obejmuje wszystkich mieszkańców województwa, forma i sposób przekazu był dostosowany odpowiednio do grupy społecznej: dzieci, młodzieży, dorosłych. Stworzono dedykowaną stronę internetową, która stanowi punkt informacyjny dla mieszkańców województwa na temat jakości powietrza, zagrożeń dla zdrowia związanych z występowaniem przekroczeń szkodliwych substancji w powietrzu, wskazówek dotyczących aktualnych możliwości dofinansowania do wymiany instalacji grzewczych oraz inwestycji w odnawialne źródła energii, a także obowiązujących przepisów w zakresie użytkowania instalacji grzewczych oraz jakości stosowanych paliw. Regularnie publikowano treści edukacyjne i informacyjne na temat ochrony powietrza na urzędowych profilach w mediach społecznościowych, poruszając różnorodne aspekty problematyki środowiskowej i zachęcając do działań proekologicznych.

Podczas wydarzeń regionalnych i lokalnych, takich jak festiwale, targi czy pikniki (np. Dożynki Wojewódzkie, Dni Otwarte Funduszy Europejskich, targi EKOTECH) zorganizowano stoiska edukacyjne, na których dzielono się wiedzą na temat ochrony powietrza oraz zachęcano do podejmowania konkretnych działań proekologicznych. Uczestniczono w szeregu spotkań z lokalnymi grupami, takimi jak koła gospodyń wiejskich i seniorami, podczas których omawiano kwestie związane z wpływem złej jakości powietrza na zdrowie oraz wyjaśniono, jak należy się zachować w przypadku występowania złej jakości powietrza. W ramach kampanii edukacją objęto około 100 tysięcy osób. Efektem prowadzonych działań jest znaczące zwiększenie świadomości społecznej oraz dostrzeżenie potrzeby podejmowania działań proekologicznych przez mieszkańców województwa. Przejawia się to m.in. w zwiększonej liczbie wniosków o wsparcie inwestycji związanych z ochroną powietrza. Wymiana starych instalacji grzewczych oraz podejmowanie niezbędnych działań chroniących zdrowie mieszkańców w przypadku występowania ostrzeżeń czy alarmów I, II stopnia stało się priorytetem dla wielu osób.

Ponadto, Departament Przyrody i Klimatu wraz z Departamentem Inwestycji i Rozwoju realizuje międzynarodowe projekty w ramach programu Interreg Europa 2021-2027:

- **NACAO** - „Nature-based Carbon Offsets/Kompensacja emisji dwutlenku węgla oparta na naturze”, w ramach którego poszukujemy rozwiązań w zakresie skutecznego kompensowania emisji dwutlenku węgla przez ekosystemy lądowe i wodne m.in. poprzez ochronę, odbudowę i rozwój obszarów naturalnych,
- **BIOWIND** - „Zwiększenie akceptacji społecznej dla energii wiatrowej w regionach UE poprzez planowanie oparte na środowisku i społeczności lokalnej”,

których celem jest wymiana doświadczeń i poszukiwanie nowatorskich rozwiązań, pod kątem wprowadzenia ich do odpowiednich strategii, a następnie ich wdrażania. Dzięki tej inicjatywie region z bardzo dużym powodzeniem dzieli się dobrymi praktykami również na arenie europejskiej.

Województwo świętokrzyskie ma ponad 66% obszarów prawnie chronionych i aby zachować te wysokie walory przyrodnicze postawiono ambitne cele realizując projekty:

- **„Renaturyzacja Śródlądowej Dłty Rzeki Nidy”**, realizowana w ramach LIFE17 NAT/PL/000018 - kontynuowano prace hydrologiczne wraz z konserwacją urządzeń hydrotechnicznych

na starorzeczu Nidy. Dzięki działaniom przyrodniczym i hydrologicznym stworzono optymalne warunki siedliskowe dla ptaków (m. in. bąka, derkacza, błotniaka, bociana białego) oraz odtworzono populacje gatunków objętych ścisłą ochroną gatunkową: skójki gruboskorupowej, poczwarówki jajowatej i zwężonej, zatoczka łamliwego, traszki grzebieniastej oraz kumaka nizinnego. Dodatkowym celem projektu jest edukacja skierowana szczególnie do dzieci i młodzieży w formie warsztatów terenowych i „zielonych szkół”, w których wzięło udział ponad 7 tysięcy uczestników.

- **Prowadzenie „Ośrodka Edukacji Przyrodniczej na Ponidziu w m. Umianowice gm. Kije”** - w 2023 r. z dużym powodzeniem przeprowadzono liczne działania edukacyjne, dydaktyczne i naukowe, w których wzięło udział ponad 12 tysięcy osób, w tym w ramach warsztatów i zajęć edukacyjnych prawie 8 tysięcy dzieci, młodzieży i dorosłych oraz 4 tysięcy turystów indywidualnych.
- **„Rewitalizacja oraz funkcjonowanie kolejki wąskotorowej Ponidzie”**, której celem jest organizacja działalności edukacyjnej, turystycznej i rekreacyjnej poprzez połączenie zrewitalizowanej i dostosowanej do dzisiejszych standardów historycznej infrastruktury kolejki wąskotorowej z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi Parków Krajobrazowych na Ponidziu. Uruchomiono przejazdy pasażerskie na trasie Jędrzejów-Motkowice, przygotowano ofertę turystyczną dla grup zorganizowanych oraz pociągi rozkładowe. W 2023 roku zorganizowano osiemdziesiąt przejazdów. Kolejkę odwiedziło prawie 8 tysięcy osób.
- **„Nadnidziański Park Krajobrazowy przestrzenią dostępną dla osób z niepełnosprawnościami”** w ramach projektu „Obszar chroniony, obszar dostępny”. Przedsięwzięcie finansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Działania 4.3 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. W ramach grantu przeprowadzono specjalistyczne szkolenia w zakresie pracy z osobami z niepełnosprawnościami, takie jak: nauka Polskiego Języka Migowego, obsługa osób niewidomych i słabowidzących, barier w turystyce, a także przystosowano stronę internetową ZSiNPK, przeprowadzono audyt dostępności Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego, wykonano tablice informacyjne tyflomap, ogród sensoryczny, zielarski stół uprawowy, przewodniki w alfabecie Braille'a, zakupiono:

audioprzewodniki z audiodeskrypcją, terenowy wózek elektryczny, krzesła ewakuacyjne, rowery elektryczne, nakładki do wózków inwalidzkich.

Ponadto, podejmowane przez Zarząd Województwa czynności w postaci działań kontrolnych i sprawozdawczych, wdrażanie dobrych praktyk, wydawanie opinii w sprawie realizacji inwestycji oraz decyzji administracyjnych prowadzą do kompleksowej ochrony przyrody i środowiska, jak również zapewniają jego zrównoważony rozwój.

W ramach podjętych postępowań administracyjnych wydano blisko 200 decyzji administracyjnych, co przyczyniło się do ustalenia zasad i warunków korzystania ze środowiska w sposób niepowodujący jego degradacji i zapewniający bezpieczeństwo dla ludzi i środowiska naturalnego. Określone w decyzjach warunki emisyjne mają na celu zapewnienie eksploatacji instalacji przemysłowych w sposób niepowodujący przekroczeń standardów jakości powietrza, wartości odniesienia substancji w powietrzu, a także standardów emisyjnych wynikających z prawa krajowego oraz UE. W ramach działań kontrolnych i monitorujących zweryfikowano wyniki pomiarów emisji zanieczyszczeń przekazanych przez prowadzących instalacje, co pozwoliło na sprawdzenie dotrzymania dopuszczalnych wielkości emisji, przeanalizowano także sprawozdania o wytwarzanych odpadach i gospodarowania nimi, przeprowadzono czynności kontrolne oraz oględziny instalacji, w tym miejsc magazynowania odpadów. Przeprowadzone zostały działania o charakterze egzekucyjnym prowadzące do usunięcia odpadów nagromadzonych przez posiadacza odpadów, na skutek prowadzonej działalności gospodarczej. Należy dodać, że powołana przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego komisja egzaminacyjna przeprowadzająca egzaminy w zakresie gospodarowania odpadami oraz wydawane przez Marszałka Województwa świadectwa stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami zapewniają właściwe prowadzenie instalacji do składowania i termicznego przekształcania odpadów.

Wyżej wymienione działania objęte właściwością Marszałka Województwa pozwolą na prawidłową gospodarkę odpadami na terenie województwa.

Ponadto, została wszczęta procedura opracowania Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa świętokrzyskiego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Celem programu jest określenie priorytetów oraz działań mających na celu zmniejszenie uciążliwości akustycznych, ograniczenie poziomu hałasu na obszarach, gdzie

dochodzi do przekroczeń jak również zapobieganie negatywnym skutkom wzmożonego hałasu, powodującym problemy zdrowotne, czy też zakłócenia komunikacyjne. Założone cele polegające na ograniczeniu oddziaływania hałasu do wartości dopuszczalnych i poprawa stanu akustycznego środowiska przyczynią się do stworzenia zrównoważonego środowiska o obniżonym poziomie hałasu i poprawią jakość życia mieszkańców.

Dbałość o właściwy stan środowiska naturalnego i działania inwestycyjne polegające na nieustannym rozwoju nowych technologii niskoemisyjnych muszą być ze sobą skoordynowane.

OCHRONA ŚRODOWISKA

Mając na względzie racjonalne korzystanie ze środowiska naturalnego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w 2023 r. w województwie świętokrzyskim podjęto szereg działań w obszarze jego ochrony, gospodarki odpadami, edukacji ekologicznej, a także rozwoju gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ). Generalnie stan województwa w obszarze środowiska naturalnego w 2023 r. **ocenia się pozytywnie**. Realizowano polityki środowiskowe na poziomie UE, kraju i regionu poprzez udzielanie wsparcia przedsiębiorcom, samorządom i mieszkańcom województwa głównie w obszarze finansowym i merytorycznym.

Najistotniejsze działania leżące w zakresie uprawnień samorządu województwa podjęte były w 2023 r. w obszarze:

I. Opłat ekologicznych

Zweryfikowano i dokonano redystrybucji opłat środowiskowych na kwotę ponad 53 mln zł, które przeznaczane są na realizację inwestycji proekologicznych związanych m.in. z gospodarką odpadami, ochroną powietrza, odnawialnymi źródłami energii oraz przedsięwzięciami z zakresu edukacji ekologicznej. Opłaty te były uiszczane na podstawie przepisów szczegółowych i dotyczyły:

- opłat za korzystanie ze środowiska,
- opłat produktowych za opakowania, baterie i akumulatory, sprzęt elektryczny i elektroniczny, opony, oleje i preparaty smarowe,
- środków przeznaczonych na prowadzenie publicznych kampanii edukacyjnych w zakresie opakowań, baterii i akumulatorów, sprzętu elektrycznego i elektronicznego,

- opłat rejestrowych i rocznych związanych z rejestracją podmiotów w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO),
- opłat recyklingowych za torby na zakupy z tworzywa sztucznego,
- opłat za nieosiągnięcie wymaganego poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- opłat depozytowych,
- opłat za usunięcie drzew i krzewów.

Przekazane środki do jednostek samorządu terytorialnego oraz funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej z tytułu opłat środowiskowych stanowią ważny instrument finansowy wspierający realizację polityki ekologicznej państwa i regionu. W 2023 r. udzielono także pomocy de minimis **422** przedsiębiorcom z terenu województwa świętokrzyskiego w ramach zwolnienia z płatności tzw. opłaty produktowej dot. głównie opakowań oraz prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych na kwotę blisko **716 tys. zł.**

II. Geologii

Skoncentrowano działania na rozwoju OZE (dot. geotermii) w efekcie czego zatwierdzono 1 projekt robót geologicznych związany z poszukiwaniem złóż wód termalnych, w terminie umożliwiającym gminie złożenie wniosku o dofinansowanie wykonania otworów do głębokości 3 500 m. Ponadto, mając na względzie kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego oraz ochronę terenów złóż niezagospodarowanych, przeanalizowano 2395 gminnych projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania lub inwestycji celu publicznego (odnotowano 42 % wzrost ilości ocenianych materiałów planistycznych w stosunku do 2022 r.) oraz 50 projektów zmian studiów uwarunkowań i 204 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wydano także 5 decyzji zatwierdzających projekty robót geologicznych dla udokumentowania złóż kopalin oraz 16 decyzji zatwierdzających dokumentację wynikową tych robót. Warto dodać, że województwo posiada zasoby wód leczniczych, które stanowią bazę dla lecznictwa uzdrowiskowego i rozwoju gmin uzdrowiskowych oraz należy do jednego z dwóch największych w Polsce okręgów eksploatacji surowców skalnych. Stąd pochodzi około:

- 45 % krajowego wydobycia surowców dla przemysłu wapienniczego i cementowego,
- 34 % krajowego wydobycia surowców do produkcji kruszyw łamanych dla budownictwa i drogownictwa.

III. Gospodarki odpadami

1. Zapewniono ciągłość w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych wytwarzanych przez mieszkańców województwa.

W województwie funkcjonowała dobrze działająca sieć PSZOK oraz instalacje do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w ramach sześciu regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów (RZZO). Zakłady te zapewniały zagospodarowanie odpadów wytwarzanych przez wszystkich mieszkańców województwa. W 2023 r. RZZO (Janik, Janczyce, Włoszczowa, Promnik, Rzędów i Końskie) podnosiły efektywność przetwarzania odpadów komunalnych, etapowo realizując zamierzenia inwestycyjne zgodne z nurtem GOZ i zieloną transformacją, dotyczące m.in.:

- rozwijania infrastruktury do recyklingu odpadów opartej na biogazowniach/fermentowniach w celu maksymalizacji wykorzystania surowcowego odpadów, w tym potencjału energetycznego/ budowy biogazowni w celu maksymalizacji wykorzystania surowcowego i potencjału energetycznego odpadów,
- produkcji środka poprawiającego właściwości gleby z odpadów, alternatywnego dla nawozów sztucznych,
- modernizacji zakładów z uwzględnieniem kompleksowych, innowacyjnych rozwiązań adekwatnych do profilu działalności oraz dążenia do samowystarczalności energetycznej i neutralności klimatycznej.

2. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przygotował projekt aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego (WPGO) w 2023 r.

Przygotowany przez Zarząd Województwa projekt aktualizacji WPGO, przyjęty przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwałą Nr LXV/809/23 z dnia 26 października 2023 r. w sprawie uchwalenia aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”, otworzył drogę do sięgania po środki finansowe dla potencjalnych beneficjentów, na realizację nowych przedsięwzięć, w szczególności o charakterze innowacyjnym, w tym na budowę biogazowni, instalacji do recyklingu, zakup niskoemisyjnych lub zeroemisyjnych pojazdów do transportu odpadów komunalnych, a także na modernizację instalacji do termicznego przekształcania odpadów medycznych i weterynaryjnych w Sandomierzu.

3. W województwie podniesiono standardy środowiskowe w kwestii zapobiegania powstawania i recyklingu odpadów.

- Większość gmin osiągnęła wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu odpadów komunalnych.
- Uruchomiono zakład przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów (w Skarżysku–Kamiennej), w którym dokonywano recyklingu baterii litowo-jonowych.
- W kilku zakładach wykorzystywano ustabilizowane komunalne osady ściekowe do produkcji środka poprawiającego właściwości gleby, w tym w dwóch zakładach usług komunalnych (w Daleszycach i Bodzentynie) rozpoczęto w 2023 r. produkcję organiczno-mineralnego środka poprawiającego właściwości gleby.
- W trzech zakładach na terenie województwa dokonywano recyklingu szkła (stłuczkę szklaną wykorzystywano do wyrobu opakowań ze szkła oraz produktów budowlanych – betonów konstrukcyjnych i kruszywa).
- W trzynastu zakładach na terenie województwa dokonywano recyklingu odpadów opakowaniowych: wielomateriałowych, ze szkła, tworzyw sztucznych i metali.
- Zmniejszono zużycie toreb na zakupy z tworzywa sztucznego o ok. 160 tys. szt. w stosunku do 2022 r.

4. Z inicjatywy Zarządu Województwa Świętokrzyskiego uczestniczono w realizacji międzynarodowych projektów: :

- „BioGoLocal - wdrażanie biogospodarki obiegu zamkniętego na poziomie lokalnym” (finansowany ze środków Funduszu Współpracy Dwustronnej Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014 -2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014 – 2021).
- CORE „Composting in Rural Environments”, czyli „Kompostowanie na obszarach wiejskich” (współfinansowany ze środków UE - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Programu INTERREG EUROPA 2021 – 2027). W ramach niniejszych projektów, w regionie poznawano i dokonywano wymiany dobrych praktyk w obszarze biogospodarki o obiegu zamkniętym.

IV. Edukacji ekologicznej

Wychodząc naprzeciw potrzebom zaspokajania wiedzy z zakresu szeroko pojętej ochrony środowiska, przeprowadzono szereg działań o charakterze edukacyjno-informacyjnym, mających na celu podniesienie kompetencji środowiskowych mieszkańców województwa, a także przedstawicieli administracji publicznej oraz przedsiębiorców, m.in.:

1. **Przeprowadzono kampanię edukacyjno-informacyjną, dotyczącą ochrony środowiska w obszarze** powietrza, wody oraz gospodarki odpadami, skierowaną do wszystkich grup wiekowych mieszkańców województwa, w ramach której ponad 500 tysięcy mieszkańców pogłębiło swoją wiedzę ekologiczną.
2. **Udzielono wsparcia merytorycznego i doradczego:**
 - **tysiącom przedsiębiorców** w zakresie gospodarki odpadami. Dotyczyło ono obowiązków rejestracji działalności w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO), a także rozliczania opłat produktowych i sporządzania stosownych sprawozdań,
 - **przedstawicielom administracji publicznej i przedsiębiorcom** w zakresie propagowania rozwiązań w duchu GOZ - w gospodarce odpadami, zagadnień dotyczących ESG (E – Środowisko, S – Społeczna odpowiedzialność i G – Ład korporacyjny), wykorzystania potencjału energetycznego odpadów, a także finansowania inwestycji proekologicznych ze środków regionalnych, podczas zorganizowanej konferencji pn.: „**Razem tworzyMy Ekoświętokrzyskie**” i **stoiska targowego** podczas XXIII Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami EKOTECH w Kielcach.

V. Kontroli i monitorowania

Sprawowano kontrolę przestrzegania i stosowania licznych przepisów prawa w obszarze środowiska, np. na podstawie ustaw:

- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi,
- ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze.

Kontrole te miały na celu wyeliminowanie ewentualnych nieprawidłowości stwierdzonych u podmiotów korzystających ze środowiska, gospodarujących odpadami, wprowadzających produkty oraz podmiotów posiadających koncesje na wydobywanie kopalin ze złóż. W 2023 r. przeprowadzono **25 kontroli** dotyczących przestrzegania i stosowania przepisów środowiskowych. W ramach działań monitoringowych w 2023 r. zweryfikowano ponad 10 tys. sprawozdań z dziedziny ochrony środowiska i gospodarki odpadami oraz o wprowadzanych na rynek krajowy produktach, które przedkładane są głównie przez przedsiębiorców oraz jednostki samorządu terytorialnego.

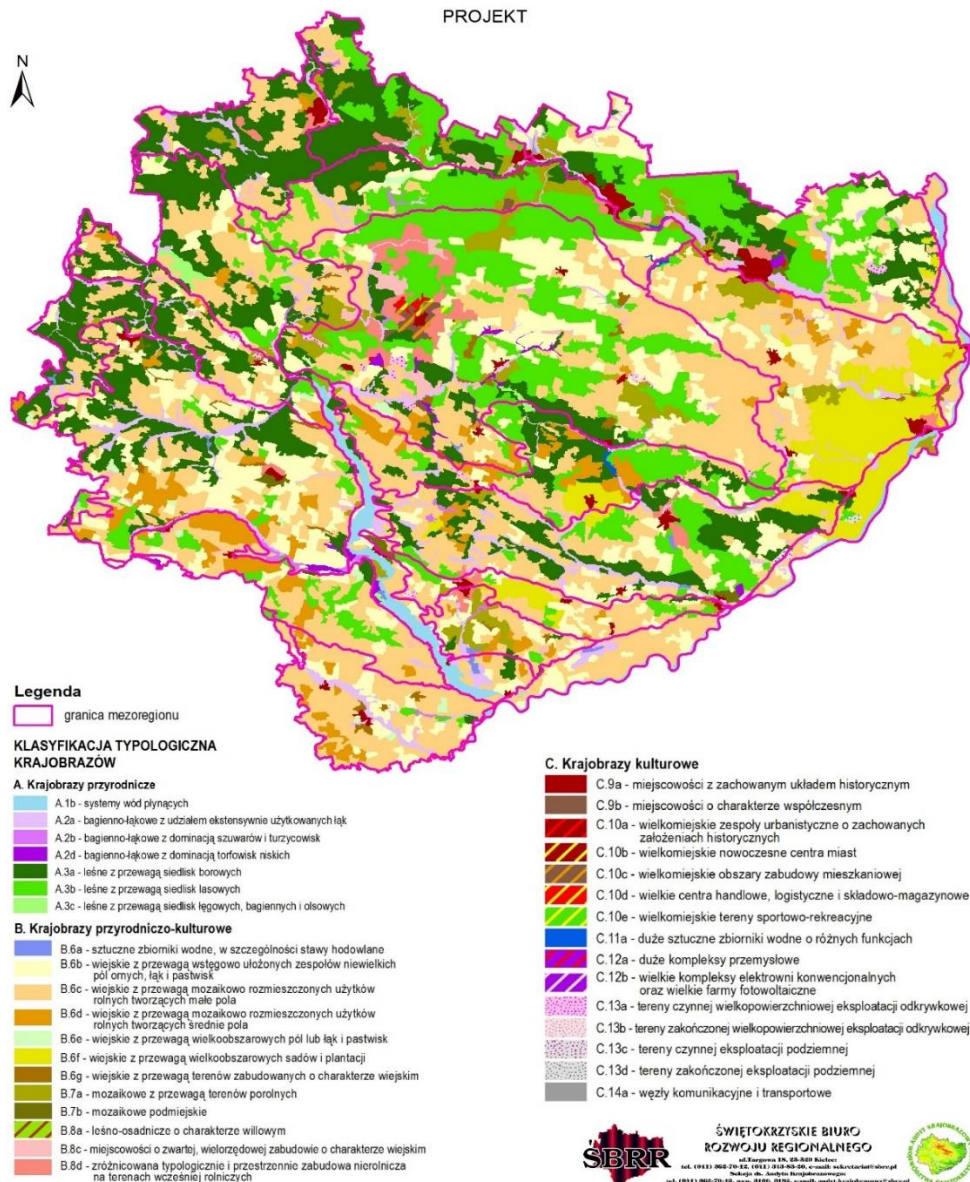
Dokonana analiza danych ze sprawozdań wskazała na właściwy kierunek m.in. w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, zmniejszenia stosowania toreb na zakupy z tworzywa sztucznego, tym samym ograniczenia wytwarzania tego rodzaju odpadów, wykorzystania potencjału surowcowego bioodpadów komunalnych, jak również zwiększenia masy odpadów kierowanych do odzysku, w tym recyklingu.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Ochrona przyrody i środowiska znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 roku.

GEODEZJA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE

GEODEZJA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO PROJEKT

Działania z obszaru tematycznego geodezja i planowanie przestrzenne są realizowane przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego poprzez Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego UMWS oraz wojewódzką samorządową jednostkę organizacyjną – Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach, w którym funkcjonuje Zespół Planowania Przestrzennego Województwa (ZPPW) i Sekcja ds. audytu krajobrazowego.

Do zadań Samorządu Województwa Świętokrzyskiego należy kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej, zdefiniowanej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (PZPWŚ), przyjętego uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. oraz zmianie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego” (MOFOW), przyjętego uchwałą Nr XXVII/377/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2020 r. Dokumenty te określają długofalowe cele i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej oraz przedstawiają wizję zagospodarowania przestrzennego regionu. Wraz ze strategią rozwoju województwa stanowią podstawę zintegrowanego systemu zarządzania regionem, łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno-gospodarczego.

Dokonana okresowa ocena Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, analiza zakresu i skala zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz ocena realizacji inwestycji celu publicznego w latach 2018-2021 umożliwiły ocenę procesów zachodzących w przestrzeni regionu i tendencji zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa świętokrzyskiego oraz wskazały na potrzebę przystąpienia do prac nad sporządzeniem nowego planu zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym w dniu 30 stycznia 2023 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego podjął uchwałę Nr LVI/685/23 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego. Dokument opracowywany jest przez ZPPW Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego w Kielcach. Prace te koordynuje Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego.

W ramach prac nad wyżej wymienionym dokumentem w 2023 r. wykonano „[Opracowanie ekofizjograficzne](#)” oraz „[Analizę zmian w rozwoju demograficznym i sytuacji na](#)

miejscowym rynku pracy w latach 2016-2022 oraz przewidywanych trendów w stanie i strukturze ludności do roku 2050”.

W 2023 r. kontynuowano prace nad audytem krajobrazowym dla województwa świętokrzyskiego. Dokument opracowywany jest przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach – Sekcję ds. audytu krajobrazowego. Prace te koordynuje Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego.

Ponadto, w 2023 r. w obszarze planowania przestrzennego prowadzone były następujące działania:

- przygotowywanie wniosków oraz opinii dla potrzeb samorządów terytorialnych do sporządzanych opracowań planistycznych (studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego), wynikających z ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa i jego zmiany, obowiązujących programów i prowadzonego monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa. Rozpatrzono łącznie **236 zawiadomień**,
- uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie zadań samorządu województwa. Do uzgodnienia wpłynęło **133 projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie wynikającej z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kodeksu postępowania administracyjnego,
- uzgadnianie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa. Do uzgodnienia wpłynęło **33 projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin**, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie i zakresie wynikającym z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kodeksu postępowania administracyjnego,
- uzgadnianie projektów decyzji w sprawach ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego i ustalenia warunków zabudowy w zakresie określonym w ustawie o planowaniu

i zagospodarowaniu przestrzennym oraz opiniowanie wniosków o wydanie decyzji na podstawie „specustaw”. Do uzgodnienia lub opiniowania wpłynęło łącznie **81 projektów decyzji oraz wniosków**, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie oraz zakresie wynikającym z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, „specustaw” oraz kodeksu postępowania administracyjnego,

- opiniowanie projektów strategii rozwoju gmin, pod względem sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego. ZPPW sporządził **18 opinii**,
- opiniowanie założeń do gminnych planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię. ZPPW sporządził **11 opinii**,
- opiniowanie projektów gminnych programów rewitalizacji;
- opiniowanie projektów dokumentów rządowych i projektów aktów prawa;
- uczestniczenie w pracach Zespołu Koordynatorów Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej – Zespołu Koordynatorów ds. Polityki Przestrzennej.

Marszałek Województwa Świętokrzyskiego realizuje również, przy pomocy Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego, zadania Służby Geodezyjnej i Kartograficznej wynikające z ustawy Prawo Geodezyjne i Kartograficzne oraz prowadzi i udostępnia wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny.

W tym zakresie w 2023 r. prowadzone były następujące działania:

- Wnioskowano do Wojewody Świętokrzyskiego o dotacje z budżetu państwa w łącznej wysokości 250 000 zł, w ramach której:
 - a) **dokonano aktualizacji zbiorów danych bazy danych obiektów topograficznych BDOT10k na terenie miasta Kielce.** Zamówienie publiczne wykonano za kwotę 11 258,50 zł, w tym wydatkowano z dotacji celowych z budżetu państwa – 3 200,00 zł oraz z budżetu województwa – 8 058,50 zł,
 - b) wykonano **„Opracowanie 143 cyfrowych arkuszy mapy topograficznej w skali 1:10 000 na podstawie bazy danych obiektów topograficznych BDOT10k dla wybranego**

- obszaru województwa świętokrzyskiego”**. Zamówienie publiczne wykonano za kwotę 151 451,30 zł, w tym wydatkowano z dotacji celowych z budżetu państwa – 89 000,00 zł oraz z budżetu województwa – 62 451,30 zł. W wyniku realizacji ww. zamówienia publicznego uzyskano pokrycie całego obszaru województwa świętokrzyskiego jednorodnym kolorowym opracowaniem, tj. mapą topograficzną w skali 1:10 000,
- na mocy Porozumienia zawartego w dniu 26 lipca 2021 r. pomiędzy Głównym Geodetą Kraju a Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego w sprawie wzajemnej współpracy wykonano, na zlecenie Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie, aktualizację zbiorów danych bazy danych obiektów topograficznych BDOT10k dla obszaru 9 powiatów: pińczowskiego, skarżyskiego, włoszczowskiego, kieleckiego, kazimierskiego, buskiego, staszowskiego, sandomierskiego i opatowskiego.
- W związku z ww. Porozumieniem pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach wykonali kontrole kameralne i terenowe aktualizowanych zbiorów danych bazy danych obiektów topograficznych BDOT10k z terenu województwa świętokrzyskiego oraz brali udział w pracach Komisji Odbioru, w ramach realizacji zamówień publicznych zleconych przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii w Warszawie, natomiast pracownicy Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w Warszawie wykonali automatyczne kontrole aplikacyjne zbiorów danych aktualizowanych przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego (aktualizacja zbiorów danych bazy danych obiektów topograficznych BDOT10k na terenie miasta Kielce),
- dokonano **sprzedaży map topograficznych i tematycznych** w postaci drukowanej i cyfrowej oraz innych danych wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego na łączną kwotę 8 823,30 zł,
 - nieodpłatnie udostępniano wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny podmiotom fizycznym i instytucjonalnym - uczelniom, jednostkom administracji rządowej i samorządowej, do realizacji zadań publicznych, m.in.: Uniwersytetowi Przyrodniczemu w Lublinie, Państwowemu Instytutowi Geologicznemu, Świętokrzyskiemu Biuru Rozwoju Regionalnego w Kielcach, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, gminom i uczelniom, o wartości 8 808,60 zł,
 - uczestniczono w pracach Zespołu roboczego do spraw aktualizacji bazy danych obiektów topograficznych BDOT10k,

- uczestniczono w pracach Zespołu ds. budowy oraz rozwoju systemu teleinformatycznego obejmującego zbiory danych przestrzennych infrastruktury informacji przestrzennej dotyczące obiektów topograficznych o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:10 000 – 1:100 000 (ds. systemu BDOT10k),
- zakupiono zestaw pomiarowy składający się z odbiornika GNSS i kontrolera polowego w celu realizacji zadań przypisanych ustawowo marszałkowi województwa, wynikających z przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne,
- zakupiono bezzałogowy statek powietrzny wraz z aparatem fotograficznym i oprogramowaniem do realizacji zadań związanych z aktualizacją bazy danych obiektów topograficznych BDOT10k,
- zakupiono 2 stacje graficzne do aktualizacji bazy danych obiektów topograficznych BDOT10k,
- w ramach zamówienia publicznego dokonano zakupu wielkoformatowego urządzenia drukującego z opcją skanowania i kopiowania, niezbędnego do realizacji zadań ustawowo przypisanych marszałkowi województwa, wynikających z przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne.

PROMOCJA I WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

PROMOCJA I WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

European Rover
Challenge

Świętokrzyska
Victoria

Gramy
z Biało-Czerwoną

„W Nim nadzieja”
– koncert pasyjny

Mistrzostwa Świata
w Bilard

Film
Sami Swoi Początek

Zadania z obszaru Promocji i współpracy zagranicznej Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa UMWS oraz Departamentu Edukacji, Sportu, Turystyki i Spraw Zagranicznych UMWS.

W 2023 roku w ramach promocji województwa były prowadzone działania z zakresu marketingu terytorialnego, które służyły budowaniu pozytywnego wizerunku regionu na arenie ogólnopolskiej, wzmacnianiu tożsamości regionalnej oraz promowaniu jego walorów i możliwości rozwojowych w kraju i zagranicą.

Działalność promocyjna odbywała się w wielu obszarach, m.in.: poprzez organizację własnych wydarzeń promocyjnych, współorganizację imprez regionalnych i ponadregionalnych, marketing sportowy, promocję medialną w prasie i telewizji, co pozwoliło zwiększyć jej zasięg i trafić do zdecydowanie większej grupy odbiorców.

Działania promocyjne województwa realizowane są także w ramach prowadzenia strony Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego swietokrzyskie.pro oraz działań na profilach w mediach społecznościowych urzędu, m.in. na profilach Facebook swietokrzyskie.pro oraz [UrządMarszałkowskiWojewodztwaSwietokrzyskiego](https://www.facebook.com/UrządMarszałkowskiWojewodztwaSwietokrzyskiego) i grupa [@swietokrzyskie.pro](https://www.facebook.com/swietokrzyskie.pro), a także na Instagramie ([@swietokrzyskie.pro](https://www.instagram.com/swietokrzyskie.pro)) i platformie X ([@SwietokrzyskiUM](https://twitter.com/SwietokrzyskiUM)).

Wydarzenia własne promujące region świętokrzyski zrealizowane przez Gabinet Marszałka Województwa UMWS w 2023 roku:

Świętokrzyska Victoria – uroczysta gala z wręczeniem nagród odbyła się w dniu 23 czerwca 2023 r.

"Świętokrzyska Victoria" to nagroda Samorządu Województwa, której celem jest promowanie najbardziej aktywnych świętokrzyskich samorządów, przedsiębiorstw i osób - społeczników, działających na rzecz swoich środowisk. W każdej z trzech kategorii: przedsiębiorczość, samorządność i osobowość o statuetkę i prestiżowy laur zwycięzcy ubiega się pięć nominowanych. W skład kapituły plebiscytu wchodzi m.in. władze samorządu, laureaci poprzednich edycji, przedstawiciele świata nauki i biznesu oraz organizacji pozarządowych.

Zwycięzcy, obok prestiżowego tytułu, otrzymali nagrody pieniężne, wręczone podczas uroczystej gali w Filharmonii Świętokrzyskiej. W kategorii Samorządność nagrodę zdobyła

gmina Piekoszków, w kategorii Osobowość Pan Wacław Szarek, w kategorii Przedsiębiorczość MESKO S.A.

Z okazji jubileuszu nagrody - XV edycja- przyznane również zostały „Świętokrzyskie Super-Victorie”. Laureaci tego wyróżnienia zostali wybrani spośród zwycięzców wszystkich poprzednich edycji wydarzenia. Otrzymali je gmina Chęciny, Fabryka Kotłów SEFAKO S.A. a także prof. Stanisław Gózdź.

Koncert realizowany z okazji Świąt Wielkanocnych pod nazwą „W nim nadzieja”

Koncert pasyjny pod nazwą „W nim nadzieja” został zarejestrowany w klasztorze misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej na Świętym Krzyżu. W trakcie wydarzenia wybrzmiały tradycyjne pieśni wielkopostne, ale również te powstałe w ostatnim czasie i nawiązujące do Wielkiego Postu, połączone z ukazaniem dzieł miłosierdzia. Koncert był doskonałą okazją do promocji województwa. Filmowym motywem przewodnim koncertu był pielgrzym, idący po gołoborzu na górę do klasztoru na Św. Krzyżu. Ostatnia scena z pielgrzymem została nagrana w kaplicy Oleśnickich, gdzie przechowywane są relikwie Krzyża Świętego.

W koncercie wystąpili Arka Noego, Krzysztof Cugowski, Janusz Radek, Alicja Węgorzewska, ks. Maciej Czaczyk, Siostry Melosik, Skubas, Siewcy Lednicy i Dana Vynnytska (Ukraina).

Koncert był emitowany w TVP 1 w okresie Świąt Wielkanocnych, premiera – Wielki Piątek, 7 kwietnia 2023r. (powtórka TVP1 - 7 oraz 8 kwietnia 2023r.).

W ramach działań promocyjnych województwa informowano o miejscu, w którym odbywa się koncert; w czołówce oprawy graficznej koncertu przedstawiono ujęcia wskazujące na województwo świętokrzyskie; podczas koncertu pokazywano klasztor na Świętym Krzyżu zarówno podczas ujęć wewnętrznych, jak i z drona; emitowano billboardy prezentujące herb województwa wraz z podpisem; elementy promocyjne województwa pojawiały się także w zwiastunach do koncertu oraz zapowiedziach przygotowanych przez artystów. Oglądalność koncertu (premiery oraz powtórek) to ok. 1,8 mln osób.

Przebój Lata Radia ZET i Polsatu w ramach festiwalu Magiczne Zakończenie Wakacji– koncert telewizyjny na Kadzielni w Kielcach

W ramach festiwalu pn. Magiczne Zakończenie Wakacji w dniu 26 sierpnia 2023r. odbył się koncert pn. Przebój Lata Radia ZET i Polsatu, którego współorganizatorem był Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego.

W kieleckiej Kadzielni zaprezentowała się czołówka polskich gwiazd muzycznych (m.in. Sylwia Grzeszczak, Agnieszka Chylińska, Dawid Kwiatkowski) oraz gwiazdy zagraniczne na czele z Alvaro Soler i Loreen. Publiczność, która w komplecie zapełniła Kadzielnę, świetnie bawiła się przy występach artystów słuchając zarówno największych przebojów gwiazd, jak i nowych piosenek. W trakcie wydarzenia również nie zabrakło akcentów promocyjnych. Koncert był na żywo transmitowany w telewizji Polsat, a obejrzało go około 1,5 mln osób.

Samo wydarzenie poprzedziła mocna kampania promująca wydarzenie. Na jej potrzeby wyprodukowano zwiastuny, w których znalazły się atrakcje turystyczne województwa świętokrzyskiego. Widzowie Polsatu mogli podczas ich emisji podziwiać lotnicze ujęcia Św. Krzyża, sandomierskiego rynku, zamku w Chęcinach czy Ujeździe. Ponad 50 zwiastunów obejrzało kilkanaście milionów widzów, a sam Festiwal Magiczne Zakończenie Wakacji wg Raportu Nielsena przyciągnął przed telewizory widzów, znajdując się w czołówce najchętniej oglądanych programów tygodnia.

Oprócz kampanii telewizyjnej pojawiły się także animacje na antenie Radia ZET zachęcające do odwiedzenia regionu czy oglądania koncertu, budujące pozytywny wizerunek regionu jako miejsca wielkich wydarzeń artystycznych.

Promocja województwa wydarzenia pn. European Rover Challenge - Łaziki Marsjańskie

We wrześniu oczy światowej robotyki skierowane były na Kielce, stolicę Ziemi Świętokrzyskiej, gdzie drużyny z całego świata zmierzyły się na specjalnie zaprojektowanym sztucznym torze marsjańskim na terenie Politechniki Świętokrzyskiej podczas zawodów European Rover Challenge 2023. Była to wspaniała atrakcja dla pasjonatów kosmosu, robotyki i nauki w każdym wieku, jak również zachęta dla młodych ludzi do rozwijania pasji inżynierskich i znakomita promocja dla regionu.

Na podstawie umowy w ramach wydarzenia były realizowane usługi promocyjne na rzecz województwa, m.in.: nadanie tytułu współorganizatora Wydarzenia i używanie go we wszelkich materiałach informacyjno-promocyjnych powstałych w jego ramach, zamieszczenie herbu wraz z podpisem Województwo Świętokrzyskie na stronie internetowej

www.roverchallenge.eu; promocja w mediach społecznościowych, zamieszczenie informacji promującej województwo w oficjalnym newsletterze promocyjnym Wydarzenia po angielsku, zamieszczenie herbu województwa w czterech materiałach wideo podsumowujących Wydarzenie, zamieszczenie herbu w relacjach online z Wydarzenia oraz emisja spotów promocyjnych podczas relacji.

Promocja województwa w ramach realizacji filmu pn. Sami Swoi. Początek

Film fabularny pt. Sami Swoi. Początek w reżyserii Artura Żmijewskiego to prequel kultowej trylogii o Kargulu i Pawlaku, prezentujący historię ich młodości. Film powstał na podstawie scenariusza A. Mularczyka, twórcy scenariuszy także do całej trylogii. Ujęcia plenerowe do filmu były kręcone na terenie Województwa Świętokrzyskiego – w Parku Etnograficznym w Tokarni czy na Świętym Krzyżu. Województwo Świętokrzyskie stało się tłem fabuły uwzględnionej w filmie.

Umieszczenie akcji filmów w znanych miejscach staje się coraz bardziej popularnym trendem, który dobrze wpływa na popularyzację tych destynacji, znacznie przyczynia się do ich promocji oraz powoduje m.in. wzrost liczby turystów, którzy chcą osobiście obejrzeć plenery, gdzie zostały zarejestrowane ujęcia filmu, który znają z kin. Obecnie Muzeum Wsi Kieleckiej przygotowuje na sezon turystyczny specjalną mapę, która poprowadzi turystów szlakiem produkcji filmowych i seriali, które w skansenie były nagrywane. Film „Sami swoi. Początek”, mocno zaznaczył swoją obecność w skansenie. Na ten sezon pozostawiono w skansenie płot, dzielący gospodarstwa Kargula i Pawlaka, aby turyści mogli go zobaczyć i się przy nim sfotografować.

Działania promocyjne dla województwa realizowane w ramach produkcji oraz emisji filmu "Sami Swoi. Początek" były, a nawet wciąż pozostają, dobrą formą marketingu miejsca. Nazwa województwa, jego herb i ujęcia z Parku Etnograficznego w Tokarni pojawiały się w mediach ogólnopolskich podczas materiałów promocyjnych filmu, wywiadów z aktorami biorącymi udział w projekcie, w mediach społecznościowych, na plakatach czy na salach kinowych. Posty promocyjne zamieszczone na profilach urzędowych trafiły do ok. 3,5 mln odbiorców. Premiera filmu odbyła się w lutym 2024 r. w Kielcach, co znacznie przyczyniło się do kojarzenia filmu z jego realizacją w województwie świętokrzyskim. Film w kinach po 10 dniach od premiery obejrzało już ponad 500 000 widzów.

Działania promocyjne realizowane w ramach kampanii promocyjnej filmu zapewnią także obecność oraz umocnią komunikację działań regionu w mediach takich jak telewizja, prasa czy internet.

Wydarzenie pn. Gramy z Biało – Czerwoną

To wydarzenie realizowane z okazji Dnia Dziecka dla mieszkańców oraz młodych adeptów piłki nożnej z terenu województwa świętokrzyskiego. Impreza miała charakter pikniku sportowego z szeregiem wydarzeń towarzyszących. Wzięli w niej udział piłkarze, którzy w przeszłości grali w reprezentacji Polski, a także największe świętokrzyskie gwiazdy sportu ostatnich lat – Piotr i Paweł Brożkowie, Przemysław Kaźmierczak, Grzegorz Piechna, Jacek Bąk, Marcin Robak, Jakub Wawrzyniak, Sławomir Szmał, Karol Bielecki czy Jacek Kiełb. Odebyły się turnieje piłkarskie dla dzieci i dorosłych, było mnóstwo atrakcji dla całych rodzin.

Na stadionie Korony Kielce od rana działała strefa piknikowa z atrakcjami i rozgrywały się eliminacje turniejowe oraz warsztaty piłkarskie, był tenis, pokazy naukowe, warsztaty meteorologiczne i energetyczne oraz strefa festynowa. Na płycie głównej stadionu piłkarskiego odbył się finał turnieju U10, a następnie rozegrany został mecz pokazowy pomiędzy drużyną Reprezentantów Polski a zespołem Przyjaciół Świętokrzyskiej Piłki.

Wydarzenie pn. Festiwal Polska od kuchni

Festiwal „Polska Od Kuchni” to wydarzenie przygotowane, aby szerzyć dziedzictwo kulinarne, promować zdrowy styl życia, ekologię oraz polską kulturę i tradycję. Festiwal wspiera lokalne społeczności, promuje polskie produkty oraz wymianę międzypokoleniowej wiedzy. Polska Od Kuchni zwraca uwagę na Koła Gospodyń Wiejskich, które są wizytówką każdego regionu. Reprezentują one swoje talenty oraz opowiadają o obszarach swojej działalności. W programie, m.in. pokazy i warsztaty kulinarne, jarmark produktów regionalnych, warsztaty artystyczne i strefa chillout.

Podczas wydarzenia w Kielcach zaprezentowano stoiska wystawowe, stoiska z rękodziełem i produktami regionalnymi, program artystyczny Kół Gospodyń Wiejskich, pokazy i warsztaty kulinarne prowadzone przez znanych szefów kuchni. Świadczenia promocyjne dla Województwa to m.in.:

- nadanie tytułu: Gospodarza Festiwalu „Polska od Kuchni”;
- zamieszczenie herbu na materiałach informacyjno-promocyjnych;

- lokowanie logo na ekranie led;
- umieszczenie herbu województwa na zdjęciu w tle na Fanpage Facebook, w aftermovie z wydarzenia – film publikowany na YouTube, na stronie www.festiwalpolskaodkuchni.pl;
- posty w grupie Festiwal Polska od Kuchni na Facebooku;
- używanie #hasztagu Świętokrzyskie dla wszystkich postów na portalach Facebook i Instagram;
- 2 felietony w programie "Pytanie na Śniadanie" promujące walory regionu, atrakcje festiwalowe, produkty, ciekawe osobistości oraz twórców związanych z regionem.

UMWŚ za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa uczestniczył również jako instytucja współorganizująca wydarzenia regionalne.

Umacnianie wizerunku urzędu jako instytucji wspierającej działania lokalne, inicjatywy promocyjne i popularyzacja herbu wśród mieszkańców regionu.

Wsparcie wydarzeń realizowanych przez inne jednostki w ramach promocji województwa oraz prezentacji jego atrakcji m.in. V Gala Orderu Rzeki Wisły, II Ogólnopolski Dzień Dobra, ogólnopolski konkurs "Policjant ruchu drogowego", konkurs "Mój patriotyczny portret", wydarzenie pn. Młody terytorials na medal, wydarzenie pn. Potop Skarżyski, wydarzenie pn. 20-lecie współpracy cywilno-wojskowej oraz Gala ogłoszenia Rankingu Gmin Regionu Świętokrzyskiego.

Promocja regionu poprzez współpracę z mediami była realizowana poprzez następujące wydarzenia:

Film zrealizowany przez telewizję turystyczną „Polska na Weekend TV” - „Odkryj Świętokrzyskie: Wiślica - Busko-Zdrój - kajakiem po Nidzie”

Materiał promocyjny miał na celu prezentować świętokrzyskie atrakcje i zachęcać do przyjazdu do regionu świętokrzyskiego. Film zrealizowany przez telewizję turystyczną „Polska na Weekend TV” - „Odkryj Świętokrzyskie: Wiślica - Busko-Zdrój - kajakiem po Nidzie” obejrzało na platformie streamingowej „Polska na weekend”, w okresie od 29.08.2023 r. do 5.09.2023, ponad 38 tys. widzów. W tym samym okresie fanpage Facebook telewizji turystycznej „Polska na Weekend” osiągnął zasięg posta 74 101, widzów 26 300, aktywność 2053 oraz 453 reakcje.

Promocja w ramach 71. Plebiscytu Sportowego – Świętokrzyskie Gwiazdy Sportu 2022

Wydarzenie realizowane przez „Echo Dnia” to plebiscyt z wieloletnią tradycją, cieszący się ogromnym zainteresowaniem, w którym zostają nagrodzeni sportowcy, trenerzy i działacze sportowi na podstawie głosów od mieszkańców regionu. W ramach promocji podczas relacji z gali oraz w ramach plebiscytu prezentowany był herb, a województwo uzyskało tytuł Partnera tego prestiżowego wydarzenia.

Promocja w ramach akcji pn. Menedżer Roku

Konkurs „Menedżer Roku Regionu Świętokrzyskiego 2022”, mający na celu nagrodzenie menedżerów, którzy wykazywali się największą skutecznością w zarządzaniu firmą, osiągalni bardzo dobre wyniki ekonomiczne, wspierali lokalne inicjatywy oraz wykazywali się wrażliwością na potrzeby społeczne.

Gala finałowa konkursu odbyła się 30 czerwca 2023 roku w Centrum Kongresowym Targów Kielce. Zarówno w trakcie trwania konkursu, jak i podczas gali eksponowano herb województwa świętokrzyskiego.

Promocja województwa w ramach akcji pn. Pierwszaki

W okresie od 6 do 28 grudnia 2023 r. trwał konkurs na wybór najsympatyczniejszej klasy pierwszej spośród uczniów szkół podstawowych województwa świętokrzyskiego, zgłoszonych do dodatku okazjonalnego, zamieszczonego w Echu Dnia 6.12.2023.

W trakcie trwania głosowania nastąpiła publikacja materiałów promocyjnych związanych z wydarzeniem, zachęcających do organizacji „zielonych Szkół” w Województwie Świętokrzyskim. Zrealizowano i opublikowano na portalu www.echodnia.eu oraz w mediach społecznościowych materiały wideo z atrakcjami turystycznymi m.in. Centrum Nauki Leonardo Da Vinci, Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie, Muzeum Wsi Kieleckiej czy Muzeum Narodowe w Kielcach. Nagrodzone klasy otrzymały nagrody rzeczowe i wejściówki do atrakcji turystycznych.

Promocja regionu z wykorzystaniem marketingu sportowego była prowadzona za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa UMWS poprzez realizację następujących wydarzeń:

Mistrzostwa Świata w Bilard 9-bil

Polski Związek Bilardowy otrzymał prawa organizacji w Polsce Mistrzostw Świata w Bilard 9-bil, przyznane przez Światową Organizację Bilardową (WPA). Jest to jedna z najważniejszych w sporcie bilardowym impreza, w której udział wzięło 128 najlepszych zawodników z sześciu kontynentów wyłonionych z całorocznych turniejów pucharu świata i mistrzostw kontynentalnych.

Transmisja na żywo z mistrzostw była nadawana do kilkudziesięciu krajów. W ramach działań promocyjnych herb województwa świętokrzyskiego znajdował się na banerach wokół stołów telewizyjnych, województwo otrzymało tytuł partnera. Herb województwa był eksponowany na wszelkich materiałach dotyczących mistrzostw (m.in. plakaty, bilety, ścianki reklamowe, zaproszenia, koszulki dla wolontariuszy), na stronach internetowych czy w mediach społecznościowych. Wyprodukowany został spot promujący mistrzostwa w województwie świętokrzyskim - z wykorzystaniem ujęć z regionu - który był emitowany podczas zapowiedzi mistrzostw na antenach telewizyjnych oraz w Internecie. Został opracowany materiał promocyjny o województwie świętokrzyskim w języku polskim/angielskim wraz ze zdjęciami, rozesłany w formie elektronicznej do zawodników/sztabów trenerskich biorących udział w mistrzostwach oraz do mediów akredytowanych na mistrzostwa.

Mistrzostwa Europy w Tańcu - IDO EUROPEAN MODERN & CONTEMPORARY CHAMPIONSHIPS AND IDO EUROPEAN BALLET & JAZZ CHAMPIONSHIPS.

Od 20 do 26 czerwca 2023 r. stolica Regionu Świętokrzyskiego gościła ponad 2000 zawodników z całej Europy podczas prestiżowych Mistrzostw IDO EUROPEAN MODERN & CONTEMPORARY CHAMPIONSHIPS AND IDO EUROPEAN BALLET & JAZZ CHAMPIONSHIPS. To bardzo duże wydarzenie sportowe i kulturalne, które promowało województwo świętokrzyskie.

Herb województwa był prezentowany podczas trwania mistrzostw, we wszelkich materiałach promocyjnych, które powstały z okazji mistrzostw.

Mistrzostwa Europy Młodzieżowców i Juniorów w Sumo

W Mistrzostwach Europy Młodzieżowców i Juniorów w Sumo wzięli udział najlepsze zawodniczki i zawodnicy z klubów sportowych z całej Europy w następujących przedziałach wiekowych: juniorzy do 21 lat oraz młodzieżowcy do 23 lat. Mistrzostwa w Sumo po raz

pierwszy zostały zorganizowane w województwie świętokrzyskim i jako wydarzenie na skalę europejską było dobrą okazją do promocji województwa.

Podczas Mistrzostw eksponowano herb województwa wraz z podpisem na koszulkach, plakatach informacyjno-promocyjnych, wstążkach do medali, ścianie dekoracyjnej banerach, jak również w obrębie mat, na których odbywały się walki.

Promocja województwa podczas 100-lecia Polskiego Związku Bokserskiego

Polski Związek Bokserski obchodził 100-lecie działalności, a uroczystości jubileuszowe odbywały się w Kielcach. W historii Igrzysk Olimpijskich polscy pięściarze zdobyli aż 43 medale, w tym 8 złotych. W obchodach PZB uczestniczyło wielu znanych sportowców.

Podczas wydarzenia eksponowano herb województwa na wszelkich materiałach promocyjnych oraz w miejscu, gdzie odbywało się wydarzenie.

Promocja województwa przez Klub Sportowy Vive Kielce / Klub Sportowy Iskra Kielce S.A.

Jednym z kierunków promocji województwa jest reklama w ramach dyscyplin sportowych, w których drużyny występują w najwyższych klasowych rozgrywkach, gromadząc wielotysięczną liczbę widzów przed odbiornikami telewizyjnymi i radiowymi, a także podczas relacji internetowych. W ścisłej czołówce dyscyplin sportowych kojarzonych z województwem świętokrzyskim jest piłka ręczna, która dzięki Klubowi Sportowemu Vive Kielce/ KS Iskra Kielce S.A. z roku na rok zdobywa coraz większą popularność.

Klub Sportowy Vive Kielce/ KS Iskra Kielce S.A. promował region świętokrzyski w materiałach informacyjno-promocyjnych klubu oraz w oparciu o wizerunek piłkarzy ręcznych drużyny Industria Kielce.

Na koszulkach kadry trenerskiej podczas meczów w Lidze Mistrzów został zamieszczony herb województwa wraz z podpisem. Herb województwa z podpisem województwo świętokrzyskie umieszczony został także na klubowej ścianie reklamowej. Reklama województwa znalazła się w gazetce klubowej oraz na kartoniadzie podczas meczów rozgrywanych w Hali Legionów.

Zawodnicy drużyny Industria Kielce promowali również województwo świętokrzyskie na oficjalnych profilach klubowych w mediach społecznościowych, gdzie zamieszczane były posty dotyczące ciekawych miejsc w regionie, które odwiedzili piłkarze.

Promocja województwa przez Korona Kielce S.A.

Kolejnym zespołem, który w 2023 r. realizował zadania z zakresu promocji z wykorzystaniem narzędzi marketingu sportowego jest Korona Kielce. Jedną z najpopularniejszych oraz najbardziej medialnych dyscyplin sportowych w Polsce, wg niezależnych badań, jest piłka nożna. Drużyna Korona Kielce jest marką rozpoznawalną na arenie ogólnopolskiej, a sezon 2022/2023 jest pierwszym po wywalczeniu awansu do najwyższej klasy rozgrywkowej, co spowodowało, że mecze Korony Kielce w PKO BP Ekstraklasie cieszą się ogromną popularnością zarówno na trybunach, jak i w relacjach telewizyjnych.

W ramach działań promocyjnych herb województwa świętokrzyskiego wraz z podpisem został zamieszczony na strojach treningowych pierwszej drużyny Korona Kielce, na oficjalnej stronie internetowej www.korona-kielce.pl wraz z przekierowaniem na stronę Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach - www.swietokrzyskie.pro oraz na ścianie konferencyjnej. Drużyna ma także rzeszę aktywnych fanów w klubowych mediach społecznościowych, w tym FB, Instagram i Twitter, dlatego zostały tam zamieszczane materiały promocyjne o regionie, m.in. prezentacja atrakcji turystycznych w regionie, które odwiedzili piłkarze Korony Kielce.

Herb województwa został zamieszczony także w belce sponsorskiej znajdującej się na grafikach klubowych prezentowanych w mediach społecznościowych, a województwo świętokrzyskie uzyskało tytuł Partnera telewizji klubowej.

Wśród zadań związanych z promocją regionu Gabinet Marszałka Województwa dokonał także zakupu materiałów promocyjnych (gadżety/rękodzieło/upominki świąteczne).

Materiały promocyjne mają na celu popularyzowanie herbu województwa świętokrzyskiego, jego nazwy oraz działalności urzędu. Materiały, zakupione dla całego urzędu, były dystrybuowane podczas wydarzeń, w których brało udział województwo świętokrzyskie, jak również były wykorzystywane jako nagrody w organizowanych konkursach, wręczane podczas wizyt gości Zarządu w regionie czy podczas imprez współorganizowanych przez urząd.

Zakup rękodzieła ma na celu promocję województwa, gdyż wszelkie materiały są w symbolice związanej z Ziemią Świętokrzyską, jej zabytkami oraz bogactwem. Produkty regionalne są wykorzystywane także podczas imprez promocyjnych w kraju i zagranicą, prezentując regionalne przedsiębiorstwa, producentów i twórców.

Zostały również wykonane kalendarze na 2024 r. - z herbem województwa oraz wkładką promocyjną prezentującą wybrane miejsca w województwie. Wykonano także medale okolicznościowe z okazji 25-lecia województwa, które zostały przekazane osobom, które przyczyniły się do rozwoju i tworzenia dobrego wizerunku regionu.

Promocja województwa odbywała się także przy pomocy wydawnictw zachęcających do odwiedzania ciekawych miejsc w regionie, szlaków, próbowania kuchni regionalnej itp.

Wydawnictwa "Świętokrzyskie smaki" oraz "101 ciekawostek województwa Świętokrzyskiego" są wykorzystywane do promocji regionu jak upominki w regionalnych konkursach, podczas wydarzeń promocyjnych, konkursach w mediach społecznościowych oraz dla turystów.

W obszarze współpracy zagranicznej rok 2023 był dla Województwa Świętokrzyskiego pełen wyzwań, ale także niezwykłych momentów, świadectw solidarności i współpracy międzyregionalnej. Kluczowe punkty działań w zakresie współpracy zagranicznej, zgodnych z przyjętymi przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego priorytetami, przyczyniły się do wzmocnienia relacji międzynarodowych i promocji naszego regionu na arenie międzynarodowej.

W ramach współpracy zagranicznej w 2023 roku przeprowadzono następujące działania:

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego zaangażował się w akcję pomocową

"Świętokrzyskie dla Winnicy", która nie tylko była wyrazem solidarności z ludnością Ukrainy, ale także stanowiła praktyczną pomoc w trudnym czasie. Była to zbiórka darów, przeprowadzona razem z Fundacją Świętokrzyskich Kopalni Surowców Mineralnych KAGANEK i Stowarzyszeniem Integracja Europa-Wschód w rocznicę wybuchu wojny na Ukrainie. Obejmowała pozyskanie oraz transport najpotrzebniejszych produktów do najdalszych miejsc przy samej linii frontu. Ta akcja pokazała jak wielką siłą jest wspólna mobilizacja w obliczu wojny za naszą wschodnią granicą.

W ramach współpracy zagranicznej z Ukrainą, odbyły się wydarzenia kulturalne, które nie tylko promowały naszą sztukę i kulturę, ale także wzmacniały więzi międzyludzkie i wyróżniły nasz region na arenie międzynarodowej.

Plener artystyczny „Kielce-Winnica. Świętokrzyskie 2023” był projektem pełnym inspiracji i twórczej ekspresji. Realizowany przez Związek Polskich Artystów Plastyków we współpracy z Miastem Kielce oraz Samorządem Województwa Świętokrzyskiego, był wyrazem hołdu z okazji 65. rocznicy partnerstwa z Winnicą i obwodem winnickim. Przez 11 dni artyści z województwa świętokrzyskiego oraz obwodu winnickiego malowali, fotografowali i tworzyli szkice, czerpiąc inspirację z piękna naszych regionów.

W ramach projektu "Świętokrzyskie – dobre sąsiedztwo dla Ukrainy" odbyła się konferencja pt. "Prowadzenie biznesu w Polsce. Praktyczne wskazówki dla ukraińskich przedsiębiorców", zorganizowana w Kieleckim Parku Technologicznym. Wydarzenie to było okazją do wymiany doświadczeń i budowania relacji biznesowych oraz uczczenia ważnego dla Ukrainy dnia – Święta Niepodległości.

Konferencja "Join in! Polsko-ukraińska współpraca na rzecz odbudowy i strategicznego partnerstwa" była kolejnym krokiem w kierunku wspierania Ukrainy w procesie odbudowy gospodarki. Organizowana wspólnie przez Urząd Miasta Kielce oraz Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, skupiała się nie tylko na wymianie myśli i doświadczeń podczas spotkań panelowych, ale także na praktycznym wsparciu w postaci misji przyjazdowych dla ukraińskich firm oraz wizyt studyjnych na terenie Kielc i regionu świętokrzyskiego.

Ważnym wydarzeniem było **spotkanie ze studentami z Winnickiego Instytutu Handlu i Ekonomii**, które nie tylko umożliwiło im zdobycie nowych doświadczeń i wiedzy, ale także

promowało nasz region jako miejsce otwarte na wymianę kulturową, edukacyjną i naukową. Tego typu działania wspierają rozwój osobisty i kulturalny naszych partnerów zagranicznych.

W ramach kontynuacji projektu Kielce CAMP dla Winnicy po raz kolejny dzieci z Obwodu Winnickiego wypoczywały w naszym regionie, mając okazję do integracji z rówieśnikami z innych kultur. To działanie to wyraz zaangażowania w promowanie integracji i współpracy między naszymi społecznościami oraz wkład w kształtowanie postaw otwartości.

Współpraca międzynarodowa to także uczestnictwo w różnego rodzaju targach i konferencjach, które pozwalają promować walory turystyczne, gospodarcze oraz środowiskowe regionu. Udział w Targach Fiets en Wandelbeurs w Utrechcie czy XXIII Targach Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami EKOTECH to tylko niektóre z naszych działań mających na celu promocję Województwa Świętokrzyskiego i jego osiągnięć w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Ważnym wydarzeniem w zakresie współpracy międzynarodowej w roku 2023 było zorganizowanie **„Szkół Otwartego Umysłu”**. W ramach tego projektu - we współpracy z Uniwersytetem Jana Kochanowskiego - region odwiedziła grupa około 32 doktorantów i studentów z Polski, Ukrainy i Estonii. Projekt ten, wzorem lat ubiegłych, nie tylko skupiał się na wymianie naukowej i akademickiej, ale także na promowaniu wzajemnego zrozumienia i przybliżeniu uczestnikom obrazu naszego regionu. To kolejny krok w kierunku budowania porozumienia międzykulturowego i wzmacniania więzi społecznych poprzez edukację i współpracę akademicką.

W ramach współpracy z Domem Polski Wschodniej w Brukseli (wspólnym przedstawicielstwem regionów Polski Wschodniej, które powstało w dniu 2 grudnia 2009 r. na mocy porozumienia pomiędzy województwami: lubelskim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim) Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego brał udział w wydarzeniach tj. **Dzień Polski w Brukseli** czy **Polish Run**. Były one okazją do promowania regionalnej kultury i tradycji nie tylko w kraju, ale również za granicą. Takie wydarzenia integrują polską społeczność oraz pokazują region jako aktywnego uczestnika życia społeczno-kulturalnego w Europie.

Dzień Polski w Brukseli odbywał się w Brukseli, w Parku Cinquantenaire w formie plenerowego pikniku. Uczestniczyło w nim 40 stoisk z atrakcjami sportowymi i artystycznymi. Na wspólnym stanowisku Urzędu Marszałkowego Województwa Świętokrzyskiego oraz

Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego prezentowano potencjał turystyczny regionu oraz promowano ideę krwiodawstwa. Była to druga edycja tego wydarzenia, zorganizowanego dzięki współpracy Ambasady RP w Brukseli, Polskiej Macierzy Szkolnej w Belgii, Sztabu Pomocy Belgia, Instytutu Polskiego, Stałego Przedstawicielstwa Polski przy NATO, Polskiej Organizacji Turystycznej oraz przedstawicielstw polskich regionów.

Równolegle do Dnia Polskiego w Brukseli odbyła się **wystawa "Architektura Pamięci"**. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego wspólnie z Muzeum Wsi Kieleckiej zorganizował wernisaż, prezentujący rolę architektury i sztuki w procesie upamiętniania losów ludzi w czasach II wojny światowej.

Spotkanie z Polską Macierzą Szkolną w Comblaine-la-Tour było doskonałą okazją do rozmów na temat ewentualnych działań wspólnych, w tym udziału środowiska polonijnego w festiwalu harcerskim oraz wymian młodzieży. Ponadto, do miejscowej biblioteki samorząd województwa przekazał wydawnictwa związane z Polską i naszym regionem, wspierając w ten sposób promocję polskiej kultury i historii.

W Ambasadzie RP w Hadze, w trakcie oficjalnego przyjęcia z okazji Dnia Konstytucji, Dnia Polonii i Dnia Flagi, nasze województwo reprezentowało bogactwo rodzimej kuchni oraz wyjątkowe wina z naszych regionalnych, świętokrzyskich winnic. Było to doskonałe miejsce do prezentacji naszych specjałów kulinarnych oraz promocji regionu jako atrakcyjnej destynacji turystycznej.

Polish Run to polska impreza biegowa, organizowana cyklicznie przez Dom Polski Wschodniej w Brukseli. Siódma edycja tego wydarzenia przyciągnęła uwagę zarówno naszej polskiej społeczności, jak i biegaczy z całego świata. Było ono również okazją do świętowania 20. rocznicy obecności naszego regionu w Brukseli oraz symbolicznego posadzenia potomków Dębu Bartka, wyrazu szacunku dla trudu Polonii belgijskiej w krzewieniu polskości.

W listopadzie 2023 roku odbyła się kolejna edycja Festiwalu Polskiego Wina, który miał miejsce w Ambasadzie RP w Królestwie Belgii. Winnice Zbrodźce i Milanowska prezentowały swoje trunki, dzieląc się przy tym doświadczeniami w zakresie uprawy winogron i produkcji wina.

Samorząd Województwa w ramach **akcji „Świętokrzyski Mikołaj dla polonijnych dzieci z Winniczyny”** wsparł najmłodszych z polskiej diaspory na Ukrainie. 50 plecaków wypełnionych słodyczami oraz akcesoriami multimedialnymi trafiło do dzieci polskiego

pochodzenia, mieszkających w Obwodzie Winnickim na Ukrainie. Inicjatywa była wyrazem troski i podziękowania od Samorządu Województwa Świętokrzyskiego za aktywność polonijną i za działania na rzecz kształtowania dobrego imienia Polski za granicą oraz wzmacniania polskiej tożsamości narodowej.

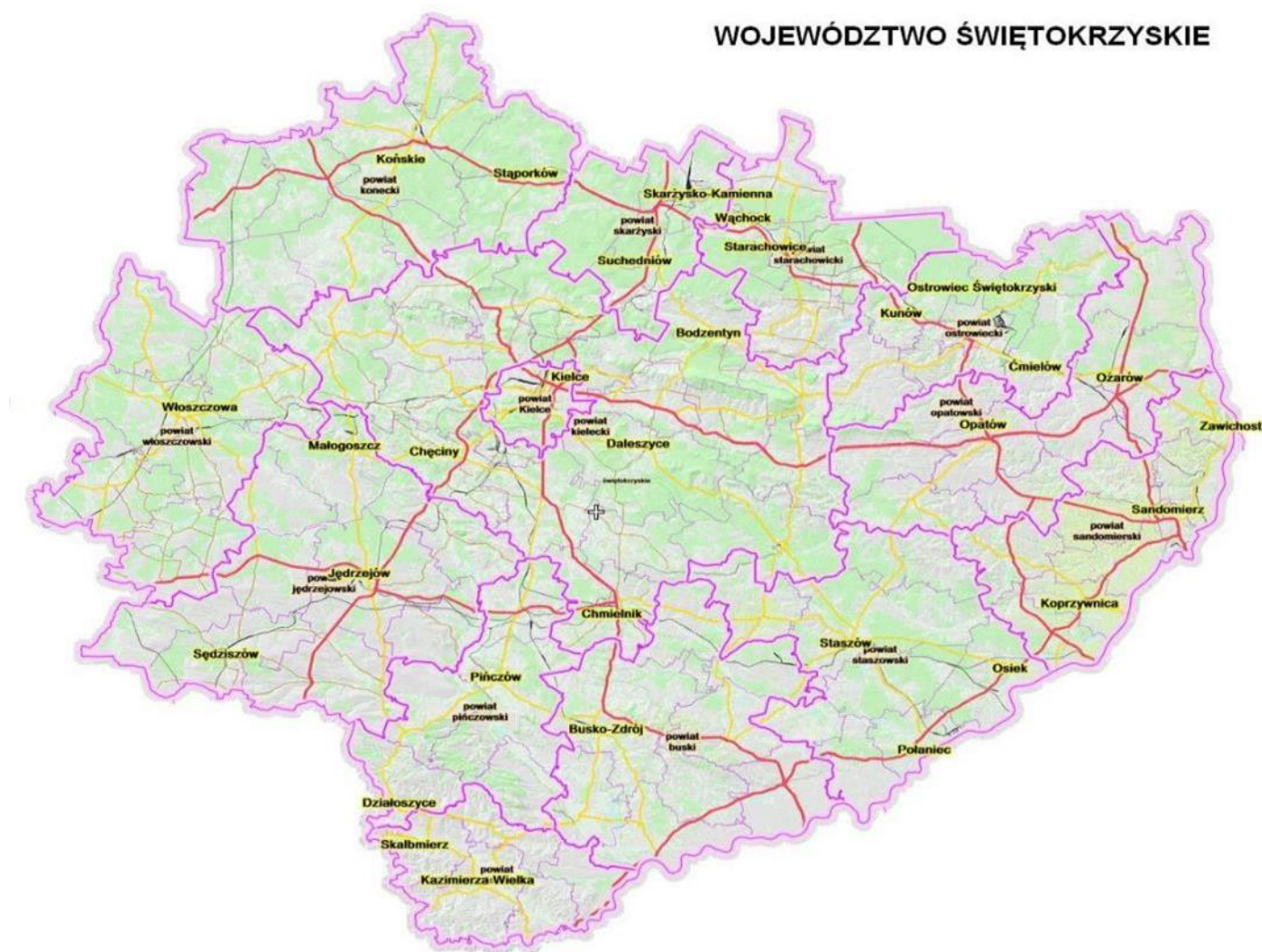
Podczas spotkania wigilijnego w Domu Polski Wschodniej nastąpiło **przekazanie koordynacji DPW na rok 2024 Województwu Świętokrzyskiemu**. To wydarzenie było okazją do prezentacji walorów naszego regionu oraz inicjatyw gospodarczych, atrakcji turystycznych i kulturalnych, na rzecz budowania relacji i promowania współpracy w ramach całego makroregionu Polski Wschodniej.

Ponadto w roku 2023 odbyło się wiele ważnych spotkań z przedstawicielami zagranicznych placówek dyplomatycznych, które pozwalają nam budować relacje i rozwijać współpracę z różnymi krajami. Spotkania z konsułami Ukrainy, Austrii, Słowacji i Niemiec były okazją do nawiązania kontaktów oraz platformą do dyskusji i wspólnego planowania przyszłych działań.

Informacje dodatkowe nt. działań samorządu województwa w obszarze Promocji i współpracy zagranicznej znajdują się w Załączniku nr 1 do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2023 r.

GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje działania w ramach obszaru dotyczącego gospodarowania mieniem wojewódzkim przy pomocy Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego UMWS oraz departamentów, które powadzą nadzór właścicielski nad spółkami prawa handlowego, w których Województwo Świętokrzyskie posiada udziały i akcje tj. Departamentu Kontroli i Certyfikacji RPO oraz Departamentu Infrastruktury, Transportu i Komunikacji.

Departament Infrastruktury, Transportu i Komunikacji sprawuje też nadzór nad Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Kielcach, a także prowadzi nadzór właścicielski oraz obsługuje wykonywanie praw z akcji Samorządu Województwa w spółce prawa handlowego POLREGIO S.A. Ponadto, do zadań Departamentu należą również te, wynikające ze sprawowanej funkcji zarządzającego lotniskiem w Masłowie, jak również z zakresu obsługi samej nieruchomości.

Województwo Świętokrzyskie jest właścicielem zabudowanej nieruchomości położonej w Masłowie Pierwszym, o łącznej powierzchni działki 691.607 m². Obszar ten w przeważającej części jest niezabudowany, o powierzchni trawiastej, zaś zabudowa lotniskowa znajduje się tylko w północno-zachodniej części lotniska. Na mocy przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami*, nieruchomości wchodzące w skład wojewódzkiego zasobu nieruchomości mogą być oddawane innym osobom w posiadanie zależne w drodze umów dzierżawy lub najmu. W roku 2023 z tytułu najmu/ dzierżawy nieruchomości w Masłowie dla **9 podmiotów** pozyskany został **przychód w wysokości 357 542,40 zł**. Utrzymanie takiej infrastruktury i przejęcie przez Zarząd Województwa w roku 2017 zarządzania lotniskiem, wiąże się również z obciążeniami finansowymi, które ukształtowały się w roku 2023 na poziomie **609.504,01 zł**.

Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego realizuje zadania w zakresie **gospodarowania mieniem wojewódzkim** polegające w szczególności na gospodarowaniu wojewódzkim zasobem nieruchomości, a więc podejmowaniu szeregu czynności z tym związanych, takich jak: ewidencjonowanie nieruchomości, zbywanie i nabywanie nieruchomości, regulowanie ich stanu prawnego, przygotowywanie wniosków do

² Wskazana powierzchnia obejmuje teren całej działki 1102/6, zajętej pod lotnisko w Masłowie z wyłączeniem działki 898 (pow. 1400 m²) graniczącej z lotniskiem od północno-wschodniej strony.

sądów rejonowych dotyczących założenia ksiąg wieczystych dla nieruchomości i wpisów w tych księgach, udostępnianie nieruchomości, wyrażanie zgody na dysponowanie nimi na cele budowlane oraz uczestniczenie w postępowaniach administracyjnych dotyczących nieruchomości stanowiących własność Województwa Świętokrzyskiego.

W ramach realizacji tych zadań, w 2023 r. prowadzone były następujące działania:

1. Z inicjatywy Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego, Sejmik Województwa Świętokrzyskiego:
 - uchwałą Nr LVI/686/23 z dnia 30 stycznia 2023 r., wyraził zgodę na obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w Kielcach przy ul. Artwińskiego, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie 0015, jako działki nr 931/10 o pow. 1,7871 ha i nr 931/14 o pow. 10,1587 ha, na rzecz Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach,
 - uchwałą Nr LVI/687/23 z dnia 30 stycznia 2023 r., wyraził zgodę na obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w Kielcach przy ul. Jagiellońskiej, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie 0015, jako działka nr 393/20 o pow. 1,1718 ha, na rzecz Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach,
 - uchwałą Nr LVI/688/23 z dnia 30 stycznia 2023 r., wyraził zgodę na obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w Kielcach przy ul. Artwińskiego, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie 0015, jako działka nr 393/16 o pow. 0,3763 ha, na rzecz Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach,
 - uchwałą Nr LVI/689/23 z dnia 30 stycznia 2023 r., wyraził zgodę na obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w Kielcach przy ul. Grunwaldzkiej, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie 0015, jako działka nr 390/13 o pow. 5,6559 ha, na rzecz Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach,

- uchwałą Nr LVI/690/23 z dnia 30 stycznia 2023 r., wyraził zgodę na obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w gminie Stąporków, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Czarniecka Góra, jako działka nr 46/2 o pow. 4,6586 ha, na rzecz PGE Dystrybucja S.A. z siedzibą w Lublinie,
- uchwałą Nr LX/751/23 z dnia 29 maja 2023 r., wyraził zgodę na obciążenie służebnością przesyłu nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w Kielcach przy ul. Grunwaldzkiej, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie 0015, jako działka nr 390/13 o pow. 5,6559 ha, na rzecz Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie,
- uchwałą Nr LX/752/23 z dnia 29 maja 2023 r., wyraził zgodę na nabycie, w drodze darowizny, na rzecz Województwa Świętokrzyskiego nieruchomości stanowiących własność Gminy Zagnańsk, zajętych pod pas drogowy drogi wojewódzkiej Nr 750,
- uchwałą Nr LXII/778/23 z dnia 29 sierpnia 2023 r., wyraził zgodę na zbycie, w drodze darowizny, przez Województwo Świętokrzyskie na rzecz Muzeum Narodowego w Kielcach prawa własności nieruchomości położonych w Wiślicy,
- uchwałą Nr LXII/779/23 z dnia 29 sierpnia 2023 r., wyraził zgodę na zbycie, w drodze darowizny, przez Województwo Świętokrzyskie na rzecz Muzeum Zamkowego w Sandomierzu nieruchomości położonej w Sandomierzu,
- uchwałą Nr LXIV/799/23 z dnia 25 września 2023 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, w drodze umowy sprzedaży, nieruchomości położonej w gminie Zagnańsk, w obrębie Zachełmie,
- uchwałą Nr LXV/810/23 z dnia 26 października 2023 r., wyraził zgodę na zbycie, w drodze darowizny, na rzecz Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad nieruchomości położonych w Końskich,
- uchwałą Nr LXV/811/23 z dnia 26 października 2023 r., wyraził zgodę na zbycie, w drodze darowizny, na rzecz Skarbu Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad nieruchomości położonej w obrębie Gruszka, gmina Zagnańsk,

- uchwałą Nr LXV/812/23 z dnia 26 października 2023 r., wyraził zgodę na nabycie na rzecz Województwa Świętokrzyskiego, w drodze umowy nieodpłatnego przekazania, nieruchomości położonych w gminie Małogoszcz, w obrębach 0001 Małogoszcz i Bocheniec,
 - uchwałą Nr LXV/813/23 z dnia 26 października 2023 r., wyraził zgodę na obciążenie służebnością gruntową nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w Kielcach przy ul. Langiewicza.
2. Przeprowadzono stosowne procedury i zawarto umowy cywilnoprawne w formie aktów notarialnych, w tym:
- w dniu 1 marca 2023 r. zawarto umowę zamiany nieruchomości położonych w gminie Wiślica, pomiędzy Województwem Świętokrzyskim a Gminą Wiślica, w celu uregulowania stanu władania nieruchomościami zabudowanymi obiektami Muzeum Archeologicznego w Wiślicy, oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach,
 - w dniu 1 sierpnia 2023 r. zawarto umowę sprzedaży nieruchomości położonej w gminie Bałtów, na rzecz podmiotu wyłonionego w przetargu,
 - w dniu 21 grudnia 2023 r. zawarto umowę darowizny nieruchomości położonych w gminie Wiślica, zabudowanych obiektami Muzeum Archeologicznego w Wiślicy, na rzecz Muzeum Narodowego w Kielcach, z przeznaczeniem na cele publiczne, tj. opiekę nad nieruchomościami stanowiącymi zabytek oraz utrzymywanie pomieszczeń dla instytucji kultury,
 - w dniu 21 grudnia 2023 r. zawarto umowę darowizny nieruchomości położonej w Sandomierzu, zabudowanej Zamkiem Królewskim w Sandomierzu, na rzecz Muzeum Zamkowego w Sandomierzu, z przeznaczeniem na cele publiczne, tj. opiekę nad nieruchomością stanowiącą zabytek oraz utrzymywanie pomieszczeń dla instytucji kultury.
3. W wykonaniu uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego zawarto siedem umów ustanowienia służebności przesyłu, w tym:
- cztery umowy z Miejskim Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach, w celu umożliwienia podłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach, Wojewódzkiego Szpitala

Zespolonego w Kielcach oraz Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kielcach,

- dwie umowy z Polską Spółką Gazownictwa sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie, w celu budowy nowej sieci gazowej w ramach przebudowy sieci zasilającej obiekty Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach oraz budowy przyłącza gazowego do Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach,
- jedną umowę z PGE Dystrybucja S.A. z siedzibą w Lublinie, w celu budowy linii kablowych niskiego napięcia na nieruchomości będącej w nieodpłatnym użytkowaniu Świętokrzyskiego Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze.

Ponadto, zawarto umowę ustanowienia służebności gruntowej z Narodowym Funduszem Zdrowia z siedzibą w Warszawie, w celu budowy rezerwowego zasilania energetycznego do powstającej siedziby NFZ w Kielcach.

4. Skompletowano dokumentację geodezyjno-prawną i skierowano do Wojewody Świętokrzyskiego wnioski o wydanie, w trybie art. 60 i art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 ze zmianami), decyzji stwierdzających nabycie przez Województwo Świętokrzyskie prawa własności w odniesieniu do 141 działek ewidencyjnych o łącznej powierzchni wynoszącej 108,4427 ha, położonych w pasach drogowych dróg wojewódzkich.
5. Skompletowano dokumentację i skierowano do Wojewody Świętokrzyskiego wnioski o wydanie, w trybie art. 49 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 ze zmianami), decyzji przekazującej na rzecz Województwa Świętokrzyskiego prawo własności nieruchomości położonej w Kielcach przy ul. Rynek 3, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie 0010, jako działka nr 1014/1 o pow. 0,0724 ha, zabudowanej obiektami Muzeum Dialogu Kultur, oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach.
6. Skierowano do Sądów Rejonowych z terenu województwa świętokrzyskiego wnioski wieczystoksięgowe o ujawnienie prawa własności nieruchomości na rzecz Województwa Świętokrzyskiego w odniesieniu do 550 działek ewidencyjnych, nabytych w oparciu o stosowne przepisy z zakresu nieruchomości.

W ramach działalności **Departamentu Kontroli i Certyfikacji RPO**, w 2023 r. prowadzono sprawy z zakresu nadzoru właścicielskiego nad siedmioma spółkami prawa handlowego z udziałem Województwa Świętokrzyskiego, w tym odpowiednio nad:

- **trzema spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością:**

1. Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
2. Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
3. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,

- **czterema spółkami akcyjnymi:**

1. „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna z siedzibą w Busku-Zdroju,
2. Świętokrzyska Agencja Rozwoju Regionu Spółka Akcyjna z siedzibą w Kielcach,
3. Inweststar Spółka Akcyjna z siedzibą w Starachowicach,
4. Huta Ostrowiec Spółka Akcyjna w upadłości.

W ramach pracy Departamentu były realizowane wszelkie zadania/czynności, które przysługują Województwu Świętokrzyskiemu lub, do wykonania których Województwo jest zobowiązane jako wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością/akcjonariusz spółki akcyjnej z tytułu posiadanych udziałów lub akcji danej spółki, w tym na bieżąco były podejmowane działania wynikające z postanowień wprowadzonych ustaw, umów/statutów spółek, umów zawartych przez Województwo Świętokrzyskie ze spółkami oraz zapisów uchwał podjętych przez poszczególne organy tych podmiotów. Nadzór Departamentu nad spółkami obejmował jednocześnie: nadzór merytoryczny, formalny oraz ekonomiczno-finansowy.

Ze względu na charakter prowadzonej działalności, zadania realizowane przez spółki: Świętokrzyski Fundusz Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zostały szeroko opisane w rozdziale poświęconym obszarowi Gospodarka i innowacje. Zadania

realizowane przez spółkę „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna zostały przedstawione w rozdziale dotyczącym obszaru Ochrona zdrowia.

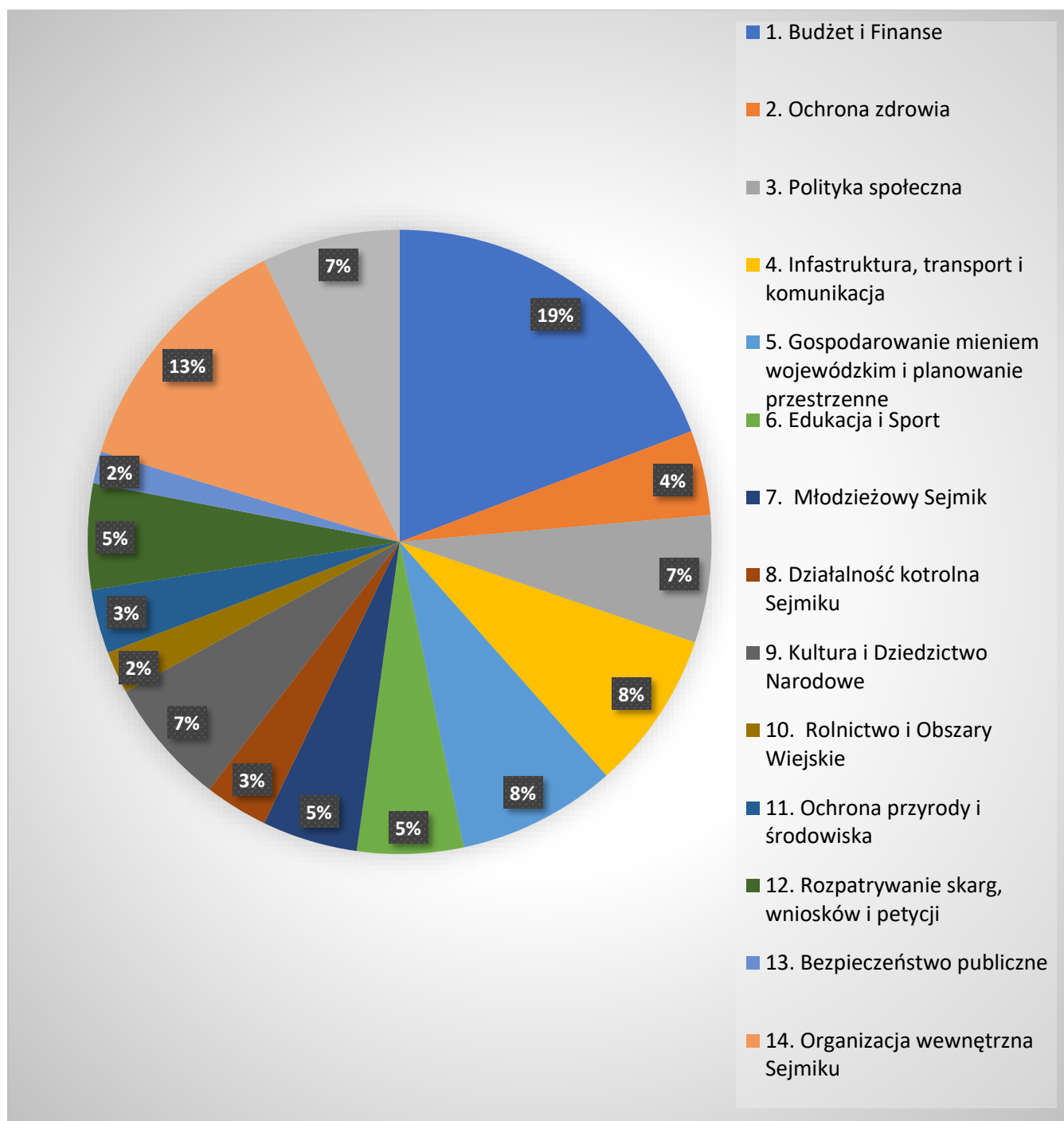
Województwo Świętokrzyskie posiada również 46 218 akcji imiennych w spółce „POLREGIO” S.A. będącej jednym z największych w kraju operatorów kolejowych w publicznym transporcie zbiorowym. Ponadto, Województwo Świętokrzyskie jest właścicielem łącznie 15 elektrycznych zespołów trakcyjnych (EZT) i w stosunku do roku 2022 sytuacja ta nie uległa zmianie. Park taborowy obejmuje 2 szt. jednoczłonowych pojazdów, 4 szt. dwuczłonowych, 7 szt. trzyczłonowych oraz 2 szt. czteroczłonowych pojazdów EZT. Wszystkie pojazdy oddane są w dzierżawę Operatorowi świadczącemu usługi w zakresie wykonywania połączeń kolejowych w regionie, w ramach umowy zawartej w dniu 10 listopada 2020 roku.

Szczegółowe dane dotyczące mienia wojewódzkiego znajdują się w corocznym sprawozdaniu pn. „Informacja o stanie mienia Samorządu Województwa Świętokrzyskiego” (stan na dzień 31 grudnia 2023 roku).

VI. INFORMACJA NA TEMAT UCHWAŁ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

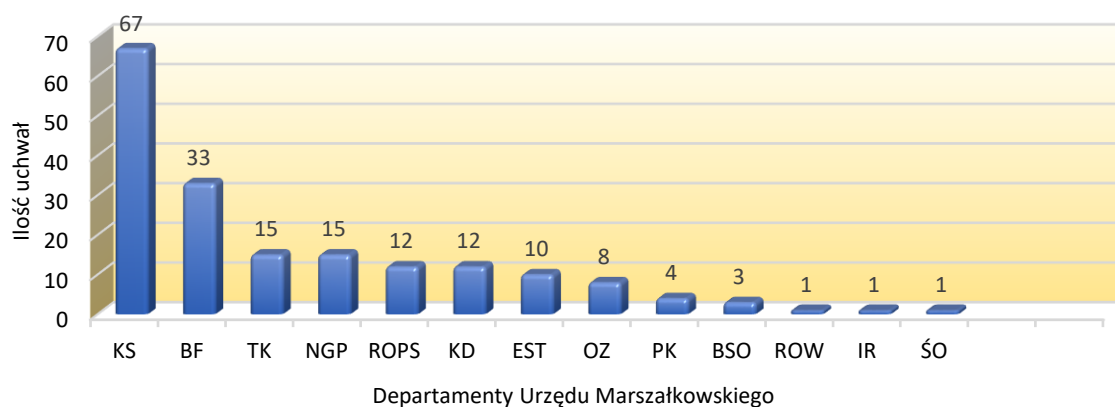
W 2023 roku Sejmik Województwa Świętokrzyskiego obradował na 13 sesjach. Podczas obrad zostały podjęte łącznie 182 uchwały.

Wykres 13. Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w ujęciu tematycznym

Źródło: Opracowanie własne Kancelarii Sejmiku

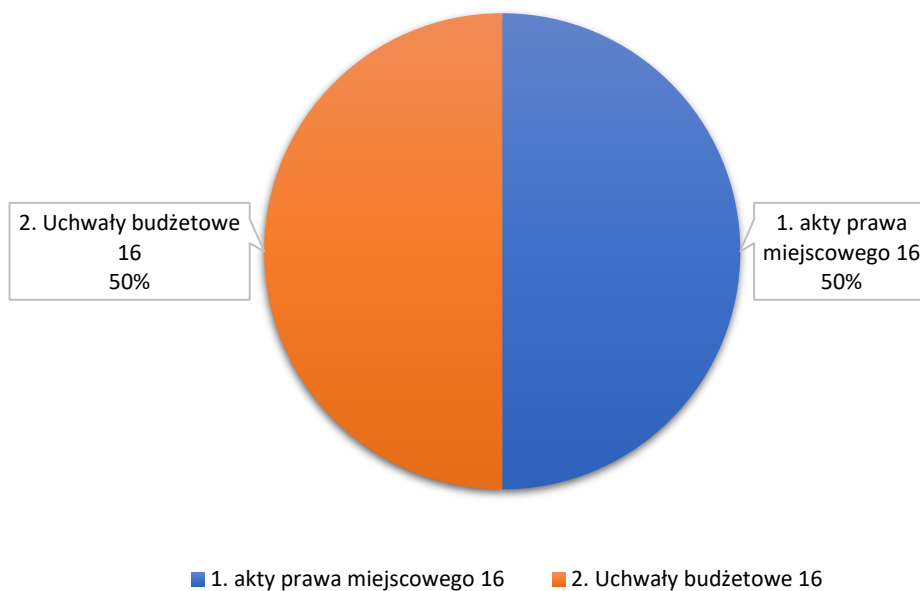
Wykres 14. Przygotowanie uchwał w podziale na departamenty UMWŚ za 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne Kancelarii Sejmiku

32 uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego podjęte w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. i wymagające publikacji zostały ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Wykres 15. Publikacja uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego za 2022 r. z podziałem na akty prawa miejscowego i uchwały budżetowe.

Źródło: Opracowanie własne Kancelarii Sejmiku

VI. ZAŁĄCZNIKI

1. Załącznik I - Zestawienie inicjatyw, przedsięwzięć i projektów realizowanych w danym roku będących w kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.
2. Załącznik II - Wykaz uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego wraz ze wskazaniem ich statusu (zrealizowana, niezrealizowana, w trakcie realizacji) oraz krótkim komentarzem.

SPIS TABEL

Tabela 1. Postęp finansowy osi RPO finansowanych z EFRR	26
Tabela 2. Stan realizacji Ram Wykonania osi RPO finansowanych z EFRR	27
Tabela 3. Postęp finansowy łącznie w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020.....	36
Tabela 4. Postępy w realizacji wskaźników włączonych do ram wykonania dla Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 - narastająco do 31.12.2023 r. oraz w 2023 r.	40
Tabela 5. Postęp finansowy łącznie w ramach Priorytetów 7, 8, 9 oraz 10. FEŚ 2021-2027....	54
Tabela 6. Osiągnięte wartości wskaźników dla Priorytetów 7, 8, 9 oraz 10 FEŚ 2021-2027 - narastająco do 31.12.2023 r.	54
Tabela 7. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE realizowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 r. w województwie świętokrzyskim do końca 2023 r.....	56
Tabela 8. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE realizowanych w perspektywie finansowej 2021-2027 r. w województwie świętokrzyskim do końca 2023 r.....	57
Tabela 9. Podział dochodów według źródeł ich pochodzenia	62
Tabela 10. Wydatki budżetu skierowane na następujące obszary:	64
Tabela 11. Powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2030+ z przyjętymi obszarami tematycznymi	67
Tabela 12. Wysokość środków przekazanych w 2023 roku z budżetu województwa podmiotom wykonującym działalność leczniczą (w zł)*	138
Tabela 13. Dofinansowanie przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania ZAZ w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2023.....	154
Tabela 14. Rozdysponowanie środków (kwoty przyznane) na organizacje pożytku publicznego w 2023r.	156

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Forma prawna beneficjentów na podstawie zawartych umów o dofinansowanie (narastająco do 31.12.2023 r.).....	24
Wykres 2. Forma prawna beneficjentów wg wartości wkładu UE (narastająco do 31.12.2023 r.).....	25
Wykres 3. Postęp finansowy wdrażania projektów EFRR.....	27
Wykres 4. Projekty EFS, dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020, wg rodzajów beneficjentów - narastająco do 31.12.2023 r.	34
Wykres 5. Projekty EFS dofinansowane w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10. RPOWŚ 2014-2020 wg wartości, przypadającej na rodzaje beneficjentów – narastająco do 31.12.2023 r.	34
Wykres 6. Przyrost kontraktacji komponentu EFS w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw - w okresie od 31.12.2018 do 31.12.2023 r.	38
Wykres 8. Liczba uczestników projektów, dofinansowanych w ramach Osi Priorytetowych 8., 9. oraz 10 RPOWŚ 2014-2020, wg stanu na koniec roku 2019, 2020, 2021, 2022 oraz 2023.	39
Wykres 9. Podział środków programu FEŚ 2021-2027 /EUR/	45
Wykres 10. Projekty EFS+ dofinansowane w ramach Priorytetów 7, 8, 9 oraz 10 FEŚ 2021-2027, wg rodzajów beneficjentów - narastająco do 31.12.2023 r. (w %).....	51
Wykres 11. Projekty EFS+ dofinansowane w ramach Priorytetów 7, 8, 9 oraz 10 FEŚ 2021-2027 wg wartości, przypadającej na rodzaje beneficjentów – narastająco do 31.12.2023 r. (w zł)	51
Wykres 12. Wartość dofinansowania z UE przedsięwzięć realizowanych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 na terenie województwa świętokrzyskiego w podziale na poszczególne programy (w mln zł) (%) do 2023 roku.....	57
Wykres 13. Uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w ujęciu tematycznym	226
Wykres 14. Przygotowanie uchwał w podziale na departamenty UMWŚ za 2023 r.	227
Wykres 15. Publikacja uchwał Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego za 2022 r. z podziałem na akty prawa miejscowego i uchwały budżetowe.....	228